

Suomenkielinen laitos

Tiedonantoja ja ilmoituksia

Ilmoitusnumero

Sisältö

Sivu

I *Tiedonantoja*

.....

II *Valmistavat säädökset*

Alueiden komitea

38 täysistunto, 4. ja 5. huhtikuuta 2001

2002/C 107/01 Alueiden komitean päätöslauselma aiheesta "Suu- ja sorkkataudin torjuminen" 1

41 täysistunto, 14. ja 15. marraskuuta 2001

2002/C 107/02 Alueiden komitean lausunto aiheesta "Yhteisen maatalouspolitiikan merkitys alueille Euroopan unionin laajentuessa" 3

2002/C 107/03 Alueiden komitean lausunto aiheesta "Aluehallitusten edustajien osallistuminen Euroopan unionin neuvoston työhön ja AK:n osallistuminen neuvoston epävirallisiin kokouksiin" 5

2002/C 107/04 Alueiden komitean lausunto aiheesta "Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille Kymmenen vuotta Rion konferenssin jälkeen: Valmistautuminen kestävä kehityksen huippukokoukseen vuonna 2002" 9

Hinta: 22,00 EUR

FI

(Jatkuu kääntöpuolella)

<u>Ilmoitusnumero</u>	Sisältö (jatkuu)	Sivu
2002/C 107/05	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Vihreä kirja Energiahuoltostrategia Euroopalle”	13
2002/C 107/06	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Maaseutualueiden kehittäminen aktiivisella tieto- ja viestintätekniikkapolitiikalla”	17
2002/C 107/07	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen ja alkuperänimitysten suoja”	19
2002/C 107/08	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Elintarviketurvallisuus: BSE-kriisin vaikutukset kuluttajiin ja tuottajiin”	21
2002/C 107/09	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission kertomus neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle rasismien ja muukalaisvihan seurantakeskuksen toiminnasta”	24
2002/C 107/10	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Toinen koheesiokertomus taloudellisesta ja sosiaalisesta yhteenkuuluvuudesta”	27
2002/C 107/11	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle Turvallisempaan tietoyhteiskuntaan tietojärjestelmien turvallisuutta parantamalla ja tietokonerikollisuutta ehkäisemällä – eEurope 2002”	29
2002/C 107/12	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Ehdokasvaltioiden institutionaalisten rakenteiden kehityksen tukeminen alue- ja paikallistasolla”	32
2002/C 107/13	Alueiden komitean päätöslauselma ”Eurooppa-neuvoston Laekenin kokouksen valmistelua sekä vuoden 2004 hallitustenvälisen kokouksen puitteissa tapahtuvaa Euroopan unionin edelleen kehittämistä varten”	36
2002/C 107/14	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Euroopan unionin päätöksenteko – Alueiden komitean rooli ja osallistuminen”	40
2002/C 107/15	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Vihreä kirja yhteisen kalastuspolitiikan tulevaisuudesta”	44
2002/C 107/16	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission kertomus Euroopan parlamentille ja neuvostolle maatalouslainsäädännön yksinkertaistamisesta”	51
2002/C 107/17	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus yhteisestä tilastollisten alueyksiköiden nimikkeistöstä (NUTS)”	54

<u>Ilmoitusnumero</u>	<u>Sisältö (jatkuu)</u>	<u>Sivu</u>
2002/C 107/18	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Koheesiorahaston vuosikertomus 1999”	56
2002/C 107/19	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Rakennerahastot 1999 – 11. vuosikertomus” .	60
2002/C 107/20	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission kertomus neuvostolle ja Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle Yrittäjyyden Euroopan rakentaminen Yhteisön toimet pk-yritysten tukemiseksi”	64
2002/C 107/21	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto – Yhteistyössä muutostoiman puolesta – Sisämarkkinoiden strategian katsaus vuodeksi 2001”	68
2002/C 107/22	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille – Biologista monimuotoisuutta koskevat toimintasuunnitelmat luonnonvarojen säilyttämisen, maatalouden, kalastuksen sekä talous- ja kehitysyhteistyön alalla”	73
2002/C 107/23	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi rakennusten energiatehokkuudesta”	76
2002/C 107/24	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto Puhdasta ilmaa Eurooppaan -ohjelma: Kohti ilmanlaadun teemakohtaista strategiaa”	78
2002/C 107/25	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission kertomus neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle Naisten ja miesten yhtäläiset mahdollisuudet Euroopan unionissa –kertomus vuodelta 2000”	82
2002/C 107/26	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Ehdotus: neuvoston direktiivi turvapaikanhakijoiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevista vähimmäisvaatimuksista”	85
2002/C 107/27	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle Verkko- ja tietoturva: Ehdotus eurooppalaiseksi lähestymistavaksi”	89
2002/C 107/28	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Laajentumisen työllisyyspoliittiset näkökohdat”	94
2002/C 107/29	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle Työllisyys- ja sosiaalipolitiikka: investoiminen laatuun”	98

<u>Ilmoitusnumero</u>	Sisältö (<i>jatkuu</i>)	Sivu
2002/C 107/30	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Ehdotus: neuvoston päätös jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoista vuodeksi 2002”	103
2002/C 107/31	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Ehdotus: neuvoston päätös Euroopan vammaisten teemavuodesta 2003”	108
2002/C 107/32	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös eurooppalaisen tutkimusalueen toteuttamista tukevasta Euroopan yhteisön monivuotisesta tutkimuksen, teknologian, kehittämisen ja esittelyn puiteohjelmasta 2002–2006”	111

II

(Valmistavat säädökset)

ALUEIDEN KOMITEA

Alueiden komitean päätöslauselma aiheesta ”Suu- ja sorkkataudin torjuminen”

(2002/C 107/01)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission työohjelman vuodeksi 2001 (KOM(2001) 28 lopullinen) ja alueiden komitean tärkeimmät poliittiset tavoitteet,

ottaa huomioon ”hullun lehmän taudin” (BSE) sekä viimeaikaisen suu- ja sorkkatautiepidemian jäsenvaltioissa herättämän yleisen huolen sekä niihin liittyvistä päätöksistä erityisesti neuvoston 4. joulukuuta 2000 tekemän päätöksen kieltää lihajauhon käyttö eläinten rehussa,

ottaa huomioon EU:n toimielimissä käynnistymässä olevan keskustelun yhteisen maatalouspolitiikan uusista suuntaviivoista ja sellaisen lähestymistavan tarpeesta, jossa otetaan huomioon alueellinen ulottuvuus; keskustelu on seurausta Biarritzin huippukokouksessa syyskuussa 2000 ilmaistusta tuesta ”monimuotoiselle, laadukkaalle ja turvalliselle eurooppalaiselle elintarvikemallille”,

ottaa huomioon Tukholman Eurooppa-neuvoston neuvostolle ja Euroopan parlamentille osoittaman kehotuksen varmistaa, että päätös Euroopan elintarvikeviranomaisen perustamisesta tehdään ennen vuoden 2001 loppua,

Alueiden komitea

toteaa, että BSE sekä suu- ja sorkkatauti ovat kaksi täysin erillistä ja erilaista ongelmaa, mutta ne osoittavat selvästi, että YMP on sellaisen uudistuksen tarpeessa, jossa otetaan huomioon kuluttajansuoja, elintarvike turvallisuus, ympäristönäkökohdat ja eläintensuojelu. Tässä yhteydessä EU:n tulisi ryhtyä välittömästi toimiin eläinrehuksi tarkoitetun kasviproteiinin tuotannon edistämiseksi. AK on perustanut työryhmän, joka esittää lähiaikoina eläinten rehua, tuotteiden jäljitettävyyttä, elintarvike turvallisuuden asettamia vaatimuksia ja kuluttajille suunnattua tiedotusta koskevat päätelmänsä ymmärrettävässä muodossa.

toteaa, että BSE muodostaa perustavanlaatuisen ongelman elintarvike turvallisuudelle ja koko eurooppalaiselle maatalousmallille, johon AK on jo ottanut kantaa.

toteaa, että suu- ja sorkkatauti sitä vastoin ei aseta elintarvike turvallisuutta kyseenalaiseksi, vaan ongelma koskee tämän hyvin tunnetun eläintaudin terveydellistä ja taloudellista hallintaa.

toivoo, että kaikki alueet, jäsenvaltiot ja EU perustavat tämän hetkisen suu- ja sorkkatautikriisin johdosta järjestelmiä, joilla estetään nopein ja päättäväisin toimin taudin puhkeaminen uudelleen.

kehottaa komissiota ja neuvostoa sisällyttämään seuraavat seikat suu- ja sorkkataudin vastaisiin toimiinsa:

tarkastellaan uudelleen koko rokotusongelmaa ja – mikä tärkeintä – sallitaan jäsenvaltion pyynnöstä suoritettavat ehkäisevät hätärokotukset tietyillä alueilla, joilla on ilmennyt suu- ja sorkkatautia.

- toivoo, että suoritetaan perusteellinen analyysi taudin nopean leviämisen syistä (eläinkuljetukset, laittomat kuljetukset, tiettyjen toimijoiden huolimattomuus, eläinten terveydentilan puutteellinen seuranta, karjatilojen koko, kasvattajien koulutus jne.), jotta voidaan määrittää toimet tällaisen kehityksen rajoittamiseksi.

kehottaa eläinsuojelun nimissä ja taudin leviämisen rajoittamiseksi komissiota ja karjankasvatusalaa tarkastelemaan uudestaan elävien eläinten kuljetusjärjestelmää kuljetusten vähentämiseksi ja lyhentämiseksi. EU:n varoin ei tulisi tukea elävien eläimien kuljetuksia.

toivoo, että kaikki alueet ja jäsenvaltiot tekevät yhteistyötä saadakseen oikeudelliseen vastuuseen kaikki, jotka osallistuvat

eläinten ja lihatuotteiden salakuljetukseen ja laittomiin kuljetuksiin.

kehottaa myöntämään lisää varoja tutkimukseen sellaisen uuden rokotteen kehittämiseksi, jota käytettäessä voidaan erottaa toisistaan rokotetut ja sairaat eläimet.

merkitsee tyytyväisenä tiedoksi pysyvän eläinlääkintäkomitean päätöksen sallia arvokkaiden eläinten ja harvinaisten rotujen, esim. keinosiemennysasemien sonnien ja eläintarhojen eksootisten eläinten, hätärokotukset.

toivoo, että ryhdytään pikaisesti asianmukaisiin toimiin karjankasvattajiin, koko karjankasvatusalaa ja maaseudun elämään, etenkin matkailuun, kohdistuvien vaikutusten arvioimiseksi ja otetaan huomioon alueellisten ja paikallisten olojen moninaisuus korvaustoimenpiteistä päätettäessä.

kehottaa komissiota vaatimaan EU:n kauppakumppaneita soveltamaan kauppa- ja tuontirajoituksiin alueellista lähestymistapaa, jotta alueet – myös valtioiden sisäiset alueet –, joilla ei ole ilmennyt suu- ja sorkkatautia, voivat jatkaa vientiä.

antaa puheenjohtajalleen toimeksi toimittaa tämä päätöslauselma neuvostolle, Euroopan parlamentille ja komissiolle.

Bryssel 5. huhtikuuta 2001.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Jos CHABERT

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Yhteisen maatalouspolitiikan merkitys alueille Euroopan unionin laajentuessa”

(2002/C 107/02)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon työvaliokuntansa 20. syyskuuta 2000 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan viidennen kohdan nojalla tekemän päätöksen laatia aiheesta lausunto ja antaa sen valmistelu valiokunta 2:n ”maatalous, maaseudun kehittäminen, kalatalous” tehtäväksi,

ottaa huomioon lausuntonsa maataloutta koskevista liittymistä valmistelevista toimenpiteistä – Sapard (CdR 273/98 fin⁽¹⁾),

ottaa huomioon lausuntonsa yhteisestä maatalouspolitiikasta (YMP) ja itälaajentumisesta (CdR 239/96 fin⁽²⁾),

ottaa huomioon valiokunta 2:n lokakuun 9. päivänä 2001 hyväksymän lausuntoluonnoksen (CdR 416/2000 rev. 2), jonka esittelijä oli Bengt Anders Johansson (Gislavedin kunnanhallituksen työvaliokunnan jäsen, S/EPP),

hyväksyi 14. ja 15. marraskuuta 2001 pitämässään 41. täysistunnossa (marraskuun 15. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

Suosituksukset

1. Alueiden komitea katsoo, että maatalouspolitiikan tulisi laajentumisen jälkeenkin olla yhteistä, jotta taataan elintarvikkeiden ja maataloustuotteiden vapaa liikkuminen ja kauppa yhtenäismarkkinoilla sekä jäsenvaltioiden välinen kilpailu tasavertaisin ehdoin. Yhteisen maatalouspolitiikan muut tavoitteet ovat kohtuullisen elintason takaaminen sekä terveellisten elintarvikkeiden saatavuuden varmistaminen kohtuullisin kuluttajahinnoin. Yhteistä maatalouspolitiikkaa tulee samalla toteuttaa unionin, jäsenvaltioiden ja alueiden tasoilla alueilla ja jäsenvaltioissa ottamalla täysimittaisesti huomioon läheisyysperiaate. Kaikki toimet on toteutettava yhteisen politiikan puitteissa, joka siis kuuluu EU:n toimivaltaan ja jossa noudatetaan siksi kaikilta osin yhtenäisasiakirjaan sisältyvää rahoitussellisen yhteisvastuun periaatetta sekä taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden periaatetta, ja kaikkia Euroopan viljelijöitä on kohdeltava samalla tavoin, mikäli heidän tilanteensa on samantapainen.

2. Agenda 2000:n yhteydessä hyväksytty rahoitussuunnitelma loi pohjan sovittujen budjettimäärärahojen puitteissa tapahtuvalle laajentumiselle. AK toteaa samalla, että maatalousbudjettiin laajentumista varten varattujen määrärahojen riittäminen edellyttää, että ehdokasvaltiot otetaan asteittain mukaan suorien tukien järjestelmään. Mikäli kaikki ensimmäisen laajentumiskierroksen ehdokasvaltiot (Puola, Unkari, Viro, Slovenia, Tšekki ja Kypros) liittyvät jäseniksi ennen vuotta 2006 ja ne otetaan alusta alkaen täysimääräisesti suorien tukien piiriin, eivät budjettimäärärahat riitä. Alueiden komitea suosittelee sen vuoksi uusien jäsenvaltioiden asteittaista sisällyttämistä yhteisön suorien tukien järjestelmään. Nostamalla ehdokasvaltioille myönnettävien suorien tukien tasot siirtymäkauden aikana vähitellen yhteisön normaalitasolle voidaan välttää liian nopeaan siirtymiseen liittyvät haittavaikutukset.

3. Alueiden komitea katsoo, että yhteistä maatalouspolitiikkaa on uudistettava. Uudistusta tarvitaan muun muassa, jotta voidaan huolehtia epäsuotuisien maaseutualueiden tarpeista. Uudistetun YMP:n pitkän aikavälin tavoitteena on oltava maatalousyritysten kilpailukykyyn parantaminen. Komitea kannattaa EU:n markkinoiden avaamista maataloustuotteiden maailmanlaajuiselle kaupalle ja katsoo, että avaamisessa olisi mentävä tähän asti päätettyä pitemmälle. Komitea tukee komission pyrkimystä vakiinnuttaa monitoiminen maatalous eurooppalaisen maatalouden tulevaisuuden malliksi Maailman kauppajärjestön neuvotteluissa. Suoria tukia tulee vähentää tilojen koon mukaan, jotta maaseutua voidaan tukea entistä voimakkaammin. Kaikkein syrjäisimpien alueiden ja vuoristoalueiden pitäisi olla Euroopan maatalouspolitiikassa tärkeitä tekijöitä, koska väestönkato näiltä alueilta on estettävä ekologisista ja taloudellisista syistä.

Eurooppalaisen maatalousmallin lähtökohtana on laatu, turvallisten ja terveellisten elintarvikkeiden tuottaminen sekä viljelyseudun ympäristön kunnioittaminen. Jotta tätä mallia tuettaisiin ja varmistettaisiin, että se vastaa eurooppalaisten kuluttajien vaatimuksia, YMP:ssä on säilytettävä sellaiset tukimuodot kuin kyseisen maatalousmallin edistämiseen liittyvät suorat tuet. Nykyisiä tukimuotoja on siis muutettava tuntuvasti erottamalla ne tuotannosta ja pinta-alasta. Tukimuodoissa on suosittava sellaisia tiloja, jotka ovat parhaiten suuntautuneet noudattamaan eurooppalaista maatalousmallia, jota on tarkoitettu tukea, sekä tiloja, joilla luonnonolosuhteet haittaavat niiden kilpailukykyä markkinoilla. Uudessa tukijärjestelmässä alueiden on lisäksi pystyttävä myöntämään tukia rakenne- ja ympäristöpolitiikkansa edistämiseen. Uuden tukijärjestelmän mukaan tukea myönnetään ensisijaisesti perhetiloille.

(1) EYVL C 93, 6.4.1999, s. 1.

(2) EYVL C 116, 14.4.1997, s. 39.

4. Vuoden 2006 jälkeinen maatalouspolitiikka tulee muotoilla siten, että kilpailukykyisten maaseutualueiden maatalous sekä elintarviketuotanto voivat toimia pääasiassa sääntelystä vapailla markkinoilla. Hintojen tulee muodostua kuten millä tahansa sääntelystä vapailla markkinoilla kysynnän ja tarjonnan mukaan. Markkinoilta saatava palaute takaa siten sen, että tuotetaan vain elintarvikkeita, joilla on kysyntää. Alueiden komitea katsoo kuitenkin, että sääntelystä vapaillakin markkinoilla on tärkeää jatkaa kohdennettujen ympäristötukien myöntämistä mm. siksi, että selviydytään ympäristöongelmista. Tukea on myönnettävä sen mukaan, millaista tarvetta yhteiskunnassa on erityisille ympäristötoimille esimerkiksi biodiversiteetin, maiseman monimuotoisuuden tai virkistysalueiden turvaamiseksi. Tuet on kuitenkin pidettävä erillään elintarvikkeiden ja maataloustuotteiden tuotannosta, jotta ei luotaisi uusia sääntöjä, jotka haittaavat sääntelystä vapaiden maatalousmarkkinoiden toimintaa.

5. Epäsuotuisien maaseutualueiden ja sellaisten maaseutualueiden, joiden tulot ovat pienentyneet yhteisessä maatalouspolitiikassa käynnissä olevan vapauttamisen vuoksi, tulee vuoden 2006 jälkeenkin saada osa ympäristö-, maaseudun kehittämis- ja rakennetuista siinä laajuudessa ja sellaisina yhdistelminä, jotka vastaavat kunkin alueen tarpeita. AK katsoo sen vuoksi, että vastuu tukien soveltamisesta tulee läheisyysperiaatteen mukaisesti olla kyseisellä alueella tai jäsenvaltiolla. Paras tietämys maaseudun virkistys-, ympäristö-, rakenne- ja kehittämistoimien tarpeen laajuudesta on alueilla ja jäsenvaltioilla. Kyseisten ohjelmien alueellisen täytäntöönpanon tulee jatkossakin tapahtua yhteisen sääntöjärjestelmän mukaisesti ja komission hyväksymänä. Yhteisen maatalouspolitiikan uudistaminen edellä kohdassa 3 kuvatulla tavalla vapauttaneen varoja maatalouden harjoittamiseen ja epäsuotuisien maaseutualueiden tukemiseen rahoituksellisen yhteisvastuun sekä taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden periaatteiden mukaisesti.

6. Alueiden komitea katsoo, että käynnissä olevat toimet ehdokasvaltioiden tukemiseksi ovat hyvin tärkeitä, jotta ehdokasmaiden maaseutualueet pystyisivät integroitumaan tehokkaasti yhteisiin maatalousmarkkinoihin. Rakennetukien, maaseudun kehittämistukien ja ympäristötukien yhdistelmä on

todennäköisesti tarpeen myös ko. maiden niillä alueilla, joilla luonnonolosuhteet ovat suotuisat maatalouden harjoittamisen kannalta. Komitea katsoo niin ikään, että on tärkeää antaa ehdokasvaltioille niiden jäseniksi liittymisen edellä entistä enemmän tukea neuvonnan muodossa esimerkiksi maauudistusten tarpeesta, jalostusteollisuuden kehittämisestä, teurastamoista jne. Etenkin on tärkeää, että yhteisö antaa edelleenkin tukea ja tarjoaa käyttöön kokemuksiinsa elintarviketurvallisuuden korkean tason takaamiseksi ehdokasvaltioissa niiden integraation helpottamiseksi.

7. Alueiden komitean mielestä tulee pyrkiä siihen, että laajentumisen vuoksi luodaan mahdollisimman vähän erityissääntöjä ja siirtymäratkaisuja. Ne erityistoimet, joita monien ehdokasvaltioiden maaseutualueilla tarvitaan, tulee pääasiassa voida toteuttaa osana edellä ehdotettua tulevaa maatalouspoliittista mallia. Alueiden komitea katsoo, että ehdokasvaltioiden vähittäinen sisällyttäminen yhteisön suorien tukien järjestelmiin saattaa tulla ajankohtaiseksi ja että periaatteessa ehdokasvaltioiden on noudatettava yhteisön säännöstöä kaikilta osin. Mahdollisesti vielä tarvittavat uusia jäsenvaltioita koskevat siirtymäkauden säännöt esimerkiksi elintarviketurvallisuuden osalta voivat rajoittaa vapaata liikkumista elintarvikkeiden ja maataloustuotteiden yhteismarkkinoilla. AK kehottaa siksi komissiota selvittämään, millaisia ongelmia siirtymäsäännöistä saattaa aiheutua EU:n 15 nykyisen jäsenvaltion ja uusien jäsenvaltioiden raja-alueilla.

8. Alueiden komitean mielestä on erittäin tarpeellista yksinkertaistaa sääntelyjärjestelmää ja keventää yhteisen maatalouspolitiikan hallintoa. Nykyinen järjestelmä on monimutkainen ja niin yhteiskunnan kuin yksittäisten maanviljelijöiden kannalta kallis ja aikaa vievä. Komitea katsoo, että edellä hahmoteltu sääntelyn purkamismalli luo edellytykset nykyisiin markkinajärjestelyihin liittyvän mutkikkouden ja byrokratian vähentämiselle. Kehitys, jossa yhteisen maatalouspolitiikan yksityiskohtaista sääntelyä vähennetään, helpottanee myös uusien jäsenten integroitumista Euroopan unioniin. AK suhtautuu myönteisesti komission ehdottamaan yksinkertaisten tukitoimien järjestelmään, jota sovellettaisiin pieniin maatalousyrityksiin. On kuitenkin toivottavaa, että hallinnollisten menettelyjen vähentäminen ja yksinkertaistetut säännöt koskisivat tulevaisuudessa kaikkia maatalousyrityksiä.

Bryssel 15. marraskuuta 2001.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Jos CHABERT

Alueiden komitean lausunto aiheesta "Aluehallitusten edustajien osallistuminen Euroopan unionin neuvoston työhön ja AK:n osallistuminen neuvoston epävirallisiin kokouksiin"

(2002/C 107/03)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon, että Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 203 artiklassa, jonka mukaan "neuvosto muodostuu jäsenvaltioiden ministeritason edustajista, joita on yksi kustakin jäsenvaltiosta ja joilla on jäsenvaltioidensa hallitusta sitovat valtuudet", annetaan aluehallitusten jäsenille mahdollisuus osallistua täysimittaisesti Euroopan unionin neuvoston toimintaan,

ottaa huomioon, että alue- ja paikallisviranomaisten oikeus osallistua Euroopan unionin poliitikkojen ja valintojen määrittelyyn edistää osaltaan sopimuksessa Euroopan unionista olevan 1 artiklan perustavanlaatuisista tavoitteista – "päätökset tehdään [– –] mahdollisimman lähellä kansalaisia" – sekä Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 5 artiklassa määrättyä toissijaisuusperiaatetta, jonka mukaan aloilla, jotka eivät kuulu yhteisön yksinomaiseen toimivaltaan, yhteisö toimii vain siinä tapauksessa ja siinä laajuudessa kuin jäsenvaltiot – ja alueet tai kunnat – eivät voi riittävällä tavalla toteuttaa suunnitellun toiminnan tavoitteita,

ottaa huomioon lausunnot ja päätöslauselmat, joissa AK on jo pitkän aikaa esittänyt kyseisen oikeuden täyttää ja yleistä soveltamista ja siten alue- ja paikallisviranomaisten laajaa osallistumista unionin poliitikkojen määrittelyyn; komitean kanta on tullut esiin erityisesti seuraavissa asiakirjoissa:

- lausunto aiheesta "Euroopan unionia koskevan sopimuksen sekä Euroopan yhteisön perustamissopimuksen tarkistaminen" (CdR 136/95) ⁽¹⁾
- lisälausunto aiheesta "Läheisyysperiaatteen soveltaminen Euroopan unionissa" (CdR 136/95)
- raportti aiheesta "Alue- ja paikallisviranomaiset, Euroopan poliittisen unionin toimijat" (CdR 282/96 fin)
- lausunto aiheesta "Kohti todellista subsidiariteetin kulttuuria – Alueiden komitean vetoamus" (CdR 302/98 fin) ⁽²⁾
- 3. kesäkuuta 1999 annettu päätöslauselma aiheesta "Seuraava hallitustenvälinen konferenssi" (CdR 54/1999 fin) ⁽³⁾
- lausunto aiheesta "Alueiden ja paikallisyhteisöjen rooli EU:n lainsäädännön täytäntöönpanossa" (CdR 51/1999 fin) ⁽⁴⁾
- loppujulistus, jonka alueiden komitean jäsenet sekä alueellisten edustuselinten puheenjohtajat sekä Euroopan kaupungin- ja kunnanjohtajat hyväksyivät Lillissä 9. marraskuuta 2000 pidetyssä konferenssissa aiheesta "Uusiin hallintomalleihin Euroopassa: Lisää demokratiaa ja kansalaisläheisyyttä" (CdR 379/2000 fin)
- päätöslauselma aiheesta "Vuoden 2000 hallitustenvälisen konferenssin tulokset ja keskustelu Euroopan unionin tulevaisuudesta" (CdR 430/2000 fin) ⁽⁵⁾,

ottaa huomioon työvaliokuntansa 12. joulukuuta 2000 tekemän päätöksen laatia Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan viidennen kohdan nojalla lausunto aiheesta "Aluehallitusten edustajien osallistuminen Euroopan unionin neuvoston työhön ja AK:n osallistuminen neuvoston epävirallisiin kokouksiin" sekä antaa lausunnon valmistelu institutionaalisten asiain valiokunnan tehtäväksi,

ottaa huomioon institutionaalisten asiain valiokunnan lokakuun 5. päivänä 2001 yksimielisesti hyväksymän lausuntoluonnoksen CdR 431/2000 rev. 2, jonka esittelijät olivat Claudio Martini, Toscanan aluevaltuuston puheenjohtaja (I, PSE) ja Franz Schausberger, Salzburgin osavaltion päämies (A, PPE),

⁽¹⁾ EYVL C 100, 2.4.1996, s. 1.

⁽²⁾ EYVL C 198, 14.7.1999, s. 73.

⁽³⁾ EYVL C 293, 13.10.1999, s. 74.

⁽⁴⁾ EYVL C 374, 23.12.1999, s. 29.

⁽⁵⁾ EYVL C 253, 12.9.2001, s. 25.

ottaa huomioon, että Euroopan parlamentin ja Euroopan unionin alueyhteisöjen lokakuussa 1996 aiheesta "Demokraattisemman ja solidaarisemman Euroopan puolesta" pitämän ensimmäisen konferenssin päätösasiakirjan (PE 219.693 / DEF) kohdassa 12 jäsenvaltioita kehoitetaan helpottamaan lainsäädäntävaltaa käyttävien alueiden osallistumista Euroopan unionin neuvoston kokouksiin,

ottaa huomioon, että myönteinen kanta alueiden ja paikallisyhteisöjen osallistumisesta Euroopan unionin politiikkojen ja valintojen määrittelyyn on ilmaistu seuraavissa yhteyksissä:

- Euroopan alueiden liiton vuonna 1996 hyväksymä julistus regionalismista Euroopassa
- Euroopan neuvoston alue- ja paikallishallintoasiain kongressin vuonna 1997 hyväksymä Euroopan alueellisen itsehallinnon peruskirjaluonnos
- neuvoston pääsihteerin asettaman työryhmän laatimasta kertomuksesta (Trumpf-Piris-kertomus) "Neuvoston toiminta unionin laajentumista ajatellen" (Bryssel 1999) käyty keskustelu, jossa Saksan ja Itävallan osavaltiot ovat esittäneet myönteiset kantansa alueiden osallistumisesta neuvoston työhön
- Euroopan alueiden liiton ja Euroopan neuvoston aloitteet, joihin useat ehdokasmaiden alueet ovat osallistuneet ja joiden yhteydessä on painokkaasti esitetty unionin alueiden ja myös sen tulevien jäsenvaltioiden alueiden osallistumista unionin lainsäädäntöprosessiin
- komission valkoisen kirjan "Eurooppalainen hallintotapa" KOM(2001) 428 lopullinen, 25.7.2001, kohta 3.1 "Kansalaisten tavoittaminen alue- ja paikallisdemokratian välityksellä",

katsoo, että sen tulee esittää aiheesta kantansa, jotta komitea osallistuisi vuoden 2004 hallitustenvälisestä konferenssista edeltäviin, Euroopan unionin tulevaisuutta koskeviin pohdintoihin, joissa on myös avattu keskusteluprosessi valkoisen kirjan "Eurooppalainen hallintotapa" puitteissa,

hyväksyi 14. ja 15. marraskuuta 2001 pitämässään 41. täysistunnossa (marraskuun 14. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

Alueiden komitean kanta ja suositukset

1. Yleistä

Alueiden komitea

1.1. vahvistaa, että sen edustamat alueet ja paikallisyhteisöt ovat valmiita antamaan käyttöön kokemuksensa ja erityistietämyksensä, jotta sopimuksessa Euroopan unionista olevaa 1 artiklaa voitaisiin soveltaa täydellisesti. Kyseisen artiklan perusteella unionista on tarkoitus luoda yhä läheisempi Euroopan kansojen välinen liitto, "jossa päätökset tehdään mahdollisimman avoimesti ja mahdollisimman lähellä kansalaisia".

1.2. on vakuuttunut siitä, että jos alueet osallistuisivat välittömästi neuvoston työhön (Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 203 artikla) jäsenvaltioiden valtuuskuntien puitteissa, Euroopan unionista muodostuisi nykyistä kansalaisläheisempi, sillä useat hallintotasot otettaisiin tällöin mukaan päätöksentekoon.

1.3. muistuttaa niille jäsenvaltioille, joissa on kansallisen valtiosäännön mukaista omaa lainsäädäntävaltaa käyttäviä alueita, että Euroopan parlamentin ja Euroopan unionin alueyhteisöjen lokakuussa 1996 aiheesta "Demokraattisemman ja solidaarisemman Euroopan puolesta" pitämän ensimmäisen konferenssin päätösasiakirjassa kehoitetaan toteuttamaan asianmukaisia institutionaalisia jäsenvaltiotason toimia, jotta aluehallitusten edustajat voisivat osallistua tehokkaasti Euroopan unionin neuvoston työhön.

1.4. vahvistaa, että mikäli demokraattisen valtuutuksen saaneet, omaa lainsäädäntävaltaa käyttävät alueet osallistuisivat entistä vahvemmin unionin lainsäädäntöprosessiin, ne voisivat taata entistä suuremman avoimuuden ja kansalaisten tarpeiden huomioon ottamisen, kuten todetaan myös Euroopan unionin tulevaisuutta koskevassa julistuksessa. Komitea toivoo, että toimivaltajako määritellään tai rajataan selkeästi ennen vuoden 2004 hallitustenvälistä tai jäsenvaltioiden hallitusten edustajien konferenssia.

1.5. tunnustaa alueiden ja paikallisyhteisöjen erilaiset tehtävät ja toimivaltuudet eri jäsenvaltioissa. Komitea viittaa etenkin alueiden lainsäädäntävaltaan Suomessa (Ahvenanmaa), Belgiassa (kolme aluetta ja kolme yhteisöä), Saksassa (16 osavaltiota), Itävallassa (yhdeksän osavaltiota), Espanjassa (17 autonomista aluetta), Portugalissa (kaksi autonomista aluetta), Yhdistyneessä kuningaskunnassa (kolme alueellista parlamenttia tai edustajistoa) sekä Italiassa (20 aluetta ja kaksi autonomista maakuntaa). Koska kyseisillä alueyhteisöillä on lainsäädäntätehtävä ja erityistä demokraattista vastuuta kansalaisiin nähden, niiden politiikalla on erityinen oikeutus.

1.6. muistuttaa Euroopan kaikkia hallintotasoja siitä, että alueiden entistä voimakkaampi osallistuminen unionin toimilinten ja etenkin neuvoston päätöksiin ja valintoihin lisää unionin demokraattista legitimiyyttä ja tarjoaa suuret mahdollisuudet luoda kaikissa jäsenvaltioissa nykyistä vahvempi tietoisuus Euroopan unionin ihanteista ja kehitysmahdollisuuksista sekä samalla hyödyntää kaikkien Euroopan alueiden ja paikallisyhteisöjen erityis- ja ominaispiirteitä. Jäsenvaltioiden erilaiset ominaispiirteet huomioon ottaen alue- ja paikallisyhteisöjen osallistumismahdollisuuksia tulisi laajentaa ja vahvistaa.

2. Jäsenvaltioiden hallintotasojen koordinointi

Alueiden komitea

2.1. arvostaa useiden jäsenvaltioiden käytäntöä tiedottaa alueille ja paikallisyhteisöille unionin politiikkojen kehityksestä ja jäsenvaltioiden suuntaviivoista kyseisissä asioissa sekä antaa alueille ja paikallisyhteisöille mahdollisuus ilmaista niistä kantansa. Komitea viittaa kuitenkin valkoisessa kirjassa "Eurooppalainen hallintotapa" esitettyyn analyysiin, jonka mukaan näyttää siltä, etteivät jäsenvaltioiden hallitukset kutsu alue- ja kuntatason toimijoita riittävässä määrin mukaan valmistelemaan EU:n politiikkaa koskevia näkemyksiään.

2.2. toivoo, että jäsenvaltion kanta EU-asioihin määriteltäisiin jokaisessa jäsenvaltiossa yhä useammin siten, että valtio-, alue- ja paikallistasot osallistuvat kannan määrittelyyn järjestelmällisesti ja koordinoitusti.

2.3. on vakuuttunut siitä, että kaikkien Euroopan unionin jäsenvaltioiden on osallistumis- ja koordinoitiprosessien suhteen sitouduttava kehittämään tapoja, joilla alue- ja paikallisyhteisöt voivat osallistua unionin politiikkojen ja valintojen määrittelyyn. Tällä tavoin voidaan – läheisyysperiaate huomioon ottaen ja kunkin jäsenvaltion erilaisia valtiosääntöjä kunnioittaen – tuoda kaikkien hajautettujen tasojen ulottuville unionin politiikkojen tarjoamat taloudellisen, yhteiskunnallisen ja alueellisen kehityksen edut ja mahdollisuudet.

2.4. kannattaa päätösten demokraattisen oikeutuksen lisäämiseksi sitä, että alueet, paikallisyhteisöt ja niitä edustavat jäsenvaltiotason järjestöt osallistuvat yhä enemmän EU-asioita koskevaan mielipiteenmuodostukseen jäsenvaltioissa silloin kun EU:n lainsäädäntö koskee alueiden ja paikallisyhteisöjen toimivaltaa tai toiminta-alaa. Komitea suosittelee, että tiedonsaanti- ja osallistumisoikeus taataan korkealla oikeudellisella tasolla.

2.5. kehottaa jäsenvaltioita ulottamaan tiedotus- ja kuulemismenettelyt alueita ja paikallisyhteisöjä koskeville aloille.

2.6. muistuttaa, että välitön osallistuminen edellyttää tehokasta valtion sisäistä mielipiteenmuodostusjärjestelmää. Se ei kuitenkaan saa estää alueita osallistumasta suoraan ja aktiivisesti jäsenvaltioiden valtuuskuntien puitteissa yhteisötason toimintaan. Osallistumistavat ja osallistuvat elimet vaihtelevat valtioittain. Välittömän osallistumisen ansiosta valtion alueet voivat lähentyä toisiaan entistä enemmän ja alueiden välinen solidaarisuus voi vahvistua entisestään niiden määrittellessä ja puolustaessa kantojaan. Sekä alueiden että paikallisyhteisöjen kattojärjestöjen on myös voitava ilmaista yhteisiä intressejä valtion sisäisissä koordinoitimenettelyissä.

2.7. ilmaisee tyytyväisyytensä, että Euroopan parlamentin perussopimus-, työjärjestys- ja toimielinasioiden valiokunta aiheesta "Neuvoston uudistus" antamassaan mietinnössä (PE 294 777) katsoo, että "yhteisön päätösten onnistuneeseen koordinointiin jokaisessa jäsenvaltiossa kuuluu kunkin perustuslain mukaisia mekanismeja, joiden avulla kansalliset parlamentit, tai liittovaltioissa tai voimakkaasti hajautetuissa valtioissa alueet, osallistuvat yhteisön lainsäädäntöprosessien valmisteluun, siten, että ne osallistuvat tarvittaessa neuvoston työhön EY:n perustamissopimuksen 203 artiklan mukaisesti". Mietinnössä esitetään lisäksi osana "yleisten asioiden neuvoston välttämätöntä aseman palauttamista", että "voitaisiin myös ajatella erityistä menettelyä liittovaltioiden tai hallinnoltaan voimakkaasti hajautettujen valtioiden alueiden osallistumisen mahdollistamiseksi".

2.8. odottaa kiinnostuneena Helsingin huippukokouksen toimeksi antamaa kertomusta EU-asioiden koordinoitintavoista jäsenvaltioissa. Komitea korostaa, että jäsenvaltioiden tulisi voida olla edustettuina jokaisessa neuvoston kokouksessa kukin kansallisen organisaationsa mukaisesti asianmukaiseksi katsomallaan tavalla.

2.9. odottaa, että jäsenvaltioiden alueet kutsutaan mukaan Laekenin huippukokouksen valmisteluun. Kyseisessä Eurooppa-neuvoston kokouksessa on määrä – Göteborgissa pidetyn huippukokouksen puheenjohtajan päätelmien 17 kohdan mukaisesti – päättää jatkotoimenpiteitä koskevista suosituksista neuvoston työmenetelmien tehostamiseksi laajentumisen jälkeen. Kyseisillä menetelmillä on varmistettava, että jäsenvaltioiden ja alueiden parlamentit nivotaan unionin toimintaan, kuten myös unionin tulevaisuutta koskevassa julistuksessa esitetään.

3. Aluehallitusten edustajien osallistuminen Euroopan unionin neuvoston työhön ja AK:n osallistuminen neuvoston epävirallisiin kokouksiin

Alueiden komitea

3.1. vaatii, että alueyhteisöjen edustajat voivat osallistua välittömästi neuvoston työhön jäsenvaltioiden valtuuskuntien puitteissa, sillä se on perustavanlaatuisen tärkeää unionin tehokkaan toiminnan kannalta. Lisäksi se heijastaa alueiden ja kulloisenkin jäsenvaltion välisiä lojaaliuden, yhteistyön ja luottamuksen periaatteita. Jäsenmaiden hallintojärjestelmien erilaisuus on otettava huomioon kehitettäessä alueyhteisöjen edustajien osallistumismahdollisuuksia.

3.2. vaatii, että alueyhteisöjen edustajat voivat osallistua neuvoston työhön aina kun kyseessä on alueiden toimivaltaa koskeva lainsäädännöllinen, normatiivinen tai toimeenpanoa käsittelevä asia tai kun aihe on erityisen merkittävä alueiden ja paikallisyhteisöjen kokonaisjärjestelmän kannalta.

3.3. vahvistaa, että alueiden edustajat tulee kutsua täysivaltaisina mukaan neuvoston työhön jäsenvaltioiden valtuuskuntien jäseninä ja että heidän tulee voida toimia jäsenvaltion valtuuskunnan johtajana ja mahdollisesti neuvoston puheenjohtajana. Alueiden edustajat edustavat kaikkia niitä alueita, joilla on toimivaltaa kulloisellakin alalla, ja he esittävät kantoja, joista on sovittu jäsenvaltion valtuuskunnassa. Jäsenvaltiot päättävät oman lainsäädäntönsä mukaisesti sisäisistä mekanismeistaan jäsenvaltioiden valtuuskuntien kannan määrittämiseksi neuvostossa sekä alueiden edustajien nimittämismenettelystä valtuuskuntaan.

3.4. vaatii, että alueiden edustajat voivat osallistua jäsenvaltioiden valtuuskuntaan, sillä tämä vahvistaa jäsenvaltioiden asemaa. Tällä tavoin jäsenvaltio voi ottaa samanaikaisesti huomioon sekä sisäinen toimivallan ja intressien jakautumisen että paikallisyhteisöjen sisäisessä koordinoitiprosessissa ilmaiset kannat. Lisäksi jäsenvaltio voi esiintyä yhtenäisesti Euroopan unionin neuvostossa.

3.5. vaatii, että alueiden edustajat voivat osallistua seuraaviin neuvoston elimiin:

- neuvoston työryhmät ja erityisryhmät
- pysyvien edustajien komitea (coreper)
- eri kokoonpanoissa kokoontuvat neuvoston istunnot.

Alueiden edustajien on voitava osallistua myös kaikkiin neuvoston päätöksiä edeltäviin valmisteluaiheisiin, jotta mahdollistettaisiin täydellinen ja tehokas vaikuttaminen kaikissa erityiskysymyksissä, joissa alueilla ja paikallisyhteisöillä on toimivaltaa ja jotka koskevat niiden intressejä.

3.6. vaatii jäsenvaltioita ottamaan huomioon alueiden ja paikallisyhteisöjen kattojärjestöjen kannan niiden toimivaltaan ja intresseihin kuuluvilla aloilla myös silloin, kun alueilla ei ole mahdollisuutta osallistua virallisesti neuvoston tai sen valmistelevien elinten työhön.

3.7. vaatii, että alueiden komitea voi osallistua neuvoston epävirallisiin kokouksiin, joissa käsitellään niitä yhteisön politiikan aloja, joissa sitä on kuultava ja jotka koskevat erityisesti alue- ja paikallisviranomaisten toimivaltaa. Tällä tavoin vahvistettaisiin Euroopan unionin neuvoston alue- ja paikallisulottuvuutta ja otettaisiin nykyistä enemmän huomioon avoimuuden ja kansalaisläheisyyden tavoitteet, jotka valtion- ja hallitusten päämiehet ovat määritelleet Nizzan sopimukseen liitettyssä julistuksessa Euroopan unionin tulevaisuudesta.

3.8. vaatii näin ollen, että unionin tulevat puheenjohtajamaat, ennen kaikkea Belgia ja Espanja, luovat mekanismin, joka mahdollistaa alueiden komitean osallistumisen neuvoston epävirallisiin kokouksiin ja jonka avulla alueiden komitea voi Euroopan unionin poliittisena elimenä osallistua pysyvästi yhteisön poliittiseen keskusteluun.

3.9. vaatii lopuksi, että vuonna 2004 pidettävässä hallitustenvälisessä konferenssissa perussopimukseen liitetään pöytäkirja, jossa taataan sekä alueiden komitean osallistuminen neuvoston epävirallisiin kokouksiin että alueiden ja paikallisyhteisöjen virallinen osallistuminen Euroopan unionin päätöksentekoprosesseihin.

Bryssel 14. marraskuuta 2001.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Jos CHABERT

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille Kymmenen vuotta Rion konferenssin jälkeen: Valmistautuminen kestävän kehityksen huippukokoukseen vuonna 2002”

(2002/C 107/04)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission 31. toukokuuta 2001 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon työvaliokuntansa 13. kesäkuuta 2000 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu valiokunta 4:n ”maankäyttö, taajama-asiat, energia, ympäristö” tehtäväksi,

ottaa huomioon komission tiedonannon ”Kestävä kehitys Euroopassa paremman maailman vuoksi: Kestävää kehitystä koskeva Euroopan unionin strategia” KOM(2001) 264 lopullinen,

ottaa huomioon komission tiedonannon ”Euroopan ympäristöpolitiikan tuleva suunta: Yleisarvio Euroopan yhteisön ympäristöä ja kestävä kehitystä koskevasta poliittisesta toimintaohjelmasta ”Kohti kestävä kehitystä”” KOM(1999) 543 lopullinen,

ottaa huomioon komission kertomuksen ”Agenda 21 – The first five years: Implementation of Agenda 21 in the EU”,

ottaa huomioon komission valmisteluasiakirjan ”Cardiffista Helsinkiin ja sen jälkeen: Raportti Eurooppa-neuvostolle ympäristönäkökohtien ja kestävän kehityksen sisällyttämisestä yhteisön politiikkaan” SEK(1999) 1941 lopullinen,

ottaa huomioon komission tiedonannon neuvostolle, Euroopan parlamentille ja talous- ja sosiaalikomitealle ”Hinnittelupolitiikan avulla kestävämpään vesivarojen käyttöön” KOM(2000) 477 lopullinen,

ottaa huomioon komission tiedonannon neuvostolle ja Euroopan parlamentille ”Tarpeiden ja vastuun yhdistäminen: ympäristönäkökohtien sisällyttäminen talouspolitiikkaan” KOM(2000) 576 lopullinen,

ottaa huomioon komission vihreän kirjan aiheesta ”Energiahuoltostrategia Euroopalle” KOM(2000) 769 lopullinen,

ottaa huomioon komission tiedonannon ”Euroopan unionin öljynsaanti” KOM(2000) 631 lopullinen sekä yhteisen liikennepolitiikan tulevan tarkistuksen,

ottaa huomioon komission tiedonannon neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle ”Kuudes ympäristöä koskeva Euroopan yhteisön toimintaohjelma ”Ympäristö 2010: tulevaisuutemme valinta” ja ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi ympäristöä koskevasta yhteisön toimintaohjelmasta (2001–2010) (komission esittämä) KOM(2001) 31 lopullinen – 2001/0029 COD sekä sitä koskevan alueiden komitean lausunnon (CdR 36/2001 fin) (1),

ottaa huomioon ympäristöneuvoston 8.3.2001 antaman kestävän kehityksen huippukokousta koskevan päätöslauselman (6752/01),

ottaa huomioon ilmastonmuutosta ja biodiversiteettiä koskevat sopimukset, jotka EU allekirjoitti Rio de Janeirossa vuonna 1992 järjestetyssä maailman ympäristökongressissa,

ottaa huomioon sitoumukset, jotka EU teki Kioton pöytäkirjasta käytyjen neuvottelujen yhteydessä kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi,

(1) EYVL C 357, 14.12.2001, s. 44.

ottaa huomioon Kioton pöytäkirjan ratifioinnin EU:n jäsenvaltiossa,

ottaa huomioon valiokunta 4:n lokakuun 8. päivänä 2001 hyväksymän lausuntoluonnoksen (CdR 37/2001 rev. 2), jonka esittelijä oli Sally Powell, Suur-Lontoon Hammersmithin ja Fulhamin kaupunkipiirivaltuutettu (UK, PSE),

ja katsoo, että Euroopan unionin perustamissopimuksen mukaan yhteisön politiikkoihin tulee sisällyttää ympäristönäkökohtia erityisesti kestävästä kehityksestä varmistamiseksi,

hyväksyi 14. ja 15. marraskuuta 2001 pitämässään 41. täysistunnossa (marraskuun 14. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon.

1. Alueiden komitean kanta

1.1. Alueiden komitea ilmaisee tyytyväisyytensä komission tiedonantoon, jota se pitää tehokkaana avauksena unionin osuuden valmistelulle vuoden 2002 huippukokousta varten.

1.2. Komitea on erittäin tyytyväinen komission kantaan, jonka mukaan Euroopan unionin tulisi omaksua johtava asema Rion konferenssin seurantaprosessissa (Rio+10), sen valmistelussa sekä itse Johannesburgin huippukokouksessa.

1.3. Alueiden komitea kannattaa ehdottomasti Euroopan unionin ja kaikkien viidentoista jäsenvaltion hallitusten järkkymätöntä pyrkimystä varmistaa Kioton pöytäkirjan ratifiointi kansainvälisellä tasolla vuonna 2001.

1.4. Alueiden komitea on komission kanssa yhtä mieltä siitä, että vuonna 1992 Rion huippukokouksessa luodut odotukset eivät ole toteutuneet ja että vielä on voitettava merkittäviä esteitä, mikäli niin EU:ssa kuin muuallakin maailmassa aiotaan kestävässä kehityksessä saada aikaan aitoa edistystä.

1.5. Komitea kannattaa komission näkemystä siitä, että EU:n on tuettava keskitettyä asialistaa, jossa pääpaino on sellaisissa tärkeimmistä kestävästä kehityksestä kysymyksissä, joissa voidaan saavuttaa mitattavissa olevia tuloksia.

1.6. Tavoitteena tulee olla tasapainoinen, sekä pohjoisen että etelän huolenaiheet huomioonottava asialista. Komitea katsoo lisäksi, että yhteiskunnan eri aloja koskevat ohjeet edellyttävät selkeästi määriteltyjä ja laadullisia tavoitteita, joiden asettamiseen kaikki asiaan liittyvät osapuolet osallistuvat.

1.7. Komitea on komission kanssa samaa mieltä siitä, että laajentuminen on eräs tärkeimmistä tavoista, joilla unioni voi osaltaan edistää kestävästä kehityksestä tähtäävää prosessia. Se kannattaakin näkemystä, jonka mukaan EU:n olisikin käynnistettävä ehdokasmaiden kanssa huippukokouksen valmistelua koskeva vuoropuhelu.

1.8. Komitea on pettynyt, ettei komissio juurikaan mainitse paikallis- ja alueviranomaisten osuutta kestävästä kehityksestä saralla siitä huolimatta, että Agenda 21:ssä paikallishallinto mainittiin yhtenä "merkittävänä ryhmänä" ja eräänä niistä yhdeksästä kumppanista, jotka ovat kestävästä kehityksestä tavoitteen saavuttamisen kannalta avainasemassa.

1.9. Komitea katsoo, ettei tiedonannossa myöskään myönnetä Agenda 21:n paikallishallintojen merkitystä. Niiden on kuitenkin todettu olevan yksi tehokkaimmista Agenda 21:n toimeenpanotavoista.

1.10. Komiteasta on myönteistä, että komissio tunnustaa kestävästä kehityksestä edellyttävän taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen sekä ympäristönsuojelun tavoitteiden integroimista.

1.11. Alueiden komitean mielestä on myönteistä, ettei komissio lyö lukkoon kantojaan sisältökysymyksissä tai arvioi ennalta käynnissä olevien neuvottelujen tuloksia.

1.12. AK uskoo, että maailmanlaajuisten ympäristöongelmien ratkaiseminen edellyttää eri hallintotasojen välistä koordinointia ja yhteistyötä.

2. Alueiden komitean suositukset

2.1. Yleiset suositukset

2.1.1. Komitea pitää vuonna 2002 järjestettävää huippukokousta mahdollisuutena esitellä ja arvioida Agenda 21:n edistymistä unionissa ja sen jäsenvaltioissa. Lisäksi tarjoutuu tilaisuus vahvistaa poliittista sitoutumista Agenda 21:een, joka muodostaa myös unionin tulevien kestävästä kehityksestä tähtäävien ponnistelujen perustan.

2.1.2. Komitea pyytää komissiota täsmentämään, miten ehdotetut strategiset tavoitteet heijastelevat integroituun taloudelliseen ja sosiaaliseen kehitykseen sekä ympäristönsuojeluun liittyvää lähestymistapaa ja sitä, vastaavatko ne kokonaisuudessaan EU:n kestävän kehityksen strategiaa.

2.2. Paikallis- ja alueviranomaisten rooli

2.2.1. Alueiden komitea kehottaa antamaan paikallis- ja alueviranomaisille aktiivisen roolin vuoden 2002 Johannesburgin huippukokoukseen liittyvän EU:n kannan muotoilussa ja edistämisessä.

2.2.2. Komitea katsoo, että kaikkien jäsenvaltioiden huippukokousvaltuuskunnissa tulisi olla myös paikallishallinnon edustajia ja toivoo, että komissio edistää tätä näkemystä myös jäsenvaltioiden keskuudessa.

2.2.3. Komitea on erityisesti sitä mieltä, että tiedonannossa tulisi korostaa Agenda 21:n paikallisohjelmissä tehtävää myönnteistä työtä, jonka ansiosta paikallisviranomaiset ovat kaikkialla edistyneet yhteisöjensä aktivoinnissa. Vuoden 2002 huippukokous tarjoaa mahdollisuuden pohtia Agenda 21:n tähänastista menestystä sekä levittää tietoa ja vaihtaa kokemuksia sen paikallisohjelmien tähänastisesta edistymisestä.

2.3. Laaja osallistuminen ja sitoutuminen

2.3.1. Kansainväliset sopimukset ja menettelyt epäonnistuvat helposti toteutusvaiheessa, mikäli niiltä puuttuu paikallinen ja alueellinen tuki. AK toivoo, että komissio varmistaa, että perustason näkemykset ja sieltä peräisin oleva tieto yltyvät unionin tasolle ja että ne otetaan huomioon eurooppalaisessa päätöksentekoprosessissa.

2.3.2. Kehitysmaiden lisäksi myös EU:n jäsenvaltioissa tarvitaan uudenlaista kansalaisten sitoutumista. Alueiden komitea katsoo, että kaikkia tasoja edustavien julkisviranomaisten ja muiden asianosaisten laaja kuuleminen ja osallistuminen on välttämätöntä valmisteltaessa unionin panosta Johannesburgin huippukokousta varten. Kansalaisia lähimpänä olevana hallinnon tasona ja usein monialaisten kumppanuuksien vetäjinä paikallis- ja alueviranomaisilla on tässä yhteydessä ratkaiseva asema.

2.3.3. Alueiden komitea katsoo, että maailmanlaajuistumisen eteneminen sekä taloudellisten, sosiaalisten ja ympäristönsuojeluun liittyvien näkökohtien yhdistämisen vuoksi on Johannesburgin huippukokoukseen ja sen valmisteluprosessiin erityisen tärkeää saada mukaan yritykset. Maailman ympäristökonferenssin valmistelua rikastamaan kutsuttavat liikeyritykset tulee määrittellä mahdollisimman laajasti. Tavaroiden tuottajien lisäksi on otettava huomioon myös kyseisiä tavaroita markkinoivat ja niiden kulutusta edistävät yritykset. Yritysten osallistumisen lisäksi olisi varmistettava myös tavaroiden ja palvelujen kuluttajien ja käyttäjien osallistuminen prosessiin.

Kuluttajien tekemät valinnat voivat vaikuttaa tuotantoprosesseihin ja niiden kestävyteen, ja näiden valintojen merkitys resurssien kestävän käytön varmistamiseksi kasvaa jatkuvasti.

2.3.4. Euroopan alueiden ja kuntien aktiivisen yhteistyön lisäksi tulisi yliopistojen, tutkimuslaitosten, julkisten elimien, hallituksista riippumattomien organisaatioiden ja yritysten osallistumista rohkaista aktiivisesti paikallis- ja aluetasolla. Tässä yhteydessä AK voisi omaksua merkittävän roolin tarjoamalla foorumin eurooppalaisten aiheiden käsittelemiselle paikallisesti ja alueellisesti.

2.4. Komission lisäpanos

2.4.1. AK katsoo, että ympäristön rappeutuminen ja sosiaalinen syrjäytyminen liittyvät usein toisiinsa ja että paikallis- ja aluetason kumppanuus tarjoaa usein tehokkaimman keinon syrjäytymisen torjumiseksi ja kestäväan kehitykseen tähtäävän integroidun lähestymistavan edistämiseksi. Innovatiiviset unionin toimet voivat edistää parhaiden paikallisten ja alueellisten käytänteiden levittämistä sekä auttaa tunnistamaan uusia tehokkaita ja laaja-alaisia tapoja edistää osallistumista ja syrjäytymisen torjuntaa.

2.4.2. Alueiden komitea esittää, että komissio keskittyisi kestäväan kehityksen politiikan edistämisessä kolmeen keskeiseen prosessiin: unionin laajentumiseen, EU:n yhteiseen Väli-meri-strategiaan ja unionin politiikan pohjoiseen ulottuvuuteen.

2.4.3. Komitea toistaa jälleen usein esittämänsä toiveen siitä, että ehdokasvaltioiden alue- ja paikallisviranomaisille annettaisiin niiden alueita ja kuntia koskevan ympäristöpolitiikan muotoilussa ja toimeenpanossa nykyistä aktiivisempi rooli.

2.4.4. AK jatkaa innovatiivisen kestäväan kehitykseen tähtäävän yhteistyön kehittämistä unionin ja ehdokasvaltioiden alueiden välillä. Tästä syystä komitea ehdottaa, että liittymistä edeltävästä tuesta käytettäisiin nykyistä suurempi osa kestäväan kehityksen edistämiseen tukemalla esimerkiksi mm. julkiseen liikenteeseen liittyviä toimia.

2.4.5. Pohjoisen ulottuvuuden osalta alueiden komitea kiinnittää erityistä huomiota siihen, että kestäväan kehityksen kannalta yksi merkittävin haaste on säteily- ja ydinturvallisuus, ja pääongelmana ovat ydinvoimaloiden osin epäkuntoiset turvajärjestelmät. AK suosittelee, että komissio hyödyntää KIE-maissa ja uusissa itsenäisissä valtioissa (UIV) keräämiään kokemuksia ja keskittyy niiden pohjalta etenkin UIV:ssa sellaisia kohteita koskevien hankkeiden rahoittamiseen, joiden tiedetään aiheuttavan suurimpia riskejä väestölle ja ympäristölle, sekä asettaa ne etusijalle. Lisäksi tulee tarvittaessa tukea vaarallisten ydinvoimaloiden sulkemista.

2.4.6. Edellä mainittua vakiintuneempaan unionin Välimeren politiikkaan liittyen AK on jo kehottanut⁽¹⁾ luomaan suuntaviivat Välimeren molempien reunojen alue- ja paikallisviranomaisille tarkoitettua alueidenvälistä ja rajanylittävää ohjelmaa varten; se lopettaisi nykyisen sirpaleisuuden ja varmistaisi entistä laajemman poliittisen koordinoinnin ja voimavarojen nykyistä tehokkaamman käytön. Ohjelman tulisi kattaa Välimeren itä- ja eteläreunojen kansojen kestävä kehitys, ja siinä tulisi kiinnittää erityistä huomiota maankäytön suunnitteluun, ympäristöön, pk-yrityksiin, työllisyyteen, talous- ja sosiaalipolitiikkaan sekä muuttovirtojen hallintaan.

2.4.7. Erityistä huomiota tulee kiinnittää alueisiin, joiden luonto on herkkää, ja on taattava, että niiden asujaimisto ryhtyy johtamaan alueen talous- ja yhteiskuntakehitystä tavalla, joka noudattaa ympäristön laatutavoitteita ja on sopuoinnussa läheisyysperiaatteen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden periaatteen kanssa.

2.4.8. AK esittää lisäksi, että komissio kiinnittäisi asianmukaista huomiota myös yhteiseen maatalouspolitiikkaan. Se on

(1) EYVL C 22, 24.1.2001, s. 7.

edelleen ala, johon sisältyvät yhteisön toimintalinjat vaikuttavat suuresti kestävyteen ympäristön ja sosiaalisten näkökohdtien kannalta. Maatalouspolitiikka saattaa olla aihe, jota Johannesburgissa tarkastellaan yksityiskohtaisesti, joten komission tulisi kiinnittää erityistä huomiota siihen liittyvien vaikutusten arviointiin.

2.4.9. On tärkeää erottaa toisistaan tietojen saatavuus ja niiden hyödyntämismahdollisuudet. Komitea suosittelee, että komission tulisi kehittää malleja taloudellisen ja tieteellisen tiedon tehokasta välittämistä varten. Ne auttaisivat sekä ihmisiä että organisaatioita ja instituutioita tekemään kestävä kehityksen kannalta nykyistä parempia ratkaisuja.

2.4.10. Alueiden komitea on tyytyväinen siihen, että tiedonnassa painotetaan maailmanlaajuisen väestönkasvun vaikutuksia kestävyteen. Komitea katsoo kuitenkin, että tiedonnassa tulisi kiinnittää huomiota myös taloudelliseen ja sosiaaliseen kestävyteen suhteessa väestökehitykseen ja erityisesti väestön ikääntymisen seurauksiin.

Bryssel 14. marraskuuta 2001.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Jos CHABERT

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Vihreä kirja Energiahuoltostrategia Euroopalle”

(2002/C 107/05)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission vihreän kirjan ”Energiahuoltostrategia Euroopalle”,

ottaa huomioon työvaliokuntansa 13. kesäkuuta 2000 tekemän päätöksen antaa EY:n perustamissopimuksen 265 artiklan 5 kohdan nojalla lausunto aiheesta ”Vihreä kirja – Energiahuoltostrategia Euroopalle” ja antaa lausunnon valmistelu valiokunta 4:n ”maankäyttö, taajama-asiat, energia, ympäristö” tehtäväksi,

ottaa huomioon laatimansa lausunnon aiheesta ”Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille – Valmistautuminen Kioton pöytäkirjan täytäntöönpanoon” (CdR 295/1999 fin) (1),

ottaa huomioon laatimansa lausunnon aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi uusiutuviista energialähteistä tuotetun sähkön käytön edistämisestä sähkön sisämarkkinoilla” (CdR 191/2000) (2),

ottaa huomioon laatimansa lausunnon aiheesta ”Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Toimintasuunnitelma energiatehokkuuden parantamiseksi Euroopan yhteisössä” (CdR 270/2000 fin) (3),

ottaa huomioon komission tiedonannon neuvostolle ja Euroopan parlamentille ”Energian sisämarkkinoiden toteuttaminen” sekä ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi sähkön ja maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä annettujen direktiivien 96/92/EY ja 98/30/EY muuttamisesta (KOM(2001) 125 lopullinen), ja

katsoo, että unionin on tärkeää varmistaa energiahuollon varmuus pitkällä aikavälillä siten, että samalla täytetään ympäristövaatimukset ja kasvihuonekaasujen päästöjä koskevat unionin Kiotossa tekemät sitoumukset,

katsoo, että Euroopan energiahuoltostrategiaan olisi erityisesti kysynnän hallintaa ja uusiutuvien ja hajautettujen energiamuotojen kehittämistä koskevin osin hyödyllistä saada mukaan mahdollisimman paljon toimijoita, paikallis- ja alueviranomaiset mukaan luettuina, sekä

ottaa huomioon valiokunta 4:n lokakuun 8. päivänä 2001 hyväksymän lausunnotuonnoksen CdR 38/2001 rev. 2, jonka esittelijä oli François Roelants du Vivier (B, ELDR),

hyväksyi 14. ja 15. marraskuuta 2001 pitämässään 41. täysistunnossa (marraskuun 15. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

Alueiden komitean huomiot

1. Alueiden komitea ilmaisee tyytyväisyytensä komission vihreään kirjaan ”Energiahuoltostrategia Euroopalle”. Energiahuollon varmistamiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota nyt, kun energiamarkkinoiden vapauttamisen myötä on olemassa vaara, että energiakysymyksiä tarkastellaan lyhytnäköisesti.

2. Komitea arvostaa sitä, että EU:n energiapolitiikan kolmea peruspilaria, taloudellista kilpailukykyä, ympäristökysymyksiä ja energiahuollon varmistamista, tarkastellaan yhdessä ja niihin kuhunkin kiinnitetään yhtä paljon huomiota siitä huolimatta, että kilpailukykyyn liittyvät kysymykset ovat entistä keskeisempiä, kun on kyse jakeluverkon avulla toimitettavien energiamuotojen markkinoiden avaamisesta kilpailulle.

3. AK arvostaa sitä, että vihreään kirjaan on sisällytetty tämän lausunnon johdanto-osassa mainituissa alueiden komitean aiemmissa lausunnoissa ilmaistut tärkeimmät huolenaiheet. Kyseisissä lausunnoissa AK on toistuvasti ilmaissut toiveen nähdä ajatukset esitettynä ”samassa poliittisessa asiakirjassa. Näin olisi voitu johdonmukaistaa Euroopan unionin energiapolitiikkaa (3)”.

(1) EYVL C 57, 29.2.2000, s. 81.

(2) EYVL C 22, 24.1.2001, s. 27.

(3) EYVL C 144, 16.5.2001, s. 17.

4. Alueiden komitea arvostaa sitä, että vihreä kirja kattaa 30 valtion Euroopan, eli mukana ovat myös ehdokasvaltiot, joista suurin osa kärsii tehottomasta ja kiireellisen korjauksen tarpeessa olevasta energiahuollosta.

5. AK ilmaisee tyytyväisyytensä siihen, että vihreässä kirjassa asetetaan ensisijaiseksi tavoitteeksi energian kysynnän hallinta ja toiseksi tärkeimmäksi tavoitteeksi uusiutuvien energiavarojen hyödyntäminen. Komitea on toistuvasti ilmaissut olevansa kiinnostunut molemmista tässä käsiteltävään aiheeseen liittyvistä lähestymistavoista. Se on vihreän kirjan kanssa yhtä mieltä erityisesti siitä, että "unionin on tasapainotettava tarjontaa liittyvää politiikkaa selkeillä kysyntään liittyvää politiikkaa edistävillä toimilla" ja että "ainoastaan kysyntään kohdistuvalla politiikalla voidaan luoda perusta kestävästä energiahuoltoa tukevalle politiikalle" (kysymys 1).

6. Komitea epäilee kuitenkin niiden keinojen tehoa, joilla vihreän kirjan mukaan on tarkoitus torjua vaikeuksia, joita ilmenee, "jollei ryhdytä mihinkään", koska

- energian säästölle asetettuja tavoitteita ei ole ilmaistu määrällisesti, vaikka se tarjoaisi merkittäviä mahdollisuuksia (tämä siitä huolimatta, että valkoisessa kirjassa ja direktiiviehdotuksessa uusiutuvien energiavarojen käytölle asetetaan määrälliset tavoitteet, kuten talouden tarjontapuoleen liittyvässä politiikassa yleensä on tapana),
- siitä puuttuvat unioninlaajuiseen ja tehokkaaseen kulutushallintaan tähtäävän energiapolitiikan vaikutuksia kuvaavat hahmotelmat,
- monialaista politiikkaa koskeviin ehdotuksiin liittyy heikkouksia, sillä ehdotukset näyttävät rajoittuvan teknisiin ja verotuksellisiin keinoihin, joista jälkimmäisiä pidetään ainoana tapana vaikuttaa energiankysyntään, vaikka toisaalta myönnetään, että myös kokeilutoimet ovat kiinnostavia ja että niitä tulee rajallisesta vaikutuksesta huolimatta edistää (kysymys 9).

7. Komitea ilmaisee tyytyväisyytensä siihen, että uusiutuvia energiamuotoja esitellään "muutoksen avainkohtana". Se kuitenkin muistuttaa, että uusiutuvien energiamuotojen kehittäminen edellyttää taloudellista tukea (valtioneuvosto, verohelpotukset, rahoitustuki) (kysymys 7).

8. Komitea pitää taloudellisesti perusteltuna, että fossiilista ja ydinenergiaa (kiinteitä energiavaroja) käyttävä teollisuus osallistuu uusiutuvien energiamuotojen (muut kuin kiinteät energiavarat) kehittämisen yhteisrahoitukseen niiden todellisten kilpailunvääristymien ratkaisemiseksi, joista uusiutuvat energiamuodot kärsivät (kysymys 7).

9. AK korostaa, että yhä enemmän kysynnän hallintaan sekä uusiutuviin ja hajautettuihin energiamuotoihin keskittyvä politiikka merkitsee huomion suuntaamista uusiin toimijoihin

kaikilla tasoilla ja aloilla aina tutkijoista kuluttajiin, myös yritykset, rakennusalan ammattilaiset, arkkitehdit, kuljetusliikkeen, suunnittelijat, kansalaisyhteiskunnan järjestöt jne. mukaan luettuina, sillä ne vaikuttavat päätöksillään energiankulutuksen lopulliseen määrään (kysymykset 9 ja 13). Läheisyysperiaatteen soveltaminen energiahuoltoasioissa on keskeistä, jos halutaan ottaa tosiasiallisesti huomioon paikallisten ja alueellisten potentiaalisten energiatalousmahdollisuuksien ja -lähteiden kokonaisuus.

10. Komitea uskoo vankasti, että paikallis- ja alueviranomaisilla on keskeinen asema edellä kuvaillun politiikan suunnittelussa ja toteuttamisessa. Tämä edellyttää lisäksi paikallistason toimijoiden voimakasta aktivoimista ja kysyntäkultuurin kehittämistä rinnakkain tarjontakulttuurin kanssa. Yleisesti tarkasteltuna jokaisen toimijan, eli niin kansalaisten, teollisuuden kuin kunnanjohtajien, tulee tuntee energiansäästömahdollisuudet omalla vastuualallaan. Lisäksi heitä tulee kannustaa laatimaan "toimintasuunnitelmia" tarjoutuvan tilaisuuden hyödyntämiseksi. Nykyään olisi siis paikallaan siirtää sekä unionin että jäsenvaltioiden taloudellisten ja inhimillisten voimavarojen painotusta tähän suuntaan (kysymys 13).

11. AK katsoo, että suurin osa kysynnän hallintaan ja hajallaan sijaitsevien energialähteiden hyödyntämiseen tähtäävän politiikan edellyttämistä toimista tunnetaan jo. Ratkaistava ongelma liittyykin niiden käytännön toteutukseen. Sen ratkaiseminen edellyttää unionilta ja jäsenvaltioilta yhteistä poliittista päätöstä, jonka tekemiseen myös kaikkien asiaan liittyvien toimijoiden ja siten myös paikallis- ja alueviranomaisten tulee osallistua. Käytännössä tämä merkitsee

- sellaisten määrällisten ja rajoituksia sisältävien tavoitteiden asettamista, joita kentällä toimivat, kuten alue- ja paikallisviranomaiset, todennäköisesti vastustavat
- sellaisten erilaisten oikeudellisten, verotuksellisten, normatiivisten, organisatoristen, teknisten ja kannustuskeinojen löytämistä, jotka voidaan liittää mahdollisimman monen toimijan päätöksentekojärjestelmiin
- velvoitetta toteuttaa hallinnon eri tasoilla (unioni, jäsenvaltiot, alueet, kunnat jne.) ja eri aloilla (liikenne, rakennusala, teollisuus, maatalous) toimintasuunnitelmia, jotka liittyvät energiatehokkuuteen ja hajautettujen energialähteiden edistämiseen
- sähkön ja lämmön keskisuuren ja pienen mittakaavan yhteistuotannon edistämistä
- laajaa tiedottamista kulutuksen lisäämiseen pyrkivän energiantoimittajien mainonnan vastapainoksi sekä todennäköisesti kyseisen mainonnan sääntelyä

- kentällä toimivan henkilöstön tukemista yhtäältä energian tarjonnasta kertovan mainonnan ja toisaalta kysynnän hallintaan tähtäävän ja hajautetuista energialähteistä kertovan tiedottamisen tasapainottamiseksi markkinoiden tarpeita vastaavasti (kysymys 9).

12. Komitea panee merkille väitteen, jonka mukaan ”myös ydinvoiman osuutta keskipitkällä aikavälillä on tarkasteltava” seuraavista lähtökohdista: useimpien jäsenvaltioiden päätös luopua ydinvoimasta, ilmastonmuutoksen torjuminen, energian toimitusvarmuus ja kestävä kehitys (kysymys 8).

13. AK kiinnittää huomiota siihen, että energian siirtoverkkojen, etenkin sähköverkon, on noudatettava ympäristövaatimuksia, eikä niiden kielteisiä vaikutuksia pidä aliarvioida. Asianomaisten alueiden tulee osallistua suunnitteilla oleviin hankkeisiin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa (kysymys 6).

14. Komitea on komission kanssa samaa mieltä siitä, että fyysisen jakelun varmuus perustuu tuottajamaiden kanssa solmittuihin sopimuksiin. AK kuitenkin korostaa, että unionin toimitusvarmuus liittyy kysymykseen koko maapallon energiankäyttäjien ja erityisesti kehittyvien maiden toimitusvarmuudesta. Näin ollen sekä kansainvälisen että hajautetun kehitysyhteistyön puitteissa kyseisissä maissa tapahtuvan energiatehokkuutta sekä uusiutuvia energiamuotoja edistävän teknologian ja menetelmien levittämisen tulee olla olennainen osa omaa toimitusvarmuuteen tähtäävää politiikkamme (kysymykset 1 ja 4).

15. Alueiden komitean mielestä kestäväan kehitykseen pyrkiminen ja tähän asti lähes yksinomaan pohjoisten teollisuusvaltioiden yksin kuluttamien planeetan fossiilisten energiavarojen jakaminen on moraalinen velvollisuus. Lisäksi se on myös poliittisesti järkevä ja maailmanrauhaa edistävä teko. Komitea esittääkin, että EU tekisi kehittyville ja Keski- ja Itä-Euroopan maille suunnatun aloitteen kansainvälisestä yhteistyöstä kestäväan kehityksen saattamiseksi kaikkien ulottuville (kysymykset 1 ja 4).

Alueiden komitean suositukset

16. Komitea katsoo, että ainakin neljä tekijää puoltaa sitä, että energia-ala liitetään perustamissopimuksen yhdeksi luvuksi:

- energiapolitiikan yhdentymisen, joka johtuu erityisesti energia-alan sisämarkkinoiden toteutumisesta
- etenkin ilmastonmuutoksen torjumista koskevien unionin ja jäsenvaltioiden yhteisten kansainvälisten sitoumusten noudattaminen

- energiankysynnän hallinta ja uusiutuvien energiavarojen edistämispolitiikan välttämätön kannustaminen

- Euroopan unionin todellinen mahdollisuus muuttaa maailman tärkeimpänä taloutena kansainvälistä energiapolitiikkaa nykyistä kestävämpään suuntaan, mikäli unioni esiintyy yksimielisesti (kysymys 2).

17. Komitea kehottaa komissiota esittämään vihreässä kirjassa useasti toistetun ”jollei mihinkään ryhdytä” -hahmotelman lisäksi myös muita ”mikäli toteutetaan aktiivista politiikkaa” -tyyppisiä hahmotelmia, jotka liittyisivät mm. kysynnän hallintaan, uusiutuvien ja hajautettujen energialähteiden edistämiseen ja ydinvoimasta luopumiseen. Niissä tulisi ottaa huomioon myös paikallis- ja alueviranomaisten mahdollisimman järjestelmällinen osallistuminen (kysymykset 9 ja 13).

18. AK katsoo, että uskottavuuden vuoksi kysynnän hallintaan tähtäävän politiikan valitseminen ensisijaisesti toteutettavaksi politiikaksi edellyttää sen sisällön selkeää vahvistamista. Energiategohokkuuden parantamiseen liittyvän toimintaohjelman on oltava nykyistä kunnianhimoisempi, ja se on liitettävä entistä tiiviimmin yhtäältä ala- ja toisaalta aluekohtaiseen politiikkaan. Lisäksi sitä tukevat Save-ohjelman kaltaiset yhteisön ohjelmat on nostettava uusia tavoitteita vastaavalle tasolle (kysymys 9).

19. Alueiden komitea ehdottaa, että selvitetäisiin mahdollisuudet antaa energiatehokkuutta koskeva puitedirektiivi, kuten uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön kohdalla on tehty – rakennus-, kuljetus-, varustus- jne. direktiivit voisivat olla johdannaisdirektiivejä. Direktiivin tulisi kattaa edellä esitetyt eri näkökohdat ja saada jäsenvaltiot sitoutumaan energiatehokkuutta koskeviin määrällisiin tavoitteisiin, joihin liittyy toimintasuunnitelmia ja asianmukaisia toimia. Kaiken tämän tulisi tapahtua osana paikallis- ja alueviranomaisten kanssa suunniteltavaa yhteistä politiikkaa, jonka perusteella ne myös osallistuvat toimien toteutukseen. Jäsenvaltio-, alue ja paikallistasolla toteutetut aluekohtaiset energiansäästösuunnitelmat auttaisivat valistamaan ja saamaan liikkeelle toimijoita, joita aktiiviseen kysynnän hallintaan sekä uusiutuvien ja hajautettujen energiamuotojen hyödyntämiseen tähtäävän politiikan toteuttaminen edellyttää. Mainittujen energiamuotojen hyödyntämistä on edistettävä luomalla sekä julkisista että yksityisistä rakennushankkeista vastaavien joukossa uuden teknologian ”kysyntää” (kysymykset 9 ja 13).

20. Komitea esittää, että eri jäsenvaltioita edustavista asiantuntijoista koostuva ryhmä laatisi pikaisesti komission johdolla energiatehokkuuteen liittyvän asiantuntijaselvityksen. Sen tavoitteena olisi käsitellä yksityiskohtaisesti vihreässä kirjassa unionin energiastrategian keskeiseksi tekijäksi määritellyn kysyntäpolitiikan osatekijöitä, joista mainittakoon unioni- ja jäsenvaltiotasolla (ehdokasvaltiot mukaan luettuina) välttämättömät mm. lainsäädännölliset ja sääntelykeinot sekä instituutio-naaliset ja inhimilliset mahdollisuudet, taloudelliset ja verotukselliset kannusteohjelmat, tiedottaminen, koulutus ja tutkimus (kysymykset 9 ja 13).

21. AK toistaa kantansa, jonka mukaan se on energiankulutuksen hallintaan tähtäävän unionitason politiikan osalta ollut aina kiinnostunut energiankulutukseen ja kasvihuonekaasupäästöihin liittyvästä verotuksellista ulottuvuudesta. Se kuitenkin tietää kokemuksesta, että tällaisen politiikan toteuttaminen edellyttää monipuolisia toimia ja tukia. Etenkin vihreässä kirjassa uusiutuvien energiamuotojen käytön tukemiseksi suositellut rahoitustukeen liittyvät toimet tulisi ulottaa koskemaan myös energian säästöä (kysymys 3).

22. Komitea suosittelee, että kysynnän hallintaan liittyvän tavoitteen ensisijaisuuden tulisi näkyä entistä enemmän uudessa direktiivissä, jolla muutetaan direktiivejä 96/92/ETY ja 98/30/EY sähkön ja kaasun sisämarkkinoiden yhteisistä säännöistä, sillä nämä alat ovat julkisen palveluvelvoitteen piiriin kuuluvia kestävän kehityksen osatekijöitä (energiatehokkuus, sähkön ja lämmön yhteistuotanto, uusiutuva energia, energiaverot, paikallisten jakeluverkkojen mahdollisuus käyttää kuljetusverkkoja) (kysymys 9).

23. Komitea ehdottaa, että uusiutuvien energiamuotojen edistämispolitiikkaa – johon liittyy Euroopan parlamentin ja neuvoston tuore yhteinen kanta (COD 2000/00/00116) uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön edistämisestä annettavasta direktiivistä – täydennettäisiin vihreässä kirjassa ehdotettavien säännöksiin, jotka liittyisivät uusiutuvien energiamuotojen osuuteen lämmöntuotannossa (biomassa, maalämpö, aurinkolämpö jne.). Niillä on merkittävä vaikutus paikallis- ja aluetasolla niin kaupungeissa kuin maaseudulla, ja ne tarjoavat huomattavia mahdollisuuksia, jotka tulisi ottaa nykyistä paremmin huomioon. Edistämispolitiikkaa ei tulisi rajata pelkästään sähköntuotantoon, kuten usein tapahtuu. Edistämispolitiikka tulisi ottaa merkittäväällä tavalla huomioon myös uusiutuvien energiamuotojen yhteydessä, kun on kyse uusista ja peruskorjattavista rakennuksista sekä yleisemmin

kaikista rakennus- ja kuljetusalalla tehtävistä päätöksistä. Poliittikkaa tukevat yhteisön ohjelmat ja erityisesti Altener-ohjelma tulisi nostaa tavoitteita vastaavalle tasolle (kysymys 7).

24. AK esittää, että tulevissa yhteisön asiakirjoissa, jotka liittyvät sähkö- ja kaasudirektiiveihin tai joissa niitä tarkastellaan kaikille tarjottavana yleispalveluna, toimitusvarmuutta tulisi käsitellä myös kuluttajien kannalta. Mikäli ajatus saa laajaa kannatusta, se voisi muodostaa yhteisön energiapolitiikan neljännen pilarin.

25. Komitea ehdottaa vihreässä kirjassa ilmaistun ympäristöseikkoja koskevan huolenaiheen osalta, että analyysissä tarkastellaan myös ydinvoiman onnettomuus- ja saastuttamiskehityksiä samalla tavalla kuin ilmastonmuutoksen torjuntaa. Lisäksi komitea esittää, ettei hiilen käyttöä energialähteenä, vaikka se varmasti onkin ilmastonmuutoksen torjunnan kannalta epäedullista, hylättäisi suoralta kädeltä, sillä hiilellä on kiistämättömiä toimitusvarmuuteen ja energiavarojen riittävyyteen ja kansainvälisillä markkinoilla olevien eurooppalaisten ”puhtaiden” toimituskanavien kehittämiseen liittyviä etuja (kysymys 8).

26. Komitea ehdottaa, että olennaisena osana energian toimitusvarmuuteen liittyvää unionin strategiaa luotaisiin KIE-maita varten ”hätäsuunnitelma energiaintensiteetin alentamiseksi” yhdessä maiden alue- ja paikallisviranomaisten kanssa ja rohkaistaisiin hajautettua yhteistyötä alue- ja paikallisviranomaisten kesken, sillä yhteistyö on täysivaltainen väline taitotiedon sekä yhteisön säännösten omaksumisessa.

27. Alueiden komitea kehottaa ottamaan kestävän energiapolitiikan puolesta toimivien paikallisten energia-alan asiantuntijaviranomaisten verkot kaikilta osin mukaan suunnitteluun, toteuttamiseen ja aiheeseen liittyvään tiedottamiseen (kysymys 13).

Bryssel 15. marraskuuta 2001.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Jos CHABERT

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Maaseutualueiden kehittäminen aktiivisella tieto- ja viestintätekniikkapolitiikalla”

(2002/C 107/06)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon työvaliokuntansa 13. helmikuuta 2001 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan viidennen kohdan nojalla tekemän päätöksen laatia lausunto aiheesta ”Maaseutualueiden kehittäminen aktiivisella tieto- ja viestintätekniikkapolitiikalla” ja antaa lausunnon valmistelu valiokunta 2:n ”maatalous, maaseudun kehittäminen, kalatalous” tehtäväksi,

ottaa huomioon valiokunta 2:n lokakuun 9. päivänä 2001 hyväksymän lausuntoluonnoksen (CdR 57/2001 rev. 2), jonka esittelijä oli Michel Lebrun (Vallonian alueparlamentin ja ranskankielisen yhteisön parlamentin jäsen, Viroinvalin kunnanjohtaja, Vallonian aluehallituksen ministeri, B/PPE),

ottaa huomioon Euroopan parlamentin ja neuvoston 18. joulukuuta 2000 antaman asetuksen (EY) N:o 2887/2000 tilaajayhteyksien eriytetystä tarjoamisesta,

ottaa huomioon heinäkuun 12. päivänä 2000 annetun ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi yleispalvelusta ja käyttäjien oikeuksista sähköisen viestinnän verkkojen ja palvelujen alalla, KOM(2000) 392 lopullinen,

ottaa huomioon TSK:n lausunnon aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi yleispalvelusta ja käyttäjien oikeuksista sähköisen viestinnän verkkojen ja palvelujen alalla”, CES 229/2001,

ottaa huomioon komission 31. tammikuuta 2001 antaman tiedonannon aiheesta ”Alueet uudessa taloudessa – Suuntaviivat EAKR:n innovatiivisille toimille kaudella 2000–2006”, KOM(2001) 60 lopullinen,

hyväksyi 14. ja 15. marraskuuta 2001 pitämässään 41. täysistunnossa (marraskuun 15. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

Alueiden komitea

1. katsoo, että ”osaamisalueiden” syntymisen johdosta on tärkeää hyödyntää entistä paremmin tieto- ja viestintätekniikkaa, jotta voidaan välttää maaltapakoa sekä siihen perinteisesti liittyviä taloudellisia ja sosiaalisia kuluja.

2. korostaa tarvetta asianmukaiseen tieto- ja viestintätekniikkapalveluiden tarjontaan maaseudulla tiettyjen rakenteellisten ongelmien ratkaisemiseksi. Näihin palveluihin kuuluvat esimerkiksi

- tehokkaat ensiapupalvelut (diagnoosien välittäminen sähköisesti jne.) kuitenkin niin, ettei rajoituta yksinomaan näihin palveluihin (etäröntgentutkimukset, skannaus, kuvantaminen jne.)
- etäapu- ja -seurantapalvelut tietyille ihmisryhmille iän, terveydentilan tai erityisten vammojen asettamien vaatimusten mukaisesti
- etäopetus (e-learning) erityisesti elinikäisen koulutuksen alalla, jota tarvitaan sellaisen osaamisyhteiskunnan toteuttamiseen, jossa tietojen ja teknologisen innovaation jakaminen kuuluvat erottamattomasti yhteen

– sellaiset erityiset kulttuuri- ja matkailutoimet, joiden avulla voidaan hyödyntää kunkin alueen identiteettiä ja etuja

– hallinnolliset on line -palvelut.

3. suosittaa, että erotellaan selkeästi toisaalta toimet, joilla pyritään synnyttämään maksukykyistä kysyntää, jonka avulla voidaan saada asianmukaisten tieto- ja viestintätekniikkapalveluiden tarjonnan yksityisen ja julkisen sektorin yhteistyökumppanuuksien puitteissa tehdyt investoinnit tuottamaan, ja toisaalta toimet, joilla edistetään suoraan maaseutualueiden erityisoloihin mukautettujen televiestintäperusrakenteiden käyttöönottoa.

4. huomauttaa, että niiden toimien yhteydessä, joilla pyritään synnyttämään maksukykyistä kysyntää, jonka avulla voidaan saada asianmukaisten tieto- ja viestintätekniikkapalveluiden tarjonnan yksityisen ja julkisen sektorin yhteistyökumppanuuksien puitteissa tehdyt investoinnit tuottamaan, ei voida ottaa käyttöön nopean tiedonsiirron mahdollistavia kiinteitä tai mobiileja perusrakenteita, ellei ensin tehdä ilmeiseksi, että kyseisillä alueilla on maksukykyistä kysyntää palveluille ja sisällölle.

5. suosittaa näin ollen, että pyritään erittelemään ja edistämään tällaista tieto- ja viestintäteknikkakäytäntää, jossa otetaan huomioon maaseudun erityispiirteet talouden, sosiaaliasioiden, politiikan ja kulttuurin aloilla.

6. haluaa tähdentää tarvetta pätevään asiantuntijatietoon tietämillä aloilla (esimerkiksi maataloudessa ja kalataloudessa). Kyseisillä aloilla tulee kehittää ja tukea kokeiluhankkeita ja muita kokeiluja. Erityistä huomiota on kiinnitettävä maaseudun ikääntyneeseen väestöön etenkin maa- ja metsätalouseläillä.

7. kannattaa aktiivisen yhteistyön kehittämistä tieto- ja viestintäteknikkapalveluiden avulla alueellisten toimijoiden välillä kaupallisella ja ei-kaupallisella alalla, jotta voidaan luoda riittävän kriittisen massan saavuttavaa toimintaa.

8. haluaa edistää maaseutualueiden kehittämisestä saatujen kokemusten vaihtoa tarpeiden ja niihin liittyvien kustannusten erittelyprosessin ymmärtämiseksi. Erityistä huomiota tulee kiinnittää esimerkiksi käytettyjen teknisten ja taloudellisten keinojen ja inhimillisten voimavarojen luonteeseen tai siihen, ovatko ehdotetut tekniikat hyväksyttävissä.

9. toivoo, että ajan myötä toteutettavaksi tavoitteeksi asetetaan sellaisen analyysimallin kehittäminen, jonka avulla voidaan kuvailla ja vertailla sekä hyviä että huonoja kokemuksia. Tämä voitaisiin tehdä sellaisen tietokannan muodossa, johon kerättäisiin kaikki kokemukset kunkin maaseutualueen tilanteen mukaisesti. Tietokantaa täydennettäisiin järjestämällä säännöllisesti seminaareja kokemusten vaihtamiseksi sekä luomalla todellinen verkostoitunut yhteisö, jolla on samat intressit.

10. toteaa, että nopeaan tiedonvälitykseen tarkoitettujen kiinteiden televiestintäverkkojen (valokuitu, kaapeli) käyttöönotto maaseudulla ei ole todennäköistä tällaiseen tarjontaan liittyvien rahoituskellisten ja taloudellisten vaatimusten takia. Sen sijaan 2.5G- ja 3G-tyyppisillä digitaalisilla mobiiliteknikoilla voidaan vähentää alueiden välillä nopeiden välineiden käyttömahdollisuuksissa olevia eroja.

11. huomauttaa, että jäsenvaltioiden pyrkimys maksimoida verotulot UMTS-lupien myöntämismenettelyjen yhteydessä saattaa vaikuttaa siten, että operaattorit keskittävät verkkojaan kaupunkialueiden ympärille laiminlyöden näin maaseutualueet.

12. ehdottaa, että UMTS-lupiin sisältyvien kattavuusvaatimusten noudattamiseksi eurooppalaisille mobiilioperaattoreille tulevaisuudessa asetettavia yleispalveluvelvoitteita laajenne-

taan ja että nykyiset 2G-verkot ja tulevat UMTS-järjestelmät tehdään yhteentoimiviksi (sijainnin seuranta).

13. suosittaa lisäksi yhteisön kilpailulainsäädäntöä noudattavaa 3G-perusrakenteiden jakamisjärjestelmää, erityyppisten perusrakenteiden teknistä ja taloudellista analysointia maaseutualueilla sekä käyttöönottostrategioiden erittelyä alueiden profiilin perusteella.

14. ehdottaa, että mitataan tilaajayhteyksien vapauttamiseen liittyvien sääntelytoimien vaikutukset⁽¹⁾ ja selvitetään yleispalveluvelvoitteet maaseutualueilla⁽²⁾. Erityisesti voidaan viitata edellä mainitun komission asiakirjan II luvun 4 artiklan 2 kohtaan, jonka mukaan liittymän siirtonopeuksien tulee olla riittävät Internet-yhteyden mahdollistamiseksi.

15. pyytää ottamaan huomioon TSK:n lausunnon aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi yleispalvelusta ja käyttäjien oikeuksista sähköisen viestinnän verkkojen ja palvelujen alalla”⁽³⁾.

16. suosittaa, että sisältö- ja sovelluspalvelualan aloitteita mukautetaan maaseutualueille sopiviksi osallistumalla entistä aktiivisemmin sellaisiin horisontaalisiin aloitteisiin kuin eEuropeRegio, maaseutukehityksen lisätoimiin EMOTR:n puitteissa sekä EAKR:n innovatiivisiin toimiin kaudella 2000–2006⁽⁴⁾ ja osallistumalla lisäksi alakohtaisiin ohjelmiin esimerkiksi liikennealalla (Galileo, Intelligent Transport Systems), monikielisten digitaalisten sisältöjen alalla (e-Content) ja kansanterveydessä (Health-Online). Komitea katsoo, että nykyisten ohjelmien puitteissa on soveltuvin osin kehitettävä ja rahoitettava tietotekniikan käyttökoulutusta maaseudun kaikissa oppilaitoksissa ja kaikilla koulutustasoilla, perustettava yleisölle avoimia etätyökeskuksia, toteutettava maanviljelijöille suunnattuja kursseja ja määriteltävä tällaisille aloitteille erityisosaamista ammattikoulutuksen opetusohjelmissa. Lisäksi komitea kehottaa jäsenvaltioita sitoutumaan tietotekniikan käyttöönotossa merkittävällä tavalla jälkeenyjääneiden seutujen ja/tai alueiden taloudelliseen tukemiseen.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 2887/2000, annettu 18 päivänä joulukuuta 2000, tilaajayhteyksien eriytetystä tarjoamisesta, EYVL L 336, 30.12.2000.

⁽²⁾ KOM(2000) 392 lopullinen, 12.7.2000.

⁽³⁾ CES 229/2001 – 2000/0183 COD, 1.3.2001.

⁽⁴⁾ KOM(2001) 60 lopullinen.

Bryssel 15. marraskuuta 2001.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Jos CHABERT

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen ja alkuperänimitysten suoja”

(2002/C 107/07)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon työvaliokuntansa 13. helmikuuta 2001 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan viidennen kohdan nojalla tekemän päätöksen laatia lausunto aiheesta ”Maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen ja alkuperänimitysten suoja” ja antaa lausunnon valmistelu valiokunta 2:n ”maatalous, maaseudun kehittäminen, kalatalous” tehtäväksi,

ottaa huomioon maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen ja alkuperänimitysten suojasta 14 päivänä heinäkuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2081/92 ⁽¹⁾,

ottaa huomioon maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden erityisluonnetta koskevista todistuksista 14 päivänä heinäkuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2082/92 ⁽²⁾,

ottaa huomioon ehdotuksen neuvoston asetukseksi (EY) maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen ja alkuperänimitysten suojasta 14 päivänä heinäkuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2081/92 muuttamisesta muun muassa siten, että se mukautetaan WTO:n sopimukseen, (Tämän kohdan sisällyttäminen asiakirjaan riippuu siitä, toimitetaanko komission ehdotus komitealle ajoissa),

ottaa huomioon valiokunta 2:n lokakuun 9. päivänä 2001 hyväksymän lausuntoluonnoksen ”Maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen ja alkuperänimitysten suoja” (CdR 58/2001 rev. 2), jonka esittelijöinä olivat Pedro Sanz Alonso, La Riojan autonomisen alueen hallituksen puheenjohtaja, E, PPE ja Wolfgang Rumpf, Rheinland-Pfalzin ent. Eurooppa-asiain valtiosihteeri, D, ELDR,

ottaa huomioon luonnoksen perustamissopimuksen liitteessä I mainittujen maataloustuotteiden mainostamiseen tarkoitettuja valtiontukia koskeviksi yhteisön suuntaviivoiksi, sekä

katsoo, että

- neuvoston asetus (EY) N:o 2081/92 on käyttökelpoinen väline kehittää yhteistä maatalouspolitiikkaa etenkin epäsuotuisilla alueilla; asetuksen täytäntöönpanon ansiosta viljelijöiden tulotaso nousee ja väestö pysyy maaseudulla,
- Maailman kauppajärjestön WTO:n sopimusten noudattaminen edellyttää, että Euroopan unioni ja kaikki ne jäsenvaltiot, jotka hyväksyvät WTO:n, mukauttavat omat sääntönsä siten, että kyseisiä sopimuksia voidaan noudattaa,
- epäsuotuisilla alueilla tuotanto- ja markkinointirakenteen muodostavat pientilalliset, jotka myyvät tuotteitaan oman alueensa tai jäsenvaltionsa markkinoilla ja toteuttavat asetuksessa (ETY) N:o 2081/92 asetettuja tavoitteita eli kehittävät muun muassa pieniä ja keskisuuria yrityksiä,
- on lujitettava kyseisten alueiden taloutta, jolla on monenlaisia vaikutuksia ympäristöön, alueen rakenteeseen ja kuluttajiin, ja samalla on tuettava pieniä ja keskisuuria yrityksiä, jotka toteuttavat kyseisiä tavoitteita, myyvätpä ne sitten tuotteitaan alueen tai jäsenvaltion markkinoilla,
- asetuksessa (ETY) N:o 2081/92, jolla korvataan alkuperänimityksiä ja maantieteellisiä merkintöjä koskevat jäsenvaltioiden järjestelmät, suojatun maantieteellisen merkinnän tai suojatun alkuperänimityksen rekisteröintimahdollisuus rajoitetaan 5 artiklan nojalla koskemaan saman tuotteen valmistajista tai jalostajista koostuvaa ryhmittymää; asetusta ehdotetaan muutettavaksi siten, että kyseisen asetuksen 2 artiklan 2 kohdan a tai b alakohdan mukaisia tuotteita koskevan rekisteröintipyyntöön voi jättää muista ryhmittymistä ja/tai eri maataloustuotteiden tai elintarvikkeiden valmistajista tai jalostajista koostuva ryhmittymä,

(1) EYVL L 208, 24.7.1992, s. 1.

(2) EYVL L 208, 24.7.1992, s. 9.

- epäsuotuisilla alueilla, joiden kehitystä on tuettava asetuksen (ETY) N:o 2081/92 mukaisesti, on sellaisia toimijoita, joiden tuotanto on vähäistä ja joiden on hyvin vaikea selviytyä puheena olevan asetuksen täytäntöönpanon aiheuttamista kustannuksista,
- toimijoille on annettava välineitä ja taloudellisia keinoja, joiden avulla ne pystyvät hankkimaan tuotteilleen lisäarvoa ja varmistamaan, että kuluttajat suojataan väärinkäytöksiltä; asetuksella (ETY) N:o 2081/92 eri maataloustuotteiden tai elintarvikkeiden parissa työskenteleville toimijoille on annettava mahdollisuus liittyä yhdeksi ryhmittymäksi, mikä supistaisi kustannuksia ja helpottaisi tuotteiden markkinointia,
- asetuksissa (ETY) N:o 2081/92 ja 2082/92 mainittujen tuotteiden ohella tulee ottaa huomioon myös näiden asetusten vaikutuksen ulkopuolelle jäävät tuotteet, jotka ovat yhtä merkittäviä maaseudun kehittämiseksi ja pientilallisten tulotason kohentamiselle,

Nämäkin tuotteet tarvitsevat markkinointitukea, kunhan niiden tuotannossa, käsittelyssä, jalostuksessa ja markkinoinnissa noudatetaan Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöä ja yhteisön säännöstöä,

Tällaiset tuotteet kaupataan tunnetusti tuotantoalueillaan. Siksi täytyy varmistaa, että myös näitä tuotteita voidaan tarvittaessa mainostaa julkisen tuen turvin. Vain siten pienviljelijät voivat tehdä tuotteitaan tunnetuksi,

hyväksyi 14. ja 15. marraskuuta 2001 pitämässään 41. täysistunnossa (marraskuun 14. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon.

Suosituks

Alueiden komitea

1. kehottaa Euroopan komissiota ottamaan edellä esitetyn huomioon ja tarkistamaan neuvoston asetukset (ETY) N:o 2081/92 ja 2082/92 sekä sisällyttämään tarvittaessa ehdotukseen neuvoston asetukseksi (EY) maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen ja alkuperänimitysten suojasta 14 päivänä heinäkuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2081/92 muuttamisesta tässä lausunnossa annetut suositukset.

2. katsoo, että ehdotukseen asetuksen (ETY) N:o 2081/92 muuttamisesta on sisällytettävä mahdollisuus, jonka ansiosta joko tuottaja- ja/tai jalostajaryhmittymät tai yksittäiset tuottajat ja/tai jalostajat voivat muodostaa ryhmittymän, vaikka ne/he tuottaisivat ja jalostaisivat useita asetuksissa (ETY) N:o 2081/92 ja 2082/92 tarkoitettuja maataloustuotteita ja elintarvikkeita.

3. ehdottaa, että komissio loisi mahdollisuuden käyttää asetuksen (ETY) N:o 2081/92 2 artiklan 2 kohdan a tai

b alakohdassa tarkoitettujen, tietyssä jäsenvaltiossa ja/tai tietyllä alueella tuotettujen erilaisten, mutta aina toistuvasti korkeat laatuvaatimukset täyttävien maataloustuotteiden tai elintarvikkeiden markkinoinnissa myös alkuperästä viestivää tavaramerkkiä.

4. kehottaa sisällyttämään asetukseen mahdollisuuden rekisteröidä edellä mainitun kaltainen maantieteellinen merkintä ja suojata se asetuksen (ETY) N:o 2081/92 13 ja 14 artiklan mukaisesti.

5. kehottaa komissiota poistamaan perustamissopimuksen liitteessä I mainittujen maataloustuotteiden mainostamiseen tarkoitettuja valtiontukia koskevien yhteisön suuntaviivojen kohdan 4.1 alakohdan 38 periaatteellisen kiellon, joka koskee kaikille sellaisille maataloustuotteille omalla alueella tai omissa jäsenvaltiossa annettavaa mainostukea, joiden tuotannossa noudatetaan yhteisön määräyksiä ja Euroopan yhteisöjen oikeuskäytäntöä.

6. katsoo, että maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen ja alkuperänimitysten tunnustamisen valmistelusta johtuviin menoihin on aiheellista varata rahoitus maaseudun kehittämissuunnitelmista varsinkin alueilla, jotka kuuluvat koheesiopolitiikan piiriin.

Bryssel 14. marraskuuta 2001.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Jos CHABERT

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Elintarviketurvallisuus: BSE-kriisin vaikutukset kuluttajiin ja tuottajiin”

(2002/C 107/08)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon valiokunta 5:n ”sosiaalipolitiikka, kansanterveys, kuluttajansuoja, tutkimus, matkailu” 5. helmikuuta 2001 tekemän päätöksen ehdottaa työvaliokunnalle oma-aloitteisen lausunnon laatimista elintarviketurvallisuudesta, josta valiokunta 2 laatii oma-aloitteisen lisälausunnon,

ottaa huomioon työvaliokuntansa 13. helmikuuta 2001 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu valiokunta 2:n ”maatalous, maaseudun kehittäminen, kalatalous” ja valiokunta 5:n ”sosiaalipolitiikka, kansanterveys, kuluttajansuoja, tutkimus, matkailu” tehtäväksi,

ottaa huomioon komission tähänastiset lainsäädäntötoimet BSE:n ja muiden eläinsairauksien torjumiseksi, ottaa huomioon komission tiedonannon ”Valkoinen kirja elintarvikkeiden turvallisuudesta” (KOM(1999) 719 lopullinen), aihetta koskevan alueiden komitean lausunnon (CdR 77/2000 fin)⁽¹⁾ sekä komission tähän mennessä toteuttamat toimet kuluttajansuojan alalla,

ottaa huomioon ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi elintarvikelainsäätöä koskevista yleisistä periaatteista ja vaatimuksista, Euroopan elintarvikeviranomaisen perustamisesta sekä elintarvikkeiden turvallisuutta koskevista kiireellisistä toimenpiteistä (KOM(2000) 716 lopullinen) sekä aihetta koskevan alueiden komitean lausunnon (CdR 64/2001 fin)⁽²⁾,

ottaa huomioon ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi neuvoston direktiivin 90/425/ETY ja neuvoston direktiivin 92/118/ETY muuttamisesta eläinten sivutuotteiden terveysvaatimusten osalta (KOM(2000) 573 lopullinen),

ottaa huomioon työryhmän 7. maaliskuuta 2001 pitämän kokouksen tulokset; kokoukseen osallistui Euroopan komission sekä asianomaisten organisaatioiden edustajia,

ottaa huomioon valiokunta 2:n laatiman osuuden lausuntoon aiheesta ”Elintarvikkeiden turvallisuus” (CdR 56/2001), jota käsiteltiin valiokunta 2:n kokouksessa 20. huhtikuuta 2001 ja jonka esittelijä oli Tommaso Sodano (Napolin maakuntahallituksen jäsen, I/PSE),

ottaa huomioon valiokunta 5:n heinäkuun 16. päivänä 2001 hyväksymän lausuntoluonnoksen CdR 61/2001 rev. 2, jonka esittelijä oli Günther Pumberger (Eberschwangin pormestari, Oberösterreichin kuntaliiton puheenjohtaja, A/PPE),

ottaa huomioon että lausunnon laatimista varten on perustettu valiokunta 2:n ja valiokunta 5:n yhteinen työryhmä, johon kuuluu kaksi esittelijää ja viisitoista jäsentä kahdesta valiokunnasta maantieteellisen ja poliittisen tasapainon huomioon ottamiseksi ja lausuntotyön koordinoimiseksi,

hyväksyi 14. ja 15. marraskuuta 2001 pitämässään 41. täysistunnossa (marraskuun 15. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

Alueiden komitean kanta ja suositukset

Alueiden komitea

1. katsoo, että BSE-kriisiin sisältyy kahdenlaisia näkökohtia, jotka koskevat kansanterveyden suojelutoimia sekä unionin elintarviketalouden rakennemuutoksia.

2. toteaa aluksi, että elintarviketurvallisuutta koskevan rakentavan ja kauaskantoisen Euroopan laajuisen yhteistyön viisi

keskeistä osa-aluetta ovat vastuullisuus, tehokas kriisinhallinta, laadunvarmistus- ja valvonta, tutkimustoiminta sekä konkreettiset kohdennetut toimet kuluttajien luottamuksen palauttamiseksi.

3. on sitä mieltä, että viimeaikaiset eläinsairauksien aiheuttamat kriisit ja elintarvikealan skandaalit eivät ole ainoastaan heikentäneet kuluttajien luottamusta ja johtaneet vakaviin markkinahäiriöihin. Niiden seurauksena suurelle yleisölle on syntynyt vaikutelma, että kuluttajansuojajärjestelmien lisäksi on syytä perustavanlaatuisesti uudistaa yhteisön maatalouspolitiikkaa sinänsä ja parantaa tuotteiden laatua, varojen jakamista jne.

⁽¹⁾ EYVL C 226, 8.8.2000, s. 7.

⁽²⁾ EYVL C 357, 14.12.2001, s. 22.

4. ehdottaa, että toimitaan siten, etteivät taloudelliset velvoitteet, jotka johtuvat vääristä lähtökohdista suunnitellusta elintarvikemallista, lankea yhdelle taholle, vaan että kustannukset jaetaan ja maksetaan koko yhteisön laajuisesti niin, että otetaan huomioon toimijoiden moninaisuus tuottajasta väliportaan kautta kuluttajaan.

5. pitää oikeana tulkintaa, jonka mukaan BSE-kriisi saattaa olla elintarviketurvallisuutta uhkaavan yleisen ongelman (dioksiini, hormonit, geneettisesti muunnetut organismit) kärjistyminen. Tilanne vaatii komissiolta päättäväisiä ja käänteentekeviä toimia. Jäsenvaltioiden, alueyhteisöjen sekä talous- ja yhteiskuntaelämän etujärjestöjen on osallistuttava kansanterveyden suojeluun tähtäävän yhteisön politiikan määrittelyyn.

6. painottaa voimakkaasti tarvetta määritellä selkeästi eri tasojen vastuualueet ja tehdä selväksi, kenen tehtävänä on taata elintarvikkeiden turvallisuus yhteisö-, jäsenvaltio- ja aluetasolla. Komitea korostaa, että ainoastaan kokonaisvaltainen ja elintarviketieteen kaikki osa-alueet ja politiikan alat kattava lähestymistapa voi pitkällä aikavälillä olla kestävä ratkaisumalli järkipäisen ja johdonmukaisen elintarviketurvallisuuspolitiikan kannalta ja siten vastata eurooppalaisten kuluttajien oikeutettuihin vaatimuksiin elintarvikkeiden turvallisuudesta.

7. kannattaa komission pyrkimyksiä kehittää kattava ja yhtenäinen suunnitelma elintarvikkeiden tuotantoketjun sääntelemiseksi (yleisperiaatteet, menettelytavat, elintarvikkeita ja eläinrehuja koskeva nopea hälytysjärjestelmä, elintarviketurvallisuuden liittyvät menetelmät, yhtenäiset määritelmät ja periaatteet, yhteiset toimenpiteet sekä Euroopan elintarviketurvallisuuksien perustaminen), jotta voidaan taata suojelun korkea taso. Suunnitelma ei kuitenkaan saa vaikeuttaa elintarvikealan liberalisointia ja markkinasuuntautuneisuuden lisäämistä.

8. kehottaa komissiota asettamaan johdonmukaisesti (mahdollisimman) korkeita vaatimuksia maatalouden tuotantovälineiden eurooppalaisille yhtenäismarkkinoille (esim. kasvinsuojeluaineiden ja eläinlääkkeiden hyväksymisen osalta), jotta alan kilpailun vääristyminen voidaan tulevaisuudessa välttää ja kuluttajien luottamusta tuotteisiin saadaan lisättyä yli rajojen.

9. vaatii jäsenvaltioita noudattamaan tiukasti nykyisiä eläinten terveyttä koskevia sääntöjä ja eläinperäisiä tuotteita ja sivutuotteita koskevia hygieniasääntöjä (sekä eläinperäisten tuotteiden tuotannon, markkinoille saattamisen ja yhteisöön suuntautuvan tuonnin että eläinjätteen hävittämisen ja käsittelyn yhteydessä) ja täyttämään tehokkaasti elintarvikkeiden, eläinrehujen ja kasvinsuojeluaineiden virallisen valvonnan edellyttämät tarkastusvelvoitteensa. Lisäksi komitea katsoo, että komission on puolestaan patisteltava jäsenvaltioita sääntöjen ja velvoitteiden noudattamiseen.

10. kehottaa jatkamaan nykyisten tutkimusaloitteiden voimakasta tukemista, jotta ajankohtaisia ongelmia voidaan tieteilisen tiedon pohjalta torjua myös pitkällä aikavälillä ja jotta tämänhetkisestä kriisinhallinnasta voidaan siirtyä ennalta ehkäiseviin toimiin. Tässä yhteydessä on edistettävä elintarviketalouden toimijoiden koulutusta sekä taattava tarvittava tekninen apu. Lisäksi yhteisötason tutkimustoimintaa olisi jatkettava viidennessä ja kuudennessa tutkimusta ja teknologista kehittämistä koskevassa puiteohjelmassa.

11. pitää tarpeellisena, että maanviljelijöiden ja kuluttajien vuoropuhelu aloitetaan jälleen ja katsoo, että esimerkilliset paikalliset ja alueelliset valmistus-, markkinointi- ja tuotantotavat ovat maataloudessa omiaan herättämään jälleen kuluttajien luottamusta ja turvaamaan sen, sillä ne ovat suurimmaksi osaksi erittäin avoimia ja kuluttajat voivat milloin tahansa jäljittää eläinten alkuperän ja ottaa selvää eläinten hyvinvoinnista, ruokinnasta ja muista tuotantoon liittyvistä tekijöistä.

12. on sitä mieltä, että keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä on pyrittävä vakiinnuttamaan eurooppalainen elintarvikemalli, jonka avulla voidaan torjua yksinomaan yleisestä maailmanlaajuistumisesta johtuvat kaikenlaiset kuluttajille aiheutuvat riskit etenkin yhteiskunnallisten intressien kannalta merkittävillä aloilla kuten terveys, ympäristönsuojelu sekä sosiaalinen ja alueellinen koheesio.

13. pitää välttämättömänä toteuttaa eurooppalainen maatalousmalli, jonka avulla edistetään maaseudun asuttamista ja hyödynnetään monitoimista maataloutta ja joka perustuu kuluttajien turvallisuuden kannalta perustavanlaatuisen laadukkaan tuotannon periaatteeseen. Yhtä tärkeää on komitean mielestä luoda aukoton järjestelmä, jossa tuotteet voidaan jäljittää ja kuluttajalle annetaan tuotteesta täydelliset tiedot.

14. kehottaa painokkaasti kaikkia poliittisia tahoja ja asianomaisia toimijoita tehostamaan taloudelliselta, ekologiselta ja sosiaaliselta kannalta kestävää ja ympäristöystävällistä maataloutta koko alueella, edistämään myös biologista viljelyä yhtenä viljelytapana, suuntaamaan tuotantomenetelmiä kuluttajien intressien mukaisiksi, ottamaan huomioon ympäristönsuojelun ja maaseutualueiden kilpailukykyyn sekä asettamaan elintarvikkeiden turvallisuuden, laadun ja monipuolisuuden etusijalle.

15. aikoo toimia aktiivisesti määriteltäessä toimia sen jälkeen kun valkoinen kirja elintarvikkeiden turvallisuudesta on hyväksytty. Lisäksi se aikoo esittää paikallisenäkökulman eurooppalaisen elintarvike- ja maatalousmallin haasteellisessa luomistyössä. Tätä varten hyödynnetään kaikkia välineitä, joilla voidaan mukauttaa sellaisia YMP:n toimia, jotka ovat ristiriidassa kansanterveyden ja ympäristönsuojelun huomioon ottavan talouskehityksen kanssa.

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission kertomus neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle rasismien ja muukalaisvihan seurantakeskuksen toiminnasta”

(2002/C 107/09)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission kertomuksen neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle rasismien ja muukalaisvihan seurantakeskuksen toiminnasta (KOM(2000) 625 lopullinen),

ottaa huomioon Euroopan komission 6. lokakuuta 2000 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon puheenjohtajansa 7. helmikuuta 2001 tekemän päätöksen antaa aihetta koskevan lausunnon valmistelu valiokunta 5:n ”sosiaalipolitiikka, kansanterveys, kuluttajansuoja, tutkimus, matkailu” tehtäväksi,

ottaa huomioon seuraavista aiheista antamansa lausunnon: ”Komission tiedonanto tietyistä yhteisön toimenpiteistä syrjinnän torjumiseksi” (KOM(1999) 564 lopullinen) ”Ehdotus neuvoston direktiiviksi yhtäläistä kohtelua työssä ja ammatissa koskevista yleisistä puitteista” (KOM(1999) 565 lopullinen – 1999/0225 CNS) ”Ehdotus neuvoston direktiiviksi rodusta tai etnisestä alkuperästä riippumattoman yhtäläisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta” (KOM(1999) 566 lopullinen – 1999/0253 CNS) ja ”Ehdotus neuvoston päätökseksi syrjinnän torjumista koskevan yhteisön toimintaohjelman perustamisesta vuosiksi 2001–2006” (KOM(1999) 567 lopullinen – 1999/0251 CNS) (CdR 513/1999 fin) (1),

ottaa huomioon aiheesta ”Rasismien vastainen toimintasuunnitelma” (KOM(98) 183 lopull.) antamansa lausunnon (CdR 369/98 fin) (2),

ottaa huomioon valiokunta 5:n heinäkuun 16. päivänä 2001 hyväksymän lausuntoluonnoksen (CdR 67/2001 rev.), jonka esittelijä oli Peter Moore (UK, ELDR), Sheffieldin kaupunginvaltuutettu,

sekä katsoo, että

- a) EU:n etnisten vähemmistöjen työllisyystilanteen tarkastelu osoittaa yleisesti, että työttömyys on etnisten vähemmistöjen keskuudessa muita yleisempää. Etnisten vähemmistöjen työttömyysluvut ovat huomattavasti suuremmat kuin muiden, ja etniset vähemmistöt on eristetty kaikkein matalapalkkaisimpiin tehtäviin.
- b) Alue- ja paikallisviranomaiset, jotka ovat ensisijaisia julkisen sektorin työllistäjiä ja hallinnoivat kansalaisyhteiskuntaa maan asukkaiden ja kansalaisten tasolla, vaikuttavat ja osallistuvat merkittäväällä tavalla rasismien vastaisiin hankkeisiin ja hyvien käytänteiden kehittämiseen sekä toimeenpanevat ja arvioivat niitä.
- c) Kuntien ja alueiden johto on saatava kannattamaan myös jäsenvaltioiden ja EU:n strategioita, jotta ne saisivat taakseen jäsenvaltioiden ja Euroopan koko yhteiskunnan mahdollisimman vankan tuen ja oikeutuksen.
- d) On erittäin tärkeää valmistautua unionin laajentumiseen, jotta saadaan selkeä yleiskuva ehdokasmaiden nykytodellisuudesta ja ollaan valmiit kohtaamaan laajentumisen seurauksena mahdollisesti lisääntyvä maahanmuuton, työttömyyden yms. pelko.
- e) Tukemalla rasismien ja muukalaisvihan seurantakeskusta kaikin puolin ja varauksettomasti toteutetaan sovittuja periaatteita, joiden mukaisesti rasismien ja muukalaisvihan torjunta asetetaan etusijalle sekä jäsenvaltioissa että kansainvälisesti.

(1) EYVL C 226, 8.8.2000, s. 1.

(2) EYVL C 198, 14.7.1999, s. 48.

- f) On tunnettu tosiasia, että rasismia ja muukalaisvihaa voidaan tutkia myös kuvailemalla tilannetta, ilmiön seurauksia ja ilmenemismuotoja.
- g) EU saa rasismien ja muukalaisvihan seurantakeskuksen keräämistä, käsittelemistä, tutkimista ja levittämistä tiedoista nykyistä paremman yleiskäsityksen siitä, missä ja miten rasismi ja muukalaisviha ilmenevät. Unioni voi näin parantaa strategioitaan ja menetelmiään, joiden ansiosta yhteisöä koskevat tiedot ovat entistä vertailukelpoisempia, objektiivisempia, kattavampia ja luotettavampia. Seurantakeskuksen toiminta lisää myös jäsenvaltioiden korkeakoulujen tutkimuskeskusten, kansalaisjärjestöjen ja alan erityisten tukiryhmittymien/keskusten välistä yhteistyötä.
- h) Raxen-tietoverkon ansiosta rasismien ja muukalaisvihan seurantakeskus voi tiedottaa hyvistä käytänteistä Euroopan laajuisesti.
- i) Henkilöresurssit ovat avainasemassa laajennettaessa rasismien ja muukalaisvihan seurantakeskuksen työskentelyä sen hallintoneuvoston määrittelemien painopistealojen suuntaan,

hyväksyi 14. ja 15. marraskuuta 2001 pitämässään 41. täysistunnossa (marraskuun 14. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

Alueiden komitea

1. katsoo, että yhä useammat henkilöt on saatava torjumaan rasismia, että yhteiskuntamme ja instituutioidemme rakenteita on pyrittävä muuttamaan ja että asenteita, tapoja ja arvoja on muutettava. Lisäksi komitea myöntää Euroopan unionin laajentumisen olevan kriittinen aihe. Näin ollen komitea suhtautuu myönteisesti rasismien ja muukalaisvihan seurantakeskuksen perustamiseen ja sille annettuun tehtävään.

2. katsoo, että rasismien ja muukalaisvihan seurantakeskuksella on objektiivinen tehtävä saada ihmiset tietoisiksi toimialaansa kuuluvista asioista, mikä on elintärkeää, jotta asiassa edetään EU:n tasolla. Komission, neuvoston, Euroopan parlamentin ja alueiden komitean on kaikin tavoin tuettava seurantakeskuksen toimintaa.

3. suosittaa, että rasismien ja muukalaisvihan seurantakeskus pyrkisi saamaan alue- ja paikallisviranomaiset mukaan toimintaansa siten, että niille sekä annetaan että niiltä kerätään tietoja. Tietojen vaihto voi tapahtua

i) ottamalla tämä erityisesti huomioon yhteydenpidossa "kansallisten yhteyspisteiden" kanssa

ii) tarjoamalla alueiden komitealle tilaisuus olla edustettuna seurantakeskuksen hallintoneuvostossa

iii) laatimalla rasismien ja muukalaisvihan seurantakeskuksen vuosikertomus ja esittelemällä se alueiden komitealle, mikä edistäisi alue- ja paikallisviranomaisten kanssa käytävää jatkuvaa vuoropuhelua rasismien ja muukalaisvihan vastaisista toimista sekä tietojen vaihtoa ja tarjoaisi komitealle tilaisuuden osallistua tutkimukseen ja tiedonkeruuseen.

4. suosittaa, että rasismien ja muukalaisvihan seurantakeskuksen hallintoneuvosto jatkaisi työskentelyä tähänastisten saavutusten pohjalta ja suuntaisi toimintansa siten, että se

i) selkiyttäisi organisatorista identiteettiään ja keskittyisi rasismien ja muukalaisvihan painopistealoihin

ii) toteuttaisi painopistealoja keskittämällä panoksensa entistä enemmän strategiaan, johtamiseen ja neuvontaan

iii) ottaisi työskentelynsä lähtökohdaksi tähänastiset pyöreän pöydän kokoukset, varmistaisi niiden jatkuvuuden ja sen, että jäsenvaltioiden asiantuntijat osallistuvat kokouksiin, ja hyödyntäisi jäsenvaltiokohtaisesti asioista perillä olevien kansalaisjärjestöjen panosta

iv) kehittäisi hallintoneuvoston toimivallan jakoa esimerkiksi siten, että tiedemiehet ja tutkijat tai rahoituksen ja budjetin asiantuntijat jne. olisivat neuvostossa nykyistä paremmin edustettuina

v) lujittaisi viestintää ja yhteistyötä jäsenvaltioiden hallitusten ja EU:n toimielinten kanssa

vi) syventäisi ja laajentaisi yhteistyötä esimerkiksi sellaisten kansainvälisten elinten kanssa kuin rasismien ja suvaitsemattomuuden vastaisen komission ECRI:n ja kansalaisjärjestöjen verkostojen kanssa, tekisi niitä täydentävää työtä ja tehostaisi yhteisvaikutusta sovittamalla toimintansa mahdollisimman hyvin myös näiden tahojen ohjelmaan.

5. suosittaa, että rasismien ja muukalaisvihan seurantakeskus valmistautuisi asianmukaisesti ottamaan vastaan ehdokasmaiden asettamat haasteet ja niiden tarjoamat mahdollisuudet EU:n laajennuttua. Komitea suosittaa niin ikään, että seurantakeskus jatkaisi oikeutettua, tärkeää työtään sellaisen yhteiskunnan hyväksi, jossa on sijaa kaikille, ja tekisi edelleen yhteistyötä EU:n toimielinten kanssa esimerkiksi siten, että se:

– seuraisi Kööpenhaminassa sovittuja kriteerejä, myös rasismien vastaisuutta

– tutkisi, ovatko ehdokasvaltiot valmiit tekemään yhteistyötä seurantakeskuksen kanssa.

6. suosittaa, että seurantakeskuksen hallintoneuvostoa laajennetaan siten, että siinä on alueiden komitean edustajia.

7. kehottaa jäsenvaltioita, Euroopan komissiota, Euroopan parlamenttia ja neuvostoa tukemaan kaikilta osin, varauksettomasti ja julkisesti rasismien ja muukalaisvihan seurantakeskuksen arvokasta työskentelyä.

8. suosittaa, että rasismien ja muukalaisvihan seurantakeskusta tuetaan kaikin tavoin, jotta se voi laajentaa tutkimuskapasiteettiaan ja tutkia myös rasismien ja muukalaisvihan seurauksia (sitä, miten ilmiö vaikuttaa organisaatioihin, instituutioihin, kansalaisyhteiskuntaan, kansalaisjärjestöihin ja EU:n hallitukseen sellaisilla aloilla kuin terveydenhuolto, asuminen, koulutus jne.) ja siihen liittyviä toiminnallisia näkökohtia (tulevaisuuden toimintasuunnitelmien laadinnassa hyödynnettävää soveltavaa oppimista ja panostamista parhaiden käytänteiden suunnitteluun tältä pohjalta). Tällä tavoin myös kansalaisjärjestöt ja paikallisaktivistit saadaan mukaan rasismien ja muukalaisvihan seurantakeskuksen työskentelyyn.

9. suosittaa, että Raxenin täysimääräinen toiminta asetetaan yhdeksi ensisijaisista tavoitteista, koska rasismien ja muukalaisvihan seurantakeskuksen on ennen kaikkea toimitettava seurantatietoja. Järjestelmällisen tiedonkeruun on todettu olevan ensiarvoisen tärkeää ratkaistaessa rasismiin ja muukalaisvihaan liittyviä seikkoja, kuten

- puutteellinen välikohtauksista ilmoittaminen tai ilmoittamatta jättäminen, joihin on useita syitä
- syrjivien suuntausten ja käytänteiden kehityksen kartoittaminen sekä niiden torjuntatoimenpiteiden tehokkuus.

10. suosittaa, että rasismien ja muukalaisvihan seurantakeskuksen Internet-sivustoa luotaessa huomioidaan keskuksen tähänastiset saavutukset ja sitä kehitetään muun muassa seuraavasti:

- i) Selkiytetään sivustojen organisaatiokohtaista omaleimaisuutta.
- ii) Parannetaan sivuston toimituksellisia ja muotoseikkoja, jotta niitä olisi entistä helpompi selata.
- iii) Lisätään hyperlinkkejä asiakirja-arkistoihin.
- iv) Tehdään sivustosta mahdollisimman vastaanottava ja tiedotetaan siitä kohdekäyttäjille, jotta heitä olisi mahdollisimman paljon.
- v) Pohditaan, millä tavoin Internet-sivuilla voitaisiin hyödyntää rasismien ja muukalaisvihan seurantakeskuksen tiedotusta, tuotteita ja palveluita koskevaa asiakaskunnan palautetta.

11. toistaa ehdotuksensa, jotka alueiden komitea esitti 11. maaliskuuta 1999 antamassaan lausunnossa rasismien vastaisesta toimintasuunnitelmasta, ja kehottaa panemaan ehdotukset täytäntöön sovitulla tapaa. Komitea ehdotti lausunnossaan, että

- i) perustettaisiin toimielintenväläinen yhteysryhmä, joka koordinoisi ja edistäisi toimintaa Euroopan tasolla yhdessä rasismien ja muukalaisvihan seurantakeskuksen kanssa
- ii) annettaisiin rasismien ja muukalaisvihan seurantakeskukseen lisäkapasiteettia Raxenin välityksellä ja käynnistettäisiin uudenlaista yhteistyötä yhteisön toimielinten ja alueiden komitean välillä
- iii) myönnettäisiin eurooppalaisille organisaatioille ja verkostoille nykyistä enemmän määrärahoja rasismien vastaiseen toimintaan.

12. katsoo, että on kannustettava ja tuettava rasismien ja muukalaisvihan seurantakeskuksen työtä sen seurattessa ja lujittaessa Euroopan poliittisten puolueiden ”Rasisminvastaisen yhteiskunnan peruskirjaa” (joka esiteltiin Utrechtissa pidetyssä konferenssissa helmikuussa 1998).

13. suosittaa, että nykyiset toimintatavat, joiden mukaisesti rasismien ja muukalaisvihan seurantakeskus kokoontuu pyöreän pöydän kokouksiin, pitää yhteyttä viestimiin ja järjestää konferensseja, ulotettaisiin myös poliittisten puolueiden paikallis- ja aluetason toimintaan.

14. painostaa jäsenvaltioita toimimaan yhteistyössä seurantakeskuksen kanssa niin, että saataisiin aikaan tietoja ja määritelmiä koskeva yhteinen lähestymistapa. Näin olisi mahdollista tehdä merkittäviä vertailuja ja analyyskejä sekä yhtenäistää tuloksia.

15. suosittaa, että ulkoinen arviointi suoritettaisiin siten, että rasismien ja muukalaisvihan seurantakeskuksen johtokunnalle toimitetaan oikea-aikainen väliarviointiraportti, jotta rasismien ja muukalaisvihan seurantakeskus pystyy panemaan liikkeelle muutokset, joiden avulla kyetään kohtaamaan unionin laajentumisen sekä muiden tekijöiden aiheuttamat haasteet. Koska komissio tietää, ettei kolme vuotta ole tarpeeksi pitkä ajanjakso, jotta keskuksen toimintaa voitaisiin arvioida kokonaisvaltaisesti, AK suosittaa lisäksi, että toimintaa arvioitaisiin perusteellisesti vuonna 2004, jolloin sitä voidaan analysoida nykyistä keskitetyemmin ja kattavammin.

16. suosittaa, että seurantakeskuksen henkilökuntaa koulutetaan edelleen ja kehitetään viestintä/yhteydenpitoa, komission menettelyjä ja suhteita tiedotusvälineisiin. Myös hyvä johtamistaito ja neuvonta auttavat sekä seurantakeskuksen henkilökuntaa että ulkopuolisia asianosaisia pitämään odotuksensa realistisina.

17. kannattaa komission kertomuksessa esitettyä suositusta perustaa julkisia hankintoja ja sopimuksia käsittelevä sisäinen neuvoo-antava komitea. Hallintoneuvoston on vielä vahvistettava komitean perustaminen.

18. suosittaa, että valittaisiin puolueettomin perustein rasisminvastaisuuden ja monimuotoisuuden hallinnan tunnettuja asiantuntijoita, jotka huolehtisivat kahdenkeskisestä tietojen

vaihdosta. Seurantakeskus saisi näin työskentelynsä tueksi uuden luotettavan, objektiivisen tietolähteen.

Bryssel 14. marraskuuta 2001.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Jos CHABERT

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Toinen koheesiokertomus taloudellisesta ja sosiaalisesta yhteenkuuluvuudesta”

(2002/C 107/10)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission laatiman toisen koheesiokertomuksen taloudellisesta ja sosiaalisesta yhteenkuuluvuudesta (KOM(2001) 24 lopullinen),

ottaa huomioon komission 2. helmikuuta 2001 tekemän päätöksen pyytää asiasta alueiden komitean lausunto Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla,

ottaa huomioon työvaliokuntansa 13. kesäkuuta 2000 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu valiokunta 1:n ”aluepolitiikka, rakennerahastot, taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus, rajanylittävä ja alueidenvälinen yhteistyö” tehtäväksi,

ottaa huomioon valiokunta 1:n lokakuun 4. päivänä 2001 hyväksymän lausuntoluonnoksen CdR 74/2001 rev. 2, jonka esittelijät olivat Eduardo Zaplana Hernández-Soro (Valencian aluevaltuuston puheenjohtaja, E/PPE) ja Jan Tindemans (Limburgin lääninvaltuutettu, NL/PSE),

hyväksyi 14. ja 15. marraskuuta 2001 pitämässään 41. täysistunnossa (marraskuun 14. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon.

Alueiden komitea

1. ilmaisee arvostavansa komission laatimaa toista koheesiokertomusta taloudellisesta ja sosiaalisesta yhteenkuuluvuudesta. Se on ensimmäisen kertomuksen tavoin kattava asiakirja. Siinä annetaan runsaasti tietoa varsinkin EU:n toteuttamasta politiikasta mutta suhteessa vähemmän tietoa jäsenvaltioiden vastaavista politiikoista, eikä siinä juurikaan käsitellä alue- ja paikallisviranomaisten toimia. Lisäksi kertomuksessa hahmotellaan sitä, miten unionin laajentuminen vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen yhteenkuuluvuuteen.

2. panee merkille komission kertomuksen osoittavan jälleen kerran, että tarkastelukautena jäsenvaltioiden välinen yhteenkuuluvuus on selvästi parantunut, kun taas alueiden välinen yhteenkuuluvuus on kohentunut huomattavasti vähemmän. Eräissä jäsenvaltioissa alueiden väliset erot ovat jopa kasvaneet.

3. panee merkille, että unionin tuleva laajentuminen suoraan kärjistää alueiden välistä epätasapainoa, minkä vuoksi komission ehdottamiin alueellista yhteenkuuluvuutta koskeviin tavoitteisiin pyrkiminen onkin perusteltua.

4. tekee sen johtopäätöksen, että koheesipolitiikan alueellista ulottuvuutta olisi vahvistettava. Lähtökohtana on peruseriaate, jonka mukaan koheesipolitiikan tavoitteeksi on Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 158 artiklassa määritelty koko unionin sopusointuinen kehittäminen lujittamalla taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta. Tavoitetta ei kuitenkaan voida saavuttaa reaktiivisella politiikalla, joka rajoittuu käytännössä pelkkien tukien jakamiseen, kuten tähän asti on tehty. Tämän vuoksi onkin tärkeää, että EU pyrkii edistämään yhteenkuuluvuutta kaikella politiikallaan ja erityisesti alueellisilta vaikutuksiltaan merkittävällä alakohtaisella politiikalla sekä kilpailu- ja veropolitiikalla.

5. katsoo, että eurooppalaisen aluepolitiikan on oltava laaja-alaista ja sen on katettava kaikki yhteisön toimet. Poliitikassa on voitava ottaa alueelliset kokonaisuudet huomioon yksilöidysti.

6. korostaa, että jäsenvaltioiden on osallistuttava koheesipolitiikkaan entistä päättäväisemmin. Niinpä jäsenvaltioiden keskushallinnolle sekä alue- ja paikallisviranomaisille on annettava enemmän vastuuta alueidensa kehittämisestä. Tämä ei tietenkään tarkoita koheesipolitiikan uudelleen kansallistamista, vaan pikemminkin periaatteen todellista yhdistämistä maiden sisäpolitiikkaan. Näin ollen jäsenvaltioiden tuki ei saa heikentää vaan sen on päinvastoin vahvistettava yhteistä koheesipolitiikkaa.

7. kannattaa komission painopistevalintaa, mutta haluaisi kuitenkin lisätä uuden painopistealan eli tieteellisen tutkimuksen ja teknologisen kehittämisen tukemisen muita heikommin kehittyneillä alueilla.

8. panee tyytyväisenä merkille, että komissio on lisännyt nykyiseen politiikkaan – joka on lähes kokonaan suunnattu pitkään jatkuneiden ongelmien ratkaisemiseen – aloitteellisuuden, joka on kohdennettu tuleviin ongelmiin ja aluekehittämisen tarjoihin tilaisuuksiin.

Komitea kehottaa kokeilemaan aloitteellista politiikkaa mahdollisimman pian alue- ja paikallistasolla. Kokeilu voitaisiin yhdistää etenkin kolmanteen aihekokonaisuuteen (alueellinen identiteetti ja kestävä kehitys) ja sitä voitaisiin korostaa EAKR:n rahoittamien innovaatio toimien erityispiirteinä.

9. katsoo, ettei aloitteellisuuden lisääminen koheesipolitiikkaan poista tarvetta luoda kriisinhallintaväline.

10. vastustaa Berliinissä 1999 kokoontuneen neuvoston päätöstä rajoittaa koheesiorahoituksen enimmäismäärä 0,45 prosenttiin.

11. on komission kanssa yhtä mieltä siitä, että seuraavat seikat on asetettava etusijaan:

– tavoitteen 1 tai sen uuden, kehityksestä jälkeen jääneille alueille tarkoitetun vastineen suora aluejako

– tavoitteen 2 tai sen uuden, vakavista rakennemuutoksista kärsiville alueille tarkoitetun vastineen epäsuora aluejako; tavoitteella 2 olisi pyrittävä korjaamaan alueiden erityistä tasapainottomuutta tietyillä aloilla, kuten T&K ja viestintäinfrastruktuurit sekä yleissivistävä ja ammatillinen koulutus, ja myöntämään tarkoin kohdennettua tukea, jonka rahoitusosuus vaihtelisi alueen taloudellisen kantokyvyn mukaan.

12. ehdottaa, että tavoitteen 3 mukainen tuki kohdennetaan alueittain.

13. vastustaa tavoitteen 1 nykyistä valintaperustetta sekä kahta eri suuruista tukikelpoisuuskynnystä, joista toista sovellettaisiin nykyisten jäsenvaltioiden alueisiin ja toista uusien jäsenvaltioiden alueisiin.

14. katsoo, että koheesiotukikelpoisia alueita valittaessa on käytettävä menetelmää, joka täyttää kaksi olennaista vaatimusta:

1) Niiden alueiden, jotka ilman unionin laajentumista olisivat vuoden 2006 jälkeen olleet oikeutettuja tavoitteen 1 mukaiseen tukeen, tulee olla unionin laajennuttua edelleen tukikelpoisia.

2) Yhdenkään alueen rakennerahastotukea ei saa yhtäkkiä lakkauttaa. On luotava joka tapauksessa turvaverkko ja asianmukainen siirtymäjärjestelmä.

Näiden periaatteiden soveltamisen yhteydessä on jatkossakin välttämätöntä ottaa huomioon kyseisten alueiden eli saarien, vuoristoalueiden, harvaan asuttujen ja kaikkein syrjäisimpien alueiden erityispiirteet ja pysyvät maantieteelliset haitat. Tarvitessa on harkittava välttämättömien erityismekanismien luomista, jotta näiden alueiden tarpeet voidaan ottaa tulevassa koheesipolitiikassa asianmukaisesti huomioon.

15. on komission kanssa yhtä mieltä siitä, että Eurooppaa on syytä kehittää monikeskuksiseksi alueeksi. Tämä käsite voisi muodostaa alueelliset puitteet, joilla puututaan Euroopan makroalueiden väliseen ja niiden sisäiseen alueelliseen epätasapainoon. Käsitteen soveltaminen edellyttää, että rakennerahastotoimiin sisällytetään seuraavat ulottuvuudet: alueidenvälinen

yhteistyö sekä kehityksen kaupunki–maaseutu-ulottuvuus. Koheesio- ja aluepoliittisten välineiden suhde politiikanmuotoilun eri tasolla on luonnollisesti mukautettava kyseisten alueiden tilanteeseen sekä alueiden välisiin ja niiden sisäisiin kehityseroihin.

Bryssel 14. marraskuuta 2001.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Jos CHABERT

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle Turvallisempaan tietoyhteiskuntaan tietojärjestelmien turvallisuutta parantamalla ja tietokonerikollisuutta ehkäisemällä – eEurope 2002”

(2002/C 107/11)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission tiedonannon neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle ”Turvallisempaan tietoyhteiskuntaan tietojärjestelmien turvallisuutta parantamalla ja tietokonerikollisuutta ehkäisemällä – eEurope 2002” KOM(2000) 890 lopullinen,

ottaa huomioon komission 31. tammikuuta 2001 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon työvaliokuntansa 13. kesäkuuta 2000 tekemän päätöksen antaa aiheesta lausunto sekä antaa sen valmistelu valiokunta 7:n ”koulutus, ammattikoulutus, kulttuuri, nuoriso, urheilu, kansalaisten oikeudet” tehtäväksi,

ottaa huomioon valiokunta 7:n lokakuun 1. päivänä 2001 hyväksymän lausuntoluonnoksen CdR 88/2001 rev. 3, jonka esittelijä oli Jörg Duppré,

ottaa huomioon alueiden komitean lausunnon aiheesta ”Eurooppalainen elektronisen kaupankäynnin aloite” CdR 350/97 fin ⁽¹⁾,

ottaa huomioon alueiden komitean lausunnon aiheesta ”Sähköisten allekirjoitusten yhteinen kehys” CdR 332/98 fin ⁽²⁾,

ottaa huomioon alueiden komitean lausunnon aiheesta ”Yhteenkuuluvuus ja tietoyhteiskunta” CdR 270/97 fin ⁽³⁾,

⁽¹⁾ EYVL C 180, 11.6.1998, s. 19.

⁽²⁾ EYVL C 93, 6.4.1999, s. 33.

⁽³⁾ EYVL C 64, 27.2.1998, s. 20.

ottaa huomioon alueiden komitean lausunnon aiheesta "Alue- ja paikallistason yhteistyö lasten ja nuorten suojelemiseksi hyväksikäytöltä ja laiminlyömiseltä Euroopan unionissa" (CdR 225/99 fin ⁽¹⁾) sekä alueiden komitean 4. joulukuuta 1998 aiheesta "Lasten suojeleminen hyväksikäytöltä ja alueellinen yhteistyö" järjestämän seminaarin suositukset (CdR 326/98 fin),

hyväksyi 14. ja 15. marraskuuta 2001 pitämässään 41. täysistunnossa (marraskuun 14. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

Alueiden komitean kanta komission tiedonantoon

Alueiden komitea

1. toteaa yhtäpitävästi komission tiedonannon kanssa, että uusia tieto- ja viestintätekniikoita hyödyntävä rikollisuus voi vaikeuttaa huomattavasti Euroopan unionin muuntumista tietoyhteiskunnaksi.

2. yhtyy Eurooppa-neuvoston ja komission käsitykseen siitä, että tietoverkkorikollisuuden uhkaa vastaan on taisteltava kansainvälisin keinoin, sillä tälle rikollisuuden lajille valtioiden rajat eivät muodosta estettä, ja se pystyy lisäksi välttämään oikeustoimet muihin maihin siirtymällä.

3. pitää siksi tervetulleena, että komissio on tiedonannollaan ensimmäistä kertaa laatinut perusteet tärkeimmät ongelma-alueet kattavalle työohjelmalle, joka käsittää paitsi yksityiskohtaisen selvityksen toimintatarpeesta myös toimintaohjelman.

4. toteaa, että komissio antaa esittämillään oikeudellisilla ja muilla toimenpiteillä konkreettisen muodon Feirassa kokoon-tuneen Eurooppa-neuvoston hyväksymän eEurope-toiminta-suunnitelman verkkoturvallisuutta ja tietoverkkorikollisuuden torjuntaa koskeville tavoitteille.

5. korostaa, että vastatoimista on tehtävä laaja-alaisia, sillä jatkuvasti syntyy uusia tietoverkkorikollisuuden muotoja ja tekniikoita, jotka aiheuttavat yhä suurempaa vahinkoa ja vähentävät samalla tietoyhteiskunnan saamaa hyväksyntää ja sen tarjoamien mahdollisuuksien hyödyntämistä.

6. yhtyy Euroopan parlamentin lausuntoon ja komission käsitykseen, että tietokonerikollisuuden vastaisessa taistelussa on huolehdittava siitä, että turvallisuusnäkökohdat sekä sananvapaus ja tiedonvälityksen vapaus ovat tasapainoissa keskenään.

7. toteaa, että tietoverkkorikollisuus koskee alue- ja paikallisviranomaisia kahdella tavalla: ensinnäkin rikollistojen mahdollisena uhrina ja toisekseen niiden vastaiseen taisteluun osallistuvina viranomaisina.

8. huomauttaa tässä yhteydessä, että alue- ja paikallisviranomaisten tehtäviin kuuluu usein erityisen arkaluonteisten henkilötietojen kerääminen ja hallinnointi (esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuoltoalalla), vieraiden ja omien tekijänoikeuksien suojaaminen (kulttuuriala) sekä yleishyödyllisten palveluiden tarjoaminen tietoverkkojen välityksellä tavoitteena saavuttaa kansalaiset paremmin.

9. toteaa siksi, että alue- ja paikallisviranomaiset ovat erittäin kiinnostuneita osallistumaan tietoverkkorikollisuuden vastaiseen taisteluun.

10. huomauttaa, että alueet ja kunnat vastaavat oppilaitoksista ja että ne investoivat parhaillaan huomattavia summia edistääkseen tietotekniikan opetusta koulutusosalalla (koulujen liittäminen verkkoon). Komitean mielestä tulisi siksi suunnitella toimenpiteitä (ohjelmistoja, rajanylittävää kokemustenvaihtoa, keskustelusiivuja), joiden avulla oppilaille voidaan välittää tietoa tietoyhteiskunnan turvallisuusnäkökohdista ja tietokonerikollisuuden seurauksista.

11. toteaa myös, että tietoyhteiskunta luo mahdollisuuksia kansalaisyhteiskunnan sekä alueellisen ja kunnallisen demokratian uusille muodoille. Tällaiset usein hyvin suurille osallistujamäärille avoimet kansalaisverkot ovat erityisessä vaarassa joutua ulkopuolelta tulevan rikollisen manipuloinnin sekä rasististen ja ääriäkemyksellisten hyökkäysten kohteeksi. Näin ollen on myös olemassa vaara, että luottamus näihin palveluihin (joita on tulevaisuudessa tarkoitus käyttää esimerkiksi myös vaalien toimittamiseen) horjuu.

12. huomauttaa lisäksi, että osa alueista ja kunnista vastaa lainvalvonnasta ja että joka tapauksessa rikollisten ja – kuten lapsipornografian tapauksessa – laittoman sisällön käyttäjien vastuuseen saattaminen vaatii usein paikallisia toimia. Siksi onkin varmistettava lainvalvontaviranomaisten riittävä valmistautuminen tehtävään ja huolehdittava tarvittavasta koulutuksesta.

13. muistuttaa tässä yhteydessä lausunnoista, jotka alueiden komitea on laatinut lapsipornografian vastaisesta taistelusta ⁽¹⁾.

14. ehdottaa kampanjoita (ohjelmistoja, keskustelusiivuja), joilla yritetään ohjata kansalaisten oikeuskäsitystä sekä tiedottaa mahdollisuuksista suojautua rikollisten hyökkäyksiä vastaan.

⁽¹⁾ CdR 225/99 fin – EYVL C 57, 29.2.2000, s. 46.

15. toteaa, että lisääntyvä verkottuminen vahvistaa alueellista yhteenkuuluvuutta sekä yhteisön alueiden ja kuntien välisiä yhteyksiä. On huolehdittava siitä, ettei tietoverkkorikollisuus pääse estämään tätä Euroopan yhdentymisen kannalta erittäin tärkeä kehitystä.

16. kannattaa siksi tiedonannossa esitettyjä käsityksiä ja ehdotuksia.

17. vaatii alueellisten ja kunnallisten erityisnäkökohtien huomioon ottamista toimintaohjelman toteutuksessa. Alue- ja

paikallisviranomaisten edustajien on päästävä osallistumaan ohjelman konkretisointivaiheeseen.

18. kannattaa ehdotusta tietokonerikollisuuden vastaisen EU:n keskustelufoorumin perustamisesta.

19. vaatii, että alue- ja paikallisviranomaisten edustajat pääsevät osallistumaan foorumin toimintaan.

20. toteaa lopuksi, että alueiden komitea aikoo seurata tiiviisti tiedonannossa esitettyjen yksittäisten ehdotusten toimeenpanoa.

Bryssel 14. marraskuuta 2001.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Jos CHABERT

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Ehdokasvaltioiden institutionaalisten rakenteiden kehityksen tukeminen alue- ja paikallistasolla”

(2002/C 107/12)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon AK:n poliittisten ryhmien aloitteesta antaman päätöslauselman aiheesta ”Vuotuinen selvitys alueiden komitean painopistealoista”, CdR 45/2001 fin (1),

ottaa huomioon alueiden komitean asiantuntijaraportin aiheesta ”Alueiden ja kuntien Eurooppa: EU:n laajentumiseen liittyvät strategiat ja näkymät”, CdR 268/2000 fin,

ottaa huomioon alueiden komitean päätöslauselman aiheesta ”EU:n nykyinen laajentumiskehitys”, CdR 424/1999 fin (2),

ottaa huomioon alueiden komitean asiantuntijaraportin aiheesta ”Valmistautuminen EU:n jäsenyyteen: Hallinnon hajauttaminen ensimmäisen jäsen ehdokasryhmän maissa”, CdR 391/1999 fin,

ottaa huomioon alueiden komitean lausunnon laajentumisen institutionaalisista näkökohdista ”Paikallisia aluehallinto Euroopan sydämessä”, CdR 52/1999 fin (3),

ottaa huomioon alueiden komitean lausunnon aiheesta ”Alueiden ja paikallisyhteisöjen rooli EU:n lainsäädännön täytäntöpanossa”, CdR 51/1999 fin (4),

ottaa huomioon alueiden komitean lausunnon aiheesta ”Eurotraining-koulutus alue- ja paikallisviranomaisille Euroopassa”, CdR 404/98 fin (5),

ottaa huomioon komission laatiman laajentumista koskevan strategia-asiakirjan – Selvitys kunkin ehdokasmaan liittymisen edistymisestä, marraskuu 2000,

ottaa huomioon alueiden komitean työvaliokunnan 12. kesäkuuta 2001 Euroopan yhteisön perustamisso-
pimuksen 265 artiklan viidennen kohdan nojalla tekemän päätöksen laatia aiheesta lausunto ja antaa sen valmistelu institutionaalisten asian valiokunnan tehtäväksi,

ottaa huomioon institutionaalisten asiain valiokunnan kokouksessa 5. lokakuuta 2001 yksimielisesti hyväksytyyn lausunntuonnoksen aiheesta ”Ehdokasvaltioiden institutionaalisten rakenteiden kehityksen tukeminen alue- ja paikallistasolla” (CdR 102/2001 rev. 2, esittelijä: Roger Kaliff, Kalmarin kunnanvaltuuston puheenjohtaja, S, PSE),

hyväksyi yksimielisesti 14. ja 15. marraskuuta 2001 pitämässään 41. täysistunnossa (marraskuun 14. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon.

Komitean näkemyksiä ja suosituksia

1. Yleistä

1.1. Euroopan unionin lähestyvä laajentuminen on historiallinen haaste. Yhteistyön ehdot ovat 27 jäsenvaltion ja lähes 500 miljoonan asukkaan unionissa täysin erilaiset kuin nykyisin. Näin ollen vaatimukset EU:n toimielinrakenteen, organisaation ja yhteistoimintamuotojen uudistamisesta ovat varsin huomattavat. Alueiden komitean mielestä pitkällä aika-

välillä ei riitä, että unionin nykyisiin toimintatapasäntöihin tehdään ainoastaan suppeita muutoksia.

1.2. Alueiden komitea odottaakin, että EU-yhteistyön luonteesta ja roolista suhteessa jäsenvaltioihin ja unionin tärkeimpiin tavoitteisiin käydään perusteellinen keskustelu. Jäsenvaltioiden hallitusten vastuulla on huolehtia siitä, että vuoden 2004 hallitustenvälisessä konferenssissa todella luodaan edellytykset EU:n toimintakyvyn säilymiselle edessä olevaa laajentumista silmällä pitäen ja EU:n kansalaisten etujen mukaiselle toiminnalle.

1.3. Komitea panee merkille, että parhaillaan käytävät neuvottelut osoittavat, että useiden ehdokasvaltioiden on mahdollista edistyä suhteellisen nopeasti. Göteborgin huippukokouksessa hyväksytty julkilausuma osoittaa, että neuvotteluissa on saavutettu huomattava läpimurto ja että Nizzan huippukokoukseen kohdistuneet odotukset sekä siellä asetetut tavoitteet on saavutettu ja jopa ylitetty.

(1) EYVL C 148, 18.5.2001, s. 29.

(2) EYVL C 57, 29.2.2000, s. 1.

(3) EYVL C 374, 23.12.1999, s. 15.

(4) EYVL C 374, 23.12.1999, s. 25.

(5) EYVL C 198, 14.7.1999, s. 68.

1.4. Alueiden komitea on tyytyväinen siihen, että Göteborgin julkilausuma osoittaa selvästi, että EU ensin Belgian ja myöhemmin Espanjan puheenjohtajuuskaudella tulee noudattamaan laajentumiselle laadittua etenemissuunnitelmaa vähintään yhtä tarmokkaasti kuin tähänkin asti. Samalla komitea muistuttaa ehdokasvaltioiden jäsenyyden ehtona olevan, että valtiot täyttävät Kööpenhaminan kriteerit.

1.5. Komitea panee kuitenkin merkille, että neuvotteluissa on asiakokonaisuuksia, joita jompikumpi osapuoli tai molemmat pitävät erityisen vaativina. Poliittinen tosiasia on esimerkiksi se, että jäsen- ja ehdokasvaltioiden väliset rajakysymykset edellyttävät väliaikaisia siirtymäratkaisuja. Ne koskevat esimerkiksi työvoiman mahdollisuuksia liikkua vapaasti rajojen yli sekä EU:n maatalouspolitiikan muotoja sekä sen koheesio- ja aluekehityspolitiikkaa.

1.6. Alueiden komitea katsoo, että unionilla ja sen jäsenillä on suuri vastuu osoittaa suurta solidaarisuutta ja ymmärtää, kuinka tärkeää on, että hakijamaiden laajoja taloudellisia ja sosiaalisia ongelmia ryhdytään ratkaisemaan tehokkaasti mahdollisimman pian. Komitea panee merkille, että ehdokasvaltioiden kansalaiset suhtautuvat entistä epäilevämmiin tulevaan EU-jäsenyyteen. Vaarana on, että neuvotteluratkaisut, joita näissä maissa pidetään kielteisinä tai ehkä syrjivinä, vähentävät EU-jäsenyyden kannatusta.

1.7. On luonnollisesti myös tärkeää ymmärtää niitä erityisedellytyksiä, joita unionin laajentumisen mukanaan tuoma ulkoraja merkitsee. Tähän liittyen AK panee tyytyväisenä merkille unionin suunnitelmat kehittää suhteita Venäjään erityisesti osana pohjoista ulottuvuutta ja Kaliningradin alueen kanssa tehtävää yhteistyötä.

2. Kuntien ja alueiden merkitys

2.1. Ehdokasvaltioiden onnistuneen EU:hun liittymisen edellytykset luodaan suurelta osin jo neuvotteluissa. Tämä koskee yhteisymmärrystä siitä, miten ehdokasvaltioissa voidaan luoda EU:n lainsäädännön ja eri alojen ohjelmien tehokkaan täytäntöönpanon edellytykset sekä eri asiakysymyksiä koskevia suoria neuvotteluratkaisuja. Molemmissa tapauksissa sekä Euroopan unionin että ehdokasvaltioiden kuntiin ja alueisiin kohdistuu huomattava vaikutus.

2.2. Unionin politiikan toteutus riippuu aivan epäilemättä paljolti siitä, miten paikalliset ja alueelliset rakenteet pystyvät omaksumaan unionin säännöstön ja työskentelemään sen mukaisesti. Alueiden komitea panee myös merkille sen yleisesti hyväksytyyn totuuden, että hyvin toimivat ja laajasti itsenäiset kunnat ja alueet, jotka saavat valtuutensa suorilla vaaleilla

valituilta poliittisilta edustajistoilta, helpottavat huomattavasti unionin työtä. Käynnissä olevissa neuvotteluissa tätä tosiasiaa ei ole otettu läheskään riittävästi huomioon.

2.3. Komitea panee merkille, että jäsenvaltioiden välillä on varmasti merkittäviä eroja, mitä tulee kuntien ja alueiden rooliin ja asemaan sekä valtiollisesti että EU-työn kannalta. Yhteistä on kuitenkin se, että kaikissa jäsenvaltioissa näillä tasoilla on vakiintunut itsehallinto. On myös merkille pantavaa, miten jäsenyys muuttaa rakenteita ja lisää paikallisten ja alueellisten vaaleilla valittujen poliittisten edustuselimien vaikutusta. On tärkeää kiinnittää ehdokasvaltioiden hallitusten ja kansanedustuslaitosten huomiota siihen, että toimiva EU-jäsenyys edellyttää vahvaa paikallista ja alueellista itsehallintoa.

2.4. Yksi painava syy Euroopan unionin pyrkimykselle saada kunnat ja alueet osallistumaan aktiivisesti EU-työhön on luonnollisesti itse poliittisen tehtävän olemus, oli kyseessä sitten valtio-, alue- tai paikallistaso, nimittäin vastuunotto kokonaisratkaisusta omien kansalaisten parhaaksi. Edustuksellinen demokratia on siksi myös EU-yhteistyön oleellinen voimavara – kaikilla tasoilla. Yhteistyö mahdollistaa tarvittavan sopeutumisen niihin oloihin, joissa EU:n keinojen odotetaan tuottavan tuloksia. Samalla se luo edellytykset kansalaisten vuoropuhelulle ja EU-työn juurruttamiselle.

2.5. Kunnat ja alueet ovat toisin sanoen unionin tehtävän tärkeä edellytys, sillä ne toimivat välineenä, jolla toteutetaan ja mukautetaan EU:n politiikkaa ja keinoja sekä luodaan kansalaisissa luottamusta unionia ja sen aloitteita kohtaan.

2.6. Alueiden komitea pitää läheisyysperiaatteen noudattamista työskentelyn järjestämisessä ja toteuttamisessa keskeisenä lähtökohta unionin politiikan tehokkaalle toteuttamiselle sekä oikeutuksen ja kansalaisten hyväksynnän saavuttamiselle. Unionin rahastojen ja ohjelmien on annettava riittävästi tilaa paikallisille ja alueellisille mukautuksille. EU-kysymyksistä käytävän kansalaiskeskustelun yhteydessä on myös pidettävä mielessä paikallinen ja alueellinen poliittinen vuoropuhelu. Tämä pätee pitkälti myös ehdokasvaltioihin sekä siihen tulevaa jäsenyyttä kohtaan tunnettuun epävarmuuteen, jonka tässä yhteydessä katsotaan voivan jopa levitä.

2.7. Alueiden komitean käsitys on, että edellä mainitut yhteydet ja lähtökohdat tulee ottaa nykyistä enemmän huomioon EU-yhteistyössä yleensä. Niiden tulee myös vaikuttaa nykyistä paljon merkittävämmiin ehdokasvaltioiden kanssa käytäviin neuvotteluihin sekä niille annettavaan, jäsenyyteen valmistavaan tukeen.

3. Ehdokasvaltioiden paikallisten ja alueellisten rakenteiden tarvitsema tuki

3.1. Alueiden komitea toteaa, että kaikki parhaillaan unionin kanssa jäsenyysneuvotteluja käyvät maat täyttävät demokratian toimivuuden osalta nk. Kööpenhaminan kriteerit. Kyseisten maiden demokraattisen järjestelmän kehittämiseksi ja syventämiseksi voi järjestelmän roolia ja toimintaa koskeviin käytännön kysymyksiin liittyvien kokemusten vaihtaminen olla huomattavan hyödyllistä. Myös paikallis- ja aluetasolla tapahtuva kokemustenvaihto on tässä yhteydessä tärkeää.

3.2. Alueiden komitea on voinut todeta, että ehdokasvaltioiden kuntien ja alueiden poliittiset ja hallinnon edustajat ovat erittäin kiinnostuneita jakamaan demokratiaan sekä paikalliseen ja alueelliseen itsehallintoon liittyviä kokemuksia ja näkemyksiä mm. valtiolliset rajat ylittävien hankkeiden avulla.

3.3. Alueiden komitealla on tunnustetun aseman EU:ssa omaavana ja kaikkiin jäsenmaihin laajasti juurtuneena poliittisena edustuselimenä ainutlaatuiset edellytykset vaikuttaa siihen, että ehdokasvaltioiden kunnille ja alueille annetaan mahdollisuudet valmistautua kunnolla tulevaan EU-jäsenyyteen. Yhteisryhmän toiminta on selvästi osoittanut, miten tärkeää AK:n on mandaattinsa perusteella edelleen tarjota rakentavaa tukeaan ehdokasvaltioiden kunnille ja alueille. Jotta ehdokasvaltioiden kunnat ja alueet voivat valmistautua asianmukaisesti tulevaan rooliinsa EU:n toimielinrakenteessa, AK:n tulisi esittää niille pysyvä kutsu, jotta jo nyt voidaan aloittaa jatkuva yhteistyö.

3.4. Sopeuttamista ja entistä konkreettisempaan tukea koskevan vaatimuksen perusteella alueiden komitean olisi paikallaan ottaa laajentuminen yhdeksi poliittisista painopistealueistaan. Kaikissa komitean lausunnoissa tulee laajentumiseen liittyvät näkökohdat ottaa huomioon mahdollisimman laajasti. Työvaliokunnan on otettava selkeästi yleisvastuu strategisten suhteiden solmimisesta.

3.5. Alueiden komitean tulee laajentumiskysymyksiin liittyvässä työssään ja EU:n toimielimien suuntaan vakiintuneiden yhteydenpitotapojen rinnalla keskittyä yhä entistä yksityiskohtaisempiin aloitteisiin, joilla edistetään ehdokasvaltioiden nykyistä tehokkaampaa integrointia EU:n toimielinten arkityöhön. Toisaalta on tuettava kyseisten maiden paikallista ja alueellista itsehallintoa konferensseilla ja muilla vuoropuhelumuodoilla, joilla pyritään hoitamaan järjestelmällisesti suhteita unionin tasolla, valtiollisiin edustajiin sekä kunnallis- ja aluepoliittikkoihin. Tavoitteena tulee olla paikallis- ja alueitsehallinnon merkityksen korostaminen EU:n laajentumisen ja yhteenkuuluvuuden kannalta. Yhtenä päämääränä tulee esimerkiksi olla, että lähivuosina jokainen puheenjohtajavaltio kiinnittää erikoistavoitteen muodossa huomiota edellä mainittuun kysymykseen.

4. Rahoitusvaikeudet

4.1. Alueiden komitea toteaa, että ehdokasvaltioiden kuntien ja alueiden laajoja rahoitusongelmia on pidettävä keskeisenä kysymyksenä, kun ajatellaan kunnallisen ja alueellisen itsehallinnon kehityksen jatkuvuutta ehdokasvaltioissa.

4.2. On saavutettava läpimurto, jolla kaikille ehdokasvaltioiden kunnille ja alueille annetaan kunnolliset taloudelliset mahdollisuudet rakentaa käytännön hyvinvointipolitiikan toteuttamisen edellyttämä hallinto ja instituutiot. On ymmärrettävä, että kyseessä on pitkälti unionin etu, kun ajatellaan EU:n säädösten tehokasta toimeenpanoa sekä EU-jäsenyyden myötä monilla aloilla syntyviä kunnianhimoisia pyrkimyksiä.

4.3. On jo saatu esimerkkejä siitä, miten Phare-tuki on johtanut yhteistyöhankkeisiin, joissa Euroopan kunnat ja alueet ovat tehneet menestyksestä kehitystyötä sellaisilla avainaloilla, kuin hallinnonuudistus, yhteisön säännösten täytäntöönpano tai rakennerahastojen hallinnointi. Alueiden komitean tulee kuitenkin pikaisesti ryhtyä neuvottelemaan komission kanssa siitä, miten ehdokasvaltioiden hallitusten kannustimia ja mahdollisuuksia käyttää Phare-varoja paikallisen ja alueellisen itsehallinnon koneiston rakentamiseksi voidaan parantaa.

4.4. Alueiden komitean tulee myös mahdollisimman nopeasti tehdä aloite, jonka perusteella sekä jäsenvaltioiden omat että eurooppalaiset paikallis- ja alueyhteisöjen elimet sekä muut eurooppalaiset yhteistyöorganisaatiot, kuten CEMR, AER ja CPMR, saadaan mukaan järjestelmälliseen työhön tukemaan tehokkaaseen hallintoon ja hallinnointiin kuuluvan toimivallan kehittymistä ehdokasvaltioissa. Komission suuntaan on selkeästi ilmaistava, että edellä mainittujen kumppaneiden nykyistä tiiviimpi osallistuminen edellyttää erityisrahoitusta.

4.5. Alueiden komitean tulee olla yhteydessä kaikkien ehdokasvaltioiden hallituksiin ja pyrittävä kehittämään perusteita valtiollisen tason toimivallan hajauttamiseksi kuntiin ja alueille sekä liittymistä edeltävän tuen priorisoinniseksi tämän mukaisesti. Tässä yhteydessä on korostettava oman verotusoikeuden merkitystä toimivan paikallis- ja alueitsehallinnon perustana.

4.6. Komitean tulee myös käynnistää Euroopan investointipankin ja muiden eurooppalaisten rahoituslaitosten (EFI) kanssa neuvottelut, joissa pohditaan ehdokasvaltioiden paikallisten ja alueellisten, sekä fyysisten että mm. koulutukseen ja terveydenhuoltoon liittyvien hyvinvointipalvelujen perusrakenteiden rakentamiseen tehtävien investointien tehostamista.

5. Tehokkaan EU-työn edellytykset

5.1. Alueiden komitea on toistuvasti pitänyt esillä ja kehittänyt paikallis- ja aluetason poliittista itsehallintoa tukevia demokratiaan liittyviä sekä yhteiskunnallis-taloudellisia argumentteja. On yleisesti tunnustettua, että alueita tarvitaan, koska ne ovat foorumi tärkeiden hyvinvointi- ja kehityspolitiikan osaluoiden käsittelyyn. Tämä seikka on entisestään korostunut kansainvälistymisen edistyessä sekä Euroopan unionin laajentuessa. Pinta-alaltaan kaikkein pienimpiä ehdokasvaltioita lukuun ottamatta tulee tehokkaalla aluepolitiikalla ja hallinnolla olemaan huomattava merkitys EU-lainsäädännön toimeenpanon kannalta sekä ajatellen kunkin maan mahdollisuuksia hyötyä tulevasta EU-jäsenyydestä.

5.2. Alueiden komitean tulee ilmaista sekä ehdokasvaltioiden hallituksille, paikallisille ja alueellisille edustajille sekä komissiolle selkeästi kantanaan, että niin paikallisen kuin alueellisenkin EU-työhön osallistumisen tulee liittyä suoraan näillä tasoilla toimiviin valittuihin politiikkoihin.

5.3. Alueiden komitean tulee yhdessä kulloisenkin maan kuntien ja alueiden edustajien kanssa ryhtyä pohtimaan käynnissä oleviin neuvotteluihin liittyen ehdokasvaltioiden hallitusten kanssa valtiotason sekä paikallis- ja alueitsehallinnon edustajien vuoropuhelun etuja ja muotoja. Maan EU-jäsenyyden toteuduttua kyseisestä vuoropuhelusta kehittyisi myöhemmin jatkuva kuulemisprosessi.

5.4. Valtiolliset rajat ylittävän, jäsen- ja ehdokasvaltioiden kuntien ja alueiden yhteistyön tavoitteena on paikka paikoin kuntia ja alueita mahdollisesti koskevista EU:n vaatimuksista ja määräyksistä saatujen kokemusten ja tietojen välittäminen. Yhteistyötä rahoitetaan sekä EU-varoin että kahdenvälisesti ja jopa yksityisesti.

5.5. Alueiden komitean tulee aloittaa neuvottelut komission kanssa mittavasta panostuksesta ehdokasvaltioiden ja jäsenvaltioiden kuntien ja alueiden väliseen paikalliseen ja alueelliseen yhteistyöhön. AK:n tulee pyrkiä saamaan mm. CEMR, AER ja CPMR osallistumaan tähän suurisuuntaiseen panostukseen.

5.6. Komitean on myös ryhdyttävä kehittämään yhteistyötään Euroopan neuvoston paikallis- ja aluehallintoasiain kongressin (CLRAE) kanssa. Tavoitteena tulee olla mm. yhteinen esiintyminen ehdokasvaltioiden hallituksiin nähden koottaessa tukea paikallisen ja alueellisen itsehallinnon kehittämiseksi ehdokasvaltioissa sekä näiden maiden kuntien ja alueiden valtiolliset rajat ylittävän yhteistyön edellytysten parantamiselle.

5.7. Yhteyksissään komissioon alueiden komitean tulee erityisesti korostaa tarvetta parantaa Interreg III- ja Phare-ohjelman puitteissa suhteellisen pienten ja keskisuurten, eli noin 50 000–250 000 euron arvoisten hankkeiden mahdollisuuksia. Kokemus on osoittanut, että kunnat ja alueet pitävät mainitunlaisia hankkeita muita parempina, kun on kyse kokemusten vaihdosta ja tietojen välittämisestä. Tämänkaltaisista mm. erilaisiin henkilösuhteisiin sekä pieneköihin instituutioiden kehittämis- ja rakentamishankkeisiin liittyvistä suppeahkoista projekteista on saatu erittäin hyviä tuloksia.

6. Sekakomiteat

6.1. Alueiden komitea katsoo ehdokasvaltioiden kanssa muodostettavien sekakomiteoiden tarjoavan merkittävän mahdollisuuden perehdyttää ehdokasvaltiot tehokkaasti EU:n jäsenyyden asettamiin vaatimuksiin ja edellytyksiin sekä luovan lisäksi tilaisuuden suoraan vuoropuheluun hallitusten kanssa assosiaationeuvostossa.

6.2. Alueiden komitean tulee pyrkiä luomaan pysyviä yhteyksiä ehdokasvaltioiden kuntiin ja alueisiin. Komitea on vakuuttunut siitä, että neuvoo-antavat sekakomiteat ovat hyvän perusta yhteyksien vakiinnuttamiselle.

6.3. Alueiden komitean tulee yhteysryhmän puitteissa kiinnittää suurta huomiota siihen, että sekakomiteoiden työlle määritellään yhdessä kunkin maan kuntien ja alueiden edustajien kanssa tärkeimmät tavoitteet.

6.4. Alueiden komitealla on vastuu siitä, että sekakomiteat työskentelevät tehokkaasti. Niiden kokoonpanoon, organisaatioon ja niiden hallinnollis-tekni- sen tuen tarpeeseen on kiinnitettävä suurta huomiota.

Bryssel 14. marraskuuta 2001.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Jos CHABERT

Alueiden komitean päätöslauselma ”Eurooppa-neuvoston Laekenin kokouksen valmistelua sekä vuoden 2004 hallitustenvälisen kokouksen puitteissa tapahtuvaa Euroopan unionin edelleen kehittämistä varten”

(2002/C 107/13)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon jäsenvaltioiden hallitusten edustajien konferenssin 7.–11. joulukuuta 2000 pidetyssä Eurooppa-neuvoston kokouksessa hyväksymän Nizzan sopimuksen ja sen liitteet ”Pöytäkirja Euroopan unionin laajentumisesta”, ”Julistus Euroopan unionin laajentumisesta” ja ”Konferenssin päätösasiakirjaan merkittävä julistus unionin tulevaisuudesta”,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin 31. toukokuuta 2001 hyväksymän päätöslauselman Nizzan sopimuksesta ja Euroopan unionin tulevaisuudesta (A5–0168/2001) ja Euroopan parlamentin päätöslauselma Nizzassa 7.–11. joulukuuta pidetyn Eurooppa-neuvoston kokouksen tuloksista,

ottaa huomioon 4. huhtikuuta 2001 antamansa päätöslauselman aiheesta ”Vuoden 2000 hallitustenvälisen konferenssin tulokset ja keskustelu Euroopan unionin tulevaisuudesta” (CdR 430/2000 fin ⁽¹⁾),

ottaa huomioon 20. syyskuuta 2001 antamansa päätöslauselman aiheesta ”AK:n osallistuminen valmistelukuntaan, jonka tehtävänä on valmistella perussopimusten seuraavaa tarkistusta” (CdR 320/2001 fin),

ottaa huomioon 15. syyskuuta 1999 antamansa lausunnon laajentumisen institutionaalisista näkökohdista ”Paikallis- ja aluehallinto Euroopan sydämessä” (CdR 52/1999 fin ⁽²⁾),

ottaa huomioon 3. kesäkuuta 1999 antamansa päätöslauselman seuraavasta hallitustenvälisestä konferenssista (CdR 54/1999 fin ⁽³⁾) ja 17. helmikuuta 2000 antamansa lausunnon aiheesta ”Vuoden 2000 hallitustenvälinen konferenssi” (CdR 53/1999 fin ⁽⁴⁾),

ottaa huomioon 16. lokakuuta 2000 antamansa päätöslauselman aiheesta ”Euroopan perustuslaillisen säännösten puolesta” (CdR 144/2000 fin ⁽⁵⁾),

ottaa huomioon 16. helmikuuta 2000 antamansa lausunnon aiheesta ”Euroopan unionin perusoikeuskirjan laatimisprosessi” (CdR 327/1999 fin ⁽⁶⁾), 20. syyskuuta 2000 antamansa päätöslauselman Euroopan unionin perusoikeuskirjan luonnoksesta (CdR 140/2000 fin ⁽⁷⁾) ja 13. joulukuuta 2000 antamansa päätöslauselman aiheesta ”Euroopan unionin perusoikeuskirjan hyväksyminen” (CdR 381/2000 fin ⁽⁸⁾),

ottaa huomioon työvaliokuntansa 12. kesäkuuta 2001 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan viidennen kohdan ja komitean työjärjestyksen 42 artiklan 2 kohdan nojalla tekemän päätöksen antaa päätöslauselma Eurooppa-neuvoston Laekenin kokouksen valmistelua sekä vuoden 2004 hallitustenvälisen kokouksen puitteissa tapahtuvaa Euroopan unionin edelleen kehittämistä varten ja antaa päätöslauselman valmistelu institutionaalisten asiain valiokunnan tehtäväksi,

ottaa huomioon institutionaalisten asiain valiokunnan lokakuun 5. päivänä 2001 yksimielisesti hyväksymän päätöslauselman, jonka esittelijänä oli Edmund Stoiber (D, PPE),

hyväksyi 14. ja 15. marraskuuta 2001 pitämässään 41. täysistunnossa (14. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan päätöslauselman.

1. Johdanto

Alueiden komitea

1.1. on tyytyväinen Nizzan hallitustenvälisessä kokouksessa tehtyyn päätökseen pitää uusi hallitustenvälinen kokous vuonna 2004.

1.2. kannattaa tavoitetta sisällyttää seuraavan hallitustenvälisen kokouksen valmisteluun entistä syvempi ja laaja-alaisempi keskustelu Euroopan unionin tulevaisuudesta.

⁽¹⁾ EYVL C 253, 12.9.2001, s. 25.

⁽²⁾ EYVL C 374, 23.12.1999, s. 15.

⁽³⁾ EYVL C 293, 13.10.1999, s. 74.

⁽⁴⁾ EYVL C 156, 6.6.2000, s. 6.

⁽⁵⁾ EYVL C 22, 24.1.2001, s. 4.

⁽⁶⁾ EYVL C 156, 6.6.2000, s. 1.

⁽⁷⁾ EYVL C 22, 24.1.2001, s. 1.

⁽⁸⁾ EYVL C 144, 16.5.2001, s. 42.

1.3. antaa tukensa tavoitteelle lisätä vuoden 2004 hallitustenvälisen kokouksen avulla Euroopan unionin kannatusta kansalaisten keskuudessa. Etenkin tarvitaan poliittisen vastuun selkeää jakoa. Euroopan unionin ja sen toimielinten demokraattinen legitimiys ja avoimuus on turvattava pysyvästi. Näin unioni tuodaan lähelle jäsenvaltioiden kansalaisia.

2. Vuoden 2004 hallitustenvälisen kokouksen valmisteluprosessi

Alueiden komitea

2.1. panee merkille hallitustenvälisen kokouksen Laeennissa kokoontuvalle Eurooppa-neuvostolle antaman tehtävän konkretisoida seuraavan hallitustenvälisen kokouksen valmisteluprosessia sekä siinä käsiteltäviä kysymyksiä. Komitea vaatii alue- ja paikallisyhteisöille oikeutta osallistua tähän työhön.

2.2. korostaa, että seuraavan hallitustenvälisen kokouksen valmistelussa on varmistettava, että Euroopan yhdentymiselle saadaan kansalaisten laaja hyväksyntä.

2.3. vaatii seuraavia toimia yhdentymisen hyväksynnän lisäämiseksi kansalaisten keskuudessa:

- laajan julkisen keskustelun järjestämistä seuraavan hallitustenvälisen kokouksen uudistusvaihtoehdoista; Euroopan parlamentilla, kansallisilla ja alueellisilla parlamenteilla sekä alue- ja paikallisyhteisöillä on oltava tässä päärooli
- julkista vuoropuhelua Euroopan unionin tavoiteasettelusta, subsidiariteettiperiaatteen ja suhteellisuusperiaatteen merkityksestä selkeän toimivaltajaon ohjenuorana, syntyvästä uudistuksen tarpeesta sekä sen edellyttämistä sopimusmuutoksista.

2.4. korostaa, että vuoden 2004 hallitustenvälisen kokouksen valmistelussa sovellettavassa menettelyssä on kunnioitettava jäsenvaltioiden hallitusten ja parlamenttien sopimusoikeudellisesti ja perustuslaillisesti määriteltyä asemaa perustamissopimuksen kehitystyössä. Siksi tuleekin valita sellainen menettely, jossa jäsenvaltiot, niiden parlamentit sekä alueet ja kunnat voivat tiiviisti osallistua keskusteluprosessiin. Tämä vaatii myös prosessin täydellistä avoimuutta. Valmisteluvaiheen päätteeksi tulisi keskustelussa ilmenneiden ajatusten pohjalta laatia ehdotuksia, suosituksia ja vaihtoehtoja esitettäväksi hallitustenväliselle kokoukselle.

2.5. esittää, että valmisteluprosessin ohjaaminen ja koordinaatio annetaan valmistelukunnan tehtäväksi.

2.6. ehdottaa, että perustetaan valmistelukunta, joka

- koostuu jäsenvaltioiden ja kansallisten parlamenttien edustajista, Euroopan komission edustajasta, Euroopan parlamentin ja ehdokasvaltioiden edustajista sekä kahdesta alueiden komitean varsinaisesta jäsenestä; teknisten kysymysten käsittely tulisi antaa asiantuntijoiden tehtäväksi

- esittää määräajoin väliaikatuloksia ja vaihtoehtoja Euroopan parlamentin sekä kansallisten ja alueellisten parlamenttien käsiteltäviksi.

3. Vuoden 2004 hallitustenvälisen kokouksen asialista

Alueiden komitea ⁽¹⁾

3.1. kannattaa Nizzassa kokoontuneen Eurooppa-neuvoston seuraavalle hallitustenväliselle kokoukselle laatimaa asialistaa, jonka mukaan on

- neuvoteltava siitä, miten voidaan saada aikaan nykyistä selkeämpi, subsidiariteettiperiaatteen mukainen toimivaltajako Euroopan unionin ja jäsenvaltioiden välillä sekä valvoa sen noudattamista
- tarkasteltava Nizzassa hyväksytyyn Euroopan unionin perusoikeuskirjan asemaa Kölnissä kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmien mukaisesti
- pyrittävä yksinkertaistamaan perussopimuksia niiden selkeyden ja ymmärrettävyyden parantamiseksi, muuttamatta niitä kuitenkaan sisällöllisesti
- keskusteltava kansallisten parlamenttien roolista Euroopan unionin rakenteessa.

3.2. huomauttaa, että vuoden 2004 hallitustenvälisessä kokouksessa on sopeutettava Euroopan unionin ja jäsenvaltioiden perussopimusten mukainen tehtäväjako 21. vuosisadan vaatimuksiin ja erityisesti maailmanlaajuistumisen ja laajentumisen synnyttämiin haasteisiin.

3.3. toteaa, että laajentumisen myötä ja jäsenvaltioiden lukumäärän lähes kaksinkertaistuessa Euroopan unionin perusolemus muuttuu huomattavasti, ja että kahdentoista ehdokasmaan liittyessä Euroopan unioniin sen väestö kasvaa kolmanneksella ja sen pinta-ala puolella.

3.4. huomauttaa, että laajentumisen seurauksena nykyiset, taloudelliset, sosiaaliset ja alueelliset erot kasvavat ja yhteiskunnallinen ja kulttuurinen epäyhtenäisyys lisääntyy selvästi.

3.5. vaatii keskustelua siitä, mitä tehtäviä nykyään 15:sta ja vastaisuudessa yli 25:sta jäsenvaltiosta koostuvan Euroopan unionin tulee täyttää ja mitä se kykenee täyttämään.

⁽¹⁾ Luetelmakohtissa toistetaan Nizzan Eurooppa-neuvostossa kokoontuneiden hallitusten päämiesten julistuksessa unionin tulevaisuudesta esille ottamat kysymykset.

3.6. on vakuuttunut siitä, että EU:n laajentuessa unionin tehtävät on keskitettävä varsinaisiin eurooppalaisiin haasteisiin, joita varten sille on annettava asianmukainen välineistö.

3.7. kannattaa näiden neljän tavoitteen laajentamista soveltamalla avoimempaa ongelma-asettelua. Seuraavaa hallitustenvälistä kokousta ei voida suunnitella ilman selkeää kuvaa laajentuneesta Euroopan unionista tavoiteltavista tuloksista ja tästä seuraavista velvoitteista. Laekenissa tulisi vuoteen 2004 mennessä käsiteltävien aiheiden joukkoon siis sisällyttää kysymys siitä, miten voidaan tukea kestävä ja solidaarisen kehityksen mallia, jolla edistetään taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta ja saavutetaan osallistumista edistävä hallintomalli.

3.8. ehdottaa, että vuoden 2004 hallitustenväliselle kokoukselle asetetaan seuraavat tavoitteet:

- tarvittavien toimintalinjojen määrittäminen ja selkeyttäminen Eurooppa-hankkeen pohjalta
- kansalaisläheisyyden toteuttaminen⁽¹⁾; subsidiariteettiperiaate on otettava Euroopan unionin tehtävien uudelleenmäärittelyn perustaksi kussakin jäsenvaltiossa keskushallinnon sekä alue- ja paikallishallinnon välisen vastuun- ja toimivallanjaon periaatteita kunnioittaen, ja aloilla, joilla yhteisön toiminta ei ole välttämätöntä, jäsenvaltioille, alueille ja kunnille on kansalaisläheisinä päätöksentekotapoina palautettava suurempi poliittinen vastuu
- yhteisön toimintakyvyn vahvistaminen ulko- ja turvallisuuspolitiikassa
- demokratian vahvistaminen Euroopan unionissa
- poliittisen vastuun jakaminen selkeällä tavalla, esimerkiksi muuttamalla perustamissopimusta Euroopan unionin toimivallan suhteen; tässä on epäröimättä joko lisättävä EU:n toimivaltaa tai palautettava sille toimivaltaa tarpeen mukaan
- Euroopan unionin päätöksentekomenettelyiden avoimuuden lisääminen EU:n lainsäädäntöelimissä ja vastaava yleisön osallistuminen
- subsidiariteettiperiaatteen pohjalta perustamissopimuksen mukaisesti turvattu, jäsenvaltioille, alueille ja kunnille kuuluvan toimivallan säilyttäminen avoimen koordinoinnin ja komiteamenettelyn soveltamisessa.

4. Toimivaltajako

Alueiden komitea

4.1. pitää tarpeellisena tarkastella, mitä tehtäviä huomattavasti laajentuneen Euroopan unionin tulee täyttää ja mitä tehtäviä sen voidaan odottaa täyttävän. On määriteltävä yhteistä toimintaa edellyttävät Euroopan unionin tavoitteet ja keskitettävä laajentuneen unionin tehtävät näihin aloihin. Uudelleentarkastelu voi kuitenkin tietyillä aloilla johtaa toimivallan palauttamiseen EU:lle tai EU:n nykyisen toimivallan laajentamiseen.

4.2. suosittelee, että selvitetään tällaiseen Euroopan unionin tehtävämäärittelyyn tarvittavat sopimus uudistukset.

4.3. vaatii, että tällä tavoin keskitetyt ja uudistetut Euroopan unionin tehtävät ilmaistaan selkeästi perustamissopimuksessa. Euroopan unionin on myös vastaisuudessa pystyttävä reagoimaan joustavasti kasvaviin haasteisiin.

4.4. vaatii kansalaisläheisyyden nimissä, että selkeytetään, mitkä tehtävät kuuluvat Euroopan unionin poliittisen vastuun piiriin. Kansalaisten on pystyttävä tunnistamaan poliittiset vastuutahot myös Euroopan unionissa. Ainoastaan näin yhdyntymiselle ja laajentumiselle saadaan hyväksyntä ja parannetaan huomattavasti Euroopan unionin demokraattista legitimiä.

4.5. varoittaa tyytymästä toimivaltarajauksessa pelkkiin teknisiin sopimusmuutoksiin.

4.6. pitää hyvänä Euroopan komission vuosittaista raporttia Euroopan unionin tehtävääsattelun tarkistuksesta subsidiariteettiperiaatteen mukaisesti.

5. Perusoikeuskirja

Alueiden komitea

5.1. pitää perusoikeuskirjaa tärkeänä askeleena Euroopan yhdyntymisen tiellä ja osoituksena siitä, että Euroopan unioni on arvoyhteisö.

5.2. kannattaa sitä, että Euroopan unionin perusoikeuskirja, josta annettiin julistus Nizzan huippukokouksessa, sisällytetään mainitulla tavalla uudistettuun sopimustekstiin.

⁽¹⁾ Vrt. myös alueiden komitean tiedonanto aiheesta "Kansalaisläheisyys" Cdr 436/2000.

6. Alueiden komitean rooli

Alueiden komitea

6.1. vaatii, että tunnustetaan alueiden komitean institutionaalinen legitimitetti, sen erityisasema paikallisten ja alueellisten toimijoiden edustajana ja sen poliittinen rooli unionin tulevaisuudesta käytävässä keskustelussa. Näin ollen alueiden komitealle on annettava oikeus osallistua täysivaltaisena jäsenenä vuoden 2004 hallitustenvälisiä kokousta valmistelevalle valmistelukunnan työskentelyyn.

6.2. ehdottaa, että alueiden komitean ja alue- ja paikallisyhteisöjen subsidiariteettiperiaatteeseen tukeutuvaa roolia Euroopan tulevassa rakenteessa arvioidaan uudelleen.

6.3. katsoo, että alueiden komitean vaikutusmahdollisuuksien vahvistamiseksi yhteisön päätöksentekoprosessissa komitealle on annettava laajemmat – pelkän neuvoo-antavan tehtävän ylittävät – valtuudet.

6.4. pitää tarpeellisena, että alueiden komitealle myönnetään Euroopan unionin täysivaltaisen toimielimen asema ja sille annetaan kanne-oikeus Euroopan yhteisöjen tuomioistuimeen oikeuksiensa ajamiseksi ja subsidiariteettiperiaatteen vastaisten rikkomusten oikaisemiseksi.

6.5. vaatii, että Euroopan komissio ja neuvosto veloitetaan antamaan selvitys siitä, millä tavoin alueiden komitean lausunnot otetaan huomioon, sekä perustelevaan niiden mahdollista huomioimatta jättämistä.

6.6. toivoo, että alueiden komitealle myönnetään oikeus esittää komissiolle kirjallisia ja suullisia kysymyksiä.

6.7. katsoo, että alueet- ja paikallisyhteisöt on neuvostossa jäsenvaltioiden valtuuskuntien puitteissa otettava tiiviimmin mukaan yhteisön tason päätöksentekoprosessiin.

7. Jäsenvaltioiden parlamenttien rooli

Alueiden komitea

7.1. vaatii, että jäsenvaltioiden parlamenteille annetaan paremmat mahdollisuudet osallistua epävirallisesti sopimusmuutosten valmisteluun ja Euroopan unionin toimien suunnitteluun; näin jäsenmaissa saadaan aikaan vilkkaampi poliittinen keskustelu yhteisön asioista.

7.2. ei pidä tarkoituksenmukaisena eikä tarpeellisena perustaa uutta Euroopan unionin toimielintä, joka koostuisi jäsenvaltioiden parlamenttien edustajista. Mikäli kuitenkin päädyttäisiin luomaan Euroopan parlamentin ja EU:n neuvoston lisäksi uusi kamari, sen tulisi komitean mielestä koostua paikallis- ja alueyhteisöjen edustajista ja se tulisi kehittää alueiden komitean pohjalta.

8. Perustamissopimuksen yksinkertaistaminen

Alueiden komitea

8.1. vaatii sopimusoikeuden selkeyttämistä ja sen ymmärrettävyyden lisäämistä. Komitea kannattaa tässä yhteydessä konstitutionaalista menettelyä. Perussopimukset tulisi yhdistää yhdeksi ainoaksi asiakirjaksi, joka koostuu perusosasta sekä EU:n politiikanlohkoja koskevasta erityisosasta. Viimeksi mainittuun osaan voitaisiin soveltaa yksinkertaistettua sopimusmuutosmenettelyä. Tämä ehdotus vastaa myös Euroopan parlamentin kantaa.

8.2. korostaa, että oikeuden Euroopan unionin tehtävien määrittelyyn on edelleen oltava jäsenvaltioilla.

8.3. vastustaa ehdotuksia sopimusmuutoksia koskevan itsemääräämisoikeuden antamisesta yhteisölle ja etenkin pyrkimyksiä poistaa vaatimus kansallisten parlamenttien suorittamasta sopimusten ratifioinnista.

9. Lopuksi

Alueiden komitea

9.1. kehottaa Laekenissa kokoontuvaa Eurooppa-neuvostoa ottamaan huomioon käsillä olevan päätöslauselman, kun se ilmaisee kantansa vuoden 2004 hallitustenvälisen kokouksen valmisteluun ja toimeenpanoon liittyvistä aloitteista.

9.2. valtuuttaa puheenjohtajansa välittämään tämän päätöslauselman Euroopan parlamentin puhemiehelle, neuvoston puheenjohtajalle, Euroopan komission puheenjohtajalle sekä Euroopan unionin jäsenvaltioiden ja hallitusten päämiehille.

Bryssel 14. marraskuuta 2001.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Jos CHABERT

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Euroopan unionin päätöksenteko – Alueiden komitean rooli ja osallistuminen”

(2002/C 107/14)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon päätöslauselmansa aiheesta ”Vuoden 2000 hallitustenvälisen konferenssin tulokset ja keskustelu Euroopan unionin tulevaisuudesta” (CdR 430/2000 fin),

ottaa huomioon päätöslauselmansa Eurooppa-neuvoston Laekenin kokouksen valmistelua sekä vuoden 2004 hallitustenvälisen konferenssin puitteissa tapahtuvaa Euroopan unionin edelleen kehittämistä varten (CdR 104/2001 fin, hyväksytty),

ottaa huomioon tiedonantonsa kansalaisläheisyydestä (CdR 436/2000 fin),

ottaa huomioon Salamancan julistuksen (CdR 107/2001 fin),

ottaa huomioon lausuntonsa aiheesta ”Aluehallitusten edustajien osallistuminen Euroopan unionin neuvoston työhön ja AK:n osallistuminen neuvoston epävirallisiin kokouksiin” (CdR 431/2000 fin),

ottaa huomioon muistion alueiden komitean osallistumisesta järjestelmälliseen keskusteluun unionin tulevaisuudesta (CdR 325/2001 fin),

ottaa huomioon lausuntonsa aiheesta ”Uudet hallintomallit: Eurooppa kansalaisten aloitteellisuuden puitteina” (CdR 182/2000 fin ⁽¹⁾),

ottaa huomioon lausuntonsa aiheesta ”Euroopan unionin kansalaisuus” (CdR 226/1999 fin ⁽²⁾),

ottaa huomioon komission 25. heinäkuuta 2001 julkaiseman valkoisen kirjan eurooppalaisesta hallintotavasta, KOM(2001) 428 lopullinen,

ottaa huomioon Euroopan komission ja alueiden komitean puheenjohtajien yhteisen julkilausuman ja siihen liitetyn pöytäkirjan (CdR 81/2001),

ottaa huomioon Euroopan alueiden liiton antaman julistuksen regionalismista (Basel 4. joulukuuta 1996),

ottaa huomioon Euroopan kuntien ja alueiden neuvoston Oulussa 17. kesäkuuta 2000 antaman julistuksen hyvästä hallintotavasta nykypäivän Euroopassa,

ottaa huomioon CLRAE:n (Euroopan neuvosto) peruskirjan alueellisesta itsehallinnosta ja luonnoksen peruskirjaksi paikallisesta itsehallinnosta,

ottaa huomioon työvaliokuntansa 13. kesäkuuta 2000 EY:n perustamissopimuksen 265 artiklan viidennen kohdan nojalla tekemän päätöksen laatia aiheesta lausunto ja antaa sen valmistelu institutionaalisten asiain valiokunnan tehtäväksi,

ottaa huomioon institutionaalisten asiain valiokunnan lokakuun 5. päivänä 2001 hyväksymän lausunto-luonnoksen CdR 105/2001 rev. 1, jonka esittelijä oli Luc Van den Brande (B, EPP),

katsoo, että Euroopan integraatio on edennyt kohtaan, jossa on syytä pohtia syvällisesti, mihin tavoitteisiin integraatiolla pyritään tästä eteenpäin,

katsoo, että institutionaalisella rakenteella on asiassa suuri merkitys, mutta se on kuitenkin vain keino ja väline Euroopan demokraattisuuden vahvistamiseksi,

katsoo, että Euroopan unionista on tultava jälleen täysimittaisesti unionin kaikkien kansalaisten yhteinen hanke, jossa kansalaisten sitoutuminen ja osallistuminen on ratkaisevaa,

(¹) EYVL C 144, 16.5.2000, s. 1.

(²) EYVL C 156, 6.6.2000, s. 12.

katsoo, että hyvä, uskottava ja vastuullinen hallinto on tälle välttämätön edellytys,

katsoo, että Nizzassa kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätösten mukaisesti on tehty tarvittavat sopimukset, jotta Laekenin julistuksen avulla voidaan käynnistää vuoden 2004 hallitustenvälisen konferenssin valmistelu ja antaa konferenssin suuntaviivat,

katsoo, että sen on Euroopan unionin ja eurooppalaisten tulevaisuutta koskevien eri lausuntojensa ohella määriteltävä kantansa komitean roolista Euroopan unionin päätöksenteossa ja komitean osallistumisesta siihen,

katsoo, että kannanmuodostus edellyttää, että pohditaan sekä komitean luonnetta ja roolia, sen sisäistä toimintaa, komitean suhdetta unionin toimielimiin sekä sen institutionaalista asemaa vuoden 2004 hallitustenvälisestä konferenssista ajatellen,

katsoo, että pohdinnan ei pidä rajoittua pelkkään tekniseen analyysiin, vaan huomiota on kiinnitettävä myös laajempaan ongelmakokonaisuuteen, joka liittyy alueiden ja paikallisyhteisöjen omaan, selkeästi tunnistettavaan vastuuseen Euroopan unionin päätöksenteossa,

katsoo, että on asiaankuuluvaa, että komiteaa avustaa tässä pohdinnassa asiantuntijakomitea,

katsoo, että se haluaa edellä mainituin tavoin tuottaa lisäarvoa, jotta unioniin voidaan luoda entistä laadukkaampi ja tehokkaampi hallinto – myös unionin tärkeää laajentumisprosessia silmällä pitäen,

hyväksyi 14. ja 15. marraskuuta 2001 pitämässään 41. täysistunnossa (marraskuun 14. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

Alueiden komitean kanta ja suositukset

1. Yleistä

Alueiden komitea

1.1. toteaa, että sen on toisen nelivuotisen toimikautensa lähestyessä loppuaan syytä pohtia perusteellisesti asemaansa Euroopan unionin päätöksenteossa ja osallistumistaan siihen.

1.2. katsoo asiallisesti tarkastella sekä komitean luonnetta ja roolia, sen sisäistä toimintaa, komitean suhdetta komissioon, neuvostoon ja Euroopan parlamenttiin että komitean institutionaalista asemaa vuoden 2004 hallitustenvälisestä konferenssista silmällä pitäen.

1.3. on vakuuttunut siitä, että keskustelu Euroopan unionin tulevaisuudesta ei voi rajoittua vain institutionaalisiin kysymyksiin eikä jäädä pelkäksi mielipiteiden vaihdoksi toimivalta ja rahoituksesta, vaan Euroopan unionin tehtävät ja vastuun rajaaminen jäsenvaltioiden ja alue- ja paikallisviranomaisten kesken tulee määritellä ja niitä tulee arvostella läheisyysperiaatteen, EU:lle osoitetun toimivallan, suhteellisuusperiaatteen sekä jäsenvaltioiden identiteetin kunnioittamisen veloitteen pohjalta. Tällaisen toimintatavan tulee johtaa entistä suurempaan avoimuuteen ja vastuunalaisuuteen sekä tehokkaampiin ja demokraattisempiin päätöksentekoprosesseihin, joilla pyritään politiikan lisäarvon maksimoimiseen ja kansalaisten osallistumisen lisäämiseen.

1.4. katsoo nämä näkökohdat huomioon ottaen asiaankuuluvaksi, että sitä avustaa tässä pohdinnassa asiantuntijakomitea, jotta alueiden komitea voi osallistua hyödyllisellä tavalla keskusteluun eurooppalaisesta hallintotavasta ja Euroopan unionin tulevaisuudesta myös unionin tärkeää laajentumisprosessia ajatellen.

1.5. haluaa lisäksi lähestyvää laajentumista silmällä pitäen asettaa unionin alue- ja paikallisviranomaisten huomattavan kokemuksen ja asiantuntemuksen ehdokasvaltioiden vastavien viranomaisten käyttöön.

2. Komitean luonne ja rooli

Alueiden komitea

2.1. toteaa toisen nelivuotisen toimikautensa päättyessä, että sen asema unionin institutionaalisisessa rakenteessa ja sen osuus yhteisön päätöksenteossa ovat vähitellen vahvistuneet. Etenkin Amsterdamin sopimus oli tästä osoitus avaten uuden tärkeän vaiheen komitean organisatorisessa ja taloudellisessa autonomiassa sekä lausuntojen antamista koskevien valtuuksien laajentamisessa.

2.2. muistuttaa, että vaikka Nizzan sopimuksessa vastataan komitean vaatimukseen siitä, että komitean tulee koostua alue- ja paikalliselinten edustajista, jotka ovat alue- tai paikallisvaaleissa valittuja luottamushenkilöitä tai poliittisesti vastuussa vaaleilla valitulle elimelle, komitean muita toivomuksia ja etenkin toivomusta aiempaa vahvemmassa roolista yhteisön päätöksentekoprosessissa ei ole otettu lainkaan huomioon.

2.3. on tyytyväinen eurooppalaisesta hallintotavasta annetussa valkoisessa kirjassa esitettyyn analyysiin kansalaisten tavoittamisesta alue- ja paikallisdemokratian välityksellä sekä toimintaehdotuksiin, joita komissio ehdottaa komitean osalta. Komission ehdotuksen mukaan komitean tulisi i) arvioida entistä oma-aloitteisemmin politiikan toimivuutta, ii) järjestää tietojen vaihtoa valiokäytännöistä, joita soveltamalla paikallisia alueviranomaiset voivat osallistua EU:n päätöksenteon valmisteluun jäsenvaltioissa sekä iii) tutkia tiettyjen direktiivien paikallisia ja alueellisia vaikutuksia, jotta niitä voitaisiin alkaa soveltaa nykyistä joustavammin.

2.4. toteaa kuitenkin, että kyseiset toimintaehdotukset ulottuvat yhtäältä komitean nykyisen toimivallan ulkopuolelle, mutta toisaalta niissä vaietaan edelleen komitean käyttöön kyseistä tarkoitusta varten asetetuista sekä taloudellisista että henkilöstövoimavaroista ja komitean institutionaalisen aseman vahvistamisesta yhteisön päätöksenteossa.

2.5. katsoo, että keskusteltaessa eurooppalaisesta hallintotavasta asioista ei voida puhua irrallisina kysymyksinä, ja haluaa välttää sen, että keskustelu johtaa komitean nykyisen neuvoo-antavan tehtävän "sementointiin". Komitean tulee demokraattisena elimenä täyttää tärkeä tehtävä myös keskustelufoorumina, tiedotuselimenä ja toimintalinjoja määrittelevänä tai vähintäänkin niitä arvioivana tahona.

2.6. katsoo tarpeelliseksi kiinnittää entistä enemmän huomiota sekä suunnata lisävoimavaroja seuraaviin seikkoihin:

- Poliittisia debatteja ja keskusteluja on järjestettävä kaikilla aloilla kansalaisten poliittisen mielenkiinnon herättämiseksi.
- On lisättävä ponnistuksia tarkoituksenmukaisen tiedon jakamiseksi ja tietoisuuden tason kohottamiseksi.
- On kiinnitettävä erityistä huomiota nuorille koulussa ja myös sen jälkeen jatkokoulutusohjelmissä tarjottavaan opetukseen kyseisestä aihepiiristä.
- On lisättävä kansalaisten pysyviä vaikutusmahdollisuuksia yhteisön politiikkaan nähden muun muassa kutsumalla yhteiskunnalliset toimijat ja kansalaisyhteiskunnan edustajat organisoidusti mukaan tähän politiikkaan.

2.7. haluaa osallistua tästä näkökulmasta, rakentavalla tavalla, keskusteluun eurooppalaisesta hallintotavasta ja on sitä mieltä, että samalla olisi pohdittava komitean sisäistä toimintaa, toimielinten välisiä suhteita sekä komitean institutionaalista asemaa vuoden 2004 hallitustenvälisestä konferenssista silmällä pitäen.

3. Komitean sisäinen toiminta

Alueiden komitea

3.1. aikoo pohtia syvällisesti sisäistä toimintaansa ja arvioida sitä voidakseen siten osaltaan edesauttaa valkoisessa kirjassa mainittujen hallintoperiaatteiden eli avoimuuden, osallistumisen, vastuun kantamisen, tehokkuuden ja johdonmukaisuuden toteutumista.

3.2. pitää ydinkysymyksenä sitä, pystyykö komitea suoriutumaan sekä laadullisesti että määrällisesti asianmukaisella tavalla perustamissopimuksessa sille osoitetuista konsultatiivisista tehtävistä. Tällöin nousevat esiin erityisesti seuraavat kysymykset:

- Ovatko alat, joiden osalta komitealle on annettu neuvoo-antava tehtävä, yhteensopivia komitean voimavarojen, sen poliittisten painopistealojen sekä alue- ja paikallisviranomaisien toimivallan kanssa?
- Ovatko perustamissopimuksessa asetetut määräajat riittävät, jotta komitea pystyy antamaan hyödyllisen panoksen?
- Ovatko komitean noudattamat sisäiset menettelyt, kiireellisyys- ja yksinkertaistettu menettely mukaan luettuina, komitealle perustamissopimuksessa osoitettujen tehtävien mukaisia?
- Onko komitealla tarvetta pyrkiä työskentelyssään entistä suurempaan jatkuvuuteen perustamalla pysyvä (asiantuntija) komitea?
- Onko komitealla tarvetta järjestää sisäinen organisaationsa uudelleen, jotta se vastaisi komiteassa edustettuina olevien alueiden ja alueviranomaisien toimivaltuuksia?

3.3. katsoo, että sen tulisi pyrkiä järjeistämään lausunnonlaadintaa koskevia sisäisiä menettelytapojaan.

3.4. pitää vastuun selkeyttä ja johdonmukaisuutta ajatellen velvollisuutenaan kiinnittää erityistä huomiota jäsentensä tehtävään, legitimiin ja eettisiin normeihin yhtenäistääkseen heidän työskentelyään komiteassa – jossa heidän tulee toimia yhteisön yleisen edun mukaisesti täysin riippumattomina – sekä heidän toimintaansa edustajina alue- ja paikalliselimityksissä.

3.5. pitää asianmukaisena, että käsillä olevan lausunnon kohdassa 1.4 mainittu asiantuntijakomitea analysoi näitä kysymyksiä perusteellisesti auttaakseen komiteaa ottamaan hyvissä ajoin kantaa asiaan sekä avustaa komiteaa tarvittaessa sen osallistuessa jatkossa Euroopan unionin tulevaisuutta koskevaan keskusteluun.

4. **Komitean suhde komissioon, neuvostoon ja Euroopan parlamenttiin**

Alueiden komitea

4.1. on tyytyväinen Euroopan komission ja alueiden komitean puheenjohtajien yhteiseen julkilausumaan ja siihen liitettyyn pöytäkirjaan, joilla pyritään kyseisten elinten välisen yhteistyön tiivistämiseen. Komitea katsoo kuitenkin, että julkilausumaa on tulkittava dynaamisella tavalla siten, että otetaan täysimittaisesti huomioon edellä mainitut, eurooppalaisesta hallintotavasta annetussa valkoisessa kirjassa mainitut toimintaehdotukset ja erityisesti ehdotus politiikan toimivuuden entistä oma-aloitteisemmasta arvioinnista, jotta komitea voisi antaa asiassa hyödyllisen panoksen jo ennen kuin komissio vahvistaa vuosittaisen työohjelmansa.

4.2. pitää konsultatiivisen tehtävänsä tehokkaan hoitamisen kannalta tarpeellisena, että Euroopan komission esittämiä lausuntopyyntöjä koskevia muodollisia menettelytapoja muutetaan olennaisesti ja että komitealle taataan mahdollisuus osallistua tehokkaasti ja järjestelmällisesti Euroopan komission suuntaa-antavien asiakirjojen kuten valkoisten tai vihreiden kirjojen laadintaprosessin kaikkiin vaiheisiin.

4.3. kehottaa neuvostoa sopimaan komitean kanssa käytäntösäännöistä, joiden mukaisesti komitealle esitetään lausuntopyynnöt, sekä määrittelemään kyseisten lausuntojen poliittisen vaikutuksen yhteisön lainsäädäntöön erityisesti määräaikaisten osalta yhteispäätösmenettelyn erikoispiirteet huomioon ottaen.

4.4. suosittelee voimakkaasti, että Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklassa määrätty kuukauden määräaika, joka komitealle voidaan asettaa lausunnon antamista varten, pidennetään kolmeen kuukauteen, jotta se olisi yhteensovittava komitean toimintatapojen kanssa.

4.5. vetoaa myös Euroopan parlamenttiin, että se sopisi komitean ja omien esittelijöidensä välisen jo toteutuvan yhteistyön lisäksi nykyistä tarkemmin menettelyistä, joiden mukaisesti komitealle esitetään niin pakolliset kuin parlamentin omaehtoiset lausuntopyynnöt.

4.6. pysyy vuoden 2000 hallitustenvälisestä konferenssista antamassaan lausunnossa esittämässään kannassa, että komissiolta ja neuvostolta olisi vaadittava perusteluja, jos ne päättävät olla noudattamatta pakollisen lausuntopyynnön perusteella annettuun lausuntoon sisältyviä AK:n suosituksia, ja että Euroopan parlamentin voidaan odottaa toimivan samoin, mutta vapaaehtoisesti.

4.7. korostaa kaiken edellä mainitun perusteella, että institutionaalisen tason toimijoiden välille on luotava pysyvä ja hedelmällinen vuoropuhelu eurooppalaisesta hallintotavasta annetussa valkoisessa kirjassa esitetyt suositukset huomioon ottaen.

5. **Komitean institutionaalinen asema vuoden 2004 hallitustenvälisestä konferenssista ajatellen**

Alueiden komitea

5.1. aikoo pohtia perusteellisesti institutionaalista asemaansa vuoden 2004 hallitustenvälisestä konferenssista ajatellen ja ottaen huomioon käsillä olevan lausunnon kohdassa 1.4 mainitun asiantuntijakomitean analyysin ja suositukset.

5.2. tukee tässä yhteydessä alue- ja paikallishallinnon vaikutusmahdollisuuksien parantamista ja niiden alueiden erityistä asemaa, joilla on omaa lainsäädäntävaltaa unionin institutionaalisisessa rakenteessa.

Bryssel 14. marraskuuta 2001.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Jos CHABERT

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Vihreä kirja yhteisen kalastuspolitiikan tulevaisuudesta”

(2002/C 107/15)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission vihreän kirjan aiheesta ”Yhteisen kalastuspolitiikan tulevaisuus” KOM(2001) 135 lopullinen,

ottaa huomioon komission 22. maaliskuuta 2001 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon puheenjohtajansa 10. toukokuuta 2001 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu valiokunta 2:n ”maatalous, maaseudun kehittäminen, kalatalous” tehtäväksi,

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja etenkin 33, 34, 153 ja 174 artiklan,

ottaa huomioon valiokunta 2:n heinäkuun 3. päivänä 2001 hyväksymän lausuntoluonnoksen CdR 153/2001 rev., jonka esittelijät olivat Rüdiger von Plüskow, Schleswig-Holsteinin maaseutu-, maatalous-, elintarvike- ja matkailuministeriön valtiosihteeri (D/PSE) ja Wim van Gelder, kruunun asiamies Zeelandin läänissä (NL/PPE),

hyväksyi 14. ja 15. marraskuuta 2001 pitämässään 41. täysistunnossa (marraskuun 14. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon.

Alueiden komitea katsoo, että

1. Kalastus sekä sitä edeltävät ja seuraavat talouden alat ovat etenkin rannikkoalueilla erityisen merkittäviä. Niillä on huomattava vaikutus tulonmuodostukseen ja työllisyyteen, jotka ovat vaihtelevassa määrin tyypillisiä ongelmia kyseisillä, usein syrjäisillä alueilla. Kalastus on myös tärkeä osa näiden alueiden kulttuurista identiteettiä. Vaikka vuorovaikutus muiden elinkeinoalojen kanssa matkailua lukuun ottamatta on useimmilla alueilla usein vähäistä, kalatalouden taloudellinen ja yhteiskunnallinen merkitys on eräillä rannikkoalueilla paljon suurempi kuin ensi näkemältä voidaan päätellä sen bruttokansantuotteesta muodostavan osuuden perusteella

2. Alueiden komitea on huolissaan kalastusalan taloudellisesta tilanteesta Euroopan unionin tietyissä osissa. Tilanne on siellä äärimmäisen epävarma, koska kalavaroja ei säilytetä riittävästi, mikä uhkaa ehdyttää ne, kalastuslaivaston eräillä segmenteillä on ylikapasiteettia ja öljyn hinnankorotus on nostanut nopeasti kustannuksia. Tilannetta vaikeuttaa myös kalastusalan riittämätön sopeutuminen muuttuneisiin olosuhteisiin. Tästä seuraa, että monet kyseisten alueiden kalastusyritykset eivät tietyillä segmenteillä ole tarpeeksi kannattavia, kalastajien ja heidän perheidensä toimeentulo on enimmäkseen riittämätön ja työllisyysluvut laskevat. Pääomatuki on saattanut lisätä ylikapasiteettiongelmaa, huonoa kannattavuutta ja työvoiman korvaamista pääomalla pyyntialalla, kun taas muilla aloilla on tarjolla vakaampia ja parempipalkkaisia työpaikkoja.

3. Komitea toteaa, ettei yhteisellä kalastuspolitiikalla ole olennaisilta osin saavutettu asetettuja tavoitteita. Erityisesti on epäonnistuttu kalavarojen kestävässä hyödyntämisessä sekä kalastajien elinolojen parantamisessa. Komitea onkin sitä mieltä, että yhteistä kalastuspolitiikkaa on nyt yli 20 vuoden soveltamisen jälkeen aika tarkistaa perusteellisesti.

4. Lisäksi uudet haasteet edellyttävät unionin kalastuspolitiikan perustavanlaatuisia uudelleensuuntaamista. Haasteita ovat etenkin unionin tuleva laajentuminen, maailmanlaajuistumisen eteneminen sekä tarve ottaa riittävästi huomioon kehitysmaiden oikeudet intressit,

Suosituks

1. Alueiden komitea on erittäin tyytyväinen siihen, että komissio esittää vihreässä kirjassaan kaunistelemattoman analyysin nykytilanteesta sekä kehittää sen perusteella ajatuksia ja lähtökohtia alan perustavanlaatuisista uudistusta varten.

Koska voimassa olevan yhteisen kalastuspolitiikan hallinnointijärjestelmä on epäonnistunut, AK kehottaa tutkimaan tieteellisesti vaihtoehtoisia hallinnointijärjestelmiä, jotka ovat sopu-soinnussa Euroopan rakentamisprosessin kanssa. Vihreässä kirjassa tällaista analyysia ei ole.

AK kehottaa komissiota sitoutumaan siihen, että se sisällyttää lopulliseen asiakirjaan, jonka pohjalta neuvosto tekee päätöksen, ainakin tieteellis-teknis-taloudellisen kalastuskomitean (STECF:n) arvion vihreästä kirjasta, yhteisön yhteishallintajärjestelmistä ja erityisesti ehdotuksesta henkilökohtaiseksi yhteisön kiintiöjärjestelmäksi.

Komitea kehottaa syventämään yhdenmukaista tutkimusta ja ottamaan huomioon biologiset, tekniset, ekologiset sekä taloudelliset ja yhteiskunnalliset näkökohdat, jotta toteutettavalla politiikalla olisi vahva pohja. Lisäksi kalastusta koskevaa tilastointia on parannettava.

2. Komitea kannattaa komission vihreässä kirjassaan esittämiä, yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevia peruseriaatteita sekä aikomusta määritellä niiden puitteissa nykyistä selkeämät painopisteet. Painopisteiden tulisi perustua edellä mainittuun yhdenmukaistettuun tutkimukseen.

Tulevan YKP:n hallinnointimallin pääasiallisten suuntaviivojen määrittämiseksi on välttämätöntä määritellä ensisijainen tavoite. Mikäli tavoitetta ei edelleenkaan määritellä eikä tavoitteiden ristiriitaisuuteen puututa, vaan konkreettiset ehdotukset korvataan aiejulistuksella, käynnissä oleva tarkistusprosessi epäonnistuu.

3. Komitea on komission kanssa samaa mieltä myös oletuksista, joihin komissio on nykytilannetta arvioidessaan päätenyt ja jotka toteutuisivat, mikäli yhteistä kalastuspolitiikkaa jatkettaisiin nykyisellään.

4. Komitea esittää tulevaa kalastuspolitiikkaa koskevien, komission laatimien vaihtoehtojen ja ensisijaisten toimien suhteen seuraavat suositukset, mutta rajoittuu antamaan tällä hetkellä vain periaatteellisia kannanottoja.

Säilyttämispolitiikan vahvistaminen ja parantaminen

5. Komitea tukee komission pyrkimyksiä luoda monivuotinen, eri kalalajit käsittävä ja ekosysteemiä kunnioittava hallinto yhdenmukaistettuun tutkimuksen pohjalta, mutta muistuttaa kuitenkin, että asian monitahoisuuden vuoksi on löydettävä mahdollisimman yksinkertaiset säännökset, jotta hallinto toimisi tehokkaasti ja kalastajat hyväksyisivät ne. Komitea on eritoten tyytyväinen komission aikomukseen ottaa nimenomaisesti huomioon syrjäisimmät alueet sekä yksittäisten alueiden erityistilanne.

6. Komitea on komission kanssa samaa mieltä siitä, että teknisten toimenpiteiden suhteen tarvitaan nykyistä tehokkaampia säännöksiä. Etenkin tehokkaat saalisia koskevat säännökset ovat välttämättömiä. Komitea kannattaa myös komission vaatimusta ottaa käyttöön kalakantojen elvyttämiseen tähtäävät monivuotiset hoitosuunnitelmat.

Kalavarojen säilyttämispolitiikkaa vahvistettaessa on komitean mielestä erityisen tärkeää vähentää teollista kalastusta eli mm. kalajauhon ja kalaöljyn valmistusta varten harjoitettavaa kalastusta. Niin kauan kuin kalavarat jatkuvasti vähenevät kysynnän kasvaessa maailmanlaajuisesti, on teollisen kalastuksen laajuutta pohdittava. Komitea odottaakin, että komissio tekee myös tieteellisiin suosituksiin perustuvan huolellisen tutkinnan pohjalta konkreettisia ehdotuksia teollisen kalastuksen vähentämiseksi.

Komitea huomauttaa, että tietyt ajopyydykset, kuten tonnikalan pyynnissä käytetyt laahusnuotat ja muut, pyörökivelliset troolit, vahingoittavat meren ekosysteemiä. Siksi komitea kehottaa kieltämään ne kokonaan, koska se katsoo, että kyseisten lajien pyyntiin on olemassa vaihtoehtoisia pyydyksiä, jotka ovat sitä paitsi täysin valikoivia ja ympäristömyönteisiä.

7. Komitea yhtyy komission käsitykseen siitä, ettei suhteellisen vakauden periaatteelle, jonka mukaan yksittäisistä kiintiöistä päätetään tiettyjen jakoperusteiden pohjalta, ole oikeastaan vielä todellista vaihtoehtoa niin kauan kuin kalastusalan sosiaalinen ja taloudellinen tilanne pysyy epävakaana. Silti olisi aiheellista tarkastella tulisiko taloudellisesti ja sosiaalisesti vakaan kalastusalan saavuttamiseksi EU:ssa harkita uudelleen suhteellisen vakauden periaatteen toteuttamista markkinavoi-
mien avulla, mikäli vaihtoehto on todellinen.

Koska jakoperusteista päätettiin vuonna 1981, ennen kuin Kreikka, Espanja, Portugali, Ruotsi, Suomi ja Itävalta liittyivät yhteisöön, ne olisi saatettava ajan tasalle, jotta niissä otettaisiin huomioon kalastuksesta nykyisin riippuvaisten paikallisyhteisöjen elintärkeät tarpeet.

8. Sitäkin painokkaammin komitea tukee komission aikomusta säilyttää pienimuotoista kalastustoimintaa koskeva 6 ja 12 meripeninkulman rannikkovyöhykejärjestelmä. Sama koskee Shetlannin kieltoalueen ja Pohjanmeren erityisen herkien alueiden erityisjärjestelmän säilyttämistä.

Komitea panee merkille komission ajatukset ottaa käyttöön markkinatalouden mukaiset kiintiöjakojärjestelmät sekä luopua maksullisista kalastusoikeuksista. Vaarana on kuitenkin, että kalastustoiminta keskittyy suuriin kalastusyrityksiin keski-
kokoisten ja perinteistä kalastusta harjoittavien yritysten haitaksi. Tällä olisi kielteisiä vaikutuksia myös asianomaisiin rannikkoalueisiin, mikäli ei samalla ryhdytä turvatoimiin.

Yhteisen kalastuspolitiikan ympäristönsuojellisuuden ulottuvuuden edistäminen

9. Alueiden komitea on tyytyväinen siihen, että yhteiseen kalastuspolitiikkaan on määrä sisällyttää entistä enemmän ympäristönäkökohtia kalastuksen, ekosysteemien ja tuotteiden laadun turvaamiseksi kuten komissio esittää tiedonannossaan "Ympäristönsuojelua koskevien vaatimusten sisällyttäminen yhteiseen kalastuspolitiikkaan – strategian keskeiset osat". Tässä yhteydessä on erityisen tärkeää ottaa huomioon kaikki kalastukseen kohdistuvat kielteiset ympäristövaikutukset kuten merikuljetukset, öljynporaukset, ruoppaukset, satamien rakentaminen, merenpohjan patoaminen, vuorovesi- ja tuulivoimaloiden rakentaminen jne. Komitea varoittaa kuitenkin yleistävistä säännöksistä; periaatteita tulisi pikemminkin voida soveltaa yksittäisten alueiden ja niiden järjestelmien vaatimusten mukaan, jotta asianomaisilla säännöksillä otettaisiin huomioon hyvin erilaiset meriekosysteemit.

10. Komitea on myös sitä mieltä, että kalastusalan ympäristömerkin käyttöönotto edistäisi suuren yleisön myönteistä suhtautumista kalastukseen. Ympäristömerkki voisi olla merkittävä myös siksi, että sen avulla kehitettäisiin ja tuettaisiin kalastajien ympäristö- ja laatu-tietoisuutta.

Vastuuntuntoisen kalastuksen sertifiointi on yksi lupaavimmista kalastuksen hoitovälineistä, joka on otettava viipymättä käyttöön. AK kehottaa komissiota perustamaan yhteisön toimielinten valvonnassa toimivan julkisen sertifiointitahon.

Kuluttajansuoja

11. Komitea korostaa komission tavoin kalan ja kalatuotteiden ravitsemuksellista hyötyä. On myös kiistatonta, että niin kala- kuin muutkin tuotteet voivat sisältää saasteita ja muita terveydelle haitallisia aineita. Yhteisön lainsäädännön terveysnormeja onkin välttämättä sovellettava myös kalastusalalla. Tässä yhteydessä on myös määriteltävä haitta-aineiden raja-arvot.

12. Komitea korostaa, että tällainen tiukka menettely on välttämätön, sillä muutoin ei voida taata kuluttajien luottamusta kalojen ja kalatuotteiden turvallisuuteen. Tuorein naudanlihan BSE-kriisi on osoittanut selvästi, millaisiin katastrofaalisiin seurauksiin kuluttajien luottamuksen romahtaminen tiettyjen tuotteiden ja usein myös kokonaisten alueiden suhteen voi johtaa.

13. Komitea muistuttaa kuitenkin myös siitä, että yhteisön tuottajia koskevia periaatteita on sovellettava samalla tavoin myös unionin ulkopuolisista maista tuotaviin tuotteisiin, sillä yhteisö on huomattavan riippuvainen tästä tuonnista.

Kalastuslaivastopolitiikka

14.1. Alueiden komitea on samaa mieltä komission kanssa siitä, ettei tähänastisella yhteisellä laivastopolitiikalla ole täysin saavutettu asetettuja tavoitteita. Sillä ei voida todeta olleen myönteisiä vaikutuksia etenkin kalavarojen säilymiseen. Näin ollen komitea kannattaa periaatteessa komission tavoitetta toteuttaa entistä tehokkaampaa laivastopolitiikkaa, jolla on määrä luoda tasapainoinen suhde kalastuskapasiteetin ja kalastuksen määrän välille. Kalastusalusten pyyntikapasiteettia tutkittaessa on siksi sovellettava kriteerejä, joissa otetaan huomioon myös tekniikan kehittyminen. Samalla on varmistettava, että tulevat säännökset kattavat pitkän aikavälin. Komitea kannattaa myös komission aikeita laatia säännöksistä entistä avoimempia ja yksinkertaisempia ja näin lisätä niiden hyväksyntää kalastajien keskuudessa. Jäsenvaltioissa on myös tarkoitus ottaa käyttöön nykyistä tehokkaammat seuranta- ja valvontajärjestelmät sekä rangaista rikkomuksista nykyistä ankaremmin.

14.2. Komitea on tietoinen siitä, että uusi laivastopolitiikka kuuluu koko uudistuksen arkaluonteisimpiin kysymyksiin. Välttämättömiä päätöksiä on näin ollen tutkittava huolellisesti ottamalla huomioon tieteelliset perusteet ja kutsumalla asianomaiset talouselämän tahot mukaan päätöksentekoon. Riittämätön valmistelu johtaa väärin päätöksiin, joista saattaa olla vakavia taloudellisia seurauksia kyseisille alueille. Komitea kehottaa komissiota toteuttamaan ajoissa uskottavan päätöksenteon edellyttämät toimet. Tässä yhteydessä on vältettävä yleisiä säännöksiä ja suunniteltava enemmän erityisiä, kulloiseenkin tilanteeseen, laivastonosaan ja alueeseen mukautettuja toimenpiteitä tarvittavan joustavuuden takaamiseksi.

Jotta saataisiin selville, miten EU:n toteuttamat toimenpiteet vaikuttavat kalastustoiminnasta riippuvaisiin alueisiin ja paikakuntiin, komitea katsoo, että kalastusalaa on tutkittava näillä alueilla seikkaperäisesti: on tarkasteltava toiminnassa olevaa kalastuslaivastoa, alueiden teollisuutta, kauppaa ja palveluita sekä väestöä ja sosiaalista rakennetta ja arvioitava, miten toimenpiteet vaikuttavat niihin. Tämän jälkeen on ryhdyttävä tarpeellisiin ennakoiviin sosioekonomisiin toimenpiteisiin.

Tässä yhteydessä hyvä esimerkki erinomaisesti toimivasta toimenpiteestä kalastuksen rajoittamiseksi toivotulla tavalla on Alankomaissa kehitetty yhteishallintajärjestelmään yhdistetty merelläolopäiviä koskeva sääntö.

14.3. Riippumatta tutkimuksen tuloksista komitea vastustaa painokkaasti laivastojen uusien kalastusalusten suhteetonta vähentämistä. Kalastajat käyttävät kalastuksessa useimmiten kyseiseen kalastusmuotoon kehitettyä alustyyppiä, jota ei voi korvata pienemmillä tai vähemmän moottoroiduilla aluksilla, sillä muutoin toiminnan varmuus vaarantuisi pyyntiteknisten, taloudellisten sekä meri- ja työtekniisten seikkojen vuoksi. Samoista syistä ei voida hyväksyä kapasiteettisakon käyttämistä lisenssin vaihtaessa omistajaa. Automaattinen menettely ilman yksittäistapausten tutkimista ei ole myöskään hyväksyttävä. Kun otetaan huomioon useiden alusten korkea ikä erityisesti Välimerellä (troolarien keski-ikä on yli 25 vuotta), on aiheellista säilyttää julkiset tuet, joiden avulla laivastot voidaan uusia ja säilyttää vastaava kapasiteetti.

14.4. Komitea korostaa painokkaasti, että Euroopan unionin kalastuslaivaston rakenteita on välttämättä mukautettava ja että tähän väistämättä liittyvän laivaston koon pienentämisen yhteydessä tavoitteena on oltava ajanmukaisen peruslaivaston luominen. Mikäli tätä tavoitetta ei saavuteta, kalastuslaivastoa ei voida uudistaa eikä kehittää teknisesti. Komitea kehottaa komissiota kehittämään ratkaisumalleja, jotka eivät saa perustua vain aiemman monivuotisen ohjausohjelman toimien jatkamiseen. Kivuliasta mukauttamisprosessia voidaan komitean mukaan tukea liitännäistoimin kuten yhteisön rahoittamalla tilapäisellä alusten seisokilla sekä korvausten maksulla. Tuki ei kuitenkaan saa johtaa ylikapasiteetin säilyttämiseen alueilla, joiden huono tilanne johtuu rakenteellisista syistä. Tukea voidaan antaa vain tilapäisesti.

14.5. Komitea on tyytyväinen komission valmiuteen laatia pienimuotoista kalastusta varten poikkeussäännöksiä, jotta kyseisen kalastusmuodon jatkuvuus ei vaarantuisi.

14.6. Komitea pitää kalatalouden ohjauksen rahoitusvälineen säilyttämistä uuden rakennepolitiikan aikaansaamisen keskeisenä edellytyksenä, jos halutaan luoda kannattava ja kilpailukykyinen eurooppalainen kalastuslaivasto, joka on oikeassa suhteessa sen käytettävissä olevien kalavarojen tuottavuuteen. Kunkin alueen viimeaikaisia laivaston vähentämisen ja mukauttamispyrkimyksiä sekä kunkin laivastonosan pyyntikohteena olevien kalavarojen mahdollisuuksia tulee pitää tärkeimpinä viiteperusteina mainitun tavoitteen saavuttamiseksi.

YKP:n hallintomenettelyjen parantaminen

15.1. Komitea on tyytyväinen komission pyrkimykseen luoda uudistuksella säännöksiä, joilla mahdollistetaan avoimuus, kustannustehokkuus, joustavuus ja reagointikyky kriisitilanteissa. Alan toimijoiden kutsuminen entistä enemmän mukaan päätöksentekoon ja toteutukseen on tärkeää. Tällöin

voidaan hyödyntää markkinajärjestelypolitiikan yhteydessä määriteltyjä tuottajajärjestöjä. Tuottajajärjestöt ovat erityisen soveltuvia eräänlaisiksi yhteishallintokumppaneiksi, ja alan toimijat voivat siten osallistua yhtenäisenä osana politiikan tekoon ja kantaa siitä osaltaan vastuuta.

15.2. Komitea kannattaa komission aikeita siirtää tietyissä tapauksissa jäsenvaltioille vastuu erityisten paikallisten säilyttämistoimenpiteiden toteuttamisesta. Tällaisella hajautetulla sääntelyvallalla otettaisiin huomioon läheisyysperiaate ja varmistettaisiin samalla nopea ja tilanteenmukainen toiminta.

Jos kaikissa jäsenvaltioissa noudatettaisiin läheisyysperiaatetta ja alueet voisivat näin osallistua päätöksentekoon, nämä voisivat hallinnoida kalavarojen säilyttämiseen tähtävää kalastuspolitiikkaa nykyistä paremmin ja kantaa vastuuta politiikan kehittämisestä ja täytäntöönpanosta samaan tapaan kuin rakennerahastoja hallinnoitaessa.

15.3. Komitea kannattaa myös komission ehdotusta antaa jäsenvaltioille valtuudet soveltaa yhteisön säännöksiä tiukempia kalavarojen säilyttämistoimia omien kalastajiensa ohella myös kaikkiin muihin kalastajiin. Komission tulisi kuitenkin tutkia perusteellisesti, miten pitkälle kyseiset toimet voidaan ulottaa ajallisesti ja paikallisesti loukkaamatta syrjimättömyyden periaatetta. Tieteellisten lausuntojen entistä tehokkaampi sisällyttäminen päätöksentekoprosessiin sekä rannikkoalueiden suunnittelun ja hoidon huomioon ottaminen rannikkoalueiden yhdenmisen käytön ja hoidon yhteydessä vaikuttavat itsestään selviltä toimenpiteiltä.

Seuranta ja valvonta

16.1. Komitea kannattaa komission näkemystä, jonka mukaan jäsenvaltioiden toimia on koordinoitava nykyistä paremmin sekä rikkomusten seuraamuksia tiukennettava ja yhdenmukaistettava. Mahdollisimman yhtenäisellä rangaistusmekanismilla on tärkeä merkitys, sillä se osoittaa, että jäsenvaltiot ja yhteisö toimivat tosissaan säilyttääkseen kalavarat. Kuten komissio ehdottaa, ei tulisi kaihtaa ankariakaan rangaistuksia, kuten kalastuskiintiön menettämistä tai lupien peruuttamista.

Euroopan komission on joka tapauksessa luotava tarpeelliset tarkastus- ja valvontamekanismit, joilla taataan, että kalastustoimintaa harjoitetaan yhtä laillisesti kaikilla alueilla. On suotavaa, että yhtenäistäminen käsittää eri jäsenvaltioiden säätämät varoitus- ja rangaistustoimet.

16.2. Komitean mielestä jäsenvaltioiden valvonta- ja sanktiomekanismien yhdenmukaistamisen jälkeen yhteisön kalastusvalvontaviranomaisen perustamiselle ei olisi estettä. Vaikka jäsenvaltioilla onkin selkeästi riittävät edellytykset hoitaa kyseiset tehtävät kansallisella tasolla, valvontaviranomainen takaisi kaikkien osapuolten samanarvoisen kohtelun ja lisäksi luottamusta kalastajien keskuudessa. Kyseessä lieneekin paras tapa vakuuttaa eri osapuolet uusien toimenpiteiden tarpeellisuudesta.

Samalla komission tulee komitean mielestä pyrkiä entistä määrätietoisemmin sääntöjen valvottavuuden optimointiin ja yksinkertaistamiseen.

YKP:n sosiaalisen ja taloudellisen ulottuvuuden vahvistaminen

17.1. Komitean mielestä kyseinen kohta sisältää uuden yhteisen kalastuspolitiikan ratkaisevat lähtökohdat, ja sitä on näin ollen tarkasteltava erityisen huolellisesti. Kyseinen toimenpideluettelo on kiistämättä yhteydessä uutta kalastuslaivasto- ja säilyttämispolitiikkaa koskeviin esityksiin. Ydinkysymyksenä on, miten pitkälle EU on tulevaisuudessa valmis tukemaan kalastusta. Komission lähtökohtana on se, että yhteisön alalle antamaa tukea vähennetään selkeästi, kalastuslaivaston ajanmukaistamisen tukemisesta luovutaan kokonaan ja alusten kalastuskäytöstä poistamisesta ja seisonta-ajasta maksettavaa tukea lisätään. Lisäksi kalastuspolitiikkaan on määrä sisällyttää nykyistä enemmän markkinataloudellisia elementtejä.

17.2. Alueiden komitea ymmärtää komission pyrkimyksiä tehostaa tähänastista tehotonta laivastorakenteen tukijärjestelmää. Tällä tavoin ei kuitenkaan tule olennaisesti lisätä yhteisön kalastuskapasiteettia.

Komission tulisi lisäksi aktiivisesti rohkaista jäsenvaltioita hyödyntämään täysimääräisesti kaikkia yhteisön rakennerahastojen kautta niiden käytettävissä olevia sosioekonomisia välineitä eli kalastuksen ohjausrahastoa ja tavoitteita 1, 2 ja 3. Nämä ohjelmat edellyttävät jäsenvaltion riittävää yhteisrahoitusta sen varmistamiseksi, että EU:n taloudellinen tuki käytetään kokonaisuudessaan hyväksi kalastusyhteisöjen täysimääräiseksi hyödyksi kaikissa jäsenvaltioissa ohjelman toimintakauden ajan. AK on vakuuttunut, että mikäli nämä monivuotiset rakennerahastojen ohjelmat suunnataan tehokkaasti, ne antavat paikallis- ja alueviranomaisille sekä kehitystoimistoille mahdollisuudet toteuttaa tulevia strategioita siten, että niistä

saadaan lisäarvoa, edistetään taloudellista kehitystä sekä luodaan pitkäkestoisia työpaikkoja ja lisätään kalastuksesta riippuvaisten yhteisöjen hyvinvointia.

17.3. Hyvin monitahoisien säännösmateriaalin vuoksi on tätä uudistuspolitiikan erittäin tärkeää osatekijää tutkittava perinpohjaisesti ja uskottavasti ottamalla huomioon asiantuntevat ja tieteelliset perustelut. Hätiköidyt poliittiset päätökset voivat vahingoittaa yhteistä tavoitetta luoda kalastuspolitiikan uudistuksella kestävä pitkän aikavälin perusta kalavarojen säilyttämiselle ja asianomaisen väestöryhmän tulojen varmistamiselle. Komitea kehottaa painokkaasti komissiota vertaamaan politiikkansa tavoitteita perussopimusten tavoitteisiin ja esittämään niiden mukaisia ehdotuksia.

17.4. Komitea esittää kohtaan seuraavat huomiot:

- Komitea kannattaa komission tavoitetta kehittää terve ja kannattava kalastusala.
- Komitea on tyytyväinen komission aikomukseen tukea erityistoimin heikosti kehittyneitä alueita, joilla ei ole muita taloudellisia mahdollisuuksia.
- Komitea kehottaa antamaan taloudellista tukea tutkimuksiin ja hankkeisiin, joilla pyritään tehostamaan kalastusalan kustannussäästöjen, kalastusmenetelmien muutosten ym. avulla.
- Komitea kehottaa tukemaan sekä elin- ja työolojen parantamista aluksilla että tuotteiden laadun parantamista.
- Komitea ei kannata puuttumista vuoteen 2006 asti voimassa olevaan EU:n rakennerahastojen sekä kalatalouden ohjauksen rahoitusvälineen ohjelmasuunnitteluun siten, että vähennetään selkeästi kalastusalaisten ajamusta rakentamisen tukemista.
- Komitea ei myöskään kannata ehdotusta tukea periaatteessa enää vain kalastuslaivastojen pienentämistä.

Komitea korostaa toistamiseen, että on välttämättä säilytettävä ajannukainen peruslaivasto.

17.5. AK kehottaa komissiota tutkimaan YKP:n tarkistamista koskevan, neuvostolle tehtävän ehdotuksen yhteydessä vaihtoehtoisia hallintajärjestelmiä markkinoiden sääntelemiseksi, yhteishallintajärjestelmiä ja niiden mahdollisia sosioekonomisia seurauksia sekä sitä, miten ne vaikuttaisivat yhteisön kalavarojen hoitoon.

Vesiviljelyalan tukeminen

18.1. Komitea on yhtä mieltä komission kanssa siitä, että ympäristönsuojelutoimet ovat erityisen merkittäviä vesiviljelyalalla. Komitea ei kuitenkaan yhdy komission esityksiin, joiden mukaan markkinat olisivat tulevaisuudessa ainoa alaa kehittävä voima. Komitean mielestä komission näkemykset eivät vastaa todellisuutta, sillä tarjonnan ja kysynnän välinen ero kasvaa jatkuvasti kalastusalalla, ja EU on näin ollen erityisen riippuvainen tuonnista unionin ulkopuolisista maista. Vesiviljely on lisäksi vakavasti otettava vaihtoehto ansiomahdollisuuksille ja työpaikoille, jotka ovat uhattuina kalastusalan saneerauksen vuoksi.

18.2. Alueiden komitea kannattaa tämän vuoksi vesiviljelylle annettavan tuen suuntaamista investointeihin sekä etenkin ns. puhtaan teknologian kehittämiseen kiistämättömien ympäristöhaittojen tehokkaaksi torjumiseksi. Huomio kiintyy erityisesti tutkimuksiin, joissa selvitetään mahdollisuuksia liittää vesiviljely ja kalastus toisiinsa kuten tapahtuu kalanistutuksessa.

Jalostusteollisuus

19.1. Komissio toteaa osuvasti, että jalostusteollisuudella on paikallisessa elinkeinoelämässä ja kaupassa merkittävä asema ja että se luo suurimman osan kalastusalan työpaikoista. Komitea on periaatteessa komission kanssa samaa mieltä siitä, että kalastuspolitiikassa olisi keskityttävä kalastustoiminnasta eniten riippuvaisilla alueilla sijaitsevien pk-yritysten tukemiseen. Tämä periaate ei saa kuitenkaan tarkoittaa sitä, että kaikki muut yritykset suljetaan automaattisesti tuen ulkopuolelle.

19.2. Alueiden komitea toteaa, että elinkelpoisen ja kilpailukykyisen kalastuselinkeinon turvaamista lähestytään melko yksipuolisesti kalastuksen ja kalastuslaivaston liikakapasiteetin näkökulmasta. Kestävän ja monimuotoisen kalastuksen turvaaminen tarkoittaa, että myös kalanjalostusteollisuus ja kalakauppa ryhtyvät entistä määrätietoemmin ottamaan vastuuta kalavarojen ja meriekosysteemien ympäristönsuojelutavoitteiden toteutuksessa. Siten YKP:n markkinapolitiikan kehittämiseen liittyen on tärkeää huomata, että mahdollisten ympäristömerkintöjen käyttöönotossa toimenpiteet kohdentuvat koko kalastusalan ketjuun kalastuksesta kalakauppaan asti.

Ulkosuhteet ja kalastusala

20.1. Komitea on komission tavoin tietoinen yhteisön globaalista vastuusta maailman merien kalakantojen hoidon suhteen. Tässä yhteydessä on suositeltavaa tarkastella yhteisön kalastusalan tarpeita unionin ulkopuolisten vesien kalavaroja

ja kyseisillä vesillä kalastusta harjoittavien alusten tilannetta vasten. Tällöin on syytä ottaa huomioon kestävä kalastusta, ennalta varautumista ja ympäristönsuojelua koskevat yhteisön periaatteet.

Komitea suosittelee, että jäsenvaltioiden asiaankuuluvat tahot kutsutaan mukaan unionin ulkopuolisten maiden kanssa käyttäviin neuvotteluihin.

20.2. Tästä huolimatta komission on – yhteisön vesien riittämättömiä kalavaroja sekä oman kalastuslaivaston pienentämistarvetta ajatellen – pyrittävä tekemään kalastussopimus unionin ulkopuolisten maiden kanssa, jotta varmistettaisiin yhteisön kalastuksen tulevaisuudennäkymät. Kalastussopimuksilla tulee vastaisuudessa voida vastata kehitysmaiden vaatimuksiin ja aiheellisiin toiveisiin niiden kehittäessä omaa kalastusalaansa.

Välimeren kalatalous

21.1. Komitea on tyytyväinen siihen, että komissio kiinnittää erityistä huomiota Välimeren kalatalouteen ja että komissio ehdottaa aluetta koskevaa erityistä toimenpidepakettia. Komitea korostaa, etteivät edellisissä kohdissa käsitellyt erityissäännökset, jotka on laadittu kalastusalan ongelmista erityisesti kärsiviä alueita varten, voi Välimeren alueen erityistilanteen vuoksi olla riittäviä alueen ongelmien ratkaisemiseksi. Komitea on kuitenkin komission kanssa samaa mieltä siitä, että tarvittavat toimet tulisi aluksi keskittää alueille, joilla kalastusvaltioiden kilpailu on erityisen kovaa ja ristiriitojen mahdollisuus siten erityisen suuri. Välimeren rannikkoalueisiin esimerkiksi matkailun vuoksi kohdistuvan paineen vuoksi on tärkeää, että rannikkoalueiden yhdenmetyllä käytöllä ja hoidolla voidaan merkittävästi vaikuttaa ongelmien ratkaisuun.

21.2. Jotta osittain huomattavasti vähentyneitä kalakantoja elvytetäisiin tehokkaasti, on yhteisen kalastuspolitiikan säännökset ulotettava koskemaan myös Välimeren aluetta. Lisäksi on otettava käyttöön tehokas seuranta- ja valvontajärjestelmä.

Alueellisen kokeiluhankkeen käynnistäminen, mistä on esimerkkinä Italian Termolissa toimiva YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestön (FAO) Adriamed-hanke (Albania, Kroatia, Italia ja Slovenia) tieteellisen yhteistyön vahvistamiseksi Adrianmeren kalavarojen arvioinnin ja hallinnon aloilla, edustaa myönteistä kehitystä kansainvälisessä monenkeskisessä yhteistyössä.

Adriamed-hankkeesta toivotaan kehittyvän EU:n ja unionin ulkopuolisten Adrianmeren rannikkovaltioiden kansainvälinen kalastussopimushanke, jota Italian parlamentti ja hallitus ovat äskettäin edistäneet. Hankkeessa kaavillaan Montego Bayn yleissopimukseen nojautuen kansainvälisen elimen perustamista Adrianmeren kalastusta varten. Kyseinen elin takaisi sopusoinnussa yhteisen kalastuspolitiikan periaatteiden ja sääntöjen sekä vastuullista kalastusta koskevien FAO:n menettelysääntöjen kanssa Adrianmeren kalavarojen yhteensovitun hyödyntämisen kalastusta koskevien yhdenmukaisten ja integroitujen sääntöjen avulla.

21.3. Kun ajatellaan Välimeren alueen kalastuksen erityislannetta, kalavarojen hoidon huomattavia puutteita ja tähän liittyen lukuisten uusien kalastusalan säännösten tarvetta, komitea kannattaa komission suunnitelmia laatia erityiset menettelysäännöt, jotka koskevat esimerkiksi Välimeren rannikkovaltioiden kalastusministerien konferenssin koollekutsu- mista tarkoituksena valvoa kalastusta Välimeren kansainvälisillä vesillä tai Välimeren alueen seutujen välistä avointa ja entistä tiiviimpää yhteistyötä.

Bryssel 14. marraskuuta 2001.

Yhteenveto

22.1. Komitea toteaa tiivistäen, että komission esittämä vihreä kirja on hyvä perusta yhteisen kalastuspolitiikan uudistuksesta käytävälle keskustelulle. Komitea on tyytyväinen komission aloitteeseen. Komitea korostaa kuitenkin, että tärkeimmissä kysymyksissä – kuten säilyttämistoimenpiteet, kalastuslaivaston rakenne ja yhteisön tuki Euroopan kalastusalan tulevaisuudennäkymien parantamiseksi – perustana tulee olla yhdenmukaisen tutkimuksen syventäminen. Vasta silloin neuvoston poliittisella päätöksenteolla on vakaa pohja. Komitea vetoaa tässä yhteydessä neuvostoon, jotta se tekisi poliittiset päätöksensä tähänastista enemmän perustavanlaatuisen tieteellisten suositusten pohjalta. Asianomaisten toimijoiden ottaminen vakavasti mukaan päätöksentekoon edistää merkittävästi tarvittavien uudistusten hyväksyntää.

22.2. Lopuksi komitea korostaa, että erityissäännöksiä tarvitaan kalastuksesta erityisen riippuvaisilla alueilla sekä pienimuotoisen kalastuksen alalla. Tällöin on punnittava tarkkaan kyseisen kalastustoiminnan tarpeet erityisesti Välimeren pienimuotoisen rannikkokalastuksen osalta.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Jos CHABERT

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission kertomus Euroopan parlamentille ja neuvostolle maatalouslainsäädännön yksinkertaistamisesta”

(2002/C 107/16)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission toisen kertomuksen Euroopan parlamentille ja neuvostolle maatalouslainsäädännön yksinkertaistamisesta, KOM(2001) 48 lopullinen,

ottaa huomioon komission 9. helmikuuta 2001 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon työvaliokuntansa 3. huhtikuuta 2001 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu valiokunta 2:n ”maatalous, maaseudun kehittäminen, kalatalous” tehtäväksi,

ottaa huomioon komission ensimmäisen kertomuksen Euroopan parlamentille ja neuvostolle maatalouslainsäädännön yksinkertaistamisesta, KOM(1999) 156 lopullinen,

ottaa huomioon komission kertomuksen Eurooppa-neuvostolle aiheesta ”Säädöskäytännön parantaminen 1999”, KOM(1999) 562 lopullinen ⁽¹⁾,

ottaa huomioon komission valkoisen kirjan aiheesta ”Eurooppalainen hallintotapa”, KOM(2001) 428 lopullinen,

ottaa huomioon lausuntonsa aiheesta ”Komission kertomus Eurooppa-neuvostolle – Säädöskäytännön parantaminen 1998 – Yhteinen vastuu” (CdR 50/99 fin) ⁽²⁾,

ottaa huomioon lausuntonsa aiheesta ”Nuoret Euroopan maataloudessa” (CdR 417/2000 fin) ⁽³⁾,

ottaa huomioon maatalousneuvoston 23. lokakuuta 2000 tekemät päätelmät YMP:n hallinnoinnin yksinkertaistamisesta,

ottaa huomioon maatalousneuvoston 29. tammikuuta 2001 tekemät päätelmät maatalouslainsäädännön yksinkertaistamisesta,

ottaa huomioon maatalousneuvoston 19. kesäkuuta 2001 tekemät päätelmät maatalouslainsäädännön yksinkertaistamisesta,

ottaa huomioon valiokunta 2:n lokakuun 9. päivänä 2001 hyväksymän lausuntoluonnoksen (154/2001 rev. 2), jonka esittelijä oli Meathin kreivikunnanvaltuutettu, Mid Eastin aluevaltuutettu Seamus Murray (IRL/EA),

hyväksyi 14. ja 15. marraskuuta 2001 pitämässään 41. täysistunnossa (marraskuun 15. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

1. Yleistä

Alueiden komitea

1.1. on tyytyväinen Euroopan komission kertomukseen sekä sen jatkuvaan pyrkimykseen yksinkertaistaa maatalousalan monimutkaista EU-lainsäädäntöä. Maatalouslainsäädännön yksinkertaistaminen on jatkuva prosessi, joka edellyttää komission, EU:n muiden toimielinten ja kaikkien asiaankuuluvien tahojen yhteistä ponnistusta edistyksen saavuttamiseksi.

1.2. on yhtä mieltä siitä, että maatalouslainsäädännön yksinkertaistamista on jatkettava selkeyden, avoimuuden ja käytettävyyden parantamiseksi, henkilö- ja rahoitusresurssien hyödyntämisen tehostamiseksi sekä väärinkäyttömahdollisuuksien vähentämiseksi.

1.3. kannattaa komission pyrkimystä tehdä kaikista maatalousteksteistä entistä selkeämpiä, johdonmukaisempia ja yksiselitteisempiä yhdenmukaisen soveltamisen takaamiseksi kaikissa jäsenvaltioissa. Selkeyttämistarve on sitäkin suurempi, kun otetaan huomioon, että maatalousalalla hyväksyttävät tekstit ovat usein kompromissien tuloksia, joita ei ole aina helppo siirtää osaksi jäsenvaltioiden lainsäädäntöä.

⁽¹⁾ EYVL C 226, 8.8.2000, s. 60.

⁽²⁾ EYVL C 374, 23.12.1999, s. 11.

⁽³⁾ EYVL C 357, 14.12.2001, s. 29.

1.4. toivoo, että päätökset voitaisiin tehdä mahdollisimman pitkälti alue- ja paikallistasolla.

1.5. katsoo, että kun otetaan huomioon ehdotus yhteisön laajentumisesta, maatalouslainsäädännön yksinkertaistamiseen tulisi pyrkiä entistä ponnekkaammin, jotta voitaisiin välttää maksuvirastoihin, alue- ja paikallisviranomaisiin sekä elintarvikkealan yrityksiin, maataloihin ja alan etuja ajaviin tahoihin kohdistuvat liialliset hallinnolliset ja taloudelliset paineet.

1.6. on tyytyväinen siihen, että komissio jatkaa pyrkimystään konsolidoida eri maatalouslait ja asettaa ne saataville komission EUR-LEX-www-sivustoon. Lainsäädännön konsolidoinnissa äskettäin tehdyt muutokset sisällytetään perussäädöksiin siten, että EUR-LEX-sivuilla on käytettävissä yksi ajan tasalle saatettu toisinto. AK korostaa, että vaikka kyseiset koonnemat eivät ole oikeudellisesti sitovia, niiden avulla voidaan yksinkertaistaa EU:n maatalouslakeja ja asettaa ne kaikkien mahdollisten käyttäjien saataville jäsenvaltioiden ja EU:n virkamiehet, alue- ja paikallisviranomaiset, maanviljelijät, yritykset ja maataloudessa työskentelevät mukaan luettuina.

1.7. on tyytyväinen komission ehdotukseen⁽¹⁾ ”pienviljelijöiden järjestelmän” käyttöön otosta YMP:stä aiheutuvan hallinnollisen työn vähentämiseksi suoria tukia saavien viljelijöiden osalta.

1.8. pitää tervetulleina komission ehdotuksia, joilla pyritään yhdenmukaistamaan ja yksinkertaistamaan yksittäisten maataloustuotteiden (maidon, oliiviöljyn, naudanlihan, omenien ja sitrushedelmien jne.) myynninedistämistoimia.

1.9. on tyytyväinen komission pyrkimykseen muuttaa ja yksinkertaistaa merkittävästi kaikkia EU-säännöksiä, jotka koskevat kauppamekanismeja kuten vienti- ja tuontitodistuksia, viennin määräpaikkakoodeja ja maataloustuotteiden vakuusjärjestelmiä.

1.10. pitää myönteisenä komission jatkuvaa pyrkimystä ottaa osana Agenda 2000:ta käyttöön eri alojen kuten pelto-, kasvi-, viini-, puuvilla-, sokeri- sekä hedelmä- ja vihannesalan yhteisiä markkinajärjestelyjä koskevia uusia yksinkertaistettuja sääntöjä.

1.11. suhtautuu myönteisesti komission ehdotuksiin yksinkertaistaa eläinten ja ihmisten terveydensuojelusta annettuja eri direktiivejä tuotetyypin mukaan (esim. tuore liha, lihatuotteet, maito ja maitotuotteet, kananmunat ja munatuotteet, riistaliha jne.) sekä eläinsairauksia kuten sikaruttoa tai suu- ja sorkkatautiä koskevia direktiivejä. Ehdotusten tuloksena saadaan aikaan yleinen hygieniajärjestelmä, joka kattaa koko elintarvikkeketjun kaikki osat ”maatilalta ruokapöytään”.

1.12. on tyytyväinen maatalousneuvoston 23. lokakuuta 2000 tekemiin päätelmiin ja komissiolle annettuun kehoitukseen selkeyttää erityisesti seuraamuksien soveltamatta jättämistä koskevia sääntöjä tapauksissa, joissa maatalousyrittäjän ilmoituksessa oleva virhe johtuu inhimillisestä erehdyksestä, sekä kehoitukseen laatia ehdotus yhden ainoan tilakohtaisen tarkastuksen käyttöön otosta sen sijaan, että joka tukijärjestelmää varten olisi oma tarkastuksensa.

1.13. kannattaa komission ja jäsenvaltioiden viranomaisten edustajista koostuvan tilapäisen työryhmän perustamista maatalouslainsäädännön yksinkertaistamista koskevien ehdotusten analysoimiseksi ja kyseisiä ehdotuksia koskevien keskustelujen ja kuulemisten järjestämiseksi jäsenvaltioiden kanssa.

2. Suositukset

Alueiden komitea

2.1. pitää valitettavana, että komission kertomuksessa ei viitata lainkaan AK:hon, kun otetaan huomioon, että EU:n lainsäädäntöä soveltavat alue- ja paikallisviranomaiset ja että maatalouslainsäädäntö vaikuttaa kyseisten viranomaisten päivittäiseen toimintaan.

2.2. kehottaa kiirehtimään komissiolle jo jätettyjä yksinkertaistamisedotuksia ja toteuttamaan ne mahdollisimman pian niiden hyväksymisen jälkeen.

2.3. on hyvillään siitä, että EUR-LEX-sivustoon on tallennettu varsin runsaasti konsolidoituja maataloussäädöksiä. Sen mielestä kyseisten asiakirjojen käytettävyydessä on kuitenkin huomattavia puutteita, jotka on korjattava. Taulukkomuodossa olevia liitteitä ei saa EUR-LEXistä, ja AK:n mielestä taulukot ovat maatalousalalla usein välttämättömiä lainsäädännön tulkitsemiseksi ja soveltamiseksi.

2.4. katsoo, että ”pienviljelijöiden järjestelmän” tukikelpoisuusedellytykset tulisi mukauttaa sellaisiksi, että mahdollisimman monet kunkin alueen maatalousyrittäjistä voisivat osallistua järjestelmään. Tukikelpoisiksi katsottavia suoraa tukea saavia viljelijöitä koskeva 1 250 EUR:n yläraja tulisi nostaa 2 000 euroon, jotta järjestelmä olisi tehokas.

2.5. AK:n mielestä markkinajärjestelyn piiriin kuuluvien palkkioiden ohella myös muut tuet voidaan ottaa huomioon, esimerkiksi ympäristöystävälliselle maataloustoiminnalle myönnettävät muut suorat tuet, luonnonhaittojen kompensoimiseksi myönnettävät tasausmaksut jne.

2.6. Komitea katsoo, että jäsenvaltioiden osarahoituksen lisääminen yksittäisten maataloustuotteiden myynninedistämishjelmien hallinnoinnissa lisää jäsenvaltioiden viranomaisten hallinnollista työtä ja saattaa johtaa liian monimutkaiseen järjestelmiin jäsenvaltioissa. AK:n mielestä komission tulisi miettiä, miten alue- ja paikallisviranomaiset voisivat helpottaa tarpeettoman hallinnollisen työn välttämistä myynninedistämishjelmistä toteutettaessa.

2.7. Komitea katsoo, että komission tulee jatkaa pyrkimystään yksinkertaistaa kauppamekanismeja koskevia säännöksiä (vientituet, vienti- ja tuontitodistukset, vakuusjärjestelmät), jotta maksajavirastot ja viljelijät välttyvät hankalilta hallintomenettelyiltä.

(1) KOM(2000) 841 lopullinen.

2.8. Naudanlihan yhteiseen markkinajärjestelyyn vaikuttavien uusien BSE-toimenpiteiden osalta komissio näyttää AK:n käsityksen mukaan ehdottavan yksilöllisiä naudanlihakiintiöitä jäsenvaltiokohtaisten kiintiöiden sijaan, mikä kasvattaa jäsenvaltioiden viranomaisten hallinnollista työtä.

2.9. AK pyytää komissiota tutkimaan, miten jäsenvaltiot soveltavat kiintiöjärjestelmiä muihin tuotteisiin kuten maitoon, sokeriin, viiniin ja oliiviöljyyn. Jäsenvaltioiden soveltamisjärjestelmät voivat olla hyvin hankalia ja lisätä viljelijöiden hallinnollista työtä. Viljelijöiden harjoittamaa kiintiöiden vuokrausta koskevat jäsenvaltiokohtaiset kiintiösäännöt voivat myös olla hyvin joustamattomia. AK ehdottaa, että komissio valmistelee ehdotuksia niiden lukuisten epäsäännöllisyyksien korjaamiseksi, joita esiintyy jäsenvaltioiden tavoissa hallinnoida kiintiöjärjestelmiä.

2.10. Komitea pyytää komissiota tarkastelemaan uudestaan EMOTR-varoihin liittyvää kirjanpituosiongelmia, joka mainittiin ensimmäisessä kertomuksessa maatalouslainsäädännön yksinkertaistamisesta. Kirjanpituvuosi alkaa lokakuun 16. päivästä ja kestää seuraavan vuoden lokakuun 15. päivään, jolloin lokakuu on jaettava kahden varainhoitovuoden osalle. AK uskoo, että kirjanpituvuoden päättämisaikajohdan muuttaminen lokakuun loppuun yksinkertaistaisi todellisesti menetelmiä sekä jäsenvaltioiden maksuvirastojen että komission kannalta.

2.11. Komitea pyytää komissiota esittelemään kiireellisesti ehdotuksen EU:n kaikkia tukijärjestelmiä koskevan yhden

ainoan tilakohtaisen tarkastuksen käyttöönottamiseksi ja ottamaan huomioon, että ehdotuksessa on varottava helpottamasta väärinkäytöksiä. Se pyytää myös, että ehdotuksiin lisättäisiin maininta, jonka perusteella paikan päällä tapahtuvien tarkistusten prosentuaalista osuutta kasvatettaisiin. Samanaikaisesti on varmistettava, että yksinkertaistaminen hyödyttää sekä viljelijöitä että julkishallintoa.

2.12. Komitea kehottaa komissiota tutkimaan mahdollisuutta tehdä kaikista maatalousehdotuksista kustannus-hyöty-analyysi, jossa tutkitaan jäsenvaltioiden viranomaisten ja erityisesti toimivaltaisten alue- ja paikallisviranomaisten kannettaviksi lankeavat taloudelliset seuraukset samaan tapaan, kuin nykyisin tutkitaan kaikkien yhtenäismarkkinaehtotusten kustannus-hyöty-vaikutukset pk-yrityksiin.

2.13. AK toivoo komission kutsuvan alueiden komitean mukaan tilapäisen työryhmän työskentelyyn, jotta komissio ja jäsenvaltiot saisivat tietoja alue- ja paikallisviranomaisilta, joilla on huomattava vastuu EU:n maatalouslainsäädännön toteuttajina alue- ja paikallistasolla.

2.14. Komitea vetoaa komissioon, neuvostoon ja parlamenttiin, jotta nämä eivät aiheettomasti viivyttäisi ehdotettujen yksinkertaistamistoimenpiteiden hyväksymistä. Samalla komitea pyytää alue- ja paikallisviranomaisia toteuttamaan toimet välittömästi, jotta viljelijät ja maatalousala voivat saada yksinkertaistamistoimenpiteistä täyden hyödyn.

Bryssel 15. marraskuuta 2001.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Jos CHABERT

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset yhteisestä tilastollisten alueyksiköiden nimikkeistöstä (NUTS)”

(2002/C 107/17)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yhteisestä tilastollisten alueyksiköiden nimikkeistöstä (NUTS), KOM(2001) 83 lopullinen – 2001/0046 COD,

ottaa huomioon neuvoston 12. maaliskuuta 2001 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon puheenjohtajansa 16. toukokuuta 2001 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu valiokunta 1:n ”aluepolitiikka, rakennerahastot, taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus, rajanylittävä ja alueidenvälinen yhteistyö” tehtäväksi,

ottaa huomioon helmikuun 15. päivä 2001 antamansa lausunnon ”Euroopan aluepolitiikan rakenne ja tavoitteet laajentumisen ja maailmanlaajuistumisen yhteydessä: keskustelun avaus” (CdR 157/2000 fin) ⁽¹⁾,

ottaa huomioon valiokunta 1:n lokakuun 4. päivänä 2001 hyväksymän lausuntoluonnoksen CdR 182/2001 rev., jonka esittelijä oli Claudio Martini (Toscanan aluevaltuuston puheenjohtaja, I/PSE),

katsoo, että

- yhteisön monien toimintalinjojen toimeenpanosta vastaavat alue- ja paikallisviranomaiset ovat jo pitkään käyttäneet Eurostatin tilastollisia luokitteluja perustana rakennerahastojen tukialueiden määrittämisessä sekä ohjelmien konkreettisesti toteuttamisessa ja niiden vaikutusten arvioinnissa,
- aluetilastot ovat yhteisön tilastojärjestelmän perusta. Niillä on laaja käyttäjäkunta ja niitä käytetään moniin eri tarkoituksiin. EU:n jäsenvaltioiden alueellisia tilastotietoja käytetään muun muassa rakennepoliittisen tuen jakamiseen järkevästi ja johdonmukaisesti. Näin ollen aluetilastot muodostavat objektiivisen tilastoperustan tärkeille poliittisille päätöksille,
- tilastollisten alueyksiköiden nimikkeistöllä (NUTS) ei ole tähän mennessä ollut omaa oikeusperustaa. Tämä on heikentänyt ohjelmien perustana olevien viitetietojen varmuutta. Lisäksi NUTS-luokituksen viimeaikaiset muutokset eri maissa ovat aiheuttaneet joskus jännitteitä ja väärinkäsityksiä,
- koska toistaiseksi ei ole ollut kriteerejä, joilla määriteltäisiin ja vahvistettaisiin järjestelmän laadinnan ja tarkistamisen yksityiskohtaiset säännöt, jäsenvaltiot ja Eurostat ovat tehneet keskenään herrasmiehsopimuksia, jotka ovat syntyneet toisinaan pitkien ja vaikeiden neuvottelujen tuloksena. NUTS-luokituksen viimeaikaiset muutokset ovat aiheuttaneet jonkin verran jännitteitä komission ja asianomaisten kansallisten tilastolaitosten välille,
- tällaisten asteittain kehitettyjen sopimusten tuloksena on päädytty siihen, että Euroopan unioniin on syntynyt suuria eroja eri NUTS-tasojen tilastollisessa käsittelyssä,

⁽¹⁾ EYVL C 148, 10.5.2001, s. 25.

- koska Euroopan unioniin on liittymässä useita uusia jäsenvaltioita, olisi aiheellista laatia kriteerit tilastollisten viiteyksiköiden (NUTS) määrittelyyn, jotta myös ehdokasmaita varten saadaan laadittua johdonmukainen tilastotarkoituksiin käytettävä alueellinen jaottelu,

hyväksyi 14. ja 15. marraskuuta 2001 pitämässään 41. täysistunnossa (marraskuun 15. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon.

Alueiden komitea

1. ottaa huomioon komission aloitteen ehdottaa asetusta tilastollisten alueyksikköjen yhteisestä nimekkeistöstä. Komitea pitää ehdotusta tärkeänä etappina yhteisön kehittämisessä. Vaikka asetus on tekninen, sillä on kuitenkin merkittäviä vaikutuksia alue- ja paikallishallintoon.

2. kannattaa komission ja Eurostatin ehdotukselle esittämiä perusteluita. Niiden mukaan aluetilastot muodostavat objektiivisen tilastollisen pohjan tärkeille poliittisille päätöksille.

3. kannattaa periaatetta, jonka mukaan jäsenvaltioiden nykyisiä hallinnollisia yksiköitä käytetään ensimmäisenä alueiden määrittelyperusteena. Komitea pitää myös järkevänä, että jos jäsenvaltiossa ei ole tietyille NUTS-tasolle kokorajojen perusteella luokiteltavaksi soveltuvia yksiköitä, NUTS-taso muodostetaan yhdistämällä sopiva määrä nykyisiä pienempiä hallinnollisia yksiköitä.

4. ehdottaa, että väestömäärän lisäksi NUTS-luokituksen määrittelyssä käytettäisiin myös muita muuttujia, esimerkiksi pinta-alaa, hallintorakennetta tai asukastiheyttä.

5. katsoo joka tapauksessa, että liittovaltiomuotoisissa jäsenvaltioissa tai jäsenvaltioissa, joissa alueilla on laaja toimivalta ja autonomia, alueiden tulee kuulua NUTS 1 -tasolle samaan tapaan kuin Saksan ja Belgian alueet.

6. suhtautuu varauksellisesti poliittiseen kannanottoon, jonka komissio haluaa esittää asetuksessa vahvistamalla nykyisen, viimeksi kuluneiden kahdenkymmenen vuoden aikana muotoutuneen NUTS-luokituksen mukaisen alueellisen jaotteen jäsenvaltioissa. Tämä merkitsee sitä, että tilanne, jossa nykyisten 15 jäsenvaltioiden NUTS-luokitusten välillä on suuria eroja, jatkuu edelleen.

7. suhtautuu erittäin suurella varauksella keskimääräisiin väestömäärärajoihin, joiden perusteella erilaiset institutionaaliset tasot jaetaan eri NUTS-luokkiin, sillä kyseiset tilastolliset keskiarvot eroavat lähes aina todellisuudesta ja erityisesti siksi, että tällaisen teknisen kriteerin käyttö ei ole institutionaalisen autonomian perusteiden mukaista.

8. katsoo näin ollen, että komission lähestymistapa 15 jäsenvaltion nykyiseen luokitteluun ja toisaalta uusille jäsenvaltioille ehdotettuun luokitteluun on ristiriitainen. Ehdokasvaltioille ehdotetaan mittasuhteiltaan hyvin samanlaisia NUTS II -yksiköitä asetusehdotuksessa mainittujen tilastojen luotettavuutta ja yhdenmukaisuutta koskevien periaatteiden mukaisesti. Sen sijaan nykyisten 15 jäsenvaltion kohdalla on edelleenkin sekä koko unionin alueella että yksittäisten valtioiden sisällä erittäin suuria poikkeavuuksia.

9. kiinnittää huomiota siihen, ettei hakijamaiden tulisi alueellisia yksiköitä muodostaessaan korostaa ainoastaan yksiköiden tilastollista luonnetta ja tarkoitusta. Alueelliset yksiköt tulee muodostaa demokraattisesti hallituista alueista.

10. on pahoillaan, ettei saarialueiden erikoisasemaan ole kiinnitetty huomiota. Komitea ehdottaa, että saarialueiden sekä mantereesta fyysisesti erillään olevien syrjäisimpien alueiden asema tunnustetaan tilastollisesti ja maantieteellisesti entistä tarkemmin kuitenkin niin, ettei rannikkoalueiden pienten saarien luokittelussa itsenäisiksi NUTS-yksiköiksi mennä liian pitkälle.

11. vaatii, että unionin kaikkien nykyisten ja tulevien jäsenvaltioiden taloudellisen ja sosiaalisen organisaation perustana olevat kunnat tai mahdollisesti kunnan osat ja kuntien muodostamat piirit otetaan mukaan yhteisön tilastoluokituksen NUTS 5 -tasolla, jolloin unionin kaikki kunnat saavat käyttöönsä määrittelyyn tarvittavat peruselementit yhteisön poliitikkojen tuomiseksi konkreettisesti lähemmäs kansalaisia ja alueita. Saattaisi olla aiheellista ottaa käyttöön välitaso NUTS 4, jolle kuuluisivat kuntaryhmittymät tai kuntien muodostamat piirit, joiden väestöllä olisi yhteisiä yleispiirteitä, kuten asukasmäärä, asukastiheys, tulotaso, elinkeinot tai koulutustaso.

12. katsoo, että komissio ja Eurostat pitävät poliittisesti matalaa profiilia ja että niiden näkemys on liian tekninen. Komitea ehdottaakin laajan ja yksityiskohtaisen keskustelun käynnistämistä nykyisten jäsenvaltioiden välisestä luokittelusta. Keskusteluun tulisi ottaa mukaan myös suoraan yhteispäätös-menettelyyn osallistuva Euroopan parlamentti sekä kansalliset tilastolaitokset.

13. katsoo, että asetuksen hyväksymisellä ei ole kiire, sillä sen tulee astua voimaan ensimmäisten ehdokasvaltioiden liittyessä unioniin. Komitea ehdottaakin, että sen jäsenet ja yleisesti koko Euroopan unionin alue- ja paikallisviranomaiset, unionin viralliset tilastoelimet, Euroopan parlamentti, kansalli-

set tilastolaitokset sekä komission yksiköt arvioisivat, miten nykyinen NUTS-luokittelu vastaa Euroopan unionin instituutionaalisen uudistuksen ja yhteisön politiikkojen vuoden 2006 jälkeen tapahtuvan uudelleenmuotoilun asettamia haasteita ja vaatimuksia.

Bryssel 15. marraskuuta 2001.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Jos CHABERT

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Koheesiorahaston vuosikertomus 1999”

(2002/C 107/18)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission laatiman koheesiorahaston vuosikertomuksen 1999 KOM(2000) 822 lopullinen – C5-0109/2001,

ottaa huomioon neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1164/94, annettu 16 päivänä toukokuuta 1994, koheesiorahaston perustamisesta,

ottaa huomioon kuudennen kausikertomuksen Euroopan unionin alueiden sosiaalisesta ja taloudellisesta tilanteesta (SEK(1999) 66 lopullinen),

ottaa huomioon Euroopan aluekehityssuunnitelman, sellaisena kuin se hyväksyttiin Potsdamissa pidetyssä neuvoston epävirallisessa kokouksessa 10.–11. toukokuuta 1999,

ottaa huomioon toisen koheesio kertomuksen taloudellisesta ja sosiaalisesta yhteenkuuluvuudesta (KOM(2001) 24 lopullinen),

ottaa huomioon komission 11. tammikuuta 2001 tekemän päätöksen pyytää käsiteltävästä aiheesta Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon puheenjohtajansa 6. maaliskuuta 2001 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu valiokunta 1:n ”aluepolitiikka, rakennerrahastot, taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus, rajanylittävä ja alueidenvälinen yhteistyö” tehtäväksi,

ottaa huomioon valiokunta 1:n 4. lokakuuta 2001 yksimielisesti hyväksymän lausuntoluonnoksen (CdR 183/2001 rev. 2, jonka esittelijänä on Declan Bree, Sligon kreivikunnanvaltuutettu, Borderin aluevaltuutettu, IRL, PSE),

katsoo, että EY:n perustamissopimuksen 2 artiklan perusteella taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus on yksi Euroopan unionin (EU:n) perustavoitteista,

katsoo, että EY:n perustamissopimuksen 158 artiklassa EU sitoutuu lujittamaan taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta, vähentämään alueiden välisiä kehityseroja ja edistämään muita heikommassa asemassa olevien alueiden kehitystä,

ottaa huomioon, että kyseisten tavoitteiden saavuttamisen tehostamiseksi perustettiin Maastrichtin sopimuksen 130 d artiklan nojalla (nykyinen 161 artikla) koheesiorahasto,

ottaa huomioon, että rahasto, jota edelsi väliaikainen koheesiorahastoväline, perustettiin virallisesti neuvoston asetuksella (EY) N:o 1164/94,

ottaa huomioon, että rahaston tärkeimpänä päämääränä on auttaa sellaisia maita, joiden BKT on alle 90 prosenttia yhteisön keskiarvosta, selviytymään talous- ja rahaliiton asettamista haasteista tukemalla ympäristö- ja liikenneinfrastruktuurien kehittämisen rahoitusta,

ottaa huomioon, että koheesiorahastotuen edellytyksenä on talous- ja vakauttamisohjelmien noudattaminen,

ottaa huomioon, että EY:n perustamissopimuksen 154 artiklan 2 kohdassa, jossa käsitellään Euroopan laajuisia verkkoja, kehoitetaan korostamaan erityisesti syrjäseutujen liittämistä EU:n keskusalueisiin,

ottaa huomioon, että koheesiorahastotukea saavilla ympäristöhankkeilla pyritään auttamaan neljää tuensaajamaata saavuttamaan EU:n ympäristöpolitiikassa asetetut tavoitteet,

katsoo, että koheesiorahasto on saavutettujen tulosten perusteella tehokas koheesioväline,

ottaa huomioon, että komissio ehdotti vuonna 1999 kahden merkittävän ympäristödirektiivin tarkistamista; kyseessä ovat ympäristövaikutusten arviointidirektiivi ja elinympäristödirektiivi, jotka kumpikin vaikuttavat koheesiorahastotukea saaviin hankkeisiin,

ottaa huomioon, että vuosi 1999 oli koheesiorahaston ohjelmointikauden 1993–1999 viimeinen toimintavuosi,

ottaa huomioon, että komission vuosikertomus kattaa vuonna 1994 annetun asetuksen mukaisesti koheesiorahaston toiminnan vuonna 1999 ja että kertomuksessa esitetään lisäksi yleisarvio koko ohjelmointikaudesta,

ottaa huomioon, että vuoden 1999 loppuun mennessä komissio oli sitonut kaikki kyseisenä vuonna koheesiorahastolle osoitetut määrärahat ja toteuttanut 91,6 % maksumäärärahoista,

ottaa huomioon, että Berliinissä kokoontunut neuvosto päätti vuonna 1999, että nykyiset koheesiomaat ovat vuoden 2000 jälkeen edelleen tukikelpoisia ja että koheesiorahaston tukikelpoisuutta tarkistetaan vuonna 2003,

ottaa huomioon, että EU on luonut liittymistä valmistelevan rakennepolitiikanvälineen ISPA:n, jonka avulla ehdokasvaltioita autetaan saavuttamaan EU:n liikenne- ja ympäristötavoitteet,

ottaa huomioon, että koheesiomaat ja komissio ovat hyväksyneet strategisia suunnitteluasiakirjoja, joissa määritellään meneillään olevana ohjelmointikautena (2000–2006) rahoitettavat tärkeimmät hankkeet,

hyväksyi 14. ja 15. marraskuuta 2001 pitämässään 41. täysistunnossa (marraskuun 15. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

Alueiden komitean näkemykset koheesiorahaston vuosikertomuksesta 1999 ja sen pohjalta annettavat suositukset

maassa – Espanjassa, Portugalissa, Kreikassa ja Irlannissa – vuonna 1999 tapahtuneen pääasiallisen kehityksen.

1. Koheesiorahasto vuonna 1999

1.1. Komitea suhtautuu myönteisesti komission laatimaan vuosikertomukseen 1999 ja pitää sitä olennaisena välineenä arvioitaessa koheesiorahaston toimintaa sekä EU:n ja jäsenvaltioiden koheesioitoimia. Komitea panee tyytyväisenä merkille, että vuosikertomus kattaa yksityiskohtaisesti neljässä koheesio-

1.2. Komitea on tyytyväinen siihen, että komissio on onnistunut esittämään yleiskatsauksen koheesiorahaston toiminnasta neljässä koheesiomaassa vuonna 1999. Koheesiorahaston toiminta on selvästi ollut onnistunutta, ja siitä ovat epäilemättä hyötynet sekä asianomaiset maat että koko EU, vaikka sekä ennen laajentumista että sen jälkeen liikenne- ja ympäristöinfrastruktuureissa on vielä paljon parantamisen varaa, ennen kuin jäsenvaltiot ja kaikki EU:n alueet ovat todella lähentyneet toisiaan.

1.3. Komitea panee merkille, ettei aiempien vuosien strategiaa ole vuonna 1999 muutettu olennaisesti. Kyseisenä vuonna korostettiin pikemminkin hankkeiden saattamista päätökseen kuin uusien hankkeiden käynnistämistä ja panostettiin erityisesti siihen, että koko ohjelmointikaudelle 1993–1999 asetetut yleistavoitteet saavutettaisiin – erityisesti liikenne- ja ympäristöinfrastruktuurihankkeiden välinen tasapaino sekä varojen kohdentaminen tuensaajille vuoden 1994 asetuksen liitteessä I säädettyjen vaihteluvälien mukaisesti.

2. Koheesiorahaston hallinnointi, seuranta ja arviointi

2.1. Komitea panee merkille, että komission mukaan maksumäärärahojen käyttöaste on vuonna 1999 jäänyt vajaaksi maksupyynnöiden viivästymisen ja vuoden 1999 loppuun ajoituneen komission yksiköiden työruuhkan vuoksi. Komitea pyytää komissiota selvittämään tämäläisiä merkittäviä sitoumuksia tulevissa vuosikertomuksissa aiempaa yksityiskohteisemmin ja kehottamaan jäsenvaltioita varmistamaan, että hankepyynnöt esitetään ajoissa. Komitea korostaa, että mikäli koheesiorahaston tavoitteet aiotaan saavuttaa, koheesiorahastoon liittyvistä tehtävistä huolehtivilla komission yksiköillä on oltava riittävästi henkilökuntaa.

2.2. Komitea on tyytyväinen siihen, etteivät neljä koheesiomaata ilmoittaneet vuonna 1999 yhtään petostapausta Euroopan petostentorjuntavirastolle Olafille. Komitea painottaa olevan tärkeää, että sekä jäsenvaltiossa että EU:ssa tehostetaan petosten valvontaa.

2.3. Komitean mielestä on myönteistä, ettei vuonna 1999 havaittu yhtäkään tapausta, jossa hankkeelle olisi myönnetty kaksinkertaista rahoitusta sekä koheesiorahastosta että muista EU:n rahoituslähteistä. Komitea korostaa, että rahoituksessa on tärkeää noudattaa täydentävyysperiaatetta.

2.4. Seurannan, valvonnan ja väärinkäytösten osalta komitea panee merkille komission kertomuksessa todettavan, että yhdessä jäsenvaltiossa (Kreikassa) toimii ”erityinen seurantakomitea” ja toisessa jäsenvaltiossa (Espanjassa) seurantakomiteassa on seitsemän ”erityiskomiteaa”. Komitea korostaa, että on tärkeää varmistaa kaikkien seurantakomiteoiden yhdenmukaisuus, mikäli koheesiorahastohankkeita on määrää hallinnoitava, seurata ja arvioida asianmukaisesti.

2.5. Koska koheesiorahastotuen edellytyksenä on vakausta lähentymisohjelmien noudattaminen, komitea kehottaa komissiota tutkimaan nykyistä seikkaperäisemmin sitä, miten koheesiomaat ovat suoriutuneet talousarviostaan.

2.6. Komitea asettaa kyseenalaiseksi komission toteamuksen, jonka mukaan eräät vuonna 1999 arvioituista 18 ympäristöhankkeesta ”ovat epäsuorasti lisänneet maan arvoa hank-

keen kohdealueella ja johtaneet uutta toimintaa ja työllisyyttä edistävän talouskehityksen käynnistymiseen”. Komitean mielestä komission olisi noudatettava varovaisuutta esittäessään, että syrjäseudut hyötyvät aina maan arvonnoususta.

3. Koheesiorahastotukea saaneet hankkeet

3.1. Komitea panee tyytyväisenä merkille, että komissio on ottanut huomioon monet yksityiskohtaiset kommentit ja suositukset, joita komitea on antanut koheesiorahaston aiemmista vuosikertomuksista. Komitea korostaa toistamiseen olevan tärkeää, että koheesiorahastossa painotetaan entistä enemmän luonnonsuojelua ja kaupunkiympäristön kohentamista.

3.2. Komitea panee merkille, että komissio ”kehottaa edelleen” koheesiomaita esittämään muitakin kuin maantie- tai maantiekuljetushankkeita. Komitea suhtautuu myönteisesti siihen, että rautatiehankkeisiin investoitiin vuonna 1999 Espanjassa, Portugalissa ja Kreikassa aiempaa enemmän. Komitea kehottaa myös Irlantia lisäämään investointejaan erityisesti epäsuotuisille alueille suuntautuviin rautatiekuljetuksiin.

3.3. Komitea suhtautuu myönteisesti siihen, että Portugalissa ja Kreikassa investoitiin vuonna 1999 entistä enemmän kiinteän jätteen käsittelyyn.

3.4. Komitea kehottaa lisäämään satama-alan investointeja, koska meriliikenne on tärkeää kaikille neljälle tuensaajamaalle.

3.5. Komitea on vakuuttunut siitä, että laaja-alaisiin hankkeisiin on myönnettävä rahoitusta ja on varmistettava, että hankkeita kehitellään strategisesti. On kuitenkin yhtä tärkeää rahoittaa ympäristöön ja luonnonsuojeluun liittyviä pienimuotoisia lippulaivahankkeita.

3.6. Komitea kehottaa komissiota arvioimaan koheesiorahastotukea saavien hankkeiden kaikki ympäristövaikutukset ja kuulemaan asiassa aina asianomaisia paikallisyhteisöjä.

4. Avoimuus ja selontekovelvollisuus

4.1. Komitea panee merkille, että vuoden 1999 vuosikertomus julkaistiin vasta tammikuussa 2001, ja kehottaa komissiota varmistamaan, että vuosikertomus julkaistaan aikaisemmin.

4.2. Komitea panee merkille, että vuonna 1999 jäsenvaltiot ja komissio pitivät yhteiskokouksia ja seminaareja, mutta työmarkkinaosapuolten kanssa ei järjestetty ainuttakaan erityistapaamista (joskin työmarkkinaosapuolille kerrottiin koheesiorahastosta rakennerahastoja käsitelleen kokouksen yhteydessä). Komitea kehottaa komissiota varmistamaan, että työmarkkinaosapuolille tarjotaan tilaisuus osallistua koheesiorahastotoimintaan ja saada siitä tietoja.

4.3. Komitea kehottaa komissiota julkistamaan parhaillaan laadittavan arvion vuonna 1998 käynnistetyn kolmivuotisen jälkiarviointiohjelman tuloksista. Ohjelma oli käynnissä myös vuonna 1999. Prosessin aikana tehtiin noin 120 arviota, joiden tulokset olisi niin ikään julkistettava.

4.4. Komitea kehottaa julkistamaan koheesiomaiden ja komission laatimat strategiset suunnitteluasiakirjat.

4.5. Komitea on jo aiemmin ilmaissut tyytyväisyytensä *London School of Economicsin* tutkimukseen koheesiorahaston toimivuudesta ja kehottaa julkistamaan tutkimuksesta saadun palautteen.

4.6. Komitea panee merkille, että ohjelmointikaudella 1993–1999 noin 0,05 % koheesiorahastotuesta kohdennettiin tekniseen apuun. Kesäkuussa 1999 julkaistiin kaksi suurta tarjouskilpailua ja valittiin kaksi konsulttiyhtymää, jotka aloittivat työnsä kesäkuussa. Komitea kehottaa antamaan teknisestä avusta ja valittujen konsulttien taustasta lisätietoja.

5. EU:n lainsäädännön noudattaminen

5.1. Komitea kehottaa tukikelpoisia jäsenvaltioita noudattamaan kaikin puolin Natura 2000 -luonnonsuojeluohjelmaan liittyviä sitoumuksiaan.

5.2. Komitea panee merkille komission toteamuksen, jonka mukaan jäsenvaltioiden ”yhteistyö sujuu yhä paremmin ja ne vastaavat kattavasti komission esittämiin kysymyksiin” sen tiedustellessa julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön nou-

dattamista. Komitea korostaa, että on tärkeää noudattaa julkisia hankintoja koskevaa nykyistä lainsäädäntöä.

6. Valtakunnan tasoa alemman hallintotason merkitys

6.1. Komitea panee merkille komission ja Euroopan parlamentin 6. toukokuuta 1999 hyväksymät koheesiotoimien täytäntöönpanoa koskevat käytännesäännöt. Komitean mielestä alueiden komitean roolia on lujitettava koheesiorahaston toiminnassa.

6.2. Komitea muistuttaa, että monet koheesiorahastotukea saavista hankkeista ovat lähtöisin paikallis- ja alueviranomaisilta, ja suosittaa, että komissio ottaisi paikallis- ja aluehallinnon näkemykset nykyistä paremmin huomioon arvioidessaan, mihin hankkeisiin tukea myönnetään.

6.3. Komitea panee merkille, että hankkeiden seuranta, valvontaa ja väärinkäytöksiä tarkastellessaan komissio toteaa, että yhdessä jäsenvaltiossa (Kreikassa) seurantakomitean kokouksiin osallistui kuntaliittojen ja kuntien edustajia, kun taas toisessa jäsenvaltiossa (Irlannissa) kokouksiin osallistui paikallisviranomaisten edustajia, jotka vastaavat ”maanteitä, veden käsittelyä ja vesihuoltoa koskevien hankkeiden suunnittelusta, toteuttamisesta ja hallinnoinnista”. AK korostaa, että demokraattisesti valittujen edustajien on todella osallistuttava kyseisiin kokouksiin.

6.4. Komitean mielestä olisi kuultava asianomaisia paikallisia ja alueviranomaisia tehtäessä päätöksiä hankkeiden tulonmuodostuspotentiaalista ja yksityissektorin soveltuvuudesta hankkumppaniksi.

Bryssel 15. marraskuuta 2001.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Jos CHABERT

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Rakennerahastot 1999 – 11. vuosikertomus”

(2002/C 107/19)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon työvaliokuntansa 12. kesäkuuta 2001 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan viidennen kohdan nojalla tekemän päätöksen laatia lausunto aiheesta ”Rakennerahastot 1999 – 11. vuosikertomus” sekä antaa lausunnon valmistelu valiokunta 1:n ”aluepolitiikka, rakennerahastot, taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus, rajanylittävä ja alueidenvälinen yhteistyö” tehtäväksi,

ottaa huomioon komission kertomuksen ”Rakennerahastot 1999 – 11. vuosikertomus” KOM(2000) 698 lopullinen,

ottaa huomioon aiheesta ”Yhdeksäs ja kymmenes vuosikertomus rakennerahastoista 1997 ja 1998 – EAKR*ESR*EMOTR*KOR” KOM(1998) 562 lopullinen ja KOM(1999) 467 lopullinen antamansa lausunnon CdR 220/1999 fin ⁽¹⁾ sekä aiheesta ”Rakennerahastojen kuudes ja seitsemäs vuosikertomus – 1994 ja 1995” KOM(95) 583 lopullinen ja KOM(96) 502 lopullinen antamansa lausunnon CdR 355/96 fin ⁽²⁾,

ottaa huomioon valiokunta 1:n lokakuun 4. päivänä 2001 yksimielisesti hyväksymän lausuntoluonnoksen CdR 184/2001 rev., jonka esittelijä on Stanislaw Tillich (Sachsenin osavaltion Eurooppa- ja liittovaltioasiain ministeri),

katsoo, että alueiden ja kuntien näkökannan korostamiseksi alueiden komitean on suotavaa ja hyödyllistä antaa Euroopan komissiolle, ministerineuvostolle ja Euroopan parlamentille lausunto aiheesta ”Rakennerahastot 1999 – 11. vuosikertomus”,

katsoo, että kertomuksessa ”Rakennerahastot 1999 – 11. vuosikertomus” selvitetään, miten rakennerahastoja koskevia säännöksiä sovellettiin vuonna 1999, miten rakennerahastotoimia toteutettiin ja millaisia tuloksia niistä oli saatu vuoden 1999 loppuun mennessä,

katsoo, että

- vuosi 1999 oli ohjelmakauden 1994–1999 ja Edinburghin huippukokouksessa vuonna 1992 sovitun Delors II -paketin viimeinen toteuttamisvuosi
- edellisten vuosien tapaan komissio pyrki vuonna 1999 tehostamaan tiettyjä ensisijaisia toimia; vuonna 1999 keskeisenä kohteena oli työllisyyspolitiikka
- vuosi 1999 oli ratkaiseva ohjelmakauden 2000–2006 valmistelun kannalta, sillä Berliinissä 24. ja 25. maaliskuuta 1999 kokoontunut Eurooppa-neuvosto pääsi sopimukseen Agenda 2000:sta ja vuosien 2000–2006 keskipitkän aikavälin rahoitusnäkökymistä, joiden myötä lyötiin lukkoon myös rakennerahastojen ja koheesiorahaston määrärahat vuoteen 2006 saakka,

katsoo, että valtioiden ja hallitusten päämiehet päättivät Berliinin huippukokouksessa myös jäsenyyttä hakeneiden maiden rakennetukien määrärahoista vuoteen 2006 saakka,

katsoo, että lisäksi neuvosto antoi vuonna 1999 rakennerahastoja ja koheesiorahastoa koskevat asetukset,

katsoo, että asetuksista päätettäessä tehtiin ohjelmakautta 2000–2006 koskevien uusien rakennerahasto-ohjelmien valmistelun kannalta tärkeitä valintoja,

hyväksyi 14. ja 15. marraskuuta 2001 pitämässään 41. täysistunnossa (marraskuun 15. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

⁽¹⁾ EYVL C 226, 8.8.2000, s. 68.

⁽²⁾ EYVL C 215, 16.7.1999, s. 28.

1. Yleistä

1.1. AK panee tyytyväisenä merkille, että 11. rakennerahastoja koskeva vuosikertomus on laaja ja sisältää paljon tietoa rakennerahastojen toteutuksesta jäsenvaltioissa ja toteutuksen kehityksestä vuonna 1999. Komitea pahoittelee kuitenkin, ettei kertomuksessa esitetä riittävästi analyyseja ja arvioita. Kertomuksessa ei myöskään tarkastella rakennepolitiikan vaikutuksia yleiseurooppalaisesta ja kunkin jäsenvaltion näkökulmasta, vaan käsitellään pääasiassa rahoituskysymyksiä, sitoumuksia ja maksatusta. Siinä ei kuitenkaan selvitetä, miten kyseiset seikat ovat vaikuttaneet Euroopan taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden kehittymiseen ja toteutumiseen yhteisön tasolla ja yksittäisissä jäsenvaltioissa.

1.2. AK:sta vaikuttaa siltä, että kertomukseen on vain koottu numerotietoa tutkimatta esim. sitä, millaisia esteitä määrärahojen paremman käytön tiellä on. Komissio näyttää pitävän rakennerahastojen hallinnon tehokkuutta tärkeämpänä kuin toteutettujen toimenpiteiden tarkoituksenmukaisuutta. AK pahoittelee, ettei komissio ole analysoinut hallintokustannuksia, joita alue- ja paikallisyhteisöille aiheutuu rakennerahastojen toteutuksesta. Tällaisen analyysin perusteella olisi voitu määrittellä toimenpiteitä hallinnon tehostamiseksi, jolle komissio nimenomaan antaa paljon painoarvoa ohjelmakaudella 2000–2006. AK:n näkemyksen mukaan se, että määrärahojen kohdentamis- ja maksatusastetta tarkastellaan vain muodollisesti, ei ole oikeudenmukaista kansalaisia kohtaan, sillä he toivovat ennen muuta, että rakennerahastojen määrärahoja käytetään tarkoituksenmukaisesti. AK tähdentää, että vuosikertomusta laatiessaan komission ei tulisi tyytyä vain kaavamaisesti kokoamaan ja luetteloimaan numerotietoja. Kertomuksessa tulisi arvioida ja analysoida enemmän toimenpiteiden toteutusta, jotta voitaisiin arvioida tyhjentävästi rakennepolitiikan tehokkuutta ja määrittää parhaat mahdolliset toimintatavat tulevaisuutta ajatellen.

2. Ohjelmien toteutus

2.1. Alueiden komitea panee merkille, että koko EU:ssa lähes kaikki rakennerahastojen määrärahat oli kohdennettu vuoden 1999 loppuun mennessä. Komission mielestä tämän mahdollisti ohjelmien toteutustahdin kiihdyttäminen vuosittain. Määrärahoista oli vuoden loppuun mennessä maksettu 75 %, minkä lisäksi maksuja voidaan suorittaa kentällä vielä vuoden 2001 loppuun saakka.

2.2. Alueiden komitea toteaa, että toteutumisaste oli paras tavoitteen 1 ohjelmissa ja tavoitteen 3 työllisyyspoliittisissa ohjelmissa. Sitä vastoin tavoitteiden 2, 4 ja 5b sekä yhteisöaloitteiden määrärahoja käytettiin vähemmän.

2.3. Komitea haluaa kiinnittää huomiota siihen, että vuoden 1998 tapaan rakennerahastojen rahoituksen toteutumisaste oli paras koheesiomaissa, jotka myös saivat eniten rahastojen tukea, kun taas joissakin vauraimmista jäsenvaltioista toteutumisaste jäi yhteisön keskiarvon alapuolelle. AK pitää valitettavana, että komissio jättää tässäkin kohden avoimeksi kysymyksen siitä, johtuuko koheesiomaiden toteutumisasteen paremmuus tuen suuremmasta tarpeesta vai ovatko muut seikat ratkaisevia.

3. Kumppanuusperiaate

3.1. AK pahoittelee, ettei kertomuksessa kiinnitetä erityistä huomiota kumppanuusperiaatteeseen, vaikka se on rakennepolitiikan onnistumisen keskeisiä tekijöitä.

3.2. Kumppanuusperiaate on rakennerahastojen hallinnossa ensiarvoisen tärkeää. Alueiden komitea korostaa, että komission tulee tehdä rakennerahastojen hallinnossa yhteistyötä taloudellis-yhteiskunnallisten toimijoiden kanssa ja noudattaa myös subsidiariteettiperiaatetta siten, että se ottaa huomioon jäsenvaltioiden oman poliittisen toimivallan sekä alue- ja paikallistasolle kuuluvat tehtävät.

4. Yhteisöaloitteet

4.1. Komissio analysoi kertomuksessa lyhyesti joitakin yhteisöaloitteita. Alueiden komitea pahoittelee, ettei komissio ole tarkastellut tässä yhteydessä lähemmin Interreg II:ta, joka on tärkeä yhteisöaloite. Ohjelmalohko C on kuitenkin tärkeä kansainvälinen yhteistyöväline aluesuunnittelun alalla EU:n vireillä olevaa laajentumistakin ajatellen.

4.2. AK painottaa, että tällaisella yhteistyöllä voidaan edelleen vauhdittaa laajentumisprosessia. Samaa odotetaan käynnistyvältä Interreg III B -ohjelmalta, jonka sisältöä ei ole juurikaan muutettu ja joka koskee siis kansainvälistä yhteistyötä erityisesti maankäytön, aluesuunnittelun ja aluekehityksen saralla.

4.3. Alueiden komitea toteaaakin painokkaasti, että yhteisöaloitteiden toteutusongelmat johtuvat etupäässä siitä, että hallinnolliset menettelytavat ovat monimutkaisia ja että komission hyväksynnän saaminen ohjelmille viivästyi huomattavasti. Eräiden alueiden Interreg II -ohjelmien hyväksyttiin vasta vuonna 1995, minkä johdosta kyseiset alueet ja kunnat olivat jonkin aikaa vailla varmaa suunnittelupohjaa.

5. Hallinnolliset säännöt

AK pahoittelee, ettei kertomuksessa analysoida rasiitetta, joka alue- ja paikallisviranomaisille aiheutuu rahastojen hallinnollisten sääntöjen täytäntöönpanosta. Komitea suhtautuu kriittisesti siihen, että rakennerahastoihin ja yhteisöaloitteisiin liittyviä komission asettamia hallinnollisia velvoitteita on niin paljon. Alueellisesta ja paikallisesta näkökulmasta katsoen tämä heikentää tulosten laatua ja vaikeuttaa yhteisön aluepolitiikan hyväksyntää. Alueiden komitea vetoaa komissioon, jotta se yksinkertaistaisi hallinnollisia menettelyjä ja tarkistaisi yksittäisiä toimintatapoja niistä koituvan työ määrän ja saatavan hyödyn perusteella.

6. Valvonta

6.1. Komission suorittama rakennerahastotoimien valvonta parani vuonna 1999 etenkin EAKR:n osalta. Koska rakennetöihin kuuluu kolmannes Euroopan unionin talousarvion varoista, niiden rahoitusta on varmasti syytä valvoa johdonmukaisesti. Alueiden komitea pitää komission ohjelmakaudeksi 2000–2006 laatimia uusia asetuksia oikean suuntaisina jäsenvaltioiden, alueiden ja kuntien kannan tuomiseksi selvemmin esiin rakennerahastotoimien valvonnassa. Ruohonjuuritason hallinto- ja valvontaelimillä on erityistietojensa ansiosta parhaat mahdollisuudet suorittaa valvontatöimet.

6.2. Alueiden komitea ei aseta kyseenalaiseksi jäsenvaltioiden, alueiden ja kuntien velvollisuutta osoittaa, että varainhoito on taloudellista, tehokasta ja asianmukaista. Koska komissio on kiristänyt huomattavasti hallinto- ja valvontajärjestelmiä koskevia vaatimuksia, yhä useammin herää kysymys, onko työ määrä enää kohtuullinen saatavaan hyötyyn nähden. Alueiden komitea kritisoi tässäkin yhteydessä sitä, että hallinnollinen taakka on paisunut liian suureksi yhteisön sääntöjen vuoksi. Komitea painottaa, että jos alue- ja paikallisviranomaisilta edellytetään liian paljon yksittäisiä toimia, joiden hyödyllisyyttä valvonnan ja määrärahojen toteutumisen kannalta voidaan lisäksi epäillä, niille ei jää juuri ollenkaan resursseja varsinaisten tehtäviensä hoitoon.

7. Ohjelmakausi 2000–2006

7.1. Yhdennessätoista vuosikertomuksessa kiinnitetään erityishuomiota ohjelmakauden 2000–2006 valmistelutoimiin. AK panee tyytyväisenä merkille, että komissio luo vuotta 1999 käsittelevässä vuosikertomuksessa katsauksen tulevaankin tukikauteen.

7.2. Berliinissä kokoontunut Eurooppa-neuvosto päätti mm. rakennerahastojen määrärahojen jaosta kolmelle uudelle tavoitteelle ohjelmakaudella 2000–2006. Pääpaino annettiin tavoite 1 -alueille, jotka saavat lähes 70 % tuista. Neuvosto päätti myös liittymistä valmistelevien tukien määrärahoista ja myönsi määrärahat ISPA-välinettä ja Sapard-ohjelmaa varten. Alueiden komitea on erityisen tyytyväinen siihen, että kyseisillä välineillä tuetaan liittymisprosessia. Liittymisprosessia tulee jatkaa intensiivisesti ja Göteborgin huippukokouksessa asetetut aikarajat huomioon ottaen. AK korostaa, että rakennerahastojen hallinnolla on strategista merkitystä ehdokasvaltioiden ja niiden talouselämän kannalta. Komitea ehdottaakin, että rakennerahastoja tulevina vuosina hallinnoivien tahojen käyttöön toimitetaan tiedot myönteisistä ja kielteisistä kokemuksista, joita alueille ja kunnille on kertynyt rakennerahastojen hallinnosta. Näin hyvät menetelmät ja käytännöt voitaisiin hyödyntää ja menneisyudessa tehdyistä virheistä voitaisiin ottaa oppia.

7.3. Touko-kesäkuussa 1999 annettiin rakennerahastoja koskevasta yleisistä säännöksistä asetus, jossa ensisijaisten tavoitteiden määrää vähennettiin kolmeen ja yhteisöaloitteiden määrää neljään (Interreg, Equal, Leader ja Urban), ja lisäksi kutakin rahastoa koskevat asetukset. Alueiden komitea suhtautuu myönteisesti yhteisöaloitteiden määrän vähentämiseen. Näin voitiin välttää se uhka, että yhteisöaloitteiden käytöstä olisi tullut tulevaisuudessa liian vaikeaselkoista. Asetusten antamisen aikoihin yhteisöaloitteille oli ominaista, että niistä ripoteltiin tukia monille eri tahoille.

7.4. AK korostaa, että vaikka taloudellisista seikoista päätettiin hyvissä ajoin Berliinin huippukokouksessa, alueet ja kunnat eivät päässeet aloittamaan suunnittelua, koska komissio ei tehnyt esityksiä ja päättänyt ohjelmakauden suuntaviivoista riittävän ajoissa. Tämän vuoksi ohjelmien tehokas toteutus viivästyi, mikä osaltaan vaikeutti alueiden ja kuntien toimintaa. Alueiden komitea kehottaa komissiota kehittämään toimintaansa tältä osin ja esittämään seuraavan ohjelmakauden suuntaviivat hyvissä ajoin. Komission toimien viivästyminen ei saa johtaa siihen, että alueet ja kunnat menettävät niille kuuluvia tukia tukien jaon myöhästymisen ja jäsenvaltioiden myöntämille tuille asetettavien lisävaatimusten vuoksi.

7.5. Alueiden komitea ei yhdy varauksetta komission arviointiin, jonka mukaan uusilla säännöksillä on yksinkertaistettu rakennerahastotuen jakomenettelyjä. Komitea antaa kuitenkin täyden tukensa mielekkäille uudistuksille, joiden ansiosta maksupyyntöjen esittämistä koskevat ehdot eivät ole yhtä tiukkoja kuin aiemmin. Ohjelmakaudella 1994–1999 erien maksu oli sidoksissa maksettavien EU-tukien prosentuaaliseen määrään. Uudella tukikaudella komissiolle voidaan esittää toteutuneihin menoihin perustuvia maksupyyntöjä kolmesti vuodessa. Ohjelmakaudella 2000–2006 tuettavien toimien kirjo on laajempi kuin kaudella 1994–1999. Painopistealoihin kohdennettiin

vielä lisää toimenpiteitä. Alueiden komitea tunnustaa, ettäkyseisillä muutoksilla voidaan osaltaan mm. parantaa kansallisten tukitoimien laatua. On kuitenkin todettava, ettei suuntaviivojen ja valmisteluasiakirjojen moninaisuus ole varmastikaan yksinkertaistanut ohjelmien suunnittelua ja toimien täytäntöönpanoa eikä edistänyt rakennerahastojen hallintoa, seuranta ja arviointia. Hallinnollinen työ on sitä vastoin lisääntynyt merkittävästi, ja eräiden kokemusten perusteella voidaan lisäksi epäillä, saadaanko EU-tuista vastaavaa hyötyä. Kunnissa ja yrityksissä herää epäilyjä etenkin silloin, kun kyseessä ovat pienet tukisummat ja kun ne huomaavat, miten paljon vaivaa EU-tukien hakemiseksi on nähtävä.

7.6. AK painottaa, että sen näkemyksen mukaan rakennerahastotukiin liittyvät muotovaatimukset sitovat voimia, joita ei tämän vuoksi voida hyödyntää tehokkaasti rakennepolitiikan varsinaisen sisällön hahmotteluun.

8. Tukitoimien tehokkuus

Alueiden komitea tähdentää, että tulevaisuudessakin rahastojen määrärahojen käytön peruseriaatteen tulee olla, että taloudellisilta lähtökohdiltaan yhtäläiset alueet saavat saman verran tukea. Yhteisön rakennerahastot ovat olennaisen tärkeitä muita heikommassa asemassa olevien alueiden tukemiseksi. Niiden avulla voidaan vähentää alueiden välistä epätasapainoa. Tästä syystä komitea pitää tärkeänä, että rahastojen määrärahoja käytetään tehokkaasti.

9. Työllisyys

Komissio ilmaisee kertomuksessa olevansa sitä mieltä, että työllisyyttä koskeva Luxemburgin prosessi vahvistui vuonna

1999. Luxemburgissa muotoiltiin jäsenvaltioille suositukset siitä, kuinka niiden tulisi panna täytäntöön Euroopan työllisyysstrategian yhteisten tavoitteiden mukaiset sitoumuksensa. Uusina tavoitteina ovat elinikäinen oppiminen, tietoyhteiskuntaan osallistuminen, työmarkkinaosapuolten osallistuminen työn organisointiin sekä naisten ja miesten tasa-arvon sisällyttäminen toimiin. Alueiden komitea korostaa, että uudessa rakennerahastoasetuksessa edellytetään jäsenvaltioiden sisällyttävän ohjelmiinsa työllisyyspoliittisia näkökantoja. Onkin yhä selvempää, ettei työllisyyspoliittisia toimenpiteitä voida toteuttaa ilman yhteistyötä alue- ja paikallisviranomaisten kanssa. Tämä onkin AK:n korostaman näkemyksen mukaan vakuuttavin peruste sille, että päävastuu työllisyyspolitiikan hoidosta tulee edelleen jättää jäsenvaltioille ja niiden sisällä alueille ja kunnille.

10. Temaattiset painopistealat ja toimielinten välinen yhteistyö

10.1. AK:n mielestä on myönteistä, että vuosikertomuksessa keskitytään tiettyyn aiheeseen ja että vuoden 1999 painopistealaksi valittiin naisten ja miesten yhtäläiset mahdollisuudet. Komitea painottaa, että rakennerahastotuen avulla on voitu edistää sukupuolten tasa-arvoa.

10.2. AK panee tyytyväisenä merkille, että komissio mainitsee kertomuksen lopussa toimielinten välisen yhteistyön AK:n kanssa. Alueiden komitea korostaa olevansa valmis toimimaan komission luotettavana yhteistyökumppanina sekä osallistumaan aktiivisesti menettelytapojen kehittämiseen ja yksinkertaistamiseen alue- ja paikallisyhteisöjen tuntemukseen perustuvan kokemuksensa pohjalta. Komitea pahoittelee, ettei komissio kääntynyt oma-aloitteisesti AK:n puoleen ja pyytänyt sitä virallisesti valmistelemaan aiheesta lausuntoa. Se toivoo, että tulevaisuudessa komissio hyödyntää AK:n asiantuntevasta kertomusten kehittämiseksi.

Bryssel 15. marraskuuta 2001.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Jos CHABERT

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission kertomus neuvostolle ja Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle Yrittäjyyden Euroopan rakentaminen Yhteisön toimet pk-yritysten tukemiseksi”

(2002/C 107/20)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission kertomuksen neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle – Yrittäjyyden Euroopan rakentaminen – Yhteisön toimet pk-yritysten tukemiseksi, KOM(2001) 98 lopullinen,

ottaa huomioon komission 1. maaliskuuta 2001 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon puheenjohtajansa 28. maaliskuuta 2001 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu valiokunta 6:n ”työllisyys, talouspolitiikka, yhteismarkkinat, teollisuus, pk-yritykset” tehtäväksi,

ottaa huomioon Lissabonissa ja Tukholmassa kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmät yhteisön tulevista toimista EU:n kehittämiseksi maailman kilpailukykyisimmäksi ja dynaamisimmaksi tietopohjaiseksi taloudeksi,

ottaa huomioon lausuntonsa aiheista ”Yritysten toimintaolosuhteiden yksinkertaistamista käsittelevän työryhmän kertomus – BEST-ryhmä” ja ”Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle ’Yrittäjyyden ja kilpailukyvyn edistäminen’ – Komission vastaus BEST-ryhmän kertomukseen ja suosituksiin” (CdR 387/98 fin) ⁽¹⁾,

ottaa huomioon lausuntonsa komission tiedonannosta ”Euroopan yritysten kilpailukyky ja maailmanlaajuistumisen haaste – Kannustuskeinot” (CdR 134/99) ⁽²⁾,

ottaa huomioon lausuntonsa aiheesta ”Komission tiedonanto – Yrityspolitiikan haasteet osaamiselle rakentuvassa taloudessa – Ehdotus: neuvoston päätös monivuotisesta ohjelmasta yritysten ja yrittäjyyden hyväksi (2001–2005)” (CdR 185/2000 fin) ⁽³⁾,

ottaa huomioon lausuntonsa aiheesta ”Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille – Innovaatiot osaamiselle rakentuvassa taloudessa” (CdR 468/2000 fin) ⁽⁴⁾,

ottaa huomioon valiokunta 6:n syyskuun 28. päivänä 2001 yksimielisesti hyväksymän lausuntoluonnoksen (CdR 199/2001 rev. 2), jonka esittelijä oli Luc Van den Brande (B/EPP, senaatin jäsen, Flaamilaisen parlamentin jäsen),

katsoo, että pk-yritykset ovat erittäin tärkeitä Euroopan unionin ja jäsenehdokasmaiden talouskasvun ja työllisyyden kannalta ja että politiikan vaikutukset pk-yrityksiin on sen vuoksi tutkittava monilla aloilla,

hyväksyi 14. ja 15. marraskuuta 2001 pitämässään 41. täysistunnossa (marraskuun 14. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

1. Alueiden komitean kanta

1.1. AK arvostaa komission pyrkimystä esittää yleiskatsaus pk-yrityksille suunnatuista toimista. Komission kertomus tarjoaa hyvän, jopa yksityiskohtaisen yleiskuvan kaikista toimenpiteistä, joihin yhteisön tasolla on ryhdytty pk-yritysten tuke-

miseksi. AK käyttää tilaisuutta hyväkseen esittääkseen suosituksia paitsi komission kertomuksesta myös yleisesti yhteisön pk-yrityspolitiikasta.

1.2. Pk-yrityspolitiikkaan liittyy taloudellisia, sosiaalisia, alueellisia ja muita näkökohtia. Sitä ei pidäkään tarkastella erillään muista politiikan aloista eikä varsinkaan yrityspolitiikasta laajassa mielessä, sillä ne ovat toisiaan täydentäviä aloja. Pk-yritysten tulee siksi olla näkyvässä asemassa esimerkiksi toteutettaessa osaamistaloutta kehittävä ja huipputekniikan aloja tukevaa politiikkaa.

⁽¹⁾ EYVL C 293, 13.10.1999, s. 48.

⁽²⁾ EYVL C 57, 29.2.2000, s. 23.

⁽³⁾ EYVL C 22, 24.1.2001, s. 10.

⁽⁴⁾ EYVL C 253, 12.9.2001, s. 20.

1.3. Kertomuksesta ei käy kuitenkaan aina selvästi ilmi, onko lueteltujen toimien tarkoituksena yritysten yleisen toimintaympäristön parantaminen vai pienten ja keskiuurten yritysten kehittäminen ja edistäminen. Kertomuksessa ei kaikissa tapauksissa osoiteta asianmukaisesti – ehkä sen vuoksi, että pk-yritysten erityisluonnetta ei tunnusteta riittävästi yhteisön yrityspolitiikassa –, mitkä ovat toteutetun politiikan vaikutukset pk-yrityksiin.

1.4. Komissio korostaa oikeutetusti sitä, että lukuisat pk-yritykset ovat taloutemme innovaatiolähteitä. Pk-yritysten merkitys yhteisön taloudelle on kuitenkin tätä laajempi. Myös ns. perinteisten alojen yritykset voivat luoda työpaikkoja etenkin niukasti koulutetuille, joilla ei ole työnsaantimahdollisuuksia huipputekniikan alalla. Tällaisia työpaikkoja voi syntyä monin tavoin, esimerkiksi osuus- ja yhteisötalouden alalla.

1.5. Komission kertomus on kätevä työväline perusteellisen ja samalla kriittisen arvion tekemiseksi yhteisön yritys- ja pk-yrityspolitiikasta ja ehdotusten laatimiseksi tarvittavista tarkistuksista. AK on pakosta joutunut rajaamaan lausunnoissaan käsiteltävien aiheiden määrää, mutta kiinnittää kuitenkin tässä yhteydessä huomiota myös koko yritystoimintaa koskevaan komission tulevaan strategiaan (siinä muodossa, johon se muutettiin Lissabonin huippukokouksen jälkeen) sekä politiikan vaikutuksiin laajentumista ajatellen. AK kokoaa suosituksensa neljän teeman ympärille: yksinkertaisuus ja avoimuus, neuvottelu ja vuoropuhelu pk-yritysalan kanssa, pk-yritykset ja unionin laajentuminen sekä pk-yritykset ja alueellinen talouselämä.

1.6. Tässä yhteydessä on syytä huomauttaa, että kertomus olisi laadullisesti parempi, mikäli tulevia pk-yrityspolitiikan vaihtoehtoja selvitettäisiin päätelmissä nykyistä seikkaperäisemmin. AK odottaa asiaa selvitettävän julkaistavaksi ilmoitetussa tiedonannossa uuden talouden vaikutuksista yrityspolitiikkaan.

2. Alueiden komitean suositukset

2.1. Yksinkertaisuus ja avoimuus

2.1.1. Pienten ja keskiuurten yritysten kehitystä haittaa usein yhden ainoan ja ilmeisen – yritysystävällisen ja keskitetyn – palvelupisteen ("yhden luukun") puuttuminen. Voitaaneen selvittää, voivatko eurotiedotuskeskukset (Euro Info Centres, EIC) toimia tällaisina palvelupisteinä. Onhan pienillä yrityksillä tavallisesti muitakin huolia, kuin miten löytää tiensä yhteisön monimutkaisen lainsäädännön ja alaansa koskevien tukijärjestelmien kentässä. AK huomauttaa lisäksi, että yhden luukun järjestelmän tehokkuutta voidaan parantaa edistämällä kehittyneiden mutta kuitenkin asiakasystävällisten viestintätekniikoiden käyttöä. Kyseisten tekniikoiden käytön ansiosta on lisäksi

oltava mahdollista seurata asiakirjan etenemistä, jotta asianomainen yritys on koko ajan selvillä, mikä hallintotaho asiaa kunakin hetkenä käsittelee.

2.1.2. Alue- ja paikallisviranomaisilla on läheisyytensä vuoksi erinomainen paikallistuntemus pk-yritystoiminnasta. Ne voivat tarjota asiaankuuluvat välineet tiedon jakamiseksi hallinnollisista velvoitteista sekä tukitoimista. AK kehottaa komissiota tutkimaan mahdollisuuksia kutsua kyseiset viranomaiset osallistumaan aiempaa tiiviimmin eurotiedotuskeskusten toimintaan ja muihin EU:n aloitteisiin.

2.1.3. Monet kertomuksessa kuvatuista aloitteista ja toimita vaikuttavat epäilemättä myönteisesti yritystoiminnan yleisiin edellytyksiin yhteisössä, mutta on kuitenkin pakko kysyä, eikö vaarana ole päällekkäisyyksien syntyminen ja tavoitetaanko toimilla aina oikea kohderyhmä. AK kehottaa Euroopan komissiota arvestelemaan toimia asianmukaisesti yrittäjän näkökulmasta, sillä yrittäjät joutuvat hallitsemaan yrityksissään monenlaisia tietovirtoja ja tekemään päivittäin nopeita päätöksiä. Tämä tarkoittaa, että komission on tehtävä työtä yksinkertaistukseen ja selkeyttämiseen yhteisön tukitoimien kymmenlukuista joukkoa sekä parantaakseen pk-yritysten mahdollisuuksia hyötyä rahoitusvälineistä. Siten voidaan varmasti parantaa huomattavasti myös pk-yrityspolitiikan tehokkuutta ja tuloksellisuutta.

2.1.4. Euroopan komission on pohdittava kiireellisesti, olisiko syytä parantaa eri tukiohjelmien keskinäistä koordinoitua ja vähentää niiden määrää. Kyseisen toimintatavan tulee käydä päinsä, sillä koko yrityspolitiikkaa hallinnoi ja koordinoi yksi ainoa pääosasto.

2.1.5. Yksinkertaistamalla ja selkeyttämällä aloitteita ja vähentämällä niiden määrää voidaan myös yksinkertaistaa ja selkeyttää toteutettujen toimien arviointia. AK kehottaa komissiota antamaan arvioinnissa suuren painoarvon pk-yrityspolitiikan tehokkuudelle.

2.1.6. Pk-yritykset kääntyvät viranomaisyhteyksissään usein välittäjinä toimivien neuvonta- ja tukipalveluja tarjoavien tahojen puoleen. Komission tulee siksi asettaa pk-yrityspolitiikasta selvää ja ajantasaista informaatiota näiden välittäjätahojen käyttöön, jotta toimilla tavoitetaan niiden lopullinen kohderyhmä eli pk-yrittäjät. Kyseiset välittäjät voivat puolestaan huolehtia siitä, että yksittäinen yrittäjä saa asianmukaista päivitettyä tietoa.

2.1.7. Komission on valvottava, että pk-yritysten useimmiten suppeat hallinnolliset voimavarat eivät muodostu haitaksi kilpailukyvyille. Tämä on erityisen tärkeää myös tarjouskilpailuissa. AK kehottaa tässä yhteydessä komissiota yksinkertaistamaan yhteisön noudattamia menettelyjä.

2.2. Neuvottelu ja vuoropuhelu pk-yritysalan kanssa

2.2.1. Pk-yrityslahko on hyvin epäyhtenäinen sekä siihen sisältyviä aloja että yritysten kokoa ajatellen. Kullakin alaryhmillä on omat erityispiirteensä, jotka tulee ottaa huomioon politiikassa. Näyttää siltä, että esimerkiksi useimmat innovaation ja huipputeknologian edistämistoimet on suunnattu ensisijaisesti keskisuurille yrityksille. Kuitenkin myös pienyritysten tulee voida saada äänensä kuuluville yhteisön yrityspolitiikassa. Myös ne tuottavat innovaatioita ja luovat uusia työpaikkoja.

2.2.2. Euroopan komissio keskustelee perinteisesti pk-yritysten eurooppalaisten organisaatioiden kanssa. Niiltä kysytään mielipidettä pk-yritysalaa koskevista uusista lainsäädäntöaloitteista. AK katsoo, että perinnettä on vahvistettava ja siitä on tehtävä osa yhteisön yritys-kulttuuria. Työnantajien ja itsenäisten ammatinharjoittajien lisäksi kuitenkin myös alan työntekijät on syytä kutsua osallistumaan jatkuvasti kyseisiin neuvotteluihin.

2.2.3. Muiden politiikan alojen ehdotuksilla ja toimilla on usein pk-yrityksiin kohdistuvia vaikutuksia, ja niiden johdosta etenkin hallinnolliset velvoitteet lisääntyvät. Tämä koskee esimerkiksi ympäristöpolitiikkaa. AK kehottaa komissiota selvittämään etukäteen kaikkien toimien vaikutukset pk-yrityksiin sekä neuvottelemaan tarvittaessa alan toimijoiden kanssa.

2.2.4. Eräissä alakohtaisissa vuoropuhelukomiteoissa (eurooppalaisessa työmarkkinaosapuolten vuoropuhelussa) pk-yritykset ovat hyvin edustettuina. Koska pienyrityttäjäyteen liittyy erityisiä ongelmia, voitaisiin harkita erityisen sektorirajat ylittävän, pk-yrityslahkon työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun perustamista.

2.2.5. Euroopan komissio voisi pk-yrityksille tarkoitettuja uusia yhteisön toimia valmistellessaan varata tilaa uudenaikaisille neuvottelumuodoille. Kyseeseen voisivat tulla muun muassa verkostojen kirjallinen kuuleminen tai kuulemistilaisuuksien järjestäminen. On pyrittävä saamaan mukaan tahot, joita kyseinen politiikka kaikkein suorimmin koskee, sekä koota yhteen erilaisia reaktioita etenkin, kun ala on niin epäyhtenäinen.

2.3. Pk-yritykset ja unionin laajentuminen

2.3.1. Koska Euroopan unionin politiikkaa sovelletaan myös ehdokasvaltioihin, olisi erityisen hyödyllistä yhtenäistää politiikkaa varten koottavan tiedon keruu. AK kehottaa komissiota valvomaan, että yhtenäisten tietojen keruu yritystoiminnasta tapahtuu ehdokasvaltiossa saman menetelmän mukaan kuin unionissa. AK suosittelee lisäksi, että menetelmän käyttöä laajennetaan mahdollisuuksien mukaan myös muihin maihin.

2.3.2. Koska kolmas monivuotinen ohjelma pienten ja keskisuurten yritysten hyväksi on avoin myös yhdeksälle ehdokasvaltiolle, on toivottavaa tehdä lisätutkimuksia siitä, mitä mahdollisuuksia ohjelma voi tarjota kyseisten maiden pienille ja keskisuurille yrityksille, sekä tutkia, onko syytä toteuttaa lisäaloitteita. Saattaa esimerkiksi olla tarpeen parantaa ehdokasvaltioiden pk-yritysten mahdollisuuksia saada rahoitusta, sekä ryhtyä toimenpiteisiin rajanylittävien aloitteiden tukemiseksi.

2.3.3. Unionin laajentumisella ei ole vaikutuksia pelkästään ehdokasvaltioihin ja nykyisiin jäsenvaltioihin, vaan myös etenkin Keski- ja Itä-Euroopan muihin maihin. AK suosittelee, että kyseisiin maihin kohdistuvissa EU-toimissa kiinnitetään aiempaa enemmän huomiota pieniin ja keskisuuuriin yrityksiin, jotta yrittäjyys saisi entistä enemmän sijaa yhteiskunnallis-taloudellisessa rakenteessa ja yleisessä yhteiskuntakulttuurissa.

2.3.4. Tukholmassa kokoontunut Eurooppa-neuvosto oli yhtä mieltä siitä, että ehdokasvaltiot sitoutetaan aiempaa aktiivisemmin Lissabonissa sovitun strategian tavoitteisiin ja menetelmiin. Onkin kohtuullista odottaa, että Euroopan komissio yhdistää kaikkiin tuleviin pk-yrityksiä koskeviin aloitteisiin arvioinnin aloitteiden vaikutuksista ehdokasvaltioihin ja etenkin niiden pk-yrityksiin.

2.3.5. Komissio korostaa pk-yritys-politiikassaan erityisesti innovatiivisuutta ja huipputeknologiaa, mihin liittyy korkealaatuisten työpaikkojen luominen. Tämä on oikeutettua, mutta voidaan kuitenkin kysyä, onko ehdokasvaltioilla pk-yritystensä luonteen johdosta mahdollisuuksia ja voimavaroja ammentaa hyötyä käytettävissä olevista yhteisön rahoitusmuodoista. Osallistumiskynnys on kyseisten maiden osalta pidettävä riittävän matalana. Tällöin voidaan ottaa huomioon, että myös perinteisinä pidetyt alat voivat vaikuttaa merkittävästi talouden uudistamiseen.

2.3.6. Ehdokasvaltioiden yrityksille ja niiden organisaatioille on syytä tarjota osana laajentumista välineitä neuvotteluprosesseja hyödyntävän talouden ja työmarkkinaosapuolien vuoropuhelun vahvistamiseksi.

2.4. Pk-yritykset ja alueellinen talouselämä

2.4.1. Koska yritykset keskittyvät usein maantieteellisesti samoille alueille, tietotaloudella on vaikutuksia taloudellisen toiminnan ja työllisyyden alueelliseen jakautumiseen. Onkin tärkeää, että komissio huolehtii siitä, että kaikki alueet voivat hyötyä innovaatioita ja uutta taloutta koskevasta yritys-politiikasta. Sama pätee sähköisen kaupankäynnin edistämispolitiikkaan. AK kehottaa komissiota hyödyntämään tarvittaessa rakennerahastoja, jotta voidaan auttaa epäsuotuisassa asemassa olevia alueita uudistamaan talouttaan.

2.4.2. Alue- ja paikallisviranomaisilla on erinomainen paikallistuntemus, ja ne ovat siksi etusijaisia kumppaneita toteuttaessa unionin yritys- ja pk-yrityspolitiikkaa. AK kehottaa komissiota punnitsemaan yhteisön politiikkaa (esimerkiksi vuosien 2000–2006 toimintasuunnitelmaa pk-yritysten hyväksi) alue- ja paikallisviranomaisten poliittisiin painopistealoihin nähden sekä järjestämään tarkoitusta varten mahdollisesti seminaareja.

2.4.3. Avoimen koordinoitimenetelmän painoarvo ja tehokkuus lisääntyvät, jos indikaattoreiden määrittelyssä ovat

mukana kaikki asiaankuuluvat tahot. Tärkeää on etenkin alue- ja paikallisviranomaisten osallistuminen. On mitä tärkeintä, että kyseiset viranomaiset kutsutaan osallistumaan arviointivälineiden, indikaattoreiden sekä esikuva-analysissä käytettävien välineiden laadintaan.

2.4.4. Koulutuksessa ja opetuksessa on syytä kiinnittää huomiota yrittäjyyteen vartenotettavana nuorten työllistymisvaihtoehtona, kuten myös nuorten itsenäisten ammatinharjoittajien opastukseen alueelliset alakulttuurit huomioiden.

Bryssel 14. marraskuuta 2001.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Jos CHABERT

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto – Yhteistyössä muutosvoiman puolesta – Sisämarkkinoiden strategian katsaus vuodeksi 2001”

(2002/C 107/21)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission tiedonannon ”Yhteistyössä muutoksen puolesta – Sisämarkkinoiden strategian katsaus vuodeksi 2001” KOM(2001) 198 lopullinen,

ottaa huomioon komission 19. huhtikuuta 2001 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon puheenjohtajansa 7. kesäkuuta 2001 tekemän päätöksen laatia aiheesta lausunto ja antaa sen valmistelu valiokunta 6:n ”työllisyys, talouspolitiikka, yhteismarkkinat, teollisuus, pk-yritykset” tehtäväksi,

ottaa huomioon komission tiedonannon Euroopan parlamentille ja neuvostolle ”Euroopan sisämarkkinoiden strategia” KOM(1999) 464 lopullinen,

ottaa huomioon lausuntonsa aiheesta ”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Sisämarkkinoiden strategian katsaus vuodeksi 2000” KOM(2000) 257 lopullinen, CdR 311/2000 fin ⁽¹⁾,

ottaa huomioon lausuntonsa aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi direktiivin 97/67/EY muuttamisesta yhteisön postipalvelujen kilpailulle avaamisen jatkamiseksi” KOM(2000) 319 lopullinen – 2000/0139 COD, CdR 309/2000 fin ⁽²⁾,

ottaa huomioon lausuntonsa aiheista ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi julkisia tavara- ja palveluhankintoja sekä julkisia rakennusurakoita koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta” KOM(2000) 275 lopullinen – 2000/0115 COD ja ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi vesi- ja energiahuollon sekä liikenteen alan hankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta” KOM(2000) 276 lopullinen – 2000/0117 COD, CdR 312/2000 fin ⁽³⁾,

ottaa huomioon valiokunta 6:n syyskuun 28. päivänä 2001 hyväksymän lausuntoluonnoksen CdR 200/2001 rev. 2, jonka esittelijä oli Ulrike Rodust, D, PSE, Schleswig-Holsteinin maapäivien Eurooppa-asiain valiokunnan puheenjohtaja,

hyväksyi 14. ja 15. marraskuuta 2001 pitämässään 41. täysistunnossa (marraskuun 14. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

1. Alueiden komitean kanta komission tiedonantoon

Sisämarkkinastrategia

1.1. Alueiden komitea ilmaisee käsillä olevassa lausunnoissaan toistamiseen kantansa komission sisämarkkinastrategiaan. Komitea on jo antanut lausunnon vuoden 2000 sisämarkkinoiden strategiasta, kokonaissuunnitelmasta ja strategisista tavoitteista. Komitea vahvistaa aiemmin esittämänsä kannan.

1.2. Alueiden komitea korostaa olevansa unionin muiden elinten tavoin sitä mieltä, että sisämarkkinoiden täytäntöönpano on edelleen keskeinen ja tähän mennessä epätäydellisesti

suoritettu Euroopan integraation tehtävä. Ilman asteittain luotavia Euroopan yhtenäismarkkinoita Euroopan unioni menettäisi integraatiodynamiikkansa. Sisämarkkinoiden täytäntöönpano on erityisen tärkeää, kun ajatellaan Euroopan unionin erityisiä haasteita: keskustelua unionin tulevaisuudesta, unionin laajentumispolitiikkaa sekä maailmanlaajuistumisen taloudellisia vaikutuksia. Unionin on muututtava konkreettiseksi Euroopan kansalaisten silmissä ennen kaikkea sisämarkkinoiden avulla.

1.3. Komission vuodesta 1999 lähtien kehittämä kokonaissuunnitelma sisämarkkinoiden toteuttamiseksi seuraavina viitenä vuotena, tätä varten muotoillut strategiset tavoitteet, toiminnalliset ja lyhyen aikavälin tavoitteet sekä aikomus tarkistaa kyseiset tavoitteet 18 kuukauden välein ja jatkaa niitä uusilla suuntaviivoilla ovat välttämättömiä, jotta sisämarkkinat voidaan panna järjestelmällisesti täytäntöön. Alueiden komitea kannattaa kokonaissuunnitelmaa.

⁽¹⁾ EYVL C 148, 18.5.2001, s. 16.

⁽²⁾ EYVL C 144, 16.5.2001, s. 20.

⁽³⁾ EYVL C 144, 16.5.2001, s. 23.

1.4. Komitea on komission kanssa samaa mieltä siitä, että sisämarkkinoiden täytäntöönpanon neljä keskeistä lähtökohdasta ovat yhteisön pääoma- ja tuotemarkkinoiden tehostaminen, liiketoimintaympäristön parantaminen, kansalaisten elämänlaadun parantaminen sekä sisämarkkinoiden saavutusten hyödyntäminen muuttuvassa maailmassa.

1.5. Alueiden komitean vaatimus, jonka mukaan sisämarkkinoiden suorituskyvyn tehostamistoimissa tulee ennen kaikkea pyrkiä kestävien ja kilpailukykyisten työpaikkojen luomiseen, koskee myös vuoden 2001 sisämarkkinastrategiaa. Komitean asianomaiset ehdotukset on kuitenkin tähän mennessä otettu vain rajallisesti huomioon sisämarkkinoiden täytäntöönpanon yhteydessä.

1.6. Alueiden komitea painottaa lisäksi toistamiseen aiemmin mainitsemaan liberalisointipolitiikan rajoja ja korostaa, että neuvoston hyväksymä sisämarkkinastrategia voi tarkoittaa vain jäsenvaltioiden vapaaehtoista sitoutumista eikä komission konkreettisten ehdotusten toteuttamisvelvoitetta. Jäsenvaltioiden toimintavaraa ei tule jälkikäteen kaventaa tutkittaessa tehokkuutta, jolla EU-direktiivit on pantu täytäntöön jäsenvaltioiden lainsäädännössä.

1.7. Alueiden komitean vaatimukset läheisyysperiaatteen sekä alue- ja paikallisyhteisöjen intressien huomioon ottamisesta eivät ole tyhjää sanahelinää. Komitea panee merkille, että komissio pyrkii sisämarkkinastrategiallaan selkeästi parantamaan sisämarkkinoiden kansalaisläheisyyttä ja sisämarkkinoiden avaamista pienille ja keskiuurille yrityksille (pk-yritykset). Samalla komitea kuitenkin kaipaa sisämarkkinastrategiaan selkeää suunnitelmaa alue- ja paikallisyhteisöjen kutsumisesta mukaan ehdotettujen toimien toteuttamiseen, sillä niillä on moninaisia mahdollisuuksia ja verkostoja. Jotta läheisyysperiaatteen soveltamista voitaisiin ohjata entistä paremmin, komitea korostaa alue- ja paikallisyhteisöjen merkitystä myös tilanteissa, joissa niiden toiminta on järkevää ja tarpeellista.

Vuoden 2001 sisämarkkinastrategia

1.8. Sisämarkkinastrategia voi olla tehokas vain, jos myös EU:n toimielimet ottavat tavoitteet tosiasiallisesti ja ajoissa huomioon lainsäädäntötyössä, ja lainsäädäntö pannaan täytäntöön jäsenvaltioissa.

1.9. Vuoden 2000 sisämarkkinastrategiasta saadut kokemukset ovat osoittaneet, että liian laajaa ja riittämättömästi kohdennettua strategiaohjelmaa on vaikea toteuttaa. Alueiden komitea on komission kanssa samaa mieltä siitä, ettei tavoitteiden siirtäminen säädöksiksi ole kuluneiden 12 kuukauden aikana edistynyt tyydyttävästi. Komitea on tyytyväinen komission päätökseen vähentää sisämarkkinastrategian konkreettisia toimia 76:een ja asettaa niistä vain 40 etusijalle.

1.10. Myös hyväksytyjen säädösten täytäntöönpanoa jäsenvaltioissa voidaan vielä parantaa, vaikka jäsenvaltioiden täytäntöönpanovajetta onkin voitu vähentää. Useissa jäsenvaltioissa täytäntöönpanoaste on kuitenkin vielä pitkälti alle keskiarvon. Nähtäväksi jää, voidaanko Tukholmassa maaliskuussa 2001 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston vaatimusta hyväksytyjen säädösten täydellisestä täytäntöönpanosta sekä täytäntöönpanovajeen vähentämisestä 1,5 prosenttiin kevääseen 2002 mennessä todella noudattaa. Tähänastisten kokemusten perusteella alueiden komitea pitää kyseistä vaatimusta liian kunnianhimoisena.

1.11. Sisämarkkinoiden täytäntöönpano koskee useita aloja. Täytäntöönpanoa edistetään kuitenkin parhaiten hyväksymällä harvoja sisämarkkinadirektiivejä ja panemalla ne täytäntöön jäsenvaltioissa sen sijaan, että toteutettaisiin laaja-alaisesta strategiasta vain riittämätön osa. Tämän vuoksi alueiden komitea kannattaa komission lähtökohdasta edetä painopisteittäin. Komitea pitää myös oikeana aikomusta parantaa jäsenvaltioiden ja komission välistä tietojen vaihtoa lainsäädännön täytäntöönpanosta. Tätä varten tietoa edelleen levittävät alue- ja paikallistason tahot tulee välttämättä kutsua mukaan aktiivisina osallistujina.

1.12. Vuoden 2001 sisämarkkinastrategian toimet perustuvat komission analyysiin ja huomioihin, joissa on otettu huomioon myös yritysten ja kansalaisten kanssa käydystä vuoropuhelusta saatu palaute. Sisämarkkinoiden toiminnan puutteista käytävissä olevien tilastojen perusteella pk-yritysten ja kansalaisten ensisijaiset ongelmat ovat seuraavilla aloilla: tavaroiden vapaa liikkuvuus, sijoittumisvapaus, palveluja koskevat säännökset, henkilöiden vapaa liikkuvuus, verotuskysymykset, ympäristö- ja kuluttajansuoja-ongelmat sekä julkisiin hankintoihin ja kilpailuun liittyvät kysymykset. Alueiden komitea kehottaa kohdistamaan sisämarkkinastrategian toiminnalliset ja lyhyen aikavälin tavoitteet entistä enemmän kyseisiin ongelma-aloihin sekä asettamaan vastaavat painopisteet.

1.13. Pk-yrityksillä ja kansalaisilla on edelleen vaikeuksia hyödyntää oikeuksiaan sisämarkkinoilla. Jäsenvaltioihin perustetut sisämarkkinayhteyspisteet, joiden tehtävänä on tutkia valituksia ja ratkaista ilmaantuvia ongelmia, toimivat hyvin eri tavoin. Kaikkialla ei ole vielä havaittu kyseisten yhteyspisteiden olemassaoloa, ja niiden ongelmanratkaisukyky on vielä rajallinen. Sisämarkkinoiden täytäntöön panemiseksi on kehitettävä yhteyspisteitä ja niiden interaktiivista verkottumista. Tavoitteena on oltava yhteyspisteiden laaja tunnettuus sekä kyky ratkaista yksittäisiä ongelmia nopeasti ja epäbyrokraattisesti myös ulkomailla. Tähän ei päästä ainoastaan sähköisin verkoin ja antamalla välitöntä tietoa ajankohtaisesta sisämarkkinalainsäädännöstä.

Vuoden 2001 sisämarkkinastrategian tavoitteet

1.14. Alueiden komitea katsoo, että komission ehdottamalla vuoden 2001 sisämarkkinastrategian tavoitteilla jatketaan sisämarkkinoiden täytäntöönpanoa. Komitean mielestä tässä yhteydessä on otettava huomioon ennen kaikkea seuraavat ehdotukset:

1.15. Kaavaillut ”interaktiivinen ongelmanratkaisuverkosto” sekä ”interaktiivinen politiikan suunnittelu” voivat johtaa sisämarkkinoiden entistä nopeampaan ja ongelmien mukaan suuntautuneeseen täytäntöönpanoon, jos komissio huolehtii siitä, että alue- ja paikallistason toimijat kutsutaan mukaan kyseiseen vuoropuheluun aktiivisina osallistujina. Kyseiset välineet ovat kuitenkin soveltuvia vain, jos ehdotukset ja aloitteet todella otetaan huomioon sisämarkkinastrategiaa kehitettäessä.

1.16. Komitea kannattaa markkinoiden yksittäisten alojen suunniteltua liberalisointia. Tämä koskee myös esim. rautateiden tavarakuljetusten ja kansainvälisen henkilöliikenteen sisämarkkinoita. Unionin liberalisointipolitiikka ei kuitenkaan saa johtaa siihen, että yksittäisten alueiden tai kuntien kehitysmahdollisuuksia kavennetaan tai jopa estetään. Julkisen sektorin on edelleen voitava toimia ennen kaikkea silloin siihen on tarve, eivätkä yksityistaloudelliset vaihtoehdot ole oikeutettuja tai niitä ei ole tarjolla.

1.17. Alueiden komitea on periaatteessa samaa mieltä komission kanssa siitä, että yrityksiltä tulisi poistaa raskaat säännöt ja määräykset, ja niiden pääsyä markkinoille tulisi helpottaa standardoimalla tuotteita. Komitea on erityisen tyytyväinen komission aikomukseen kehittää ”strategia sääntely-ympäristön yksinkertaistamiseksi” ja odottaa, että kyseistä strategiaa sovelletaan etenkin EU-tasolla.

1.18. Myös alueiden komitean mielestä on toivottavaa, että laaditaan julkista tukea koskeva säädöskehys tutkimus- ja kehitystoimintaa varten, mikäli näin luodaan yhtäläiset kilpailumahdollisuudet. Tähän yhteyteen kuuluu myös sellainen EU:n tutkimuspolitiikka, joka ei sulje pois keskikokoisten tutkimushankkeiden tukemista eikä eriytettyä tutkimuksen tukemista jäsenvaltio- tai mahdollisesti aluetasolla.

1.19. Toimet ”Euroopan uusien työmarkkinoiden avaamiseksi” on asetettava etusijalle kansalaisia koskevissa sisämarkkinoiden tavoitteissa. Hankkeiden, joilla pyritään sisällyttämään ympäristönäkökohdat sisämarkkinoihin, takaamaan elintarvikkeiden turvallisuus, poistamaan sosiaaliturvaa koskevat esteet sekä edistämään perus- ja jatkokoulutusta, on palveltava juuri kyseisten tavoitteiden toteuttamista. Esitetyllä toimintasuunnitelmalla ei tule vain purkaa rajanylittäviä esteitä liikkuvuuden edistämiseksi, vaan sen avulla on samalla annettava alue- ja paikallisyhteisölle toimintavaraa uusien eurooppalaisten työmarkkinoiden tehokkaaksi hyödyntämiseksi. Alueiden komitea on tyytyväinen komission aikeisiin ottaa jo nyt hakijat huomioon sisämarkkinoiden ulkoisissa näkökohdissa.

2. Alueiden komitean suositukset*Laaja-alaiset painopisteet*

2.1. Jotta EU:n toimielimet voisivat panna ajoissa täytäntöön sisämarkkinastrategiassa kaavaillut toimet, alueiden komitea kehottaa asettamaan tärkeimmät toimet etusijalle ja velvoittamaan kulloisenkin puheenjohtajamaan asettamaan niiden täytäntöönpanon etusijalle työohjelmassaan.

2.2. Komission ja markkinoiden toimijoiden välisen vuoropuhelun ohella komission käytettävissä ovat erilaiset Internet-sivustot, kansalliset koordinoitakeskukset ja yhteyspisteet sekä kuluttajien neuvontakeskukset (Euroguichets) ja euroneuvontakeskukset (EIC). Jotta sisämarkkinoiden täytäntöönpanoa koskevaa tiedotusta jäsenvaltioiden ja komission välillä parannettaisiin, alueiden komitea ehdottaa, että vastavuoroista kuulemistahoa hyödynnettäisiin tähänastista enemmän sisämarkkinoiden toteuttamiseksi. Komitea esittää, ettei euroneuvontakeskuksia kehitettäisi vain tietopisteiksi vaan että niistä luotaisiin – mahdollisesti kuluttajien neuvontakeskusten myötävaikutuksella – ”sisämarkkinoiden työryhmiä”, johon kuuluu mm. elinkeinoelämän järjestöjen, ammattijärjestöjen, kauppakamarien sekä alue- ja paikallisyhteisöjen edustajia. Tällä tavoin komissio voisi käydä vuoropuhelua kyseisten tietoa edelleen levittävien tahojen kanssa sisämarkkinastrategian täytäntöönpanosta sekä sen vaikutuksista alueellisiin ja paikallisiin markkinoihin. Muut esimerkit osoittavat, että komissio kykenee aloittamaan kyseiset prosessit ja edistämään niitä.

2.3. Alueiden komitea on komission kanssa samaa mieltä siitä, että sisämarkkinoiden eri aloilla tapahtuneen edistyksen mittaamiseksi on kehitettävä luotettavia indikaattoreita. Komitea korostaa, että se toivoo komissio kehittävän indikaattorit, joilla voidaan mitata uusien sisämarkkinasäännösten kehittymistä ja vaikutuksia nimenomaan alue- ja paikallistasolla. Tällaisten indikaattorien avulla saataisiin tietoa tavaroiden ja palvelujen vapaan liikkuvuudesta, sijoittautumisvapaudesta, hinnoista ja standardointiasteesta, mutta myös eurooppalaisten työmarkkinoiden laajentumisesta ja työllisyyden kehityksestä, sosiaaliturvajärjestelmien yhteensopivuudesta tai yrittäjyyden leviämisestä.

Toiminnalliset ja lyhyen aikavälin tavoitteet strategisesti tärkeillä sisämarkkina-aloilla (markkinat, yritykset, kansalaiset ja ulkoiset toimet)

2.4. Alueiden komitea esittää, että sisämarkkinastrategian tarkistuksiin sisällytetään analyysi toiminnallisten ja lyhyen aikavälin tavoitteiden saavuttamista koskevasta puutteista ja tuloksista, jotka ovat ilmenneet komission omien verkostojen, pk-yritysten ja kansalaisten kanssa käydyn vuoropuhelun sekä kaavaillun ”interaktiivisen politiikan” välityksellä.

2.5. Euron käyttöönotto Euroopan yhteiseksi rahaksi on seuraava ratkaiseva askel sisämarkkinoiden luomisessa ja vahvistamisessa. Monin paikoin pelätään – perustellusti tai perusteetta – uuden rahan aiheuttavan ylimääräistä hintojen nousua. Alueiden komitea kehottaa komissiota vahvistamaan lisätoimin kansalaisten luottamusta uuteen rahaan sekä tarkkailemaan huolellisesti sen vaikutuksia hintakehitykseen. Kyseisiä lisätoimia ovat etenkin muuhun maksuliikenteeseen kuin käteissuorituksiin liittyvien maksujen alentaminen ja lähentäminen jäsenvaltioiden välillä.

2.6. Hintojen vertailu on talouden integraation ja markkinoiden suorituskyvyn hyvä indikaattori. Esimerkiksi viihdeelektroniikan hintaerot ovat EU:ssa liki 40 %, ja tuoreiden elintarvikkeiden osalta erot ovat vieläkin suuremmat. Hintaerot eivät selity ainoastaan erilaisilla arvonlisäveroasteilla vaan merkki-imago aiheuttaa kolmanneksen hintaeroista Euroopassa. Muita syitä lienevät kilpailu-, jakelu- ja markkinointi-esteet palvelualalla. Lisäksi erilaiset säännökset sekä vaikeudet teknisessä harmonisoinnissa aiheuttavat suuria ongelmia yrityksille. Vain tehokkailla ja kilpailuun suuntautuneilla markkinoilla, joilla käydään vapaata tavarakauppaa, hintoihin kohdistuu jatkuva paine. Alueiden komitea kehottaa laatimaan tutkimuksia, joissa selvitetään kyseisiä ongelmia ja esitetään ratkaisuehdotuksia. Lisäksi komitea esittää palvelujen sisämarkkinoita koskevan laaja-alaisen strategian täytäntöpanoa koskevien toimien jatkamista.

2.7. Alueiden komitea pitää nykyistä yhteiskunnallista vuoropuhelua kansalaisläheisestä ja kestävästä kuluttajapolitiikasta mahdollisuutena tehdä tarvittavia korjauksia maatalouspolitiikkaan, joka oli yhtenäismarkkinoiden tienavaaja. Kyse on ennen kaikkea terveellisten ja korkealaatuisten elintarvikkeiden tuottamisesta, jalostuksesta ja markkinoinnista sekä samanlaisesta eläin- ja ympäristönsuojelun vahvistamisesta. EU:n jäsenvaltioita koskevat yhteisön sisäisen kaupan sekä kansainvälisen vienti- ja tuontitoiminnan säännöt. Tästä on huomattavia seurauksia kuluttajansuojaan. Alueiden komitea vaatii pysyvää EU:n laajuisia lihaluujauhon- ja eläinrasvan käyttökieltoa eläinten ruokinnassa, pakollista BSE-koetta 24 kuukauden ikäisille naudoille sekä kokeen ulottamista lampaisiin ja vuohiin. Eläinsuojelua on parannettava tiukentamalla karjankasvatusta koskevia unioni- ja jäsenvaltiotason säännöksiä. Eläviä teuraseläimiä koskevat vientituet on poistettava, ja elävien eläinten kuljetusaikoja lyhennettävä huomattavasti. Alueiden komitea kehottaa komissiota muuttamaan tähänastista maatalouden tukijärjestelmää siten, että tuotantoon sidotut EU-maksut nivotaan tulevaisuudessa yhä enemmän niin sanottuun toiseen pylväaseen, johon kuuluvat luonnonsuojelu, laadunvarmistusjärjestelmien edistäminen, biomassan käyttö energiantuotantoon jne. Alueiden komitean mielestä tulisi tutkia toiseen pylväaseen kuuluvien toimien EU-rahoitusosuuden nostamismahdollisuuksia.

2.8. Kuljetus- ja energia-alojen, viestintä- ja postipalvelualojen sekä rahoituspalvelualan liberalisointi on synnyttänyt markkinatalouden dynamiikkaa, josta kaikki jäsenvaltiot ovat tähän mennessä hyötynneet. Kyseisten markkinoiden liberalisointi vaikuttaa kuitenkin etenkin rakenteellisesti heikoilla

maaseutualueilla yhä kielteisemmin infrastruktuuripalvelujen tuottamiseen. Tämän vuoksi alueiden komitea kehottaa komissiota ottamaan tulevaisuudessa entistä enemmän huomioon liberalisointipolitiikan alueelliset vaikutukset sekä kuvaamaan ja arvioimaan niitä säännöllisesti omana lukunaan asianomaisissa ehdotuksissaan (esim. joulukuuksi 2001 suunniteltu toimenpidepaketti rautateiden tavarakuljetusten liberalisoimiseksi). Tämä koskee myös ehdotuksia, jotka toteutuessaan lisäävät pk-yrityksiin ja rakenteellisesti heikkoihin alueihin kohdistuvaa kilpailupainetta, sekä esim. ”Basel II” –suositusten toteuttamista.

2.9. Alueiden komitea vaatii eurooppalaista kilpailu- ja tukipolitiikkaa, jossa otetaan huomioon aluepoliittiset tavoitteet ja joka takaa rehdin kilpailun. Tämä koskee etenkin julkista infrastruktuuria sekä muita toimia elinkeinoaluetta koskevien alueellisten tekijöiden optimoimiseksi. Komitea odottaa, että komissio luo selkeät ja myönteiset oikeudelliset puitteet julkista infrastruktuuria koskevaa politiikkaa sekä julkis- ja yksityissektorin kumppaneina toteuttamia yleishyödyllisiä julkispalveluja varten.

2.10. Teollisuuteen verrattuna pk-yritysten on suhteettoman vaikea menestyä kilpailussa. Komissio on hiljattain ryhtynyt vaatimaan tuen saajilta pankkitakuita hankkeen alussa maksettaville ennakoille (*advanced payment*). Kyseinen vakuusväline aiheuttaa kustannuksia ja myös pienentää muita hankkeita varten saatavaa lainaa, joten etenkin pk-yritysten toimintavara kaventuu ratkaisevasti. Alueiden komitea kehottaa komissiota asettamaan tuen saajien asiattoman toiminnan varalta voimakkaita sanktioita epäsäännönmukaisuuksien ehkäisemiseksi. Komitea kehottaa myös tarkistamaan, voidaanko pk-yrityksiä varten luoda poikkeussäännöt ennakon takaamiseksi.

2.11. Alueiden komitea on komission kanssa samaa mieltä siitä, että Euroopan talousalue kärsii ylisääntelystä. Näin rajoitetaan pysyvästi etenkin pk-yritysten kehittymismahdollisuuksia. Komitea pahoittelee sitä, että EU itse on vaikuttanut huomattavasti tähän kehitykseen. Näin ollen komitea on erityisen tyytyväinen komission aikeeseen esittää vuoden 2001 loppuun mennessä laaja-alainen strategia yhteisö- ja jäsenvaltiotason sääntelyn yksinkertaistamiseksi. Komitea kehottaa komissiota ottamaan tässä yhteydessä tarkasti huomioon läheisyysperiaatteen ja keskittymään puitesäädöksiin.

2.12. Alueiden komitea pahoittelee, että useita EU:n ehdotuksia talouskehityksen edistämiseksi sisämarkkinoilla haittaa vaatimusten monitahoisuus ja päätöksentekoprosessin epäselvyys. Tämä koskee myös rakennerahastotuen hallinnointia sellaisten säännösten mukaan, jotka ovat usein ristiriitaisia jäsenvaltioiden olemassa oleviin tehokkaisiin instituutioihin nähden, mikä johtaa usein rinnakkaisten hallintorakenteiden syntymiseen. Komitea kehottaa komissiota kiinnittämään tähän näkökohtaan erityistä huomiota väliarviointien yhteydessä sekä esittämään kertomuksen hallintomenettelyjen yksinkertaistamisesta olemassa olevien alueellisten ja kansallisten hallintorakenteiden avulla.

2.13. Jotta pk-yritykset ja kansalaiset voisivat hyödyntää oikeuksiaan sisämarkkinoilla ja esiin tulevat ongelmat voitaisiin ratkaista mahdollisimman pian, alueiden komitea kannattaa komission ajatuksia kiinnittää erityistä huomiota kyseiseen haasteeseen. Komitean mielestä anonyymeille vuoropuheluverkostoille voitaisiin antaa kasvot ja konkreettista ongelmanratkaisua nopeuttaa myös yksittäistapauksissa, jos EU-tasolla olisi "sisämarkkinoiden oikeusasiamies". Kansalaiset ja yritykset voisivat kääntyä suoraan oikeusasiamiehen puoleen, ja näin myös varmistettaisiin sisämarkkinalainsäädännön soveltaminen yhteistyössä yhteyspisteiden ja jäsenvaltioiden hallitusten kanssa.

2.14. Sisämarkkinoiden täytäntöönpanon myötä ei prosessia, joka perustuu liikkumis- ja sijoittautumisvapauteen sekä kilpailuun ja kasvuun, voi enää pysäyttää. Pk-yritysten rajanylittävä toiminta voi kuitenkin vaikeutua niin sanottujen "kovien" ja "pehmeiden" esteiden vuoksi, kuten seuraavista esimerkeistä ilmenee.

2.15. Jokaisen ulkomailla toimivan yrityksen on varauduttava siihen, että se joutuu noudattamaan naapurimaassa voimassa olevaa työehtosopimusta. Lisäksi naapurivaltion ammattijärjestöt odottavat, että lähettävän yrityksen työntekijät kuuluvat alan ammattijärjestöön myös silloin, kun sillä ei ole toimipaikkaa naapurimaassa. Tämä aiheuttaa oikeudellista epävarmuutta lähettävälle yritykselle, sillä usein ei ole olemassa kodifioituja vähimmäispalkkasäännöksiä (rakennusalan työehtosopimus), ja eri maiden palkkaehtoja on vaikea vertailla keskenään palkan sivukulujen erilaisen rakenteen vuoksi. Näin ollen palkan sivukulujen suoritusta ei mahdollisesti tunnusteta vähimmäispalkkasäännöksissä. Alueiden komitea kehottaa ko-

missiota laatimaan tiivistetyn katsauksen toteutuskelpoisista ehdotuksista, jotta yritysten käyttöön annettaisiin edes menetelmä summittaista vertailua varten.

2.16. Alueiden komitea on komission kanssa samaa mieltä siitä, että lukuisat tekijät rajoittavat edelleen työntekijöiden liikkuvuutta sisämarkkinoilla ja että kyseisten liikkuvuuden esteiden poistamisen on oltava keskeisellä sijalla sisämarkkinastrategiaa täytäntöön pantaessa. Tämä ei välttämättä edellytä jäsenvaltioiden verotus- ja sosiaaliturvajärjestelmien yhdenmuokaistamista. Ratkaisevia ovat pikemminkin yleisluonteiset säännökset, jotka mahdollistavat erilaisten institutionaalisten järjestelmien yhteensovittamisen yksittäisen työntekijän kannalta. Komitea on tyytyväinen kevääksi 2002 suunniteltuun komission toimintasuunnitelmaan uusien eurooppalaisten työmarkkinoiden avaamiseksi sekä kaikkiin muihin ehdotuksiin, jotka koskevat ammattipätevyyden tunnustamista. Komitea muistuttaa kuitenkin, ettei liikkuvuuden edistäminen ja lisääminen koske vain huippuammattilaisia vaan pätevyydeltään kaikenlaisia työntekijöitä.

2.17. Alueiden komitea kehottaa komissiota tähänastisten myönteisten tulosten perusteella sisällyttämään raja-alueilla toteutettaviin tukiohjelmiinsa (mm. Eures tai Interreg) entistä enemmän myös "pehmeiden" liikkuvuuden esteiden poistamista koskevia näkökohtia. Kielitaidon hankkiminen on etenkin raja-alueilla asetettava etusijalle, jotta edistettäisiin liikkuvuutta Euroopan unionissa ja edistettäisiin sisämarkkinoiden täytäntöönpanoa. Komitea on tässä yhteydessä tyytyväinen esimerkiksi tiedotus- ja julkisuuskampanjaan "Euroopan kielten teemavuosi 2001". Komitea kehottaa komissiota ja Eurooppa-neuvostoa jatkamaan kyseistä välinettä erityistoimilla liikkuvuuden edistämiseksi.

Bryssel 14. marraskuuta 2001.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Jos CHABERT

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille – Biologista monimuotoisuutta koskevat toimintasuunnitelmat luonnonvarojen säilyttäminen, maatalouden, kalastuksen sekä talous- ja kehitysyhteistyön alalla”

(2002/C 107/22)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission tiedonannon neuvostolle ja Euroopan parlamentille aiheesta ”Biologista monimuotoisuutta koskevat toimintasuunnitelmat luonnonvarojen säilyttämisen, maatalouden, kalastuksen sekä talous- ja kehitysyhteistyön alalla” KOM(2001) 162 lopullinen,

ottaa huomioon työvaliokuntansa 12. kesäkuuta 2001 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan viidennen kohdan nojalla tekemän päätöksen laatia lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille – Biologista monimuotoisuutta koskevat toimintasuunnitelmat luonnonvarojen säilyttämisen, maatalouden, kalastuksen sekä talous- ja kehitysyhteistyön alalla” sekä antaa lausunnon valmistelu valiokunta 4:n ”maankäyttö, taajama-asiat, energia, ympäristö” tehtäväksi,

ottaa huomioon Euroopan ympäristökeskuksen raportin ”Environment in the European Union at the turn of the century”,

ottaa huomioon komission tiedonannon neuvostolle ja Euroopan parlamentille biologista monimuotoisuutta koskevasta Euroopan yhteisön strategiasta KOM(1998) 42 lopullinen,

ottaa huomioon neuvoston 25. lokakuuta 1993 tekemän päätöksen biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen tekemisestä ⁽¹⁾,

ottaa huomioon tiedon saantia, kansalaisten osallistumisoikeutta sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta ympäristöasioissa koskevan Euroopan yhteisöjen ja Yhdistyneiden kansakuntien välillä tehdyn yleissopimuksen,

ottaa huomioon valiokunta 4:n lokakuun 8. päivänä 2001 hyväksymän lausuntoluonnoksen (CdR 201/2001 rev.), jonka esittelijä oli Giuseppe Torchio (Spinedan kunnanjohtaja, I-PPE),

hyväksyi 14. ja 15. marraskuuta 2001 pitämässään 41. täysistunnossa (marraskuun 15. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

1. Alueiden komitean kanta

1.1. Euroopan komissio lähetti 27. maaliskuuta 2001 neuvostolle ja Euroopan parlamentille tiedonannon aiheesta ”Biologista monimuotoisuutta koskevat toimintasuunnitelmat luonnonvarojen säilyttämisen, maatalouden, kalastuksen sekä talous- ja kehitysyhteistyön alalla”. Aloite juontaa juurensa toimista, joilla pyritään torjumaan Euroopan ja koko maailman biologisen monimuotoisuuden huolestuttavaa vähenemis- ja häviämisuuntausta. Kokonaisten lajien, luontotyyppien, ekosysteemien ja geeniperimän vähenemis- ja häviämistähti ei ole kuitenkaan hidastunut Euroopassa tai muualla maailmassa.

1.2. Alueiden komitea yhtyy komission huoleen siitä, että eräiden tietojen mukaan keskimäärin yli kolmannes Euroopan perhos- ja lintulajeista ja neljännes tiettyjen kasviryhmiä lajeista on kuollut sukupuuttoon, minkä lisäksi joissakin jäsenvaltioissa yli kaksi kolmannesta nykyisistä luontotyypeistä on uhattuna. Euroopan kosteikkojen pinta-ala on vähentynyt viime vuosikymmeninä 60 prosentilla, noin sata kotieläinrotua on kuollut sukupuuttoon, ja jäljellä olevista roduistakin 30 prosenttia on uhattuna. FAO:n antamat luvut ovat vieläkin

huolestuttavampia, sillä niiden mukaan yli 11 000 kasvi- ja eläinlajia on välittömässä vaarassa ihmisen toiminnan vuoksi. Lisäksi luonnonvaraisten kasvien ja eläinten kansainvälinen kauppa uhkaa maailmanlaajuisesti 30 000:tta lajia, ja Amazonin alueella aiheutuu suunnatonta tuhoa, kun vuosittain hävitetään noin 600 000 km² metsää.

1.3. Alueiden komitean mielestä maatalouden, kalastuksen ja monien teollisuusprosessien, myös lääketieteellisten, kestävän kehityksen aikaansaamiseksi pitkällä aikavälillä on syytä painottaa moraalista velvollisuutta säilyttää biologinen monimuotoisuus, koska se tarjoaa monille kunnille kehitysmahdollisuuden ja sen häviäminen, väheneminen tai tiivistyminen heikentää kyseisten alueiden talousnäköymiä.

1.4. Alueiden komitean mielestä biologista monimuotoisuutta tukemalla voidaan parantaa konkreettisesti myös elämänlaatua etenkin paikallistasolla. Alue- ja paikallisviranomaisiin vedotaan voimakkaasti biologisen monimuotoisuuden puolesta, koska vaatimukset ovat kasvaneet ja ihmiset ovat yhä enemmän huolissaan monimuotoisuuden vähenemisestä. Yhä useammat pitävät elämänlaadun mittarina taloudellisen hyvinvoinnin lisäksi tietyn tasoisen luonnon ja ympäristön säilyttämistä, jota vaaditaan kansalaisyhteiskunnassa alati kiivaammin

(1) EYVL L 309, 13.12.1993.

ympäristö- ja eläinsuojelujärjestötoiminnan laajentuessa. Kansainvälisten huippukokousten ja hallinnon edustajien tapoamisten järjestämisellä Euroopan kaupungeissa on entistä enemmän myös poliittista vaikutusta hallitukseen ja yleiseen turvallisuuteen, koska vallitsevan politiikan ja globalisaation vastustus on saanut määrätietoisempia muotoja.

1.5 On kuitenkin totta, että vaikka biologisen monimuotoisuuden säilyttämisestä kannetaan yhä laajemmin huolta, ympäristöjärjestöt vastustavat ennen muuta tuotantoketjun tiettyjen osasten käsittelyä ja geneerimuuntelua.

1.6 Alueiden komitea on samaa mieltä siitä, että politiikkaa on tehostettava ottamalla käyttöön muitakin kuin perinteisiä luonnonsuojelutoimia. Suojelutoimet on ulotettava paljon laajemmalle alueelle kuin niille 10–20 prosentille maapallon pinta-alasta, jotka voitaisiin nimetä suojelualueeksi. Biologisen monimuotoisuuden säilyttämiseksi on torjuttava hormonaalisia haitta-aineita, pysyviä orgaanisia yhdisteitä (POP-yhdisteitä) ja lajeja uhkaavien vieraiden lajien lisääntymistä sekä seurattava tiettyjen muuntogeenisten organismien käyttöönoton vaikutuksia.

Maaseutu ja maatalouden puoliksi luonnontilaiset ekosysteemit ovat biologisen monimuotoisuuden todellisia varastoja. Onkin erityisen toivottavaa, että niiden historian ja identiteetin määrittämisestä ja suojelusta muodostuu uusi EU:n alueita yhdistävä tekijä, kun hahmotellaan uutta, kaupunkikeskeisyydestä ja teollisuuspainotteisuudesta pois suuntautuvaa Eurooppaa.

Biologisesti monimuotoiset alueet tulisi katsoa yhteisön politiikan lähtökohdaksi olevan Euroopan aluekehitysuunnitelman (ESDP) suuntaviivojen mukaisesti tekijöiksi, joista ei voida käydä kauppaa Euroopan maankäyttöä ohjattaessa.

2. Alueiden komitean suositukset

2.1 Alueiden komitea yhtyy komission esittämään ajatukseen, jonka mukaan toimintasuunnitelmia ja niiden tehoa pitää seurata ja käyttöön tulee ottaa indikaattoreita hankkeiden toteutuksen valvomiseksi ja sen varmistamiseksi, että yksittäisiä yhteisön toimia toteutettaessa politiikan välineitä käytetään kestävästi kehityksen mukaisesti.

2.2 Vaikka komissio, Euroopan ympäristökeskus, jäsenvaltiot ja alan kansainväliset järjestöt ovat paneutuneet aiheeseen, toimintasuunnitelmien täytäntöönpanojärjestelmille ei ole vielä laadittu tarkkoja indikaattoreita. Kokonaisvaltaiset puitteet tällaisen toiminnan kehittämiseksi esitetään kuitenkin jo komission Helsingin huippukokoukselle antamassa kertomuksessa. Alueiden komitea korostaa, että indikaattoreissa tulee ottaa huomioon paikalliset realiteetit ja että niiden tulee olla

keskenään vertailukelpoisia. Maatalouden ekosysteemeille on laadittava pysyvät erityisindikaattorit, joilla voidaan osoittaa, esiintykö Euroopan historiallisiin maaseutumaisemiin liittyviä elementtejä alueellisesti, lineaarisesti vai pistemäisesti vai esiintyykö niitä lainkaan. Biologisen monimuotoisuuden indikaattoreissa tulee lisäksi ottaa huomioon eri rotujen esiintyminen sekä maanomistus- ja palkkiojärjestelyt, jotka tulee nähdä osana Euroopan luonnon alueellisia erityispiirteitä ja ilmennyksiä.

2.3 Alueiden komitea toivoo, että määrittelykehystä valmisteltaessa otetaan ensisijaisesti huomioon jäsenvaltioiden ehdotukset biologisen monimuotoisuuden indikaattoreiksi, sillä jäsenvaltiot ovat jo pitkään osallistuneet alue- ja paikallisyhteisöjen kanssa ensisijaisten indikaattorien valintakriteerien määrittelyyn. Komitea toivoo myös, että indikaattoreihin saadaan uusia ulottuvuuksia yhtenäisen tietojenvaihtojärjestelmän avulla.

2.4 Eri toiminta-aloilla toteutettavat ympäristönsuojelupoliittiset ja biologista monimuotoisuutta edistävät toimet liittyvät tiiviisti alue- ja paikallisyhteisöjen erityistoimiin sekä suoraan että yhteisvaikutuksessa laajempien ja kokonaisvaltaisempien aloitteiden kanssa, joita on käynnistetty jäsenvaltioissa, yhteisötasolla Euroopan ympäristökeskuksen kanssa ja kansainvälisten aiesopimusten puitteissa.

2.5 Alueiden komitea toivoo, etteivät äskettäin tehdyt, biologisen monimuotoisuuden suojelua epäilemättä edistävät ympäristöalan kansainväliset pöytäkirjat ja sopimukset merkitse vain sitä, että tiettyjen jäsenvaltioiden hallitukset halusivat tehdä pesäeron edelliseen hallitukseen asettamalla vastakkaiselle ideologiselle kannalle, vaan että kyseisten maiden kasvis- ja eläimistön ja muun eliöstön säilyttämiseen mahdollisimman runsaslajisina paneudutaan toden teolla.

2.6 Arvioitaessa toimenpiteiden kustannusten ja hyödyn suhdetta ja laadittaessa maatalouden, teollisuuden ja muiden toiminta-alojen hyvien tuotantotapojen oppaita tulee tarkastella myös toimenpiteiden välittömiä ja välillisiä vaikutuksia biologisen monimuotoisuuden säilymiseen. Lisäksi tässä yhteydessä tulee välttää yksinomaan tuotanto- ja taloussuuntautuneiden muuttujien käyttöä ja arvioida toimenpiteistä ympäristölle aiheutuvaa välitöntä tai välillistä haittaa tai hyötyä.

2.7 Alueiden komitean mielestä on syytä seurata (ihmisen toiminnan aiheuttaman) maailmanlaajuisen ilmastomuutoksen vaikutuksia luonnollisiin ja puoliksi luonnontilaisiin ekosysteemeihin sekä paikallisyhteisöjen talouselämään (esim. lumisateiden ja vuoristomatkailemisen suhdetta, merenpinnan korkeuden vaihtelun vaikutuksia rannikoihin, vesivarojen ja juomavesivarojen vaihtelua ja ilmastomuutoksen uusia haittavaikutuksia).

Ihmisen toiminnasta aiheutuvat kasvihuonekaasupäästöt (CO₂, CFC:t ja N₂O) muuttavat ilmastoa, mutta tiedeyhteisössä on ristiriitaisia käsityksiä muutosten ilmenemislajuuudesta ja -paikoista. Ilmastonmuutoksen oletetuista ja eniten huolta herättävistä vaikutuksista voidaan tiivistäen mainita seuraavat:

- merenpinnan nousun vaikutukset rannikoihin
- sademäärien muutokset ja niiden mahdolliset vaikutukset kasvistoon, agroekosysteemeihin ja metsiin
- biologisen monimuotoisuuden häviämistahdin kiihtyminen
- poikkeuksellisten sääilmiöiden esiintymistiheyden kasvu
- sademäärien ja lämpötilojen vaihtelut
- lumi- ja jääpeitteisten alueiden pinta-alan vaihtelut
- kasvipeitteisten alueiden pinta-alan ja kasviston vaihtelu
- vieraiden lämpöä suosivien lajien (hyönteisten, rikkakasvien jne.) määrän vaihtelu.

Biologisen monimuotoisuuden suojelemiseksi onkin erityisen tärkeää yksilöidä ilmastonmuutosindikaattorit, joissa otetaan huomioon edellä mainittujen ympäristötyyppien ja niiden eliöyhteisöjen muutokset.

2.8. Alueiden komitea pitää aiheellisena, että biologista monimuotoisuutta ja sitä eniten uhkaavia tekijöitä ryhdytään valvomaan paikallisesti (kuten Sveitsissä ja Alankomaissa jo tehdään biologisen monimuotoisuuden valvontaverkostojen avulla). Paikallisjohtoisen seurantajärjestelmän avulla suojelu-

politiikkaa voitaisiin suunnata ja korjata paikallisesti ja integroida se valtiolliseen ja kansainväliseen sääntelykehykseen.

Tiivistäen voidaan todeta, että biologisen monimuotoisuuden paikallisvalvonnan avulla voitaisiin

- lisätä tietoisuutta biologisesta monimuotoisuudesta
- tutkia kriittisiä alueita tarkasti ja määrittää niiden tilanteen vakavuus
- määrittellä tarkasti uhkatekijöiden ja ympäristöindikaattorien korrelaatio-suhde
- luoda paikallis- ja aluekehityksen malleille konkreettinen perusta
- tukea teknisesti ja tieteellisesti päätöksentekoa ja jäsenvaltioiden ympäristösuunnittelua
- arvioida indikaattorien perusteella luonnonperinnön hallinnan onnistumista
- määrittää tiettyjen ympäristönhoitotoimenpiteiden haluttu tai toteutuneet vaikutukset talouden mittarein
- saada jäsenvaltiot panemaan täytäntöön Euroopan unionin biologista monimuotoisuutta koskevat tiedotusstandardit (paikalliset Agenda 21 -toimintaohjelmat).

2.9. Alueiden komitea katsoo, että nykyiset ympäristötiedon keruuverkostot tulisi sovittaa yhteen ja perustaa Euroopan ympäristökeskuksen mallin mukainen verkkojen verkosto. Ympäristötieto on etenkin paikallistasolla biologisen monimuotoisuuden konkreettisen hoidon avaintekijä. Tiedonkulun laadun takaamiseksi on välttämätöntä, että alueelliset ympäristöhallintoviranomaiset sekä valtio- ja yhteisötason elimet koor-dinoivat toimintaansa.

Bryssel 15. marraskuuta 2001.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Jos CHABERT

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi rakennusten energiatehokkuudesta”

(2002/C 107/23)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi energiatehokkuudesta KOM(2001) 226 lopullinen – 2001/0098 COD,

ottaa huomioon Euroopan unionin neuvoston 6. kesäkuuta 2001 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 175 artiklan 3 kohdan nojalla tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon työvaliokuntansa 12. kesäkuuta 2001 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu valiokunta 4:n ”maankäyttö, taajama-asiat, energia, ympäristö” tehtäväksi,

ottaa huomioon aiheesta ”Valmistautuminen Kioton pöytäkirjan täytäntöönpanoon” antamansa lausunnon (CdR 295/99 fin) ⁽¹⁾ (komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille),

ottaa huomioon aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön käytön edistämiseksi sähkön sisämarkkinoilla” antamansa lausunnon (CdR 191/2000 fin) ⁽²⁾,

ottaa huomioon aiheesta ”Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaali- komitealle ja alueiden komitealle – Toimintasuunnitelma energiatehokkuuden parantamiseksi Euroopan yhteisössä” antamansa lausunnon (CdR 270/2000 fin) ⁽³⁾,

ottaa huomioon valiokunta 4:n lokakuun 8. päivänä 2001 hyväksymän lausuntoluonnoksen CdR 202/2001 rev., jonka esittelijä oli Annette McNamara (Corkin kreivikunnanvaltuutettu, IRL, EA)

ja katsoo, että energiatehokkuus edistää merkittävästi ilmaston suojelua ja Kiotossa sovittujen unionin päästörajoitusvelvoitteiden toteuttamista,

hyväksyi 14. ja 15. marraskuuta 2001 pitämässään 41. täysistunnossa (marraskuun 15. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

Alueiden komitean kanta

Alueiden komitea

1. on tyytyväinen komission ehdotukseen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi rakennusten energiatehokkuudesta.

2. toteaa, että energiatehokkuus edistää merkittävästi ilmaston suojelua ja Kiotossa sovittujen unionin päästörajoitusvelvoitteiden toteuttamista ja suosittaa, että komissio pyrkii edelleen tehostamaan Kioton pöytäkirjassa vahvistettujen sitoumusten täyttämistä.

3. on tyytyväinen komission vakaaseen päätökseen parantaa rakennusten energiatehokkuutta, mikä lisää energiapolitiikan kestävyyttä ja toimitusvarmuutta ja on lisäksi merkittävä askel kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi ja siis ilmastonsuojelun toteuttamiseksi Kioton sopimuksen mukaisesti.

4. korostaa, että direktiivillä pyritään täydentämään ja tukemaan jäsenvaltioiden toimintaa läheisyysperiaatteen mukaisesti.

5. korostaa paikallis- ja alueviranomaisten etusijaista asemaa kuluttajatasolla, kun tarkastellaan aluesuunnittelu- ja rakennusmääräyksiä, niiden täytäntöönpanon valvontaa sekä muita toimintalinjoja.

⁽¹⁾ EYVL C 57, 29.2.2000, s. 81.

⁽²⁾ EYVL C 22, 24.1.2001, s. 27.

⁽³⁾ EYVL C 144, 16.5.2001, s. 7.

6. tähdentää ehdotetun direktiivin työllisyysvaikutuksia.

7. on tyytyväinen, että ehdotetut säädökset ovat joustavia jo olemassa olevien rakennusten osalta, varsinkin kulttuuriperintöön kuuluvien ja muiden sellaisten erityisten rakennusten osalta, joissa energiatehokkuutta edistävät toimet rakennusten ulkovaipassa eivät välttämättä ole tarkoituksenmukaisia tai mahdollisia toteuttaa.

8. on tyytyväinen, että rakennusten ulkovaipan parantamiseen kiinnitetään erityishuomiota, mutta kehottaa painokkaasti komissiota parantamaan merkintäjärjestelmää ja edistämään sellaista lainsäädäntöä, jolla rohkaistaan yrityksiä parantamaan valmistamiensa laitteiden energiatehokkuutta.

9. pitää myönteisenä, että julkiset rakennukset ja yleisön paljon käyttämät rakennukset ovat direktiivissä etusijalla ja painottaa paikallis- ja alueviranomaisten otollista asemaa tässä suhteessa.

10. suhtautuu myönteisesti aloitteisiin harmonisoida jäsenvaltioiden toimet energiatehokkuuden parantamiseksi ja toteaa sen olevan yksi askel jäsenvaltioiden toimien johdonmukaistamiseksi euroopanlaajuisesti.

Alueiden komitean suositukset

Alueiden komitea

11. kehottaa komissiota varmistamaan, että yhteisön jäsenyyteen valmistautuvat valtiot ottavat energiatehokkuutta säätelevän lainsäädännön osaksi omaa lainsäädäntöään samanaikaisesti nykyisten jäsenvaltioiden kanssa.

12. korostaa lisätoimien tarpeellisuutta myöntäen lainsäädännön nopean täytäntöönpanemisen tarpeen – on tärkeää, että kaikki toimet toteutetaan vaiheittain siirtämättä kuitenkaan jo ehdotettua määräaikaa.

13. korostaa tarvetta liittää terveys- ja turvallisuusmääräykset julkisten rakennusten energiasertifointiin ja painottaa näin, että direktiivin avulla tulee edistää energia- ja ympäristötavoitteiden yhdistämistä muuhun politiikkaan.

14. painottaa tarvetta parantaa julkisessa omistuksessa olevien asuinrakennusten energiatehokkuutta erityisesti koska tällaisten kiinteistöjen asukkaat saattavat usein kärsiä muita enemmän polttoaineen puutteesta.

15. kehottaa komissiota laajentamaan direktiivin alaa siten, että rakennusten ulkovaipan elinkaarianalyysiin sisältyy kuvaus vaipan vaikutuksista hiilen kiertoon – näin varmistettaisiin, että kuluttajat ja säännösten laatijat ymmärtäisivät paremmin, millaiset vaikutukset rakennusten ulkovaipan sisältämällä tuotteilla on hiilen kierokulkuun luonnossa.

16. kehottaa painokkaasti komissiota tukemaan ja hyödyntämään edelleen unionin omia ja varsinkin uusiutuvia energianlähteitä.

17. pitää hyvänä komission ehdotusta yhtenäistettyjen energiatehokkuutta koskevien standardien yhteiseksi laskentamenetelmäksi ja toivoo näiden standardien soveltamisen pikaista aloittamista uusien rakennusten osalta ja joidenkin kunnostettavien olemassa olevien rakennusten osalta.

18. on tyytyväinen ehdotukseen, joka koskee uusien standardien pohjalta luotavien uusien ja olemassa olevien rakennusten sertifiointijärjestelmiä, ja ehdottaa, että direktiivin piiriin eivät kuuluisi vain yksittäiset rakennukset vaan myös samalla tontilla olevat rakennukset, joiden yhteinen lattiapinta-ala on yli 1 000 m².

19. kannustaa jäsenvaltioita ja asiaankuuluvissa tapauksissa myös paikallis- ja alueviranomaisia antamaan säädöksiä, joilla rakennusten omistajille tarjotaan taloudellinen kannustin vähentää rakennusten energiankulutusta ja jolla heidät palkitaan passiivisen aurinkoenergian käyttöön ottamisesta rakennuksissaan.

20. kehottaa painokkaasti komissiota sisällyttämään muun muassa SAVE-ohjelmaan konkreettisia toimia kuten rakennusten muutostöitä, jotta direktiivin toimeenpanon aloittaminen saisi kenties kaivatun sysäyksen.

21. huomauttaa, että tarvitaan ohjelmia, jotka tarjoavat toiminta-alueen erityisesti alue- ja paikallisviranomaisille, kun otetaan huomioon direktiivin vaikutukset yleisön paljon käytämiin rakennuksiin sekä paikallisviranomaisten hallinnoimaan asuntokantaan.

22. tähdentää tarvetta laajentaa liittymisen valmistelutoimia erityisesti energia-alaa koskevien auditointiohjelmien ja alueellisten ja paikallisten energiatoimistojen perustamisen osalta sekä konkreettisten toimien osalta.

23. muistuttaa komissiota alue- ja paikallisviranomaisten keskeisestä roolista energianhallinnassa ja painottaa erityisesti SAVE-energianhallintatoimistojen mahdollisuuksia direktiivin täytäntöönpanon avustamisessa kaupungeissa, alueilla ja saarilla koko EU:ssa sekä yhteisön jäsenyyteen valmistautuvissa valtioissa.

24. painottaa tarvetta varmistaa, että yhtenäisen järjestelmän puuttuessa joidenkin jäsenvaltioiden muita aiemmin

aloitettu lainsäädännön soveltaminen ei vaikuttaisi haitallisesti jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Bryssel 15. marraskuuta 2001.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Jos CHABERT

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto Puhdasta ilmaa Eurooppaan - ohjelma: Kohti ilmanlaadun teemakohtaista strategiaa”

(2002/C 107/24)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission tiedonannon ”Puhdasta ilmaa Eurooppaan -ohjelma: Kohti ilmanlaadun teemakohtaista strategiaa” KOM(2001) 245 lopullinen,

ottaa huomioon komission työasiakirjan ”Puhdasta ilmaa Eurooppaan (CAFE)” SEC(2001) 688,

ottaa huomioon komission 5. toukokuuta 2001 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla tekemän päätöksen pyytää asiasta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon työvaliokuntansa 12. kesäkuuta 2001 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu valiokunta 4:n ”maankäyttö, taajama-asiat, energia, ympäristö” tehtäväksi,

ottaa huomioon aiheista ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi kansallisista päästörajoista tietyille ilman epäpuhtauksille” ja ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi ilman otsonista” antamansa lausunnon (CdR 358/99 fin) ⁽¹⁾,

ottaa huomioon valiokunta 4:n 8. lokakuuta 2001 hyväksymän lausunntoluonnoksen CdR 203/2001 rev., jonka esittelijä oli António Paiva (Tomarin kaupunginhallituksen puheenjohtaja, P, PPE),

hyväksyi 14. ja 15. marraskuuta 2001 pitämässään 41. täysistunnossa (marraskuun 15. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon yksimielisesti.

1. Alueiden komitean huomioita

1.1. Euroopan ilmanlaatua on edelleen parannettava. Jatkuva ilman saastuminen uhkaa sekä kansanterveyttä että ympäristöä. Toiminta on nivottava kuudenteen ympäristöä koskevaan toimintaohjelmaan, painotettava kestävää kehitystä ja myönnettävä, että on pyrittävä kaikin tavoin luomaan ”kestäviä kaupunkeja”, joissa terve elinkeinoelämä ja hyvälaatuinen ilma

ovat sopusoinnussa keskenään (muiden kansanterveyteen ja ympäristöön vaikuttavien tekijöiden kanssa). CAFE-ohjelmassa on puututtava ongelmaan kattavasti ja kokonaisvaltaisesti ja keskityttävä kaupunkialueisiin. Ohjelman tulee olla Euroopan kansalaisten ja ympäristön avain puhtaaseen ilmaan.

1.2. On erittäin tärkeää, että on käynnistetty ilmanlaadulle omistettu teemakohtainen ohjelma, jonka avulla on tarkoitus parantaa elämänlaatua. Näin useat toimet voidaan nivoa toisiinsa, erityisesti kaupunkialueiden kestävään kehittämiseen tähtäävät toimet.

⁽¹⁾ EYVL C 317, 6.11.2000, s. 35.

1.3. On tärkeää käsitellä seuraavia perusasioita:

- ilmanlaatua koskevien erityistoimintalinjojen sisällyttäminen yhdenmukaiseen runkoon ja niiden niveltäminen alakohtaisiin toimintaperiaatteisiin
- toimintalinjojen kehittäminen tieteelliseltä pohjalta
- eri sidosryhmien osallistuminen toimintaan
- sen tosiseikan tunnustaminen, että kaikkein herkimmillä väestöryhmillä (varsinkin lapsilla, vanhuksilla ja hengityselinsairauksia potevilla) on ilman epäpuhtauksien suhteen erityistarpeita
- ilmansaasteille altistumisen, maankäytön ja kuluttajakäyttäytymisen välisten vuorovaikutussuhteiden tunnustaminen
- läheisyysperiaatteen takaaminen, sillä useisiin toimiin on ryhdyttävä paikallis- ja alueviranomaisten tasolla
- sen tosiseikan tunnustaminen, että tarvitaan lisää välineitä takaamaan määritellyn strategian ja asetettujen tavoitteiden asianmukainen noudattaminen
- tulosten seurantarjestelmän käyttöönotto laadunvalvonnan takaamiseksi.

2. Alueiden komitean suosituksia

2.1. Yleistä

2.1.1. Nyt tehty ehdotus on pettymys, koska ongelmaa lähestytään liian yleisellä tasolla eikä ehdotus sisällä konkreettisia määräyksiä siitä, millä tavoin uusi ohjelma nivotaan nykyisiin ilmanlaatuun liittyviin toimiin.

2.1.2. Vaikka ehdotuksessa myönnetään, että ilmanlaatuun liittyvillä toimintaperiaatteilla ja alakohtaisilla erityispolitiikoilla on yhtymäkohtia, siinä ei esitetä otettavaksi käyttöön välineitä, joilla ne nivotaan toisiinsa ja jotka voisivat johtaa painopistealojen määrittelyyn ja eri ohjelmien välisten mahdollisten ristiriitojen ratkaisuun.

2.1.3. Ohjelman ensimmäisessä vaiheessa keskitytään liaksi hiukkaspäästöihin ja otsoniin. Nämä epäpuhtaudet ovat ongelma, johon on puututtava lyhyellä aikavälillä, ja ne liittyvät välittömästi ja välillisesti moniin päästölähteisiin. Liiallinen keskittyminen näihin epäpuhtauksiin rajoittaa kuitenkin ohjelman integraatiotavoitteita. Esimerkkinä mainittakoon, ettei ehdotuksessa käsitellä ilmastonmuutosta eikä orgaanisia epäpuhtauksia, jotka muodostavat erilaisen kokonaisuuden ja joihin on puututtava eri tasoilla.

2.2. Ilmanlaatu politiikkojen tieteellinen pohja

2.2.1. Ehdotuksessa viitataan liian hämärästi nykyisiin mekanismeihin, joita on kehitetty käytettävissä olevan tieteellisen tiedon hyödyntämiseksi toimintalinjojen, painopistealojen ja strategioiden suunnittelussa.

2.2.2. Vaikka ehdotuksessa korostetaan toimien niveltämistä kuudenteen tutkimusta ja teknologista kehittämistä koskevaan puiteohjelmaan, siihen on suhtauduttava varauksella. Kyseisessä kuudennessa puiteohjelmassa ilmansaasteita ei katsota tutkimuksen painopistealaksi. Siinä käsitellään ainoastaan ympäristösaasteille altistumisen ja terveyden välistä yhteyttä altistuttaessa pienille saastemäärille. Lisäksi viitataan siihen, ettei kuudennen puiteohjelman turvin rahoitettavia hankkeita saada sovitun aikataulun puitteissa päätökseen vuonna 2004, jolloin nyt käsiteltävänä olevaa teemakohtaista ohjelmaa on tarkoitus kehittää edelleen.

2.2.3. Ilmansaasteista on tehty useita aloitteita Euroopan unionin tutkimusta koskevien puiteohjelmien ulkopuolella, ja alalla toimii ryhmiä, joiden panos on potentiaalisesti merkittävä. Esimerkkinä mainittakoon European Council of Applied Sciences and Engineeringin (Euro-CASEn) ja Euroopan tiedesäätiön (European Science Foundation, ESF) tekemät aloitteet, tieteeseen ja tekniikkaan tutkimuksen eurooppalainen yhteistyöohjelma COST ja Eureka-aloite, johon sisältyy Eurotrac-ilmanlaatuohjelma.

2.2.4. Komitean mielestä on määriteltävä mekanismeja, joiden avulla taataan ajantasaisten tieteellisten tietojen todellisen saatavuus.

2.3. Toimijat

2.3.1. Ehdotuksesta ei käy nimenomaisesti ilmi, mikä tehtävä nykyisillä instituutioilla on CAFE-ohjelmassa. Euroopan ympäristökeskus ja Ilmanlaadun teemakeskus ETC-AQ tekevät merkittävää tiedonkeruutyötä sekä tuottavat tietoa ja tekevät teknisiä analyyseja.

2.3.2. Yleisön osallistumista suunnataan liaksi ”ylhäältä alaspäin”, ja tällöin yleisö on enimmäkseen tiedon vastaanottajan osassa.

2.3.3. On myönnettävä, että ilman epäpuhtauksilla ja maankäytöllä on merkittäviä yhtymäkohtia sekä saastepäästöihin että mahdollisiin terveys- ja ympäristöhaittoihin. Siksi paikallisviranomaisille on tarjottava asiassa tärkeä rooli, mihin käsiteltävänä olevassa asiakirjassa viitataan vain ohimennen.

2.3.4. Komitean mielestä paikallisviranomaisten ennakoiva osallistuminen toimintaan on monilla tasoilla perusluonteista:

- Maankäytön toimijoina ne pystyvät vaikuttamaan päästölähteiden ja saasteille altistuvan väestön sijoittautumiseen.
- Maankäytön toimijoina ne pystyvät päättämään paikallisista liikenneverkoista ja kestävien vaihtoehtojen kehittämisestä.
- Käsiteltävänä olevan ehdotuksen yleislinjan mukaisesti niiden on kiinnitettävä suunnittelutoimissaan erityistä huomiota ilmansaasteille pahiten herkistyviin ryhmiin.
- Ne ovat vuorovaikutussuhteessa kansalaisiin sekä tiedottamalla että edistämällä yleisön osallistumista toimintaan.
- Ne tarjoavat paikallistoimijoille tilaisuuden osallistua ilmanlaatua koskeviin toimintaperiaatteisiin.
- Niiden on nivellettävä sellaiset kuntatasoa laajemmat toimintalinjat ja toimet toisiinsa, jotka vaikuttavat koko alueen ilmanlaatuun.

2.3.5. Samalla kun paikallisviranomaiset osallistuvat viranomaisina tai vapaaehtoisesti uusien tehtävien hoitoon, niille on annettava mahdollisesti uusia toimivaltuuksia sekä niiden hoitamisen edellyttämät välineet taloudelliset ja toiminnalliset resurssit.

2.3.6. Jotta strategia saisi tavoitteidensa mukaisesti kaikki liikkeelle, tieteelliset tiedot ja niihin liittyvät epävarmuustekijät on välitettävä oikein sekä päättäjille että yleisölle, koska asia on tunnetusti monimutkainen.

2.3.7. On tärkeää syventää entisestään tiedeyhteisön, päättäjien, paikallistoimijoiden ja viestinnän piirissä työskentelevien välisiä suhteita.

2.4. Tieteelliset, tekniset ja organisatoriset osatekijät

2.4.1. Monet ohjelman täytäntöönpanon kannalta perusluonteiset tieteelliset, tekniset ja organisatoriset kysymykset jäävät avoimiksi. Tällaisia seikkoja ovat

- ilmanlaatua ja saastepäästöjä koskevien tietojen keruuseen, käsittelyyn ja varmennukseen liittyvät prosessit ja toimivallan jako
- mahdollisuus yhdistää ohjelmaan muista ("epävirallisista") lähteistä peräisin olevia tietoja, jos niiden laatua on valvottu
- tiedeyhteisön ja strategiseen päätöksentekoon osallistuvien toimijoiden ulottuvilla olevien tietokantojen luominen

- ilmanlaadun simuloinnin hyödyntäminen päätöksenteon tukena esimerkiksi siten, että luodaan Euroopan unionissa käytettävä simulointijärjestelmä
- saastepäästöjen ja ilmanlaadun ennustettavuuden kehittäminen ja käyttö paikallisen ja alueellisen hallinnon tukena
- ilmanlaadun seuranta- ja mallintamiskapasiteetin sekä mahdollisten kansanterveydellisten vaikutusten tutkimisen kannalta tarpeellisen tiedon yhdistäminen toisiinsa
- sellaisten ympäristöä ja terveyttä koskevan tietojärjestelmien kehittäminen, joiden avulla voidaan määrittellä syyseuraus-suhteet ja ryhtyä ennalta ehkäiseviin tai lieventäviin toimenpiteisiin
- teemakohtaisten työryhmien perustaminen tukemaan pysyvästi toimintaperiaatteiden kehittämistä ja tarpeellisten määrärahojen varaaminen työryhmien käyttöön
- ohjelman täytäntöönpanomekanismien määrittely (organisaatio, henkilöresurssit, tekniset resurssit ja rahoitus).

2.5. Hallinnointiperiaatteita

2.5.1. Luotaessa tehokas ja kestävä toimintaohjelma, jonka tavoitteena on parantaa ilmanlaatua, lähtökohdaksi on otettava joukko hallinnointiperiaatteita:

- CAFEn tulee olla yhdenmukainen pitkän aikavälin ohjelma, joka on suunnattu EU:n ilmanlaatua parantavien välineiden kehittämiseen
- CAFEssa ei saa rajoittaa yhdenmukaistamaan nykyistä kehitystä (etenkään lainsäädännön alalla), vaan sen on oltava dynaaminen ohjelma, jolla EU:n päätöksentekoprosesseja hallinnoidaan aktiivisesti.
- CAFE-ohjelma on jäseneltävä tarkoin määriteltyihin ajanjaksoihin (esimerkiksi viisivuotiskausiin), jotka koskevat myös välineiden/instrumenttien kehittämistä, seuranta, tieteellistä tarkistusta ja strategista kehittämistä.
- CAFEn on muodostettava EU:n tasolla kiinteä järjestelmä, jonka puitteissa tietyille erityissaasteille asetetaan sitovat ilmanlaatatavoitteet.
- CAFE-ohjelmassa jäsenvaltiot tai niiden nimeämät viranomaiset on veloitettava luomaan alueilleen ilmanlaadun arviointijärjestelmiä.

- CAFE-ohjelman avulla on taattava, että jäsenvaltiot laativat toimintasuunnitelmia ja -ohjelmia, jotka käynnistetään, mikäli ilmanlaatu ei täytä asetettuja kriteereitä.
- CAFE-ohjelman puitteissa on käynnistettävä seurantajärjestelmä, jonka lähtökohtana on ilmanlaatua koskevien lyhyen ja keskipitkän aikavälin tulosten takaaminen ja valvonta ja jota sovelletaan kaikkiin toimijoihin.
- CAFE-ohjelmassa on annettava määräyksiä kokonaisvaltaisesta ja yhdenmukaisesta järjestelmästä tietojen keräämiseksi, käsittelemiseksi, välittämiseksi ja tunnetuksi tekemiseksi. Toimijoiden välistä tiedonkulkua voidaan havainnollistaa seuraavasti:
tutkimus ⇔ tekninen analyysi ⇔ strategia ⇔ päätöksenteko.

Bryssel 15. marraskuuta 2001.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Jos CHABERT

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission kertomus neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle Naisten ja miesten yhtäläiset mahdollisuudet Euroopan unionissa –kertomus vuodelta 2000”

(2002/C 107/25)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission kertomuksen neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle aiheesta ”Naisten ja miesten yhtäläiset mahdollisuudet Euroopan unionissa – kertomus vuodelta 2000” KOM(2001) 179 lopullinen,

ottaa huomioon Euroopan komission 2. huhtikuuta 2001 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon puheenjohtajansa 2. toukokuuta 2001 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu valiokunta 5:n ”sosiaalipolitiikka, kansanterveys, kuluttajansuoja, tutkimus, matkailu” tehtäväksi,

ottaa huomioon alueiden komitean vuonna 1996 antaman lausunnon aiheesta ”Naisten ja miesten tasavertaiset mahdollisuudet” (CdR 161/96 fin) ⁽¹⁾,

ottaa huomioon alueiden komitean vuonna 1997 jäsenvaltioille osoittaman päätöslauselman AK:n tulevista jäsennimitysehdoista ja tasavertaisista mahdollisuuksista (CdR 237/97 fin) ⁽²⁾,

ottaa huomioon alueiden komitean vuonna 1997 laatiman asiakirjan ”Tutkimus naisten osallistumisesta alueiden komitea työhön” (CdR 242/97 fin),

ottaa huomioon alueiden komitean vuonna 1997 laatiman asiakirjan ”Ohjeita esittelijöille tasa-arvovaikutusten huomioon ottamiseksi AK:n lausunnoissa” (CdR 243/97 fin),

ottaa huomioon alueiden komitean heinäkuussa 1998 julkaiseman esitteen ”Tasavertaiset mahdollisuudet – AK:n panos Euroopan rakentamiseen”,

ottaa huomioon alueiden komitean vuonna 2000 antaman lausunnon aiheesta ”Kohti sukupuolten tasa-arvoa koskevaa yhteisön puitestrategiaa (2001–2005)” (CdR 233/2000) ⁽³⁾,

ottaa huomioon komission kertomuksen naisten ja miesten tasapuolisesta osallistumisesta päätöksentekoon 2. joulukuuta 1996 annetun neuvoston suosituksen 96/694 täytäntöönpanosta (KOM(2000) 120 lopullinen),

ottaa huomioon komission tiedonannon ”Työohjelma vuodeksi 2001” (KOM(2001) 119 lopullinen),

ottaa huomioon komission valmisteluasiakirjan ”Naiset ja tiede: sukupuoliulottuvuuden huomioonottaminen tieteen uudistamisen liikkeelle panevana voimana” (SEC(2001) 771 final),

ottaa huomioon neuvoston 20. joulukuuta 2000 tekemän päätöksen naisten ja miesten tasa-arvoon liittyvää yhteisön strategiaa koskevan toimintaohjelman perustamisesta (2001–2005) ⁽⁴⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin mietinnön naisten ja miesten yhtäläisistä mahdollisuuksista (A5–0198/2000, 5.10.2000),

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselman naisten ja miesten tasapuolisesta osallistumisesta päätöksentekoon (R5–0034/2001, 18.1.2001),

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselman aiheesta ”Sukupuolten tasa-arvoa koskeva yhteisön puitestrategia – Työohjelma vuodeksi 2001” (A5–0224/2001, 3.7.2001),

⁽¹⁾ EYVL C 34, 3.12.1997, s. 39.

⁽²⁾ EYVL C 379, 15.12.1997, s. 65.

⁽³⁾ EYVL C 144, 16.5.2000, s. 47.

⁽⁴⁾ EYVL L 17, 19.1.2001, s. 22.

ottaa huomioon Euroopan neuvoston ministerikomitean suositukset R (85) 2 oikeudellisesta suojasta sukupuoliserjintää vastaan, R (96) 5 työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisesta ja R (98) 14 sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamisesta sekä Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen suositukset 1229 (1994) naisten ja miesten yhtäläisistä oikeuksista, 1269 (1995) naisten oikeuksien edistämisestä ja 1413 (1999) naisten ja miesten yhtäläisestä edustuksesta politiikassa,

ottaa huomioon valiokunta 5:n syyskuun 10. päivänä 2001 hyväksymän lausuntoluonnoksen CdR 204/2001 rev. 1, jonka esittelijä oli Diane Bunyan (UK-PSE), Bristolin yhtenäishallintopiirin valtuutettu

ja katsoo, että

- naisten ja miesten yhtäläisten mahdollisuuksien edistäminen, sukupuolten tasa-arvo mukaan luettuna, kuuluu alueiden komitean poliittisiin painopistealoihin,
- alue- ja paikallispolitiikkaan osallistutaan yhä vähemmän; ongelma korostuu naisten ja muiden aliedustettujen ryhmien kohdalla ja johtaa siihen, ettei vaaleissa ole riittävästi ehdokkaita näistä ryhmistä,
- tutkimuksissa on havaittu, että ehdokkaiksi asettuvien naisten ja muiden aliedustettujen ryhmien edustajien on muita vaikeampi päästä puolueiden listoilla asemiin, joista he voisivat tulla valituiksi; alueiden komiteassa aliedustettujen ryhmien edustajat ovat useammin varajäseniä kuin varsinaisia jäseniä,
- vaikka puolet väestöstä ja äänestäjistä on naisia, naisilla ei ole riittävästi edustusta politiikan muotoilussa ja poliittisissa päätöksenteossa (päättävässä asemassa olevia ovat Euroopan neuvoston määritelmän mukaan henkilöt, jotka on valittu demokraattisella menetelmällä, jotka toimivat paikallisella, alueellisella, kansallisella tai eurooppalaisella/kansainvälisellä hallintotasolla tai jotka hoitavat ministeriöiden alaisia tehtäviä tai muita tehtäviä eri hallinnonaloilla ja poliittisissa puolueissa; määritelmään sisältyvät myös korkeat virkamiehet ja johtajat),
- naisten osallistumista politiikkaan vaikeuttaa tutkimusten mukaan eniten työtaakan kasvaminen, kun vaaleilla valitun poliitikon tehtävien lisäksi on täytettävä perheeseen ja työhön liittyvät vaatimukset,
- naisten osuus alue- ja paikallispolitiikassa on valitettavan niukka ja tilanne on kohentunut liian hitaasti,
- naisten osallisuus ehdokasvaltioiden politiikassa on vakava huolenaihe, joka on otettava esille liittymisneuvotteluissa,
- vaikka työmarkkinoille osallistuu yhä enemmän naisia, heitä on suhteellisesti eniten alemmissa palkkaluokissa, he ovat keskittyneet tietyille aloille ja heidän työsuhteensa ovat usein epävarmempia (esim. tilapäiset työsuhteet), mikä pätee kaikilta osin myös AK:n sihteeristöön,

hyväksyi 14. ja 15. marraskuuta 2001 pitämässään 41. täysistunnossa (15. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon.

Alueiden komitea

1. toistaa aiemmin perustamissopimuksen 13 artiklaa koskevassa lausunnossa⁽¹⁾ esittämänsä näkemyksensä siitä, että sukupuolten tasa-arvoa on edistettävä ja että kaikenlaista serjintää on torjuttava.

2. vetoaa jälleen sen puolesta, että sukupuolinäkökohdat integroitaisiin tasa-arvon valtavirtaistamispyrkimysten mukaisesti alueiden komitean poliittiseen toimintaan, etenkin lausuntojen ja päätöslauselmien laadintaan.

3. on tyytyväinen vuosittain julkaistaviin kertomuksiin ja vuosittaisiin toimintaohjelmiin, jotka ovat yhteisön toimintaohjelman tärkeitä täytäntöönpano- ja seurantavälineitä ja joiden ansiosta tasa-arvokysymykset nousevat säännöllisesti esiin.

4. pahoittelee, ettei komission työohjelma vuodeksi 2001 ole riittävän yksityiskohtainen.

5. katsoo, että naisten ja miesten tasapuolinen osallistuminen alue- ja paikallispolitiikkaan ja päätöksentekoon on välttämätöntä ihmisoikeuksien, yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden ja demokraattisen yhteiskunnan toiminnan parantamisen kannalta.

⁽¹⁾ CdR 513/1999 fin – EYVL C 226, 8.8.2000, s. 1.

6. on huolissaan politiikassa kaikilla hallintotasoilla vallitsevasta sukupuolten epätasapainosta sekä esittää positiivisten erityistoimien sekä positiivisen syrjinnän tarkempaa seuranta- ja arviointia, jotta alue- ja paikallisviranomaiset ja poliittiset puolueet voisivat kehittää asianmukaisia toimia.

7. antaa tunnustusta Euroopan alueiden ja kuntien liiton valittujen naisjäsenten komitean työlle sen tukemiseksi, että naiset ja miehet voisivat osallistua tasapuolisesti päätöksentekoon.

8. vetoaa sen puolesta, että naisten poliittisen osallistumisen edistämiseksi panostettaisiin yhä enemmän kokemusten vaihtoon ja hyvien käytänteiden yksilöimiseen koko Euroopassa ja erityisesti ehdokasvaltioissa, ja toistaa ehdotuksensa AK:n vertailevan tutkimuksen laatimiseksi kyseisestä aiheesta.

9. esittää arviointiraportin laatimista tasa-arvokysymysten valtavirtaistamisesta rakennerahastoissa.

10. pitää tervetulleena parhaillaan käytävää keskustelua miehistä ja sukupuolten tasa-arvosta, jonka puolesta komitea vetosi aiemmassa lausunnossaan ja jossa todetaan, että miehillä on sekä oikeuksia että velvollisuuksia.

11. on tyytyväinen ja yhtyy Euroopan parlamentin päätöslauselmaan R5-0034/2001, joka käsittelee naisten ja miesten tasapuolista osallistumista päätöksentekoon ja jossa parlamentti pyytää jäsenvaltioita ehdottamaan seuraavassa hvk:ssa muutoksia perustamissopimukseen EU:n toimielinten ja kaikkien päättävien elinten sukupuolitasapainon edistämiseksi; alueiden komitean mielestä tulisi vaatia muidenkin aliedustettujen ryhmien, esim. vammaisten, tasapuolista edustusta.

12. pahoittelee, ettei naisilla ole nykyään riittävää edustusta alueiden komitean jäsenistössä, sekä kehottaa jäsen ehdokkaat nimeäviä maakohtaisia elimiä varmistamaan, että seuraavalla toimikaudella sukupuolten välinen tasapaino paranee, ja poliittisia ryhmiä puolestaan varmistamaan, että kolmannen toimikauden alkaessa vuonna 2002 nimitettävä edustajisto koostuu tasapuolisesti naisista ja miehistä.

13. pitää yhtäläisiä mahdollisuuksia koskevaa AK:n toimintasuunnitelmaa tervetulleena ja kehottaa panemaan sen täysimääräisesti ja pikaisesti täytäntöön sekä laajentamaan sitä koskemaan myös muita aliedustettuja ryhmiä, jotta komitean sihteeristöstä muodostuisi yhtä monimuotoinen kuin yhteisöt, joita se palvelee.

Bryssel 15. marraskuuta 2001.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Jos CHABERT

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Ehdotus: neuvoston direktiivi turvapaikanhakijoiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevista vähimmäisvaatimuksista”

(2002/C 107/26)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon ehdotuksen neuvoston direktiiviksi turvapaikanhakijoiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevista vähimmäisvaatimuksista (KOM(2001) 181 lopullinen – 2001/0091 CNS),

ottaa huomioon neuvoston 6. kesäkuuta 2001 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan ensimmäisen kohdan mukaisesti tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon alueiden komitean työvaliokunnan 12. kesäkuuta 2001 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu valiokunta 7:n ”koulutus, ammattikoulutus, kulttuuri, nuoriso, urheilu, kansalaisten oikeudet” tehtäväksi,

ottaa huomioon valiokunta 7:n lokakuun 1. päivänä 2001 hyväksymän lausuntoluonnoksen CdR 214/2001 rev. 2, jonka esittelijä oli Theodoros Georgakis,

ottaa huomioon Amsterdamin sopimuksen 61, 62 ja 63 artiklan,

ottaa huomioon Tampereella lokakuussa 1999 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon ehdotuksen neuvoston direktiiviksi pakolaisaseman myöntämistä tai peruuttamista koskevissa menettelyissä jäsenvaltioissa sovellettavista vähimmäisvaatimuksista (KOM(2000) 578 lopullinen),

ottaa huomioon komission tiedonannon neuvostolle ja Euroopan parlamentille aiheesta ”Yhteinen turvapaikkamenettely ja turvapaikan saaneille yhtenäinen asema koko unionissa” (KOM(2000) 755 lopullinen),

ottaa huomioon alueiden komitean 11. maaliskuuta 1999 hyväksymän lausunnon aiheesta ”Rasismien vastainen toimintasuunnitelma” (KOM(98) 183 lopullinen; CdR 369/98 fin ⁽¹⁾),

ottaa huomioon alueiden komitean 18. marraskuuta 1999 hyväksymän lausunnon aiheesta ”Muuttovirrat Euroopassa” (CdR 227/1999 fin ⁽²⁾),

ottaa huomioon alueiden komitean 18. marraskuuta 1999 hyväksymän lausunnon aiheesta ”Ehdotus neuvoston päätökseksi yhteisön toimintaohjelmasta pakolaisten integroitumisen edistämiseksi” (KOM(98) 731 lopullinen; CdR 347/1999 fin ⁽³⁾),

ottaa huomioon alueiden komitean 28. kesäkuuta 2000 hyväksymän lausunnon aiheesta ”Ehdotus neuvoston päätökseksi Euroopan pakolaisrahaston perustamisesta” (KOM(1999) 686 lopullinen; CdR 80/2000 fin ⁽⁴⁾),

ottaa huomioon alueiden komitean 20. syyskuuta 2001 antaman lausunnon aiheista ”Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille – Yhteinen turvapaikkamenettely ja turvapaikan saaneille yhtenäinen asema koko unionissa” (KOM(2000) 755 lopullinen) ja ”Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille – Yhteisön maahanmuuttopolitiikka” (KOM(2000) 757 lopullinen) (CdR 90/2001 fin),

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean 12. heinäkuuta 2001 antamat lausunnot aiheista ”Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille – Yhteinen turvapaikkamenettely ja turvapaikan saaneille yhtenäinen asema koko unionissa” (KOM(2000) 755 lopullinen) ja ”Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille – Yhteisön maahanmuuttopolitiikka” (KOM(2000) 757 lopullinen) (CES 938/2001 ja CES 939/2001),

(1) EYVL C 198, 14.7.1999, s. 48.

(2) EYVL C 57, 29.2.2000, s. 67.

(3) EYVL C 57, 29.2.2000, s. 71.

(4) EYVL C 317, 6.11.2000, s. 4.

ottaa huomioon YK:n pakolaisasiain päävaltuutetun (UNHCR:n) kommentit ehdotukseen neuvoston direktiiviksi turvapaikanhakijoiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevista vähimmäisvaatimuksista (UNHCR, Geneve, heinäkuu 2001),

hyväksyi 14. ja 15. marraskuuta 2001 pitämässään 41. täysistunnossa (marraskuun 15. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

1. Alueiden komitean näkemykset direktiiviehdotuksesta

1.1. Alueiden komitea pitää myönteisenä komission direktiiviehdotusta, jonka tavoitteena on harmonisoida lainsäädännölliset puitteet ja turvapaikanhakijoiden vastaanottoa koskevat vaatimukset Euroopan unionin jäsenvaltioissa sekä varmistaa heille kohtuullinen elintaso ja heidän ihmisoikeuksiensa kunnioittaminen koko sen ajan, kun he ovat turvapaikanhakijan asemassa. Vaikka direktiiviehdotus on yleispiirteiltään kannatettava, se vaatii vielä tarkennuksia, jotta voidaan varmistaa direktiivin toimivuus läheisyysperiaatteen mukaisesti.

1.2. Alueiden komitea katsoo myös, että turvapaikanhakijoiden vastaanottoa koskevien vähimmäisvaatimusten harmonisoinnin tavoitteena on vähentää sellaista turvapaikanhakijoiden liikkumista jäsenvaltiosta toiseen, joka johtuu vastaanottoolosuhteita koskevien säännösten eroavaisuuksista jäsenvaltioiden välillä. Nyt käsiteltävänä oleva direktiivi jättää jäsenvaltioille huomattavasti pelivaraa vähimmäisvaatimusten toteuttamisessa, eikä siinä kielletä mahdollisuutta säätää täydentäviä tai suotuisampia vastaanottoa koskevia säännöksiä. Siten on olemassa vaara, ettei jäsenvaltiosta toiseen tapahtuva liikkuminen vähenny, elleivät kaikki jäsenvaltiot noudata vähimmäisvaatimuksia ja ellei vastaanottojärjestelmän tehostamiseen tärkeitä toimia noudateta tiukasti, kuten direktiiviehdotuksessa edellytetään.

1.3. Turvapaikanhakijoiden käsitteen määrittelyn sekä direktiiviehdotuksen soveltamisalaan ja siinä kaavailtuihin vastaanottovaatimuksiin oikeutettujen henkilöiden osalta alueiden komitea kannattaa pakolaisten asemaa koskevan Geneven sopimuksen mukaista käsitteen laajaa tulkintaa, jota käytetään myös ehdotuksessa direktiiviksi pakolaisaseman myöntämistä tai peruuttamista koskevista menettelyistä. Toisin sanoen turvapaikanhakijalle on siis tarjottava kyseiset vastaanottoolosuhteet siitä hetkestä alkaen, kun hän jättää turvapaikkahakemuksensa missä tahansa vastaanottovaltiossa (jopa rajalla tai lentokentän kansainvälisellä alueella) siihen saakka, kun hakemuksesta tehdään lopullinen päätös.

1.4. Alueiden komitea pitää perusteltuna sitä, että turvapaikanhakijoille annetaan erityinen henkilöllisyystodistus, josta käy ilmi heidän asemansa ja jossa tunnustetaan heidän laillinen oikeutensa liikkua vastaanottovaltion alueella.

1.5. Alueiden komitea kannattaa turvapaikanhakijoiden säilöönnoton kieltämistä ja sitä, että säilöönnotto voidaan tehdä

ainoastaan poikkeustapauksissa ja rajoitetusti. Komitea korostaa, että laillisesti jäsenvaltioiden alueella oleskelevilla turvapaikanhakijoilla on pääsääntöisesti oltava liikkumisvapaus. Mahdollisuutta valita asuinpaikka täysin vapaasti tulisi kuitenkin pohtia. Kokemus on osoittanut, että turvapaikkahakemusten käsittely nopeutuu olennaisesti, jos turvapaikanhakija asuu lähellä päätöksentekoviranomaista.

1.6. Komitea katsoo, että jäsenvaltioiden on taattava turvapaikanhakijoille ja heidän mukanaan tuleville perheenjäsenille aineelliset vastaanottoedellytykset (joihin kuuluvat majoitus, ruoka, vaatetus ja toimeentuloavustus) koko ajanjakson siitä saakka, kun henkilö tunnustetaan turvapaikanhakijaksi siihen asti, kun hänen hakemuksestaan tehdään lopullinen päätös. Direktiiviehdotuksen mukaan jäsenvaltiot voivat valita, annetaanko aineelliset vastaanottoedellytykset luontoissuorituksina, rahallisenä etuutena vai maksukuponkeina. Säännösten yhdenmukainen soveltaminen kaikissa jäsenvaltioissa estäisi turvapaikanhakijoiden erilaisen kohtelun eri tavoin eri puolilla unionia. Samalla jäsenvaltioita kannustettaisiin käsittelemään turvapaikkahakemukset kohtuullisessa ajassa, mikä myös on yksi direktiiviehdotuksen tavoitteista. Mikäli 19 artiklan nojalla voidaan määrätä rahallinen korvaus, sitä ei tulisi veloittaa jälkikäteen. Vaikuttaa mielekkäämmältä myöntää suoritukset turvapaikanhakijan taloudellisten olojen mukaan jo etukäteen vain täydentävästi ja toissijaisesti.

1.7. Alueiden komitea katsoo, että aineellisten vastaanottoedellytysten tarjoamista ei tule peruuttaa sen jälkeen, kun hakijalle on myönnetty pääsy työmarkkinoille. Työoikeuden myöntäminen ei automaattisesti merkitse sitä, että turvapaikanhakija ja hänen perheensä löytävät työn, joka takaa heille kohtuulliset elinolosuhteet. Tästä syystä komitea katsoo, että aineellisia vastaanottoedellytyksiä tulee ainoastaan rajoittaa ja niiden peruuttaminen sallitaan vasta sen jälkeen, kun on tehty asianmukainen arvio turvapaikanhakijan elinolosuhteista. Missään tapauksessa peruuttamista ei saa tehdä ennen kuin hakemuksen jättämisestä on kulunut kuusi kuukautta. Komitea huomauttaa, että ehdotetun direktiivin mukaan jäsenvaltiot eivät voi kieltää turvapaikanhakijoilta pääsyä työmarkkinoille tai ammattikoulutukseen pidempään kuin kuuden kuukauden ajan turvapaikkahakemuksen jättämisestä. Koska työnsaanti mahdollisuudet ovat hyvin erilaiset eri jäsenvaltioissa, alueiden komitea kannattaa ajatusta säännösten soveltamisesta mahdollisimman yhdenmukaisesti.

1.8. Ehdotetussa direktiivissä jäsenvaltiot voivat valita monista vaihtoehdoista aineellisten vastaanottoedellytysten toteuttamistavan. Näin esimerkiksi asuminen voi tarkoittaa majoitusta erityisesti turvapaikanhakijoiden majoitukseen tarkoitetuissa tiloissa, asumista vastaanottokeskuksissa, yksityiskodeissa tai hotelleissa, tai rahallisen avustuksen saamista. Samankaltaiset järjestelyt pätevät myös ruoan, vaatteiden ja päivittäisen toimeentulon tarjoamiseen. Samalla on tehtävä arvio turvapaikanhakijat sijoittavan alueen ja sen paikallisviranomaisten suorituskyvystä.

1.9. Alueiden komitea kannattaa komission ehdotusta tarjota perusterveydenhoito ja psyykinen terveydenhoito tavonmaisen menettelyn ja muutoksenhakumenettelyjen aikana sekä ensiapuluonteinen fyysinen ja psyykinen terveydenhoito nopeutetun menettelyn aikana ja sen menettelyn aikana, jossa selvitetään, otetaanko hakemus käsiteltäväksi. Komitea kannattaa myös velvoitetta varmistaa alaikäisten osallistuminen julkiseen koulujärjestelmään siihen saakka, kun heitä tai heidän vanhempiaan koskeva karkottamispäätös pannaan täytäntöön.

1.10. Ehdotetun direktiivin 22 artiklassa säädetään vastaanottoedellytysten rajoittamisesta tai peruuttamisesta turvapaikanhakijan epäsuotavan käytöksen vuoksi. Alueiden komitea painottaa tarvetta soveltaa tätä erityissäädöstä hyvin tarkoin Geneven sopimuksen, Euroopan sosiaalisen peruskirjan ja muiden sellaisten asianomaisten kansainvälisten tekstien hengessä, jotka koskevat perusoikeuksien suojelua, rotuun perustuvan syrjinnän kieltämistä sekä vähemmistöjen ja muita heikommassa asemassa olevien ryhmien suojelua.

1.11. Alueiden komitea kannattaa ehdotetun direktiivin säännöstä, jonka mukaan on arvioitava jokaisen turvapaikanhakijan kohdalla yksilöllisesti, kuuluuko henkilö ryhmään, jolla on erityistarpeita (direktiiviehdotuksessa esitetty luettelo, "ilman huoltajaa tulevat alaikäiset, vanhukset, raskaana olevat naiset" jne. ei ole rajoittava). Sen sijaan kidutuksen, väärinkäytösten, epäinhimillisen kohtelun tai väkivallan uhriksi joutuneiden kuntoutus ja sopeuttaminen uudelleen yhteiskuntaan on annettava sellaisten erikoistuneiden keskusten tehtäväksi, joilla on erikoistunutta henkilökuntaa.

1.12. Erityisen tärkeitä ovat säännökset, jotka koskevat vastaanottojärjestelmän tehostamista (ehdotetun direktiivin 27–31 artiklat). Alueiden komitea korostaa alueiden ja paikallisviranomaisten ensisijaista roolia. Alue- ja paikallisviranomaiset arvostavat Yhdistyneiden kansakuntien pakolaisasiain päävaltuutetun ja valtiosta riippumattomien järjestöjen tietoa ja kokemusta ja ottavat vastuun paikallisyhteisöjen ja niiden

alueella sijaitsevien vastaanottokeskusten sopusointuisten suhteiden varmistamisesta, jotta voidaan välttää rasismia ja muukalaisvihaa ilmentävät teot ja helpottaa sujuvaa turvapaikkahakemusten käsittelymenettelyä.

2. Alueiden komitean suositukset, jotka koskevat jäsenvaltioista turvapaikkaa hakevien vastaanottoa

2.1. Alueiden komitea kannattaa periaatetta, jonka mukaan turvapaikanhakijoille on taattava kohtuullinen elintaso. Komitea pitää tervetulleena komission aloitetta luoda toimenpiteitä, joiden tavoitteena on vähentää turvapaikanhakijoiden liikkumista jäsenvaltiosta toiseen, mihin erilaiset vastaanotto-olosuhteet johtavat.

2.2. Alueiden komitea haluaa tehdä tiivistä yhteistyötä komission kanssa ehdotetun direktiivin täytäntöönpanossa (esim. näkemysten ja kokemusten vaihto eri maiden paikallisyhteisöjen välillä sekä raporttien laatiminen niistä ongelmista ja kysymyksistä, joita vastaanottokeskuksia sijoittavat alueet kohtaavat).

2.3. Alueiden komitea kannattaa yhtenäistä pakolaisaseman myöntämismenettelyä. Menettelyn on oltava nopea – tai ainakin kohtuullinen kestoltaan. Komitea pitää turvapaikanhakijoiden vastaanotto-olosuhteita koskevaa kysymystä erittäin tärkeänä ja kehottaa alue- ja paikallisviranomaisia seuraamaan järjestelmällisesti ja johdonmukaisesti asian kehitystä sekä kansallisella että Euroopan tasolla.

2.4. Turvapaikanhakijoiden vastaanotto on asia, joka koskee suoraan paikallisyhteisöjä ja niiden alueella sijaitsevia vastaanottokeskuksia. Tästä syystä komission, Euroopan parlamentin ja jäsenvaltioiden parlamenttien on keskitettävä huomionsa paikallisten ja alueellisten integrointipolitiikkojen parhaisiin käytänteisiin. Komissio voisi tätä tarkoitusta varten käynnistää alueellisten ja paikallisten elinten välillä kansainvälisiä yhteistyöohjelmia, joissa käsiteltäisiin turvapaikanhakijoiden vastaanoton parhaita käytänteitä.

2.5. Alueiden komitea katsoo, että turvapaikkapolitiikkaan liittyviä kysymyksiä, joita koskevia direktiiviehdotuksia on tällä hetkellä useita, tulisi lähitulevaisuudessa käsitellä yhdessä, jotta aiheeseen saataisiin yhtenäinen lähestymistapa ja huomattaisiin ehdotusten mahdolliset päällekkäisyydet ja täydentävät piirteet.

2.6. Komitea esittää seuraavat yksityiskohtaiset kommentit ehdotetusta direktiivistä:

2.6.1. Ehdotetussa direktiivissä viitataan useassa kohtaa turvapaikanhakijoiden mahdollisuuteen vedota tuomioistuimeen (esim. liikkumisvapautta koskevat rajoitukset – 7 artikla; turvapaikanhakijan rahallinen osallistuminen kustannuksiin – 19 artikla; maksullinen fyysinen ja psyykinen terveydenhoito – 20 artikla, jne.). Alueiden komitea pitää pääasiallisesti oikeana ja täysin perusteltuna sitä, että turvapaikanhakijoille pyritään antamaan laillinen suoja hallinnon tekemiä yksittäisiä päätöksiä vastaan. Komitea epäilee kuitenkin jäsenvaltioiden tavanomaisten tuomioistuinten käsittelynopeutta. Tästä syystä komitea ehdottaa, että direktiiviin lisättäisiin virallinen säännös, jonka mukaan tuomioistuinten on tehtävä muutoksenhaku koskevat päätöksensä kohtuullisessa ajassa. Tämä säännös auttaisi varmistamaan, ettei mahdollisuus lailliseen muutoksenhakuun ole käytännössä mitätön päätöksentekoon kuluvan pitkän ajan vuoksi, kun otetaan huomioon, että oikeus aineellisten vastaanottoedellytysten saamiseen on ajallisesti rajallinen. Samalla varmistettaisiin, ettei turvapaikanhakijoiden epätietoisuutta ja kaikkia siitä johtuvia ongelmia pitkitetä.

2.6.2. Ehdotetun direktiivin 18 artiklassa mainitaan riippumaton virasto, jonka tehtävänä on käsitellä aineellisia vastaanottoedellytyksiä koskevia valituksia ja sovitella niitä koskevia riitoja. Kyseisessä ehdotuksessa käsitellyt asiat kuuluvat suurel-

ta osin alue- ja paikallisviranomaisten vastuualueeseen. Alueiden komitea ehdottaa, että direktiiviin lisättäisiin säännös, jonka mukaan nämä tehtävät annettaisiin riippumattomalle elimelle, jonka toimintaan myös paikallishallinto voisi osallistua. Aineellisia vastaanottoedellytyksiä koskevia erimielisyyksiä tulee käsitellä kussakin maassa oman, kansallisen järjestelmän pohjalta. Kyseinen elin käsittelee valitukset riippumattomasti ja objektiivisesti kunnioittaen oikeutta monimuotoisuuteen ja syrjimättömyyteen ehdotetun direktiivin 32 artiklan mukaisesti.

2.6.3. Alueiden komitea korostaa, että jäsenvaltiot on velvoitettava myöntämään riittävät varat niille alue- ja paikallisviranomaisille, jotka osallistuvat kyseiseen menettelyyn, sillä luonteensa ja toimintatapansa vuoksi ne ovat suurelta osin juuri ne tahot, jotka vastaavat kyseisen direktiivin täytäntöönpanemiseksi annettujen kansallisten säädösten toteuttamisesta (ks. ehdotetun direktiivin 31 artikla).

2.7. Alueiden komitea katsoo, että turvapaikanhakijoille on annettava mahdollisuus osallistua asianmukaisesti tukitoimiin, joihin voisi kuulua mm. koulutusta. Tämä auttaa parantamaan turvapaikanhakijoiden vastaanotto-olosuhteita ja helpottaa heidän kotoutumistaan yhteiskuntaan sen jälkeen, kun turvapaikkahakemuksesta on tehty myönteinen päätös.

Bryssel 15. marraskuuta 2001.

Alueiden komitean
puheenjohtaja
Jos CHABERT

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle Verkko- ja tietoturva: Ehdotus eurooppalaiseksi lähestymistavaksi”

(2002/C 107/27)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission tiedonannon neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Verkko- ja tietoturva: Ehdotus eurooppalaiseksi lähestymistavaksi (KOM(2001) 298 lopullinen),

ottaa huomioon komission 7. kesäkuuta 2001 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla tekemän päätöksen pyytää asiasta komitean lausunto,

ottaa huomioon puheenjohtajansa 2. heinäkuuta 2001 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu valiokunta 3:n ”Euroopan laajuiset verkot, liikenne, tietoyhteiskunta” tehtäväksi,

ottaa huomioon puheenjohtajansa 26. lokakuuta 2001 työjärjestyksen 40 artiklan 2 kohdan nojalla tekemän päätöksen nimetä Adela María Barrero Flórez lausunnon yleisesittelijäksi,

ottaa huomioon antamansa lausunnon aiheesta ”Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Turvallisempaan tietoyhteiskuntaan tietojärjestelmien turvallisuutta parantamalla ja tietokonerikollisuutta ehkäisemällä” (KOM(2000) 890 lopullinen – CdR 88/2001 fin),

ottaa huomioon komission tiedonannon neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Tietoturvan ja luottamuksen varmistaminen sähköisessä viestinnässä – Digitaalisia allekirjoituksia ja viestien salausta koskeva eurooppalainen malli (KOM(97) 503 lopullinen),

ottaa huomioon komission tiedonannon neuvostolle ja Euroopan parlamentille – eEurope 2002: vaikutukset ja painopisteet (KOM(2001) 140 lopullinen),

ottaa huomioon eEurope 2002 -toimintasuunnitelman (KOM(2000) 330 lopullinen),

ottaa huomioon Euroopan neuvoston sopimusluonnoksen tietoverkkorikoksista (CM(2001) 103),

ottaa huomioon neuvoston suosituksen yleisistä tietotekniikan turvallisuuden arviointiperusteista ⁽¹⁾,

ottaa huomioon neuvoston suosituksen ympärivuorokautisista yhteyspisteistä huipputeknologiaan liittyvän rikollisuuden torjumiseksi ⁽²⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 45/2001 yksilöiden suojelusta yhteisöjen toimielinten ja elinten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ⁽³⁾,

ottaa huomioon neuvoston päätöslauselman N:o 9194/01, annettu 20 päivänä kesäkuuta 2001, julkisista televiestintäverkoista ja -palveluista vastaavien toimivaltaisten viranomaisten operatiivisista tarpeista,

ottaa huomioon Tukholmassa maaliskuussa 2001 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan päätelmät,

ottaa huomioon direktiivin 90/388/EY kilpailusta telepalvelumarkkinoilla,

⁽¹⁾ EYVL L 93, 26.4.1995.

⁽²⁾ EYVL C 187, 3.7.2001.

⁽³⁾ EYVL L 8, 12.1.2001.

ottaa huomioon direktiivin 95/46/EY yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta,

ottaa huomioon direktiivin 97/33/EY televiestinnän yhteenliittämisestä soveltaen avoimen verkon tarjoamisen (ONP) periaatteita yleispalvelun ja yhteentoimivuuden varmistamiseksi,

ottaa huomioon direktiivin 97/66/EY henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta televiestinnän alalla,

ottaa huomioon direktiivin 98/10/EY avoimen verkon tarjoamisen (ONP) soveltamisesta puhelintoimintaan ja teleyleispalvelusta kilpailuympäristössä,

ottaa huomioon direktiivin 99/93/EY sähköisiä allekirjoituksia koskevista yhteisön puitteista,

ottaa huomioon direktiivin 2000/31/EY tietoyhteiskunnan palveluja, erityisesti sähköistä kaupankäyntiä, sisämarkkinoilla koskevista tietyistä oikeudellisista näkökohdista ("direktiivi sähköisestä kaupankäynnistä"),

ottaa huomioon ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta sähköisen viestinnän alalla ⁽¹⁾,

ottaa huomioon yleisesittelijä, Asturiasin ruhtinaskunnan aluehallinnon Eurooppa-asiain pääjohtajan Adela María Varrero Flórezin (E, PSE) laatiman lausuntoluonnoksen (CdR 257/2001 rev.),

sekä katsoo, että tietoverkoista ja -järjestelmistä on tullut nyky-yhteiskunnan sosiaalisen ja taloudellisen kehityksen kannalta olennainen tekijä ja että niiden asianmukainen toiminta on erittäin tärkeitä muun muassa sellaisille elintärkeille perusrakenteille kuin energia- ja maantieninfrastruktuurille sekä useimmille julkisille ja yksityisille palveluille ja koko talouselämälle,

katsoo että uusien palveluiden, uusien taloudellisten vaurastumislähteiden, innovatiivisten kauppasuhteiden jne. tuleva kehittäminen edellyttää verkkojen ja tietojärjestelmien turvallisuutta,

katsoo että lisääntyvät tietoverkkosuojan loukkaukset vahingoittavat vakavasti verkkojen käyttäjien luottamusta,

katsoo että luottamuksen puute verkkoja ja tietojärjestelmiä kohtaan hidastaa tieto- ja osaamisyhteiskuntaan liittyvien uusien palveluiden yleistymistä,

katsoo että verkkojen ja järjestelmien turvallisuudesta on tullut keskeinen haaste päättäjille, joiden on huomattava niiden merkitys, ymmärrettävä niihin liittyviä näkökohtia ja niiden taustalla olevia turvallisuuskysymyksiä ja tiedostettava mahdollinen tehtävänsä parannettaessa verkkojen ja järjestelmien turvallisuutta,

katsoo että vaikka televiestintäalalla on ryhdytty useisiin lainsäädäntötoimenpiteisiin ja sekä jäsenvaltiot että EU ovat hyväksyneet henkilötietojen suojaa koskevia säädöksiä, turvallisuuden osalta ei vielä ole toteutettu erityistoimia,

katsoo että monet verkkojen ja tietojärjestelmien turvallisuuteen liittyvät kysymykset ovat vielä ratkaisematta tai ratkaisujen tulo markkinoille on hidasta markkinoiden tiettyjen puutteiden takia,

katsoo että julkishallinnon on puututtava markkinoilla esiintyviin puutteisiin,

⁽¹⁾ EYVL C 365, 19.12.2000.

katsoo että verkkojen ja tietojärjestelmien turvallisuudessa markkinoilla havaittuihin puutteisiin kohdenetut poliittiset erityistoimet saattaisivat vahvistaa markkinadynamiikkaa ja parantaa sääntelyjärjestelmän toimivuutta,

katsoo että toimien on oltava osa eurooppalaista lähestymistapaa, jolla varmistetaan tieto- ja osaamisyhteiskunnan kehittäminen EU:ssa, hyödynnetään yhteisiä ratkaisuja ja mahdollistetaan tehokas toiminta kaikkialla maailmassa,

katsoo että koska ongelma on monisäikeinen, on otettava huomioon sen poliittiset, taloudelliset, organisatoriset ja tekniset näkökohdat samoin kuin se tosiseikka, että ongelma on hajautettu ja maailmanlaajuinen,

katsoo että Euroopan heikoimmin kehittyneiden alueiden verkkojen ja tietojärjestelmien turvallisuuden puute saattaa kasvattaa yhtäältä kyseisten alueiden ja toisaalta kehittyneempien ja turvallisten alueiden välille nykyisin muodostunutta digitaalista juopaa,

katsoo että alue- ja paikallisviranomaisilla saattaa ja tulee olla olennainen tehtävä käynnistettäessä verkkojen ja tietojärjestelmien turvallisuutta koskevaa eurooppalaista toimintaperiaatetta, koska konkreettiset toimet voidaan toteuttaa tehokkaasti ja asianmukaisesti lähellä kansalaisia, järjestöjä ja yrityksiä,

hyväksyi 14. ja 15. marraskuuta 2001 pitämässään 41. täysistunnossa (marraskuun 15. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

Johdanto

Alueiden komitea

1. on komission kanssa yhtä mieltä siitä, että verkkojen ja tietojärjestelmien turvallisuus aiheuttaa yhä enemmän huolta ja että siitä on tullut kriittisen tärkeä tekijä sekä tieto- ja osaamisyhteiskunnan kehityksen että nykyisen maailmanlaajuisen talousjärjestelmän kannalta.

2. katsoo komission tavoin, että Euroopan unionin on asetettava verkkojen ja tietojärjestelmien turvallisuus poliittiseksi painopisteeksi. Markkinat eivät ole pystyneet antamaan asiaan yksiselitteistä vastausta, joten markkinoilla on yhteisen avoimen standardin sijaan useita tekniikoita ja turvastandardeja.

3. on komission kanssa yhtä mieltä tiedonannossa asetetusta tavoitteesta määritellä, millä aloilla tarvitaan unionin tai jäsenvaltioiden viranomaisten toimintaa tai millä aloilla sitä on vahvistettava, jotta voitaisiin päättää verkkojen ja tietojärjestelmien turvallisuutta koskevasta yhteisön toimintaperiaatteesta.

4. on huolestunut vapauden ja kansalaisoikeuksien kunnioittamisesta sellaisina kuin ne on tunnustettu ihmisoikeuksien yleismaailmallisessa julistuksessa, kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevassa kansainvälisessä yleissopimuksessa sekä eurooppalaisessa yleissopimuksessa ihmisoikeuksista ryhtyessä toimenpiteisiin verkkojen ja tietojärjestelmien turvallisuuden lisäämiseksi. Alueiden komitea kehottaa asettamaan selkeät rajat sellaisille toimivaltuuksille, joihin liittyy kansalaisvapauksia kyseenalaistavia tilanteita. Alueiden komitea suhtautuu myönteisesti siihen, että tasapainotetaan yhtäältä vapauksien ja kansalaisoikeuksien kunnioittaminen ja toisaalta verkkojen ja tietojärjestelmien turvallisuus.

5. asettaa kyseenalaiseksi sen, että yhteisön tasolla sovitun toimintaperiaatteen avulla saavutetaan asetetut turvallisuustavoitteet ilman, että asiasta sovitaan kansainvälisten järjestöjen ja maailman muiden vallanpitäjien kanssa, koska ongelma on rajatylittävä.

6. kehottaa komissiota kiirehtimään hyväksyttävien konkreettisten toimenpiteiden täytäntöönpanoa ja osoittamaan siihen taloudellisia resursseja, koska verkkojen ja tietojärjestelmien turvallisuus on tärkeää.

Verkko- ja tietoturvaongelmien tarkastelu

Alueiden komitea

7. katsoo, että verkko- ja tietoturvakäsite jää epäselväksi tiedonannossa, jossa se määritellään "verkon tai tietojärjestelmän tietyn tasoiseksi kyvyksi kestää onnettomuuksia tai ilkkivaltaa, jotka vaarantavat tallennettujen tai siirrettyjen tietojen ja muiden verkoissa ja tietojärjestelmissä tarjottujen tai välitettävien palvelujen käytettävyyden, aitouden, eheyden ja luottamuksellisuuden", koska määritelmässä viitataan "tietyn tasoiseen kykyyn". AK katsoo, ettei ilkkivalta tai tunkeutuminen verkkoon tai tietojärjestelmään ole hyväksyttävissä missään tapauksessa eikä minkään tasoisena.

8. pitää erittäin huolestuttavana sitä, etteivät useimmat Euroopassa toimivat televiestintäoperaattorit eivätkä verkko-yhteyspalveluiden tarjoajat aseta turvallisuusinvestointeja edes suhteellisesti etusijaan. Tilannetta hankaloittavat entisestään pienet alueelliset operaattorit, jotka pyrkivät ensisijaisesti sellaiseen markkina-asemaan, jonka turvin he saavat toiminnastaan taloudellista voittoa, mikä puolestaan saa heidät jättämään huolehtimatta turvallisuudesta. Tämäkin tekijä on otettava huomioon.

9. katsoo, että luottamus salaustuotteisiin saadaan aikaan ennen kaikkea luomalla avoimia kansainvälisiä standardeja, ja pitää hyödyttöminä eräiden jäsenvaltioiden tekemiä koordinoimattomia aloitteita tukea avoimen lähdekoodin sisältävien ohjelmistojen käyttöä salaukseen, koska yksityissektori haluaa alituisen ponnekkaasti neuvotella asiasta.

10. on komission kanssa yhtä mieltä siitä, ettei laitteisto- ja ohjelmistotoimittajien välinen kilpailu ole lisännyt turvallisuusinvestointeja, minkä vuoksi komitea esittää, että tutkittaisiin toimenpiteitä, joilla investointeja voidaan vauhdittaa.

11. katsoo, että televiestintäoperaattoreiden ja verkkoyhteyspalveluiden tarjoajien on noudatettava yhteisön tasolla asetettavia vähimmäisturvavaatimuksia.

Eurooppalainen lähestymistapa

Alueiden komitea

12. Alueiden komitea katsoo, että tieto- ja osaamisyhteiskunnan tasapuolinen kehittäminen Euroopan unionissa edistää yhteenkuuluvuutta ja alueiden Euroopan jäsentymistä. Siksi verkkojen ja tietojärjestelmien turvallisuus on ehdottomasti taattava.

13. katsoo komission tiedonannon tavoin, että verkkojen ja tietojärjestelmien turvallisuuden parantamiseen tehdyt investoinnit tuottavat yhteiskunnallista etua. Komitea korostaa korkeita sosiaalisia kustannuksia, joita yhteiskunnalle ja sen hyvinvoinnille aiheutuu, mikäli palveluiden tuottajat, operaattorit ja palveluiden tarjoajat eivät tee kyseisiä investointeja.

14. kehottaa komissiota tutkimaan, onko syytä asettaa turvakriteerejä ja -standardeja, joita on ehdottomasti noudatettava kaikissa televiestintäverkkoihin liitetyissä, perusluonteisiksi katsotuissa tietojärjestelmissä (yleishyödyllisissä palveluissa) sekä itse verkoissa.

15. kannattaa turvallisuuden maksimointia vaarantamatta tieto- ja osaamisyhteiskunnan perustana olevia helppoja ja laadukkaita verkkoyhteyksiä. Komitean mielestä on kuitenkin välttämätöntä säilyttää vähimmäisturvataso, vaikka verkkoyhteyden laatu kärsisi.

16. katsoo komission tiedonannon tapaan, että

- on ymmärrettävä taustalla olevia turvallisuuskysymyksiä ja tarvittavia erityistoimenpiteitä
- poliittisilla toimenpiteillä voidaan lujittaa markkinaprosessia ja parantaa samalla sääntelyjärjestelmän toimivuutta

- tarvitaan eurooppalaista lähestymistapaa takaamaan viestintä- ja tietopalveluiden yhtenäismarkkinat, yhteisten ratkaisujen hyödyntäminen ja kyky toimia tehokkaasti kaikkialla maailmassa.

17. kannattaa sitä, että tiedonannossa ehdotettuja tietoisuuden lisäämiseksi toteutettavia toimia täydennetään tukemalla turvatoimenpiteisiin tehtäviä investointeja, jotta taloudelliset kustannukset eivät viivästyttäisi kyseisten, tarpeelliseksi myönnettyjen toimenpiteiden käyttöönottoa.

18. Lisäksi AK korostaa sitä, että alue- ja paikallisviranomaisille on tarjottava operatiivisista ja käytännön syistä tärkeä tehtävä alalle suunniteltavassa tiedostamiskampanjassa.

19. AK on komission kanssa yhtä mieltä siitä, että Euroopan unionin on pikimmiten vahvistettava tietotekniikan kriisiryhmäjärjestelmää (CERT) ja osoittaa nykyisten kriisipisteiden käyttöön riittävästi henkilökuntaa sekä teknisiä ja taloudellisia resursseja.

20. AK suosittelee, että Euroopan CERT-ryhmät pitäisivät nykyistä enemmän, välittömämmin ja joustavammin yhteyttä potentiaalisiin loppukäyttäjiin.

21. AK kannattaa tiedonannossa ehdotettuja toimia, jotka liittyvät eurooppalaiseen varoitus- ja tiedotusjärjestelmään. Komitea ehdottaa samalla, että ennakoivana toimenpiteenä luotaisiin Euroopan verkko- ja tietoturvakeskus (CCI), jonka tehtävänä olisi muun muassa analysoida ja testata kaikki julkisissa tietoverkoissa käytettävät ohjelmistot (käyttäjärjestelmät, selaimet, sähköpostiohjelmat jne) sellaisten ohjelmistojen turvallisuuden "porsaanreikien" havaitsemiseksi, joita ei vielä markkinoida Euroopan unionissa. Alueiden komitea katsoo, että yhteisen tutkimuskeskuksen yhteyteen perustettava Kansalaisten suoja- ja turvainstituutti (IPSC) ei vastaa luonteeltaan eikä tehtäviltään ehdotettua verkko- ja tietoturvakeskusta.

22. Alueiden komitea pelkää, että mikäli markkinoiden pääasialliset ohjelmistovalmistajat eivät tue verkko- ja tietoturvatutkimusta, jota rahoitetaan EU:n tutkimusta ja kehittämistä koskevasta puiteohjelmasta, se ei käytännössä tuota toivottuja tuloksia. AK ehdottaa, että maailman tärkeimmät ohjelmistovalmistajat pyrittäisiin sitomaan nykyistä paremmin verkko- ja tietoturvaa koskevaan tutkimukseen ja toteuttamaan turva käytännössä välittömästi.

23. AK ilmaisee huolensa siitä, etteivät valmistajien teknologiset ratkaisut ole nykyisin keskenään yhteensopivia eivätkä valmistajat ole halukkaita laatimaan yhteisiä avoimia standardeja.

24. AK suosittelee, ettei tiettyjä salausratkaisuja tai -tuotteita käytettäisi, koska kaikki ratkaisut on pyrittävä sovittamaan kaikkien valmistajien hyväksymään yhteiseen avoimeen standardiin.

25. AK pitää erittäin tärkeänä sitä, että eurooppalaiset sertifiointipalveluiden tarjoajat sopivat keskenään todistustensa vastavuoroisesta tunnustamisesta. Ilman tällaista sopimusta sähköisistä todistuksista ei ole suurtakaan hyötyä, joten niitä käytetään toivottua vähemmän. On huolestuttavaa, että alueviranomaiset ryhtyvät tarjoamaan sertifiointipalveluita ilman yhteentoimivaa tekniikkaa, mikä epäilemättä vaikeuttaa tavoitteena olevan yhteenkuuluvan, jäsenneilyn alueiden Euroopan muotoutumista.

26. AK suhtautuu erittäin myönteisesti eurooppalaiseen sähköisten allekirjoitusten standardointialoitteeseen (EESSI:in), eEurope-ohjelman älykorttiin ja julkisen avaimen salaustekniikkaan (PKI).

27. AK on komission kanssa yhtä mieltä siitä, että eritelmien yhdenmukaistaminen lisää yhteentoimivuutta ja antaa markkinatoimijoille mahdollisuuden nopeaan toteutukseen.

28. AK yhtyy kaikkiin ehdotettuihin standardointi- ja sertifiointimarkkinoiden tukitoimiin ja katsoo, että on tehtävä lainsäädäntöaloite todistusten vastavuoroisesta tunnustamisesta.

29. AK pitää aiheellisena varmistaa ajoittain, missä määrin televiestintäpalveluiden operaattorit toteuttavat teknisiä ja organisatorisia toimenpiteitä, joihin niiden on ryhdyttävä palveluidensa turvallisuuden varmistamiseksi henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta televiestinnän alalla annetun direktiivin 4 artiklan nojalla.

30. Komitea kiinnittää komission huomion vakaviin seurauksiin, joita terroristiryhmien tietoverkkorikollisuus saattaa aiheuttaa, sillä niiden ainoana tavoitteena on vahingoittaa yleistä etua mahdollisimman paljon poliittisen kiristyksen avulla.

31. AK yhtyy kaikkiin sääntelyjärjestelmän puitteissa ehdotettuihin toimiin ja katsoo, että tietoverkkorikollisuutta koskevaa jäsenvaltioiden lainsäädäntöä on lähennettävä toisiinsa ja yhdenmukaistettava, jottei Euroopassa olisi valtioita, joista käsin voi toimia rankaisematta tai vähäisin rangaistuksin.

32. AK ehdottaa, että sellaisiin jäsenvaltioihin, joissa ei vielä ole tietoverkkorikollisuuteen erikoistuneita poliisiyksiköitä, perustettaisiin kyseisiä yksiköitä ja edistettäisiin kaikkien yksiköiden välistä koordinaatiota. Komitea katsoo niin ikään, että yksiköille on osoitettava riittävästi henkilökuntaa ja teknisiä resursseja.

33. AK kehottaa nimeämään kaikkiin jäsenvaltioihin tietoverkkorikollisuuteen erikoistuneita syyttäjiä, jotka ovat saaneet laajan erikoiskoulutuksen toimiakseen riittävän tehokkaasti yleisinä syyttäjinä. Erityissyyttäjien välinen tiedonvaihto ja heidän toimintansa koordinointi on ensiarvoisen tärkeää, samoin kuin alalla toimivien tuomareiden ja kouluttaminen, jotta verkkojen ja verkkokäyttäjien turvallisuusriskiksi mahdollisesti muodostuviin toimiin puututaan tehokkaasti.

34. AK yhtyy täysin komission tiedonantoon, jossa todetaan, että sähköisen hallinnon kehittäminen tekee julkishallinnosta sekä mahdollisen esimerkin näyttäjän tehokkaiden turvaratkaisujen osoittamisessa että markkinatoimijan, joka kykenee vaikuttamaan kehitykseen hankintapäätöstensä välityksellä. Monet alue- ja paikallisviranomaiset ovat panostaneet sähköiseen hallintoon parantaakseen suhteitaan kansalaisiin, tarjoamiensa palveluiden laatua ja ylipäätään kansalaisten hyvinvointiin ja demokraattiseen osallistumiseen tähtäviä toimia. Julkishallinnon tehtävänä on toimia omalla vastuualueellaan tieto- ja osaamisyhteiskunnan kehittämisen liikkeelle panevana voimana. Jos hallinnon käyttämät verkot ja tietojärjestelmät eivät ole turvallisia, kansalaiset eivät luota niihin, mikä vahingoittaa suuresti uuden yhteiskunnan kehittämistä.

35. AK ehdottaa, että julkishallintoon liittyvät toimet suunnattaisiin kaikille kolmelle hallinnon tasolle (paikallis-, alue- ja keskushallintoon) ja että niissä pyrittäisiin ehdottomasti yhteentoimivien ratkaisuihin.

36. AK kannattaa vakaasti kansainvälisten järjestöjen ja kumppaneiden kanssa käytävän vuoropuhelun lujittamista keskusteltaessa verkkojen turvallisuudesta ja etenkin sähköisten verkkojen toimintavarmuuden lisäämisestä. Komitea kehottaa komissiota tutkimaan mahdollisuutta järjestää verkkojen ja tietojärjestelmien turvallisuudesta maailmanlaajuinen huippukokous, johon osallistuisivat tuotteiden valmistajat ja operaattorit, sekä luomaan eurooppalaisen foorumin, jolla torjutaan tietoverkkorikoksia. Komitea kehottaa niin ikään jäsenvaltioita ratifioimaan Euroopan neuvoston kansainvälisen yleissopimuksen tietoverkkorikollisuudesta, jotta se saadaan voimaan mahdollisimman pian ja jotta siihen sisältyvät oikeusvälineet voidaan käynnistää.

Bryssel 15. marraskuuta 2001.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Jos CHABERT

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Laajentumisen työllisyyspoliittiset näkökohdat”

(2002/C 107/28)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon työvaliokuntansa 12. kesäkuuta 2001 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan viidennen kohdan nojalla tekemän päätöksen laatia aiheesta lausunto sekä antaa lausunnon valmistelu valiokunta 6:n ”työllisyys, talouspolitiikka, yhteismarkkinat, teollisuus, pk-yritykset” tehtäväksi,

ottaa huomioon ”Rheinisch-Westfälisches Institut für Wirtschaftsforschung” -tutkimuskeskuksen ja glasgowlaisen ”University of Strathclyde” -yliopiston julkaiseman tutkimuksen aiheesta ”Impact of the Enlargement of the European Union on Small and Medium-sized Enterprises in the Union” (EU:n laajentumisen vaikutus unionissa toimiviin pk-yrityksiin), marraskuu 2000, Glasgow ja Essen,

ottaa huomioon komission 6. maaliskuuta 2001 aiheesta ”The Free Movement of Workers in the Context of Enlargement” (työntekijöiden vapaa liikkuvuus ja laajentuminen) antaman kertomuksen,

ottaa huomioon komission ”talous- ja rahoitus” -pääosaston kesäkuussa 2001 julkaiseman laajentumista koskevan tutkimuksen ”Enlargement Papers Number 4”, II/419/01-EN,

ottaa huomioon Tukholmassa maaliskuussa 2001 ja Göteborgissa kesäkuussa 2001 kokoontuneiden Eurooppa-neuvostojen päätelmät,

ottaa huomioon komission 25. kesäkuuta 2001 aiheesta ”Community Action for the Border Regions” julkaiseman kertomuksen, joka käsittelee laajentumisen vaikutuksia ehdokasvaltioihin rajoittuvilla alueilla,

ottaa huomioon aiheesta ”Euroopan työllisyys sopimus” antamansa päätöslauselman CdR 156/1999 fin ⁽¹⁾,

ottaa huomioon aiheesta ”Euroopan työllisyysstrategian täytäntöönpano” antamansa päätöslauselman CdR 461/1999 ⁽²⁾,

ottaa huomioon laajentumisen institutionaalisista näkökohdista otsikolla ”Paikallis- ja aluehallinto Euroopan sydämessä” antamansa lausunnon CdR 52/1999 fin ⁽³⁾,

ottaa huomioon aiheesta ”EU:n nykyinen laajentumiskehitys” antamansa päätöslauselman CdR 424/1999 fin ⁽⁴⁾,

ottaa huomioon aiheesta ”Euroopan aluepolitiikan rakenne ja tavoitteet laajentumisen ja maailmanlaajuisuuden yhteydessä: keskustelun avaus” antamansa lausunnon CdR 157/2000 fin ⁽⁵⁾,

ottaa huomioon valiokunta 6:n syyskuun 28. päivänä 2001 hyväksymän lausuntoluonnoksen CdR 269/2001 rev., jonka esittelijä oli Volker Schimpff, D/PPE, Sachsenin maapäivien jäsen,

hyväksyi 14. ja 15. marraskuuta 2001 pitämässään 41. täysistunnossa (marraskuun 14. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

Alueiden komitean kanta

Komitea korostaa ehdotonta poliittista tukeaan laajentumiselle ja suosittaa jatkamaan liittymisprosessia hellittämättä.

1. Johdanto

Alueiden komitea pitää EU:n laajentumista Keski- ja Itä-Euroopan maihin ratkaisevana Eurooppa-politiikan mahdollisuutena 21. vuosisadan kynnyksellä, sillä sen avulla voidaan lopullisesti yhdistää rautaeripurun vuosikymmeniä jakama Eurooppa sekä turvata maanosan vapaus, rauha ja hyvinvointi.

2. Talous- ja työllisyysnäkökohdat

2.1. Alueiden komitean mielestä suunniteltu laajentuminen hyödyttää kaikkia osapuolia. Komitea on vakuuttunut siitä, että sisämarkkinoiden laajentuminen, markkinatalouden vakiintuminen koko Eurooppaan sekä Eurooppaan muodostuva uusi, entistä laaja-alaisempi työnjako voivat luoda pysyvää hyvinvointia ja vakautta sekä EU:n nykyisissä että sen tulevaisuuden jäsenvaltioissa. Komitea on kuitenkin sitä mieltä, että laajentumisen haaste on niin yhteisölle kuin hakijamaille huomattavasti suurempi kuin aiempien laajentumiskierrosten yhteydessä.

⁽¹⁾ EYVL C 293, 13.10.1999, s. 70.

⁽²⁾ EYVL C 226, 8.8.2000, s. 43.

⁽³⁾ EYVL C 374, 23.12.1999, s. 15.

⁽⁴⁾ EYVL C 57, 29.2.2001, s. 1.

⁽⁵⁾ EYVL C 148, 18.5.2001, s. 25.

2.2. Alueiden komitea muistuttaa, että laajentumisen myötä työnjako muuttuu. Yhtäältä voidaan nykyisissä EU:n jäsenvaltioissa vallitseva ammattitaitoisen työvoiman tarve ammattitaitoa vaativilla aloilla sekä palvelualoilla tyydyttää ehdokasmaiden työntekijöillä. Toisaalta voidaan vanhojen jäsenvaltioiden liike-elämästä saaman kokemuksen ja aloitteellisuuden avulla edistää ratkaisevasti kehitystä ja poistaa rakenteellisia puutteita uusissa jäsenvaltioissa esimerkiksi ajanmukaistettaessa teollisuutta, perustettaessa pieniä ja keskisuuria yrityksiä, uudistettaessa maatalouden rakenteita sekä kehitettäessä palvelualaa, joka oli merkityksetön kommunistisen hallinnon aikana. Komitea on tietoinen siitä, että kyseiset investoinnit ovat välttämättömiä, jotta talous ja työllisyys kehittyisivät myönteisesti uusissa jäsenvaltioissa, ja että investointeja tehdään ennen kaikkea nykyisistä jäsenvaltioista. Komitean mielestä laajentumisella on myönteisiä vaikutuksia myös tutkimusalaan.

2.3. Alueiden komitea odottaakin, että EU:n talous kokonaisuudessaan kasvaa. Komission laskelmien mukaan hakijamaiden bruttokansantuote kasvaa ensimmäisinä kymmenenä vuotena liittymisen jälkeen – uudistusten edistymisestä riippuen – vuosittain 2 prosenttia. Taloudeltaan vahvimpien ehdokasmaiden BKT:n komissio odottaa kasvavan vuosittain 3–4 prosenttia vuoteen 2009 asti. Komission laskelmien mukaan nykyisten jäsenvaltioiden BKT kasvaa yksistään laajentumisen ansiosta vuosittain keskimäärin 0,7 prosenttia.

2.4. Alueiden komitea painottaa, että EU:n laajentuminen parantaa ratkaisevasti edellytyksiä kehittää ja syventää KIE-maiden kanssa tehtävää taloudellista yhteistyötä. Mitä intensiivisemmät rajanylittävät taloussuhteet ovat, sitä enemmän kaikkien yhteistyöhön osallistuvien valtioiden ja alueiden hyvinvointi lisääntyy. Muuttunut kilpailutilanne mahdollistaa hyvinvoinnin kasvun sekä ehdokasmaissa että nykyisissä jäsenvaltioissa.

2.5. Alueiden komitea katsoo, että EU:n laajentumiseen liittyvä maantieteellisen painotuksen siirtyminen muuttaa Euroopan talous- ja kasvukeskusten kilpailuasemia. Ne voivat saada erityisiä kilpailuetuja ja taloudellisia mahdollisuuksia, jos niillä on tai ne luovat edullisia liikenneyhteyksiä ehdokasmaiden talouskeskuksiin.

2.6. Alueiden komitea muistuttaa, että Euroopan liikenne- ja talousmaantieteelle ovat tähän mennessä olleet tyypillisiä yhtäältä taloudellinen ydinalue (jota maantieteilijät kuvaavat nimellä "blue banana") ja toisaalta rannikko- ja raja-alueet. Komitean mielestä on odotettavissa, että laajentumisen myötä syntyy kolmas aluetyyppi ja että taloudellisen ydinalueen ja EU:n tulevan itärajan uuden saumakohdan välille muodostuu "uusi keskusalue".

2.7. Markkinat ja yritysten tekemät päätökset ohjaavat Euroopan laajuisten liikenneväylien uudelleen suuntautumista sekä näiden tulevien talouden rakenteiden muodostumista Keski- ja Itä-Euroopassa. Alueiden komitea suosittaa kuitenkin tasapainoista kehitystä ajatellen EU:lle, jäsenvaltioiden hallituksille sekä alueille ja kunnille, että ne ottaisivat kyseiset prosessit ajoissa huomioon.

2.8. Alueiden komitea odottaa, että sekä nykyisten keskusten yhteydet ehdokasmaiden keskuksiin että "uuden keskusalueen" muodostuminen tarjoavat alusta alkaen huomattavia virikkeitä työllisyydelle sekä itsenäisen yritystoiminnan ja uuden yrittäjyyden kehitykselle. Pitkällä aikavälillä työvoiman kysyntä "uudella keskusalueella" johtaa jopa muuttoliikkeen.

2.9. Alueiden komitea ei sulje pois rakenteellisten vääristymien mahdollisuutta, sillä EU:n ja ehdokasvaltioiden väliset hyvinvointi- ja palkkatasojen sekä tähänastisten sosiaaliturvas-tandardien erot ovat huomattavia. Erojen syitä ovat ehdokasmaiden huomattavasti pienempien työvoimakustannusten ohella alhaiset ympäristönsuojelu-, sosiaaliturva- ja tekniset standardit sekä matalammat verot. Myös tukien laajuudessa odotetaan olevan eroja.

2.10. Näin ollen voi liittymisen myötä välittömästi voimaan tuleva palvelujen tarjonnan vapaus aiheuttaa raja-alueilla kilpailua eri aloilla kuten käsi- tai rakennusteollisuudessa, kiinteistöjen huolto- tai korjauspalvelujen alalla tai muilla "liikkuvilla palvelualoilla". Alhaisten tuntipalkkojen vuoksi voidaan juuri yksinkertaisten palvelujen yhteydessä saavuttaa erityisiä hintaetuja. Lisäksi ehdokasmaissa toimivat tarjoajat voivat esimerkiksi julkisten palvelujen tarjouskilpailuissa esittää huomattavasti alhaisempia tarjouksia kuin alueella toimivat yritykset. Tämä heikentää alueellisia markkinoita, joilla tuotetaan palveluja etenkin alue- ja paikallistason elimille.

2.11. Alueiden komitea on vakuuttunut siitä, että yhtenäis-markkinoiden neljän perusvapauden on oltava rajoituksetta voimassa laajentuneessa EU:ssa. Tähän mennessä hakijamaissa on assosiaatiosopimusten perusteella jo voimassa tavaroiden ja pääoman vapaa liikkuvuus. Laajentumisen myötä tulevat voimaan myös palvelujen tarjoamisen vapaus ja sijoittautumisvapaus, ja tavaroiden ja pääoman vapaa liikkuvuus on voimassa rajoituksetta. Työllisyyteen kohdistuvat alueelliset ja alakohdattavat vaikutukset tulevat olemaan erilaisia sekä nykyisessä EU:ssa että ehdokasmaissa.

2.12. Alueiden komitea muistuttaa, että laajentumisen jälkeen hakijamaissa odotettavissa olevan talouden nousukauden johdosta työvoimaa vapautuu ennen kaikkea perinteisiltä talouden aloilta kuten raskaasta teollisuudesta ja maataloudesta, mutta se ei kuitenkaan työllisty välittömästi uusilla talouden aloilla. Sekä korkeasti koulutetun työvoiman että matalapalkkaisten työntekijöiden tarjonta aiheuttaa integroiduilla ja Euroopan laajuisilla vapailla työmarkkinoilla liikkuvuutta, jonka laajuudesta on erilaisia arvioita.

2.13. Alueiden komitea odottaa, että nykyisiin EU:n jäsenvaltioihin muuttaa ehdokasmaista työntekijöitä, jotka vaihtavat asuin- ja työpaikkaa pysyvästi. Myös kodin ja työpaikan väliä viikoittain ja – etenkin raja-alueilla – päivittäin matkaavat vaikuttavat huomattavasti vanhojen jäsenvaltioiden työllisyystilanteeseen. On selvää, että raja-alueilla ja ennen kaikkea niillä sijaitsevista kaupungeista kilpailu kiristyy rajoitetulla alueella myytävien tavaroiden ja etenkin palvelujen osalta. Työllisyyteen kohdistuvia vaikutuksia ei vielä voida tarkasti kuvailla.

2.14. Alueiden komitea odottaa, että hakijamaillo on tulevaisuudessa myös raja-alueiden ulkopuolella hyvin vahva kilpailuasema esimerkiksi kuljetusalalla. Kyseisen epäsuhteen odotetaan häviävän vasta kun vanhojen ja uusien jäsenvaltioiden väliset suuret erot palkoissa, sosiaaliturvassa ja työsuojelustandardeissa ovat tasoittuneet.

3. Euroopan unioni ja (nykyiset) raja-alueet

3.1. Alueiden komitea muistuttaa laajentumisen valmistelun suhteen, että valtion- ja hallitusten päämiehet päättivät Nizzan huippukokouksessa raja-alueita koskevan toimintaohjelman esittämisestä raja-alueiden ”taloudellisen kilpailukyyn vahvistamiseksi”. Komitea muistuttaa, ettei kyseinen apu saa kuitenkaan rajoittua siihen, että olemassa olevia tukimahdollisuuksia siirretään eri aloille tai että nykyisiä toimenpideluotteita vain laajennetaan. Pikemminkin on pyrittävä tarjoamaan välitöntä lisäapua asianomaisille toimijoille EU:n ulkorajoilla, jotta rajanylittävää ja maidenvälistä yhteistyötä edistettäisiin hajautetulla tasolla.

3.2. Alueiden komitea on tyytyväinen komission aikomukseen antaa huomattavaa apua raja-alueille heinäkuussa hyväksytyyn toimintaohjelman avulla. Komitea on kuitenkin vakuuttunut siitä, ettei komission hyväksymä ohjelma vielä täytä yllä mainittuja neuvoston vaatimuksia ja ohjeita. Komitea muistuttaa, että komission on laadittava ehdotuksensa neuvoston poliittisten ohjeiden mukaan.

3.3. Alueiden komitea vaatii, että asianomaisilla aloilla toimiville pk-yrityksille tarjotaan lisätukea, jotta ne voivat valmistautua aktiivisesti laajentumiseen. Komitean mielestä kyseisiä pk-yrityksiä tulisi tukea jo ennen rajojen avaamista etenkin rajanylittävään toimintaan suuntautumisessa. Pk-yrityksille, jotka tunnetusti tarjoavat lukuisia työ- ja koulutuspaikkoja, on annettava tietoa, opastusta ja tukea rajanylittävään toimintaan suuntautumisiksi. Kielikurssit tai oikeus- ja talousjärjestelmiä koskevat perustiedot voisivat olla hyödyllisiä, kun ajatellaan myöhempää toimintaa ehdokasmaissa. Strategiseen kokonaissuunnitelmaan kuuluu komitean mielestä myös pk-yritysten työntekijöiden ja johtoportaan järjestelmällinen kouluttaminen. Pk-yritykset voisivat osaltaan vaikuttaa tietoa ja viestintäteknologioiden hyödyntämiseen rajanylittävissä yhteistyössä tai kokemusten saamiseen konkreettisesta yhteistyöstä ja verkottumisesta.

3.4. Alueiden komitea toistaa vaatimuksensa Interreg III A- ja Phare/CBC -ohjelmien nykyistä tiiviimmästä nivomisesta toisiinsa. Komitea kehottaa kaksinkertaistamaan Interreg III A -ohjelman määrärahat kuluvalle tukikaudella. Näin voitaisiin nopeasti kunnostaa rajanylittävää infrastruktuuria (siltoja ja teitä), joka rappeutui kommunistisen vallan aikana. Vain tällä tavoin voidaan tilannetta EU:n ulkorajoilla hyödyntää taloudellisen toiminnan aloittamiseen ehdokasmaissa.

3.5. Alueiden komitea kehottaa EU:n ulkorajoilla sijaitsevia alueita ja kuntia tarkastelemaan jo nyt asemaansa laajentumisen työllisyyspoliittisessa ulottuvuudessa. Tässä yhteydessä on otettava huomioon etenkin koulutusala. Esimerkkeinä voivat olla onnistuneet hankkeet, kuten rajanylittävät perus- ja jatkokoulutustoimet, kaksikieliset koulut ja rajanylittävästi toimivat yliopistot. Myös alueellisia ja paikallisia työllisyyspohjaisia tulisi jo nyt soveltaa rajanylittävästi; euregio-alueet tarjoavat soveltuvan kehityksen tätä varten. EU:n ulkorajoilla sijaitsevien alueiden ja kuntien tulisi myös suunnitella ja hyväksyä rajanylittäviä teollisuusalueita, joille jäsenvaltioiden hallitukset voivat myöntää poikkeuksia verotus- ja tullimääräyksistä.

3.6. Alueiden komitean mielestä on välttämätöntä hillitä laajentumisesta mahdollisesti aiheutuvien, uusien jäsenvaltioiden ja niihin rajoittuvien nykyisen EU:n alueiden välisten tukierojen vaikutuksia. Mikäli markkinoiden avaaminen ehdokasvaltioihin aiheuttaa nykyisissä jäsenvaltioissa rakenteellisia ongelmia, niiden tulisi voida mukautua oman talousrakenteensa muutoksiin ja reagoida soveltuvasti liittymisestä johtuvaan rakennemuutostarpeeseen. Komitea muistuttaa tässä yhteydessä siitä, että alueilla on laajentumisen jälkeen – erityisiä kehityskulkuja ajatellen ja läheisyysperiaatteen hengessä – oltava nykyistä enemmän toimintavaraa EU-tuen käytössä.

3.7. Alueiden komitea on vakuuttunut siitä, että pitkällä aikavälillä tähänastisista raja-alueista tulee laajentumisen johdosta Euroopan keskusalueita ja ne hyötyvät laajentumisen mukanaan tuomista eduista. Komitea muistuttaa kuitenkin siitä, että lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä laajentumisesta koituvat haitat saattavat keskittyä raja-alueille ja vaarantaa vakavasti yhteisön työllisyyspoliittiset tavoitteet. Komitea toteaa, että raja-alueiden rakenteellista kehittämistä on tähänkin mennessä laiminlyöty niiden välittömästi rautaesiripun tuntumassa olevan sijainnin takia ja Saksan uusien osavaltioiden tapauksessa Saksan jaon seurausten vuoksi.

3.8. Alueiden komitean mielestä unionin tärkeänä tehtävänä on estää se, että raja-alueet kantavat yksinään laajentumisesta koituvan taakan, jotta muut hyötyisivät sen eduista. Olisi EU:n periaatteiden ja tehtävien vastaista, jos työttömyys lisääntyisi voimakkaasti kyseisillä alueilla laajentumisen johdosta. Työllisyyspoliittisten tavoitteiden toteuttamiseksi tarvitaan vastatoimia.

3.9. Alueiden komitea korostaa, että myös raja-alueilla toimivien työntekijöiden ja yritysten on mukauduttava uuteen kilpailuun rajojen avautumisen jälkeen. Komitea on vakuuttunut siitä, ettei odotettavissa oleva kilpailun voimistuminen ole riittävä peruste rajoittaa järjestelmällisesti ja pitkällä aikavälillä työntekijöiden liikkuvuutta tai palvelujen tarjoamisen vapautta. Alueiden komitea kiinnittää huomiota siihen, että odotettavissa olevaa työvoiman liikkumista ajatellen on sallittua harkita myös siirtymäaikoja, jos liittymisestä on odotettavissa kohtuuttoman suuria rakennemuutoksia. Ehdokasmaiden kanssa sovitavilla siirtymäaikoilla ei tule pyrkiä siihen, että joustamattomissa ja uudistuksiin haluttomissa nykyisissä jäsenvaltioissa pidennettäisiin nykytilaa muutamalla vuodella tai että EU:ssa otettaisiin käyttöön protektionistisia elementtejä.

3.10. Alueiden komitea painottaa, että kyseisten siirtymäsäännösten on oltava erittäin suppeita sekä sisällöllisesti ja ajallisesti rajattuja. Jos siirtymäsäännöksistä sovitaan, niiden tulisi olla niin joustavia, että ne voidaan mukauttaa niiden alojen erityistarpeisiin, joita siirtymäsäännökset erityisesti koskevat (talous, työmarkkinat tai sosiaaliturvajärjestelmät). Tätä varten jäsenvaltioille on annettava toimintavaraa, jotta ne voivat sopia siirtymäaikojen säännöllisistä tarkistuksista ja mahdollisesti lyhentää niitä jälkikäteen.

3.11. Siirtymäsäännöksiä ei tulisi kohdistaa ensisijassa työntekijöihin, joiden liikkuminen perustuu markkinoita koskevaan tietoon. Alueiden komitean mielestä siirtymäaikasäännöksiä ei ensi sijassa ole suunnattu työntekijöitä vastaan. Komitea painottaa, että työmarkkinoiden todellisesta tarpeesta aiheutuva työntekijöiden liikkuminen vaikuttaa myönteisesti työllisyyteen. Komitea ehdottaa, että siirtymäaikasäännöksissä keskityttäisiin sellaisen liikkumisen rajoittamiseen, joka johtuu vain institutionaalisista seikoista kuten sosiaaliturvajärjestelmien eroista.

3.12. Alueiden komitea ehdottaa, että kaupungeista tehtäisiin rajanylittävän kehityksen moottoreita, sillä kaupungeissa syntyy paikallisten työllisyys sopimusten yhteydessä merkittäviä työllisyyspoliittisia virikkeitä. Tässä yhteydessä tulisi jaetuilla kaupungeilla, joiden läpi EU:n ulkoraja tällä hetkellä kulkee (Frankfurt an der Oder, Görlitz), olla erityinen rooli.

3.13. Samanlainen avainasema on euregio-alueilla, joilla rajojen läheisyydessä sijaitsevat kunnat tekevät rajanylittävää yhteistyötä sekä lieventääkseen yhteistoimin laajentumisesta aiheutuvia rasitteita että hyödyntääkseen laajentumisen tarjoamia mahdollisuuksia. Nykyisellä EU:n ulkorajalla sijaitsevat euregio-alueet siirtyvät vanhojen euregio-alueiden asemaan ja voivat oppia niiden saamista kokemuksista.

4. Ehdokasmaihin kohdistuvat vaatimukset

4.1. Alueiden komitea korostaa, että EU:n lainsäädäntö on pantava kokonaisuudessaan täytäntöön ja EU:n politiikkoja on sovellettava ehdokasmaissa, mikäli laajentumisella halutaan saada aikaan edellä kuvatut, työllisyyteen kohdistuvat myönteiset vaikutukset. Komitea varoittaa painokkaasti siitä virheellisestä ajattelutavasta, jonka mukaan EU:n periaatteet ja säännökset olisi mahdollista panna täytäntöön valikoivasti tai viipeellä. Ehdokasmaissa on ennen kaikkea luotava oikeusvarmuutta ja tartuttava päättäväisesti syrjinnän ja korruption vastaisiin toimiin.

4.2. Alueiden komitea on vakuuttunut siitä, että ehdokasmaiden alue- ja paikallisyhteisöjen aktiivinen rooli on välttämätön laajentumisen kannalta. Kun ajatellaan entisten diktatuurien keskusjohtoisuutta, demokraattinen järjestys voi siirtymätalousmaissa vakiintua vain, jos alueiden ja kuntien merkitys lisääntyy. Eri valtioiden lainsäätäjien voimaan saattaman EU:n lainsäädännön soveltaminen on ennen kaikkea alue- ja paikallistasojen tehtävä.

4.3. Alueiden komitea muistuttaa, että rakennerahastovarojen hyödyntämiseksi ehdokasmaissa on liittymishetkellä oltava toimintakykyiset rakenteet ja toimintaedellytykset. Rakennepoliittikan toteuttamiseksi alueyhteisöillä on oltava riittävästi yhteispäätösoikeutta.

4.4. Alueiden komitea kehottaa kaikkia alue- ja paikallisyhteisöjä entistä tiiviimpään yhteistyöhän ehdokasmaiden alueiden ja kuntien kanssa. Komitea muistuttaa kyseisten tahojen kanssa tehtävän yhteistyön suuresta merkityksestä, sillä ne tuntevat ongelmat ja ovat lähellä kansalaisia. Tulevien jäsenvaltioiden alueille ja kunnille tarjottava apu niiden luodessa tehokkaita hajautettuja rakenteita on hyvä sijoitus, kun pyritään saavuttamaan korkea työllisyysaste kaikissa laajentuneen unionin osissa sekä tasoittamaan rakennemuutoksia. Laajentumisen työllisyyspoliittista ulottuvuutta ajatellen on kaikkien alueiden ja kuntien intressien mukaista välttää tarpeettomia virheitä.

4.5. Alueiden komitea muistuttaa, että laajentumista tulisi pitää haasteena. Alueista ja kunnista riippuu, tunnistetaanko niiden mahdollisuudet ja hyödynnetäänkö kilpailudynamiikkaa aktiivisesti markkinatalouden erottamattomana osana. Valtion ohjaus ja protektionismi sitä vastoin merkitsisivät periksi antamista EU:n itälaajentumisesta koituvien haasteiden edessä. Komitea painottaa, että tavoitellut työllisyyspoliittiset vaikutukset voidaan saavuttaa vain, jos yhtenäismarkkinoiden neljää perusvapautta sovelletaan laajentumisen yhteydessä molempiin suuntiin eikä niiden sisältöä rajoiteta.

Bryssel 14. marraskuuta 2001.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Jos CHABERT

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle Työllisyys- ja sosiaalipolitiikka: investoiminen laatuun”

(2002/C 107/29)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission tiedonannon neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle ”Työllisyys- ja sosiaalipolitiikka: investoiminen laatuun” KOM(2001) 313 lopullinen,

ottaa huomioon komission 25. kesäkuuta 2001 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon työvaliokuntansa 12. kesäkuuta 2001 tekemän päätöksen laatia aiheesta lausunto ja antaa lausunnon valmistelu valiokunta 6:n ”työllisyys, talouspolitiikka, yhteismarkkinat, teollisuus, pk-yritykset” tehtäväksi,

ottaa huomioon lausuntonsa aiheista ”Komission tiedonanto suuntaviivoista toiminnaksi: työllisyyttä koskevat kansalliset toimintasuunnitelmat” (KOM(1998) 316 lopullinen) ja ”Komission tiedonanto – Ehdotus jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikkaa koskeviksi suuntaviivoiksi vuonna 1999” (KOM(1998) 574 lopullinen) CdR 279/98 fin ⁽¹⁾,

ottaa huomioon kertomuksensa aiheesta ”Julkispalvelujen toimittamista koskeva katsaus” CdR 369/99 fin,

ottaa huomioon lausuntonsa aiheesta ”Ehdotukset jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoiksi vuonna 2000” (KOM(1999) 441 lopullinen) CdR 360/99 fin ⁽²⁾,

ottaa huomioon lausuntonsa komission tiedonannosta ”Paikallinen toiminta työllisyyden hyväksi – Euroopan työllisyysstrategian paikallinen ulottuvuus” (KOM(2000) 196 lopullinen) CdR 187/2000 fin ⁽³⁾,

ottaa huomioon lausuntonsa aiheista ”Ehdotus: Neuvoston päätös jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoista vuodeksi 2001” (KOM(2000) 548 lopullinen – 2000/0225 CNS) sekä ”Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös yhteisön edistämistoimista työllisyyden alalla” (KOM(2000) 459 lopullinen – 2000/0195 COD) CdR 310/2000 fin ⁽⁴⁾,

ottaa huomioon lausuntonsa komission tiedonannosta ”Tavoitteena osallisuutta edistävä Eurooppa” (KOM(2000) 79 lopullinen) CdR 84/2000 fin ⁽⁵⁾,

ottaa huomioon lausuntonsa komission tiedonannosta ”Sosiaalipoliittinen ohjelma” (KOM(2000) 379 lopullinen) CdR 300/2000 fin ⁽⁶⁾,

ottaa huomioon valiokunta 5:n valmisteleman lisälausuntoluonnoksen CdR 286/2001, jonka esittelijä on Roberto Pella (I/PPE, Valdengon kunnanjohtaja ja Biellan maakunnanvaltuuston puheenjohtaja),

ottaa huomioon valiokunta 6:n syyskuun 28. päivänä 2001 yksimielisesti hyväksymän lausuntoluonnoksen CdR 270/2001 rev. 1, jonka esittelijä oli Irma Peiponen (FIN/PSE, Varkauden kaupunginvaltuuston jäsen),

hyväksyi 14. ja 15. marraskuuta 2001 pitämässään 41. täysistunnossa (marraskuun 14. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

⁽¹⁾ EYVL C 51, 22.2.1999, s. 59.

⁽²⁾ EYVL C 57, 29.2.2000, s. 17.

⁽³⁾ EYVL C 22, 24.1.2001, s. 13.

⁽⁴⁾ EYVL C 144, 16.5.2001, s. 30.

⁽⁵⁾ EYVL C 317, 6.11.2000, s. 47.

⁽⁶⁾ EYVL C 144, 16.5.2001, s. 55.

Alueiden komitean kanta

1. Euroopan sosiaalisen mallin modernisoimisesta

1.1. Komitea antaa tunnustusta komissiolle pyrkimyksistä integroida laatu- ja sosiaalipolitiikkaan. Tämä on tärkeää kansalaisten elämänlaadun parantamiseksi. Tiedonanto tarjoaa hyödyllisen pohjan laajalle työn laatua koskevalle jatkovalmistelulle. Ajatuksellinen muutos aikaisemmasta eriytyneistä yhteiskuntapolitiikan sektoreista on merkittävä, ja komitea toivoo linjauksen toteutuvan käytännössä. Se, miten talous-, työllisyys- ja sosiaalipolitiikan positiivinen vuorovaikutus käytännössä taataan, ei kuitenkaan selkene tämän tiedonannon myötä. Tiedonanto painottuu hyvin voimakkaasti työllisyyteen ja työn laatuun ja unohtaa siten mm. sosiaalipalvelujen ja muun sosiaalisen suojelun laadun tarkastelun.

1.2. Laatu-käsitteen valitseminen talous-, sosiaali- ja työllisyyspolitiikan yhdistäjäksi on sinänsä oikeaan osunut. Tehokkuuden ja koheesion yhdistäminen vaatii eri politiikkalohkojen yhdenvertaisuutta. Kilpailupolitiikan rinnalla on nähtävä myös yhteiskunnalliset arvot.

1.3. Tiedonannosta heijastuu kuitenkin yhä sosiaalipolitiikan alisteisuus työllisyys- ja talouspolitiikalle. Jotta syrjäytymistä voitaisiin tehokkaasti torjua, on myös vähän ammattitaitoa vaativan työn laatuun ja arvostukseen kiinnitettävä huomiota, ja sosiaalipolitiikan osallisuutta lisäävät resurssit olisi otettava laajempaan käyttöön.

1.4. Tiedonanto kiinnittää aivan oikein huomiota niihin modernisaatioprosesseihin, jotka ovat jo käynnissä: Luxemburgin työllisyysprosessi, sosiaalisen syrjäytymisen ehkäisemistä ja sosiaalista suojelua koskeva avoin koordinaatio, tasa-arvoisten mahdollisuuksien edistäminen sekä työterveyden ja -turvallisuuden edistäminen. Näiden prosessien keskinäinen linkittyminen on erittäin tärkeää, jotta EU voisi saavuttaa itselleen asettamansa tavoitteet.

1.5. Paikallis- ja aluehallinnon moniin palveluihin ja henkilöistöön kohdistuu myös sopeutumisen ja modernisaatiopaineita, jotka liittyvät muun muassa väestörakenteen ikääntymisen tuomiin palvelutarpeisiin, julkisen talouden vakausvaatimukseen, kilpailuttamiseen ja palvelumarkkinoiden vapauttamiseen. Laatu- ja sosiaalipolitiikka ovat hyviä apuvälineitä julkisten palvelujen, työn ja työelämän kehittämisessä sekä

muutoksiin sopeuduttaessa. Lähtökohtana on kuitenkin oltava aina paikalliset ja alueelliset tarpeet, ja onkin huolellisesti pohdittava, mitä lisäarvoa Euroopan tason strategioilla voidaan tässä saavuttaa.

1.6. Komitea yhtyy tiedonannon arvioon työn ja työympäristön muutoksiin liittyvien sosiaalisten investointien vaikutuksesta ja tarpeesta. Erityistä huomiota on kiinnitettävä työelämän marginaaliryhmiin. On investoitava työllistettävyyden parantamiseen, joka vaatii monialaista lähestymistapaa. Koulutuksellinen tasa-arvo on keskeinen tavoite pyrittäessä varmistamaan työn ja toimeentulon suhteen laadukkaat työmarkkinat.

1.7. Komitea pitää tärkeänä edistää työn laadun parantamista paikallisesti ja työyhteisötasolla sekä sen arvioimista, mitä lisäarvoa tähän voidaan saada Euroopan tason yhteistyöstä. Työn ja työelämän laatuun voidaan ensisijaisesti vaikuttaa työpaikoilla eri osapuolten yhteistyöllä ja paikallisilla kumppanuuksilla. Alue- ja paikallishallinnon eräänä tärkeänä tehtävänä on luoda tälle yhteistyölle puitteet.

2. Työllisyys- ja sosiaalipolitiikka

2.1. Alueiden komitea kannattaa ajatusta integroida laatu- ja sosiaalipolitiikan avoimen koordinaation menettelyihin siten, että ei luoda uusia prosesseja. Erityisesti tulee kiinnittää huomiota siihen, että vältetään päällekkäistä työtä ja tiedonkeruuta.

2.2. Talouden hyvä suorituskyky on työn laadun kehittämisen edellytys. Talous- ja työllisyyspolitiikan suuntaviivat, Euroopan sosiaalipoliittinen toimintaohjelma ja syrjäytymisen ehkäisemistä koskeva ohjelma ovat ne keskeiset instrumentit, joiden avulla laatua koskeva ohjaus ja seuranta tulee järjestää. Näitä yleisiä ohjausjärjestelmiä tulee täydentää erityisselvityksin ja edistämällä yrityksissä ja työyhteisöissä toteutettavia työn ja työelämän laadun kehittämishankkeita.

2.3. Sosiaalisen suojelun ottaminen avoimen koordinaation piiriin on sinänsä myönteistä, mutta se ei saa johtaa paikallisen aloitteellisuuden vaikeutumiseen eikä keskusjohtoisuuden kasvuun, varsinkaan jos se tapahtuu tehokkuuden ja tarkoituksenmukaisuuden kustannuksella. Komission esittämät erityiset laatutarkastukset ovat kansallisen ja paikallisen autonomian kannalta kyseenalaisia. Monimuotoisessa Euroopassa ei ole tarpeen yhdenmukaistaa kansallisia ja alueellisia toimintatapoja. Tarvitaan joustavaa asennoitumista sekä historian ja kulttuurierojen kunnioittamista. Siksi Euroopan tasolla on perusteltua käyttää vain harvoja, selkeitä ja vertailukelpoisia indikaattoreita.

2.4. Tiedonanto antaa optimistisen kuvan yleisestä työllisyys- ja sosiaalipolitiikasta ja niiden suhteesta talouspolitiikkaan (ja modernisaatioon). Tämä koskee erityisesti ns. pätkätoita ja vähempiarvoisia töitä sekä niiden tulevaisuutta. Elinikäisen oppimisen indikaattorit eivät millään tavalla tavoita juuri näitä ongelmaryhmiä. Ammatillisen koulutuksen tai henkilöstökoulutuksen indikaattorit eivät nykyisellään kuvaa sitä, missä määrin varsinkin nykyisessä murrosvaiheessa koulutuksellisin toimin tavoitetaan työttömät ja väliinpuotoajat.

2.5. Komitea pitää tärkeänä, että sosiaalipolitiikan laatua arvioitaessa kiinnitetään huomiota sosiaalipalveluihin.

3. Laadun käsitteestä

3.1. Komitea korostaa laatukäsitteen moniulotteisuutta. Tämä edellyttää huolellista ja tutkimukseen nojaavaa valmistelua, jotta Euroopan tasolla voitaisiin tulevaisuudessa koota yhtenäisellä tavalla käyttökelpoista kansallisen ja järjestelmä-tason tietoa työn laadusta.

3.2. Laadun käsite ja tulkinta ovat kulttuurisidonnaisia ja riippuvaisia työyhteisöjen ja toimialojen eroista sekä paikallisista ja alueellisista olosuhteista. On tunnustettava, että yhtenäisen näkemyksen rakentaminen on prosessi, joka voi vaatia runsaasti aikaa.

3.3. Olisi pyrittävä luomaan mahdollisimman selkeä sosiaali- ja työllisyyspolitiikassa käytettävä laatu-käsitteistö. Vain sitä kautta voimme tietää puhuamme Euroopan tasolla samasta asiasta. Tiedonannossa esitetystä laatu-käsitteestä voidaan havaita ainakin seuraavantyyppisiä ongelmia ja puutteita:

3.4. Käsitteistö ei juurikaan erottele eri tasoja (esim. mikro – makro) toisistaan. Sama koskee myös erottelua työelämän laadun ja työn laadun välillä. Palvelujen laatu puuttuu tiedonannosta kokonaan.

3.5. Käsitteistö ei tee selkeää eroa rakenteellisten ja subjektiivisten, kokemuksellisten mittareiden ja indikaattoreiden välillä. Tämä erottelu pitäisi kuitenkin tehdä selväksi, koska vain sitä kautta voidaan tarkemmin määrittellä, minkä tasoilla yhteiskuntapoliittisilla toimilla (EU-taso, kansallinen taso, alue- ja paikallinen taso, työpaikkataso) tilanteeseen voidaan vaikuttaa.

3.6. Käsitteistö on niin laava ja yleinen, että on vaikea löytää yhteyttä valitun yhteiskuntapoliittisen linjan ja indikaattoreiden välillä. Toisin sanoen syy-seuraus-yhteys puuttuu. Niinpä tiedonannon sanamuotoa olisi selkiytettävä täsmentämällä kyseisiä näkökohtia.

4. Indikaattorit

4.1. Indikaattoreista puuttuvat kokonaan työpaikkojen rakenteelliset tekijät. Kuitenkin tiedämme, että työelämän laatuun, työtyytyväisyyteen, työterveyteen ja viime kädessä tuloksellisuuteen vaikuttavat nimenomaan juuri rakenteelliset tekijät. Näitä rakenteellisia tekijöitä voidaan mitata esimerkiksi subjektiivisesti koettuina vaikutusmahdollisuuksina. Lisäksi esimerkiksi ”Työn organisoinnin ja työn ja muun elämän tasapainon” mittaamiseen kaavailut indikaattorit kuvaavat lähinnä työntekijöille tarjottavia rakenteellisia mahdollisuuksia työn ja perheen yhteensovittamiseen.

4.2. Lähes kokonaan huomioimatta jäävät subjektiiviset kokemukset kiireen ja ylitöiden rasittamasta nykytodellisuudesta sekä esimerkiksi lasten elämän laatu.

4.3. Euroopan työllisyys- ja sosiaalipolitiikasta kootaan jo nyt massiivisesti tietoa. Tätä byrokratiaa ei ole syytä lisätä. Indikaattoreita on liikaa ja niiden yhtenäinen tulkinta eri maissa on vaikeaa. Esimerkiksi työ- ja virkaehtosopimusjärjestelmät eroavat toisistaan ja niiden vaikutusta sellaisiin olennaisiin tekijöihin kuin työvoiman saatavuus, työmarkkinoiden joustavuus ja työvoiman liikkuvuus on vaikea mitata.

4.4. Laaja indikaattoreiden avulla tapahtuva seuranta voi pahimmillaan kääntyä itseään vastaan, jos se luo kuvaa keskusjohtoisesta Euroopan unionista, jossa paikalliset, alueelliset ja kansalaisnäkemykset eivät pääse esille.

4.5. Alueiden komitea suhtautuu epäillen palkkausta koskevien indikaattoreiden kehittämiseen. Palkka on yksi monista työn laadun osatekijöistä, eikä välttämättä se tärkein. Palkkatietojen yhdistäminen vammaisuuteen tai etniseen taustaan edellyttää ko. henkilöiden erillistä seuranta ja on sen vuoksi kyseenalaista. Lisäksi pitäisi ottaa huomioon palkkauksen vaihtelu paikallisten ja alueellisten tuottavuus- ja elinkustannuserojen takia.

5. Paikallis- ja aluehallinnon roolista laatupolitiikassa

5.1. Komitea yhtyy komission näkemykseen, että hyvin muotoiltu työllisyys- ja sosiaalipolitiikka vaikuttaa myönteisesti taloudelliseen ja sosiaaliseen kehitykseen. Laatupolitiikassa alue- ja paikallisviranomaisilla on kolme roolia:

5.2. Työnantajina paikallis- ja aluehallintoviranomaiset kehittävät työelämän laatua, osallistuvat työmarkkinatoimintaan ja tekevät kollektiivisopimuksia kansallisten rakenteiden mukaisesti.

5.3. Joissakin maissa paikallis- ja aluehallintoviranomaiset ovat laatineet omia henkilöstöstrategioitaan johtamisen ja kehittämisen apuvälineiksi. Henkilöstöstrategia tukee kunnan tai alueen strategisten tavoitteiden saavuttamista. Siinä voidaan määritellä mm. henkilöstöä koskevat määrälliset, rakenteelliset sekä osaamiseen ja hyvinvointiin liittyvät tavoitteet ottaen huomioon taloudellinen tilanne, käytännön toimenpiteet sekä vastuut ja aikataulut. Olisikin hyvä selvittää, miten näitä jo käytännössä testattuja laatustrategioita ja niiden tuloksia voitaisiin hyödyntää eurooppalaisessa yhteistyössä. Tässä on otettava huomioon syrjimättömyys ja ennen kaikkea tasa-arvo, joka on yksi oikeusjärjestelmien ylimmistä arvoista.

5.4. Alueiden komitea korostaa, että tuloksellisuus ja työelämän laatu riippuvat toisistaan. Työn laatu on osa johtamista, sen seuraus ja yksi palvelutuotannon kokonaisuuden osa. Nykyaikainen johtaminen on ihmisvoimavarojen strategista johtamista. Työvoimavaltaisilla aloilla onkin tärkeää siirtää henkilöstötyön painopistettä ihmisten voimavarajohtamiseen, jolloin keskeisiksi nousevat henkilöstön kehittämiseen liittyvien järjestelmien lisäksi osallistuva vuorovaikutteinen johtaminen. Organisaatiot pystyvät tällöin paremmin vastaamaan muutosvaatimuksiin. Ihmisten voimavarajohtaminen on myös tiedon johtamista, jossa korostuu erityisesti organisaatioiden oppiminen ja kehittäminen. Olisikin pohdittava, miten työn laadun kannalta erittäin keskeisten johtamiskäytäntöjen tuloksellisuutta voitaisiin arvioida ja parhaita käytäntöjä siirtää jäsenvaltioiden vastaavien organisaatioiden välillä.

5.5. Onnistuneen henkilöstöjohtamisen on todettu vaikuttavan organisaation tuloksellisuuteen, palvelun laatuun ja henkilöstön hyvinvointiin. Tällöin henkilöstöjohtamisessa korostuu toimintaan liittyvien päätösten, strategisen johtamisen ja henkilöstöjohtamisen yhteen sovittaminen (SHRM = Strategic Human Resources Management). Onkin korostettava erityisesti sitä, että poliittisten elinten toimintastrategiasta tekemien päätösten ja henkilöstöjohtamisen tulisi olla sopusoinnussa.

5.6. Tuloksellisuuden arvioinnissa mitattavia osatekijöitä voivat olla

- 1) henkilöstön aikaansaannoskyky, kuten osaaminen, innovatiivisuus, viihtyvyys ja työmotivaatio ja työkyky,
- 2) palvelujen (kustannus)vaikuttavuus, riittävyys ja kohdentuvuus,
- 3) palvelujen laatu ja asiakastyytyväisyys, palvelujen saavuus ja palveluyksiköiden keskinäinen yhteistyö sekä

4) tuottavuus, taloudellisuus ja palveluprosessien sujuvuus.

5.7. Paikallis- ja aluehallinnon palvelujen modernisointi ohjaa kiinnittämään huomiota julkisten palvelujen laatuun.

5.8. Lähivuosina julkinen hallinto joutuu uudistamaan palvelurakenteitaan ja työmenetelmiään sekä kilpailemaan samaan aikaan uudesta työvoimasta. Komitea pitää tärkeänä, että paikallis- ja aluehallinnossa kehitetään aktiivisesti työelämän laatua ja palvelutuotannon tuloksellisuutta. Tässä voitaisiin hyödyntää nykyistä enemmän eurooppalaista yhteistyötä esimerkiksi henkilöstön vaihto-ohjelmien ja vertailevien tutkimusten avulla. Hyvin muotoillut työelämän kehittämistoimet lisäävät myös kunnallisten ja aluehallinnon työpaikkojen houkuttelevuutta, parantavat työnantajakuvaa ja lisäävät työtyytyväisyyttä.

5.9. Laatuajattelun kytkeminen laajaan modernisaatioprosessiin on oikea valinta. Tiedonannossa ei kuitenkaan kiinnitetä huomiota paikallis- ja aluehallinnon kannalta tärkeään modernisaation demokratianäkökulmaan, joka ei näy myöskään ehdotetuissa indikaattoreissa. Globalisaation vastapainona ja sen positiivisten vaikutusten lopullisena koetinkenttänä ei oikeastaan voi olla mikään muu kuin paikallisuus. Modernisaatioprosessi ja uudenlainen laatuajattelu edellyttävät uutta demokratiaa ja osallisuutta: kuntalaisdemokratiaa, asiakasdemokratiaa, työpaikkademokratiaa eli vaikutusmahdollisuuksia ja hyvää työelämän laatua.

5.10. Lisäksi paikallis- ja aluehallinnon viranomaisten järjestämät palvelut vaikuttavat työn ja työelämän laatuun muilla aloilla.

6. Alueiden komitean suositukset

6.1. Komitea korostaa, että tiedonannon avaamassa laatu-tarkastelussa on tässä vaiheessa kyse ennen muuta näkökulmasta ja lähestymistavasta, kuten komissiokin toteaa. Saattaisi olla tarkoituksenmukaista jäsentää kehittämistyö vaiheisiin, joissa aiemmin tehtyjä valintoja vähitellen täydennetään ja korjataan. Näin tehtäisiin näkyväksi se, että laatu-politiikka ja sen instrumentit eivät ole valmiita ja ehdottomia, ja että ne palvelevat ja tulevat sovellettaviksi erilaisissa ja muuttuvissa käytännön tarpeissa. Keskeistä ei saa olla yleisten tunnusluku-jen kerääminen jäsenvaltioista, vaan se, millä toimilla Euroopan unionissa voidaan konkreettisesti parantaa työ- ja sosiaalipoliitiikan laatua. Komitea esittää, että komission suunnittelemia laatu-tarkastuksia arvioidaan vielä kansallisen, alueellisen ja paikallisen autonomian näkökulmasta.

6.2. Alueiden komitean mielestä sosiaalipolitiikan merkitys osallisuutta lisäävänä ja elämänlaatuun vaikuttavana keskeisenä tekijänä jää tiedonannossa liian vähälle huomiolle ja siihen tulisi jatkossa kiinnittää enemmän huomiota.

6.3. Myös vähän ammattitaitoa vaativan työn laatuun on kiinnitettävä huomiota. Ongelmaryhmien (esim. pitkäaikaisyöttömät, vajaakkyiset ja välinputoajat) tarpeet ja heidän integroimisensa olisi otettava huomioon arvioitaessa ammatillisen koulutuksen ja henkilöstökoulutuksen laatua ja tehokkuutta.

6.4. Komission kehittäessä yhtenäistä laatuun perustuvaa lähestymistapaa talous-, työllisyys- ja sosiaalipolitiikkaan, linjausten tulee näkyä myös globalisaatioon liittyvissä tavoitteissa ja sitä koskevissa neuvotteluissa.

6.5. Alueiden komitean mielestä laatukäsitteistö ja indikaattorit olisi suunnattava selkeästi niihin rakenteellisiin tekijöihin, joihin Euroopan ja kansallisen tason työllisyys- ja sosiaalipolitiikalla voidaan vaikuttaa. Laatuindikaattorit antavat tietoa jäsenvaltioiden keskivertokehityksestä ja palvelevat näin eurooppalaista keskustelua. Pelkkä maakohtaisten indikaattoreiden käyttö voi kuitenkin antaa väärän kuvan, sillä ne eivät tuo esiin olennaisia alueellisia eroja jäsenvaltioiden sisällä. Lisäksi komitea muistuttaa, että laatu on kulttuurisidonnainen käsite ja että indikaattoreiden valintaan sisältyy aina myös arvovalintoja. Nämä näkökohdat on otettava huomioon myös seuranta-tiedon tulkinnessa.

6.6. Komitea pitää tärkeänä erottaa rakenteelliset ja kokeukselliset mittarit ja indikaattorit toisistaan. Sinänsä on tärkeää kehittää informaatiokanavia työntekijöiden ja kansalaisten käsitysten ja kokemusten kokoamiseksi.

6.7. Alueiden komitea muistuttaa, että aluekehitys on tuloista useiden eri politiikkojen yhteisvaikutuksesta. Olisi tärkeää analysoida myös julkisen talouden sekä työllisyys- ja sosiaali-

politiikan laatu- ja näkökohtien vaikutusta aluekehitykseen ja etenkin mahdollisuuksia edistää jälkeensä jääneiden alueiden kehitystä.

6.8. Talous-, työllisyys- ja sosiaalipolitiikan laatua ja onnistumista on arvioitava viime kädessä kuntien ja alueiden elinvoiman ja asukkaiden elinolojen, elämänlaadun ja osallisuuden näkökulmasta. Oleellista on toimintojen ohjautuminen paikallisista ja alueellisista oloista ja tarpeista lähtien. Kehittämisen vauhdittajina tulisivat mieluimminkin olla samantyyppisten kuntien/alueiden/työpaikkojen/yritysten/palvelurakenteiden vertaisarviointit kuin vertailut yleisiin keskiarvoihin tai eurooppalaisiin indikaattoreihin.

6.9. Työn laatu (ja työelämän laatu) konkretisoituvat lopulta työpaikkojen tasolla. Alueellisia, kunta- ja työpaikkatasoisia työn laadun indikaattoreita on pyrittävä kehittämään eri maiden alueiden ja paikallisen tason yhteistyönä. Tämä voisi tapahtua esimerkiksi eri maiden alueiden pilottihankkeina, joissa samanaikaisesti mahdollistuisivat sekä yhteisten indikaattoreiden kehittäminen että työn laadun hyvistä käytännöistä oppiminen (yhteistyömahdollisuus pilari 3:n kanssa). Yksi pilottikohde voisivat olla ikääntyvässä Euroopassa ajankohtaiset vanhuspalvelut.

6.10. Useiden tekijöiden kohdalla paikallinen analyysi nykytilanteesta nousee keskeiseksi. Parhaista käytännöistä informoiminen ja kokemusten vaihto esim. tukityöllistämistä ja joustavista toimintatavoista fyysisesti tai sosiaalisesti vajaakuntoisten työllistämiseksi ovat erityisen tärkeitä osallisuuden lisäämiseksi kaikkialla Euroopassa.

6.11. Alue- ja paikallishallinnon henkilöstöstrategioiden kehittäminen on tärkeää pyrittäessä vastaamaan modernisaatioprosessin ja väestörakenteen ikääntymisen mukanaan tuomiin haasteisiin, parantamaan samanaikaisesti tuloksellisuutta sekä työn ja työelämän laatua. Tätä kehittämistyötä voitaisiin tukea tutkimuksellisesti sekä parhaita käytäntöjä koskevalla tiedottamisella ja kokemusten vaihdolla.

Bryssel 14. marraskuuta 2001.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Jos CHABERT

Alueiden komitean lausunto aiheesta "Ehdotus: neuvoston päätös jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoista vuodeksi 2002"

(2002/C 107/30)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon ehdotuksen neuvoston päätökseksi jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoista vuodeksi 2002 (KOM(2001) 511 lopullinen – 2001/0208 CNS,

ottaa huomioon neuvoston 17. lokakuuta 2001 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 128 artiklan sekä 265 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla tekemät päätökset pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon työvaliokuntansa 12. kesäkuuta 2001 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu valiokunta 6:n "työllisyys, talouspolitiikka, yhteismarkkinat, teollisuus, pk-yritykset" tehtäväksi,

ottaa huomioon 19. marraskuuta 1998 antamansa lausunnon aiheista "Komission tiedonanto – Suuntaviivoista toiminnaksi: työllisyyttä koskevat kansalliset toimintasuunnitelmat" ja "Komission tiedonanto – Ehdotus jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikkaa koskeviksi suuntaviivoiksi vuonna 1999" (CdR 279/98 fin) ⁽¹⁾,

ottaa huomioon 19. marraskuuta 1998 antamansa lausunnon aiheesta "Talouspolitiikan tulevat yleislinjat" (CdR 110/98 fin) ⁽²⁾,

ottaa huomioon 3. kesäkuuta 1999 antamansa lausunnon aiheesta "Alueellisten työllisyyspöytäkirjojen sisältö ja niiden vaikutukset rakennepolitiikkaan" (CdR 91/1999 fin) ⁽³⁾,

ottaa huomioon 3. kesäkuuta 1999 aiheista "Yritysten toimintaolosuhteiden yksinkertaistamista käsittelevän työryhmän kertomus – BEST-ryhmä" ja "Komission tiedonanto 'Yrittäjyyden ja kilpailukykyyn edistäminen' – Komission vastaus BEST-ryhmän kertomukseen ja suosituksiin" antamansa lausunnon (CdR 387/98 fin) ⁽⁴⁾,

ottaa huomioon 2. kesäkuuta 1999 antamansa päätöslauselman aiheesta "Euroopan työllisyyspöytäkirja" (CdR 156/1999 fin) ⁽⁵⁾,

ottaa huomioon 18. marraskuuta 1999 antamansa lausunnon aiheesta "Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle 'Euroopan yritysten kilpailukyky ja maailmanlaajuistumisen haaste – Kannustuskeinot'" (CdR 134/1999 fin) ⁽⁶⁾,

ottaa huomioon 18. marraskuuta 1999 antamansa lausunnon aiheesta "Ehdotukset jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoiksi vuonna 2000" (CdR 360/1999 fin) ⁽⁷⁾,

ottaa huomioon 12. huhtikuuta 2000 aiheesta "Euroopan työllisyysstrategian täytäntöönpano" antamansa päätöslauselman (CdR 461/1999 fin) ⁽⁸⁾,

ottaa huomioon antamansa lausunnon aiheista "Ehdotus: Neuvoston päätös jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoista vuodeksi 2001" ja "Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös yhteisön edistämistoimista työllisyyden alalla" (CdR 310/2000 fin) ⁽⁹⁾,

⁽¹⁾ EYVL C 51, 22.2.1999, s. 59.

⁽²⁾ EYVL C 51, 22.2.1999, s. 63.

⁽³⁾ EYVL C 293, 13.10.1999, s. 1.

⁽⁴⁾ EYVL C 293, 13.10.1999, s. 48.

⁽⁵⁾ EYVL C 293, 13.10.1999, s. 70.

⁽⁶⁾ EYVL C 57, 29.2.2000, s. 23.

⁽⁷⁾ EYVL C 57, 29.2.2000, s. 17.

⁽⁸⁾ EYVL C 226, 8.8.2000, s. 43.

⁽⁹⁾ EYVL C 144, 16.5.2001, s. 30.

ottaa huomioon puheenjohtajansa 12. lokakuuta 2001 alueiden komitean työjärjestyksen 40 artiklan 2 kohdan nojalla tekemän päätöksen nimetä Annelie Stark aiheesta laadittavan lausunnon yleisesittelijäksi,

ottaa huomioon lausuntoluonnoksen CdR 271/2000 rev 1, jonka yleisesittelijänä oli Annelie Stark (S, PSE), Länsi-Götanmaan aluehallituksen jäsen,

hyväksyi 14. ja 15. marraskuuta 2001 pitämässään 41. täysistunnossa (marraskuun 14. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

1. Komitean näkemyksiä työllisyysuuntaviivoista

1.1. Alueiden komitea on tyytyväinen siihen, että Euroopan työllisyysstrategiaa on viime vuosina leimannut jatkuvuus ja että neljän pilarin ja eri suuntaviivojen rakenne on vakaa ja muuttumaton. Tämän vuoksi AK ei näe mitään syytä ehdottaa suuria muutoksia vaan keskittyy lausunnossaan ensisijaisesti sellaisiin tarkistuksiin, jotka voivat osoittautua aiheellisiksi tai toivottaviksi parhaillaan toteutettavien työllisyysuuntaviivojen vaikutusten arvioinnin perusteella. AK pitää mahdollisena, että tällaiset tarkistukset voivat edellyttää myös muutosten tekemistä nykyisiin sopimuksiin.

1.2. Alueiden komitea pitää myönteisenä sitä, että komissio on suuntaviivoissa kiinnittänyt huomiota alue- ja paikallistason merkitykseen. Useat komission ehdotukset ovat täysin yhdenmukaisia AK:n aiemmissa lausunnoissaan tekemien ehdotusten kanssa. Läheisyysperiaate ja kansalaisläheisyys ovat Euroopan tulevaisuuden avain. Osallistuminen on tärkeä osatekijä arvioitaessa poliittisen järjestelmän legitimitettä, ja se mahdollistaa tehokkaat ratkaisut.

1.3. Lähes kaikki vuoden 2002 työllisyysuuntaviivat liittyvät kysymyksiin, jotka useimmissa jäsenvaltioissa ovat kokonaan tai osittain alue- ja paikallistason vastuulla. Tämä pätee kaikenlaisiin toimiin nuorisotyöttömyyden torjunnasta aina yritysten sopeutumiskyvyn edistämiseen, paikalliseen toimintaan työllisyyden hyväksi sekä tasa-arvopolitiikan vahvistamiseen. Tästä syystä AK pitää tärkeänä, että sekä EU:n työllisyysuuntaviivoissa että jäsenvaltioiden toimintasuunnitelmissa sovelletaan alhaalta ylöspäin suuntautuvaa lähestymistapaa.

1.4. AK tähdentää, ettei alue- ja paikallistason merkityksen tunnustaminen vielä riitä, vaan alue- ja paikallisviranomaisille on myös annettava valtuudet ja valmiudet toimia. Komissio on asiakirjassaan kiinnittänyt huomiota siihen, että eriytetty toimet ovat tarpeen alueellisten erojen lisääntymisen ja ns. pullonkaulatilanteiden vuoksi. Yhdelläkään yhteiskuntasolulla ei EU:ssa nykyään ole kaikkia valtuuksia ja mahdollisuuksia, joita tarvitaan toivottavien ja asianmukaisten ratkaisujen aikaan-

saamiseksi. Näin ollen alue- ja paikallisviranomaisten on yhdessä muiden, erityisesti paikallista elinkeinoelämää edustavien toimijoiden kanssa todella saatava mahdollisuus kehittää jäsenvaltion työllisyysstrategioiden puitteissa koordinoitusti omat, EU:n työllisyysstrategian suuntaiset työllisyysstrategiansa ja -toimintasuunnitelmansa. AK:n mielestä on myönteistä, että komissio kehottaa kannustamaan kumppanuutta kaikilla tasoilla ja antamaan työmarkkinaosapuolille, alue- ja paikallistason elimille sekä kansalaisyhteiskunnan edustajille mahdollisuuden osallistua toimintaan. Komitea kiinnittää jäsenvaltioiden huomion kuitenkin siihen, että jäsenvaltioiden hallitusten on määrä kompensoida mahdolliset lisäkustannukset, joita päätöksestä saattaa kunnille, lääneille ja alueille aiheutua.

1.5. Komitean mielestä jäsenvaltiot olisi velvoitettava raportoimaan komissiolle siitä, millaisiin toimiin ne ovat ryhtyneet direktiivien täytäntöönpanemiseksi ja missä määrin toimia on toteutettu valtakunnallisella tai alue- ja paikallistasolla. AK:n saamien tietojen mukaan alue- ja paikallistasolla ei tunneta Euroopan työllisyysstrategiaa eikä jäsenvaltiokohtaisten toimintasuunnitelmien sisältöä. Toisaalta jäsenvaltioiden toimintasuunnitelmissa ei ole senkään vertaa otettu huomioon strategioita, joita alue- ja paikallistason toimijat eri puolilla Eurooppaa ovat laatineet. Näin ollen AK vaatii jäsenvaltioita tekemään selkoa toimistaan paikallisten toimintasuunnitelmien laatimisen helpottamiseksi ja lisäämään työmarkkinaosapuolten, alue-tason toimijoiden ja kansalaisyhteiskunnan edustajien välistä yhteistyötä työllisyysasteen nostamiseksi.

1.6. Se että komissio on tiedostanut, miten tärkeä merkitys kaikkien alue- ja paikallistoimijoiden osallistumisella on työllisyysstrategian toteuttamiselle, ei välttämättä merkitse sitä, että viesti on mennyt perille jäsenvaltioissa. Kuntien ja alueiden yleinen näkemys on, että alueellista ja paikallista kehitystä koskevat kysymykset ovat edelleen aivan liian suuressa määrin jäsenvaltioiden käsissä. AK:n saamien tietojen mukaan tämä pätee myös alueellisiin ja paikallisiin toimintasuunnitelmiin, minkä vuoksi osa suunnitelmista ei vastaa EU:n työllisyysstrategian mukaisia tavoitteita. Lisäksi suunnitelmissa keskitytään usein liiaksi vain yhteen monista politiikan aloista, esim. yksinomaan elinkeinoelämään.

1.7. AK korostaa pitkän aikavälin työllisyysstrategioiden merkitystä ja pitää tärkeänä, että strategioilla on vaikutusta sekä valtakunnallisella että alue- ja paikallistasolla. Strategioiden tulee olla kestäviä, eivätkä ne saa olla alttiita taloudellisten edellytysten tilapäisille muutoksille. Euroopan työllisyysstrategian onnistuminen ja tavoitteiden saavuttaminen edellyttää jäsenvaltiokohtaisten kuulemisprosessien laajentamista ja syventämistä. Hallitusten ja vaaleilla valittujen alue- ja paikallistason edustajien välistä yhteistyötä on tiivistettävä. Myös virkamiesten välistä asiantuntijayhteistyötä on lisättävä sekä ehdotus-, päätöksenteko- että täytäntöönpanovaiheessa.

1.8. Euroopan työllisyysstrategian arvioinnin vuonna 2003 tulee pohjustaa tulevia muutoksia. AK katsoo, että työllisyys-suuntaviivojen voimassaoloaika tulee pidentää. Vuosittaisten suuntaviivojen ja suositusten sijaan EU:n olisi voitava asettaa tavoitteita, jotka toteutettaisiin kahden kolmen vuoden kuluessa. Jäsenvaltiot voitaisiin vastaavasti velvoittaa laatimaan toimintasuunnitelmansa joka toinen tai joka kolmas vuosi, mutta esittämään vuosittain selvitys keväällä järjestettävässä huippukokouksessa. Niin valtakunnallisen kuin alue- ja paikallistasonkin on mahdotonta ehtiä yhdessä vuodessa panemaan suuntaviivat toimeen, saavuttamaan tuloksia ja raportoimaan niistä. Tämä ehdotus edellyttää perustamissopimukseen (128 artikla) muutoksia, joita voitaisiin käsitellä vuonna 2004 pidettävässä hvk:ssa.

1.9. Tällainen uudelleenjärjestely ei kuitenkaan tarkoita sitä, että AK kannattaisi poikkeamista Amsterdamin huippukokouksessa hyväksytyistä periaatteista. Kokouksessahan sovitettiin työllisyyden olevan yhteistä etua koskeva asia, johon on puututtava yhteisön tasolla. Näin ollen työllisyyskysymykset tulee AK:n mielestä säilyttää tulevien huippukokousten asialistalla.

1.10. Eri yhteiskuntatasojen välisen yhteydenpidon lisäämiseksi ja mielekkään tiedonvaihdon aikaansaamiseksi AK ehdottaa, että komissio ennen tulevan vuoden suuntaviivojen antamista vielä tarkistaa niitä. Komitea uskoo, että kaikkien tasojen toiminta olisi vaivattomampaa, jos suuntaviivoja olisi vähemmän ja ne olisivat helpottajuisempia. Indikaattorit ovat tärkeitä, mutta unionissa tulee soveltaa ainoastaan sellaisia indikaattoreita, joita jäsenvaltioiden on helppo tulkita. Byrokraatia on ehdottomasti syytä minimoida, ja lisäksi on aiheellista pyrkiä vähentämään yksinkertaista mutta ytimekästä viestiä. AK:n mielestä EU:n työllisyysstrategian neljä pilaria ovat sisällöltään täysin riittäviä kattamaan tarvittavat valtakunnalliset, alueelliset ja paikalliset kehitystoimenpiteet. Komitea pitää myös mahdollisena, että nykyisistä laaja-alaisista tavoitteista luovutaan.

1.11. Komitea ehdottaa, että komissio ja jäsenvaltiot kehittävät indikaattoreita, jotka helpottavat esikuva-analyysiä ja joissa otetaan huomioon myös alueellinen ja paikallinen

kehitys ja näihin tasoihin kohdistuvat vaikutukset. Työllisyystilannetta kuvaavien osoittimien lisäksi näihin kuuluvat indikaattorit, joiden perusteella on mahdollista arvioida Euroopan työllisyysmarkkinoiden laajentumista, erilaisten sosiaalijärjestelmien yhteensopivuutta ja yrittäjyyden edistämistä. Komitea kannattaa sellaista työllisyysstrategiaa, jossa otetaan huomioon aluepoliittiset tavoitteet ja jolla samalla taataan unionin talouskasvu. AK:n mielestä on tärkeää, että erilaiset politiikan alat tukevat toisiaan. Komitea on tyytyväinen siihen, että kestävyuden käsitettä on EU:n työllisyysstrategian yhteydessä täydennetty talous- ja sosiaalinalakohtien lisäksi ympäristönäkökohdilla; näistä päätettiin Lissabonissa, Feirassa ja Tukholmassa pidetyissä Eurooppa-neuvoston kokouksissa.

1.12. AK pitää myönteisenä komission aikomusta liittää täystyöllisyyden saavuttamiseen tähtäviin pyrkimyksiin toimia, joiden tavoitteena on luoda uusia ja entistä laadukkaampia työpaikkoja. Komitea kiinnittää komission huomion siihen, että ns. joustaviin ratkaisuihin liittyy riskinsä. Ne voivat nimittäin osoittautua ansaksi naisille, mikäli joustavuus merkitsee sitä, naisten saamat tulot eivät riitä toimeentulon turvaamiseen mutta vaikuttavat silti kielteisesti sosiaaliturvajärjestelmien mukaisiin korvauksiin. AK katsoo, että riskin välttämiseksi jäsenvaltioiden ja työmarkkinaosapuolten on pyrittävä sovitamaan yhteen työ- ja perhe-elämä, mikä hyödyttää sekä työnantajia että työntekijöitä.

1.13. AK korostaa sosiaalisen integraation merkitystä ja tarvetta torjua muukalaisvihaa. Komitean mielestä nämä tavoitteet saavutetaan parhaiten edistämällä sosiaalista osallisuutta ja takaamalla kaikille oikeus työhön. Kohtaamme yhä useammin tilanteita, joissa monet työntekijät ovat jääneet työmarkkinoiden ulkopuolelle. Toisinaan tämä johtuu pätevyyden puutteesta tai kotiseudun työpaikkojen häviämisestä, mutta aivan liian usein syynä on se, että yksilön resurssihin ei kiinnitetä huomiota. Tulevaisuuden Euroopassa työmarkkinoille on demografisten muutosten vuoksi saatava kaikki työkykyiset, eikä työvoimaa voida seuloa työelämän ulkopuolelle, kuten nykyään monin paikoin tehdään. Elämme monikulttuurisessa yhteiskunnassa, ja sen tulee heijastua myös työmarkkinoihin.

1.14. AK:n mielestä on aika tarkastella uudelleen tasa-arvon ja yhtäläisten mahdollisuuksien käsitteitä. Useisiin aloitteisiin, joita toteutetaan paikallistasolla tasa-arvopolitiikan vahvistamiseksi Euroopan työllisyysstrategian puitteissa, kuuluu laajempaan piiriin kuin vain naiseen kohdistettuja toimia. AK ehdottaa sen vuoksi, että komission tehtäväksi annetaan selvittää ennen vuoden 2004 hvk:ta, sisältääkö tasa-arvopolitiikka tulevaisuudessa aloitteita tasa-arvon parantamiseksi riippumatta henkilön sukupuolesta, etnisestä taustasta, uskonnosta, iästä, seksuaalisesta suuntautumisesta tai fyysisestä tai psyykkisestä vammasta.

1.15. AK pitää erittäin tärkeänä sellaisten keinojen ja menetelmien kehittämistä, joiden avulla ehdokasvaltiot voivat omaksua Euroopan työllisyysstrategian tavoitteet ja osallistua aktiivisesti strategian toteuttamiseen. Tähän mennessä keskustelut ovat koskeneet pääasiassa työvoiman liikkuvuutta sekä huolta laajentumisen mahdollisista kielteisistä vaikutuksista nykyisiin jäsenvaltioihin. AK uskoo laajentumisen joka tapauksessa luovan uusia mahdollisuuksia kasvulle ja työllisyydelle. Komitea varoittaa kuitenkin siitä, että ehdokasvaltiot voivat menettää pätevimmät työntekijänsä, jos talouskasvu on liian hidasta. AK pitää kulttuurien välisen ymmärtämyksen syventämistä yhtä tärkeänä kuin taloudellisen vuorovaikutuksen lisäämistä ja peräänkuuluttaa politiikkaa, jossa yhtäkään aluetta ei suljeta lähtökohtaisesti pois.

1.16. AK muistuttaa lopuksi, että monien jäsenvaltioiden kansalaisten on ollut vaikea kokea EU:ta poliittisesti ja emotionaalisesti omakseen. EU:n päätöksistä on laadittava yleistajuisia, ja niitä koskevan tiedotuksen on oltava kaikkien yhteiskuntatasojen yhteinen tehtävä. Kuten edellä jo mainittiin, alue- ja paikallistason toimijat ovat AK:n saamien tietojen mukaan erittäin harvoin perillä EU:n työllisyysstrategian sisällöstä ja työllisyysuuntaviivoista. Tämän vuoksi AK haluaa yhdessä komission kanssa jatkaa työtä, joka aloitettiin kampanjalla "Paikallinen toiminta työllisyyden hyväksi". Tarkoituksena on levittää tietoa EU:n työllisyystavoitteista ja edistää kokemusten vaihtoa toimista, joilla on onnistuttu lisäämään alue- ja paikallistason työllisyyttä. Tällaisen kampanjan toteuttaminen edellyttää, että tiedonlevitykseen osallistuu aktiivisesti useita tahoja. Vasta kun voimme käytännön toimin osoittaa unionin harjoittavan menestyksekkästä työllisyyspolitiikkaa, voimme odottaa EU:n saavan kansalaisten laajan tuen – ja vasta tällöin on mahdollista saada kansalaiset tuntemaan lojaalisuutta unionia kohtaan.

2. Komitean suositukset laaja-alaisista tavoitteista – Täystyöllisyyden edellytysten luominen osaamiselle perustuvassa yhteiskunnassa

2.1. Vastuu laaja-alaisesta työmarkkina- ja työllisyyspolitiikasta kuuluu jäsenvaltioille. Suuntaviivassa 11 painotetaan paikallisviranomaisten roolia. Alueiden komitea katsoo kuitenkin, että on myös muita tehtäväalueita, joista paikallisviranomaiset ovat suoraan vastuussa, ja tätä seikkaa ei tulisi unohtaa muissa suuntaviivoissa.

2.2. Euroopan työllisyysstrategian onnistuminen ja tavoitteiden saavuttaminen edellyttää jäsenvaltiokohtaisten kuulemisprosessien laajentamista ja syventämistä. Sen vuoksi AK ehdottaa, että hallitusten ja vaaleilla valittujen alue- ja paikallistason edustajien välistä yhteistyötä on tiivistettävä. Myös virkamiesten välistä asiantuntijayhteistyötä on lisättävä sekä ehdotus-, päätöksenteko- että täytäntöönpanovaiheessa.

2.3. Komitea katsoo, että Euroopan työllisyysstrategian paikallinen ulottuvuus on keskeinen seikka työllisyyttä koskevien jäsenvaltioiden toimintasuunnitelmien toteuttamisessa. Työllisyyskehityksen edistämiseksi koko Euroopassa on komitean käsityksen mukaan tarpeen ottaa huomioon paikallinen ja alueellinen ulottuvuus, kun Euroopan työllisyysstrategiaa kehitetään edelleen ja muokataan ennen vuotta 2003.

2.4. Euroopan työllisyysstrategian arvioinnin vuonna 2003 tulee pohjustaa tulevia muutoksia. AK katsoo, että työllisyysuuntaviivojen voimassaoloaika tulee pidentää. Vuosittaisten suuntaviivojen ja suositusten sijaan EU:n olisi voitava asettaa tavoitteita, jotka toteutettaisiin kahden kolmen vuoden kuluessa. Jäsenvaltiot voitaisiin vastaavasti velvoittaa laatimaan toimintasuunnitelmansa joka toinen tai joka kolmas vuosi ja kenties esittämään vuosittain vain lyhyt selvitys. Niin valtakunnallisen kuin alue- ja paikallistasonkin on mahdotonta ehtiä yhdessä vuodessa panemaan suuntaviivat toimeen, sauttamaan tuloksia ja raportoimaan niistä. Tämä ehdotus edellyttää perustamissopimukseen (128 artikla) muutoksia, joita voitaisiin käsitellä vuonna 2004 pidettävässä hvk:ssa.

2.5. AK ehdottaa, että komission tehtäväksi annetaan selvittää ennen vuoden 2004 hvk:ta, sisältääkö tasa-arvopolitiikka tulevaisuudessa aloitteita tasa-arvon parantamiseksi riippumatta henkilön sukupuolesta, etnisestä taustasta, uskonnosta, iästä, seksuaalisesta suuntautumisesta tai fyysisestä tai psyykkisestä vammasta.

2.6. Indikaattorit ovat tärkeitä, mutta unionissa tulee soveltaa ainoastaan sellaisia indikaattoreita, joita jäsenvaltioiden on helppo tulkita.

2.7. Komitea ehdottaa, että komissio ja jäsenvaltiot kehittävät indikaattoreita, jotka helpottavat esikuva-analyysiä ja joissa otetaan huomioon myös alueellinen ja paikallinen kehitys.

3. Työllisyysuuntaviivoja koskevia komitean näkemyksiä ja suosituksia

3.1. Komitean mielestä jäsenvaltiot olisi veloitettava raportoimaan komissiolle siitä, millaisiin toimiin ne ovat ryhtyneet direktiivien täytäntöönpanemiseksi ja missä määrin toimia on toteutettu valtakunnallisella tai alue- ja paikallistasolla. AK:n saamien tietojen mukaan alue- ja paikallistasolla ei tunneta Euroopan työllisyysstrategiaa eikä jäsenvaltiokohtaisten toimintasuunnitelmien sisältöä.

3.2. AK vaatii jäsenvaltioita tekemään selkoa toimistaan paikallisten toimintasuunnitelmien laatimisen helpottamiseksi.

3.3. AK on todennut, että kaikki suuntaviivat, paitsi mahdollisesti suuntaviiva 12, koskevat kysymyksiä, joissa paikallisilla ja alueellisilla elimillä on valtaosassa jäsenvaltioita vastuuta erilaisten rooliensa pohjalta. Sen vuoksi komitea ehdottaa, että vuoden 2003 suuntaviivoihin kirjataan selvästi paikallisten ja alueellisten elinten rooli Euroopan työllisyysstrategian täytäntöönpanossa.

3.4. AK pitää erittäin tärkeänä sellaisten keinojen ja menetelmien kehittämistä, joiden avulla ehdokasvaltiot voivat omaksua Euroopan työllisyysstrategian tavoitteet ja osallistua aktiivisesti strategian toteuttamiseen.

3.5. AK haluaa yhdessä komission kanssa jatkaa työtä, joka aloitettiin kampanjalla "Paikallinen toiminta työllisyyden hyväksi". Tarkoituksena on levittää tietoa EU:n työllisyystavoitteista ja edistää kokemusten vaihtoa toimista, joilla on onnistuttu lisäämään alue- ja paikallistason työllisyyttä.

Bryssel 14. marraskuuta 2001.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Jos CHABERT

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Ehdotus: neuvoston päätös Euroopan vammaisten teemavuodesta 2003”

(2002/C 107/31)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon ehdotuksen neuvoston päätökseksi Euroopan vammaisten teemavuodesta 2003 (KOM(2001) 271 lopullinen – 2001/0116 COD)

ottaa huomioon neuvoston 2. heinäkuuta 2001 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan 1 kohdan nojalla tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon työvaliokuntansa 12. kesäkuuta 2001 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu valiokunta 5:n ”sosiaalipolitiikka, kansanterveys, kuluttajansuoja, tutkimus, matkailu” tehtäväksi,

ottaa huomioon vuonna 1993 annetun YK:n julistuksen vammaisten oikeuksista sekä YK:n yleisohjeet vammaisten yhtäläisten mahdollisuuksien saavuttamisesta (hyväksytty Yhdistyneiden kansakuntien yleiskokouksen 48. istunnossa, päätöslauselma 48/96 ja liite, 20. joulukuuta 1993 – <http://www.un.org/esa/socdev/enable/dissre00.htm>),

ottaa huomioon neuvoston 20. joulukuuta 1996 antaman päätöslauselman vammaisten yhtäläisistä mahdollisuuksista ⁽¹⁾,

ottaa huomioon neuvoston 17. kesäkuuta 1999 antaman päätöslauselman vammaisten yhtäläisistä työllisyysmahdollisuuksista ⁽²⁾,

ottaa huomioon neuvoston 27. marraskuuta 2000 antaman direktiivin yhtäläistä kohtelua työssä ja ammatissa koskevista yleisistä puitteista sekä syrjinnän torjumista koskevan yhteisön toimintaohjelman ⁽³⁾,

ottaa huomioon huhtikuussa 2000 antamansa lausunnon syrjinnän torjumisesta (CdR 513/1999 fin) ⁽⁴⁾,

ottaa huomioon joulukuussa 2000 antamansa lausunnon aiheesta ”Esteetön Eurooppa vammaisille” (CdR 301/2000 fin) ⁽⁵⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselman aiheesta ”Esteetön Eurooppa vammaisille” (A5-0084/2001),

ottaa huomioon alueiden komitean työvaliokunnan 3. huhtikuuta 2001 pitämän kokouksen, jossa päätettiin laajentaa yhtäläisiä mahdollisuuksia AK:ssa koskeva toimintaohjelma kattamaan kaikki perustamissopimuksen 13 artiklassa mainitut ryhmät, jotta sihteeristön koostumus heijastaisi paremmin toimielimen edustaman eurooppalaisen yhteiskunnan monimuotoisuutta,

ottaa huomioon valiokunta 5:n syyskuun 10. päivänä 2001 hyväksymän lausuntoluonnoksen CdR 282/2001 rev., jonka esittelijä oli Keith Brown (UK, EA), Clackmannanshiren aluevaltuuston puheenjohtaja

⁽¹⁾ EYVL C 12, 13.1.1997.

⁽²⁾ EYVL C 186, 2.7.1999, s. 3.

⁽³⁾ Neuvoston direktiivi 2000/78/EY sekä neuvoston päätöksellä 2000/750/EY perustettu yhteisön ohjelma, jolla tuetaan ja täydennetään yhteisön ja jäsenvaltioiden lainsäädäntötoimia. EYVL L 303, 2.12.2000, s. 16 ja 23.

⁽⁴⁾ EYVL C 226, 8.8.2000, s. 1.

⁽⁵⁾ EYVL C 144, 16.5.2001, s. 67.

sekä katsoo, että

- yhtäläiset mahdollisuudet ovat yksi alueiden komitean ensisijaisista poliittisista päämääristä
- ehdotettu Euroopan vammaisten teemavuosi 2003 juhlistaisi vammaisten oikeuksia koskevan YK:n julistuksen kymmenettä vuosipäivää
- suuren yleisön keskuudessa vallitseva tietoisuuden ja ymmärryksen puute vammaisuudesta on vammaisten täysimittaisen ja tasavertaisen yhteiskuntaan osallistumisen pahin este
- huhtikuussa 2001 tehty Eurobarometri-kyselytutkimus osoitti, että suurin osa EU:n kansalaisista haluaa lisätä toimia vammaisten integroimiseksi paremmin yhteiskuntaan ja 66 prosenttia 15 jäsenvaltion EU:n vastaajista katsoo, että paikallisyhteisöillä on todellinen vastuu julkisten tilojen tekemisestä vammaisystävällisemmiksi
- paikallis- ja alueyhteisöt ovat tärkeässä asemassa kasvattajina, työnantajina, palveluntoimittajina, tavaroiden ja palvelujen hankkijoina, mielipiteenmuokkaajina, innovaatioiden edistäjinä ja parhaiden käytäntöjen osoittajina
- teemavuoden hallintoa ja rahoitustukea saavien hankkeiden valintaa valvovat kansalliset koordinoitimet; Euroopan komission suunnitelmien mukaan elimet koostuvat ”asiaan liittyvien ministeriöiden, vammaisjärjestöjen ja yhteiskunnan keskeisten osa-alueitten edustajista”, mutta eivät välttämättä paikallis- ja aluehallinnon edustajista
- rasisminvastaisen teemavuoden arviointiraportissa todettiin, että menestyksekkäästi toteutetun teemavuoden olisi annettava lähtökohta ja perusta tulevalle pitkäaikaiselle toiminnalle; menestyksen avain on, että teemavuoden Euroopan tason dynamiikkaa täydennetään vastaavilla toimenpiteillä jäsenvaltioissa; teemavuoden menestys riippuu näin ollen ennen muuta Euroopan, jäsenvaltioiden, alue- ja paikallistason kumppanien tahdosta ja kyvystä toimia aktiivisesti vuoden hyväksi; eräiden kansainvälisten teemavuosien yhteydessä saatujen kokemusten mukaan on olennaista varmistaa, että kaikki sidosryhmät osallistuvat vuoden valmisteluihin ja toteutukseen; paikallis- ja alueyhteisöjen ja vammaisia edustavien elinten täysimittainen ja aktiivinen osallistuminen on tämän vuoksi keskeisen tärkeää
- vammaiset ovat aliedustettuina alueiden komitean jäsenistössä, poliittisissa viroissa ja sihteeristössä,

hyväksyi 14. ja 15. marraskuuta 2001 pitämässään 41. täysistunnossa (marraskuun 15. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

Alueiden komitea

1. toistaa sitoutuneensa edistämään tasavertaisuutta ja tässä tapauksessa vammaisten tasavertaisia oikeuksia, joita se pitää ihmisoikeuskysymyksenä.
2. ilmaisee tyytyväisyytensä ehdotukseen Euroopan vammaisten teemavuodesta 2003 ja toistaa näkemyksensä⁽¹⁾, jonka mukaan näin korostetaan sitä tärkeää ja aktiivista roolia, joka vammaisilla voi Euroopan unionissa olla, ja tuodaan paremmin esiin heidän ongelmiaan. Teemavuoden tulisi olla osa yksityiskohtaista strategiaa, jolla lisätään tietoisuutta vammaisten tarpeista ja edistetään osaltaan heidän integroitumistaan talous- ja yhteiskuntaelämään.

3. katsoo, että 12 miljoonaa EUR, jotka jaetaan 15 jäsenvaltiossa toteutettaviin toimiin, on liian pieni summa, varsinkin kun vammaisten osallistuminen lisää huomattavasti toimien kustannuksia, sillä heille on taattava yhtäläiset osallistumismahdollisuudet (henkilökohtaiset avustajat, viittomakielitulkkaus, helppolukuinen tiedotusmateriaali, vammaisille sopivien kokoustilojen ja hotellihuoneiden korkeampi hinta jne.).

4. kehottaa komissiota tekemään osana teemavuotta vammaisia koskevan direktiiviehdotuksen, joka on yhdenmukainen äskettäin annetun rotua ja etnistä alkuperää koskevan direktiivin kanssa.

⁽¹⁾ CdR 301/2000.

5. kannattaa Euroopan parlamentin ehdotusta jatkaa teemavuoden työtä erityisellä vammaisia koskevalla toimintaohjelmalla vuonna 2004.
6. katsoo, että teemavuosi tarjoaa erinomaisen mahdollisuuden lisätä suuren yleisön tietoisuutta ja ymmärrystä vammaisuudesta ja parantaa paikallis- ja aluetason sidosryhmien suhteita.
7. katsoo, että kaikkien tärkeimpien sidosryhmien – myös alue- ja paikallishallinnon – tulee osallistua kansallisiin koordinaointielimiin.
8. kannattaa alueellisten koordinaointielinten perustamista keinona kehittää paikallisia ja alueellisia kumppanuuksia.
9. kannustaa paikallis- ja alueyhteisöjä osoittamaan sitoutumisensa teemavuoteen myöntämällä varoja teemavuoden toimiin kuuluvien paikallisten vammaishankkeiden rahoittamiseksi. Erityistä vaivaa on nähtävä vakavasti vammaisten ja monivammaisten henkilöiden osallistumisen mahdollistamiseksi.
10. aikoo tutkia, miten paikallis- ja alueyhteisöt voivat tehdä suoraa yhteistyötä paikallisten vammaisjärjestöjen kanssa teemavuoden tarjoamia mahdollisuuksia hyödyntäen sellaisten toimien kehittämiseksi, joilla edistetään YK:n yleisohjeiden noudattamista paikallis- ja aluetasolla.
11. katsoo, että teemavuosi tarjoaa paikallis- ja alueyhteisöille erinomaisen tilaisuuden tutkia parhaita käytäntöjä työnantajina (yhtäläisten mahdollisuuksien hyvät käytännöt), palveluntoimittajina (koulutus) ja edustuseliminä (vammaisten po-

liittisen osallistumisen edistäminen), ja kehottaa komissiota tekemään tai teettämään tällaisen tutkimuksen.

12. aikoo järjestää vuonna 2003 yhteistyössä vammaisten eurooppalaisen foorumin kanssa julkisen kuulemisen tai konferenssin vammaispolitiikasta tiivistääkseen Euroopan vammaisjärjestöjen ja paikallis- ja alueyhteisöjen suhteita.

13. ehdottaa paikallis- ja aluehallinnon tärkeän roolin vuoksi, että AK:n puhujia ja edustajia kutsutaan mukaan teemavuoteen liittyvään koko yhteisöä koskevaan toimintaan.

14. kehottaa sekä neuvostoa (joka on nimittävä viranomainen) että jäsenvaltioita ja muita nimitysprosessiin osallistuvia elimiä parantamaan AK:n jäsenistön edustavuutta seuraavalla toimikaudella, joka kattaa myös Euroopan vammaisten teemavuoden.

15. kehottaa kaikkia EU:n toimielimiä laatimaan vammaisia koskevia henkilöstö-, perusrakenne- ja toimitilapolitiikan (helppokulkuisuus) sekä työmarkkinoiden, koulutuksen ja yhteistyömuotojen toimintasuunnitelmia ja ehdottaa, että toimielimet esittävät vuosittain yhteisen kertomuksen niiden saavuttamasta edistyksestä tässä asiassa. Komitea antaa pääsihteerinsä tehtäväksi ottaa yhteyttä muihin toimielimiin tämän prosessin käynnistämiseksi sekä sisällyttää vammaiset yhtäläisiä mahdollisuuksia AK:ssa koskevaan toimintaohjelmaan työvaliokunnan 3. huhtikuuta 2001 esittämän pyynnön mukaisesti.

16. toistaa AK:n työvaliokunnalle esittämänsä kehotuksen⁽¹⁾ perustaa valiokuntien välinen tasa-arvoasioita käsittelevä työryhmä, jonka toiminta kattaa perustamissopimuksen 13 artiklassa mainitut alat, tai jokin muu vastaava elin.

⁽¹⁾ CdR 301/2000.

Bryssel 15. marraskuuta 2001.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Jos CHABERT

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös eurooppalaisen tutkimusalueen toteuttamista tukevasta Euroopan yhteisön monivuotisesta tutkimuksen, teknologian, kehittämisen ja esittelyn puiteohjelmasta 2002–2006”

(2002/C 107/32)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi eurooppalaisen tutkimusalueen toteuttamista tukevasta Euroopan yhteisön monivuotisesta tutkimuksen, teknologian, kehittämisen ja esittelyn puiteohjelmasta 2002–2006 (KOM(2001) 94 lopullinen – 2001/0053 COD),

ottaa huomioon Euroopan unionin neuvoston 30. huhtikuuta 2001 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon puheenjohtajansa 22. toukokuuta 2001 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu valiokunta 5:n ”sosiaalipolitiikka, kansanterveys, kuluttajansuoja, tutkimus, matkailu” tehtäväksi,

ottaa huomioon komission tiedonannon aiheesta ”Kohti eurooppalaista tutkimusaluetta” (KOM(2000) 6 lopullinen) sekä alueiden komitean siitä 12. huhtikuuta 2000 antaman lausunnon (CdR 33/2000 fin ⁽¹⁾),

ottaa huomioon komission tiedonannon aiheesta ”Eurooppalaisen tutkimusalueen toteuttaminen: EU:n tutkimustoimien suuntaviivat (2000–2006)” (KOM(2000) 612 lopullinen) sekä alueiden komitean siitä 13. kesäkuuta 2001 antaman lausunnon (CdR 63/2001 fin ⁽²⁾),

ottaa huomioon Göteborgissa pidetyn EU:n huippukokouksen päätöksen lisätä Lissabonin prosessiin kestävä kehityksen ulottuvuus ja erityisesti tiedemaailmalle suunnatun kehotuksen edistää tätä tavoitetta tehokkaalla tavalla,

ottaa huomioon komission yksiköiden valmisteluasiakirjan ”Ensimmäinen komission raportti eurooppalaisen tutkimus- ja innovointialueen toteuttamisesta saavutetusta edistyksestä” (SEK(2001) 465),

ottaa huomioon komission ehdotukset neuvoston päätöksiksi erityisohjelmista, joilla pannaan täytäntöön Euroopan yhteisön tutkimuksen, teknologian kehittämisen ja esittelyn puiteohjelma 2002–2006 sekä komission ehdotukset neuvoston päätöksiksi erityisohjelmista, joilla pannaan täytäntöön Euroopan atomienergiayhteisön tutkimuksen ja koulutuksen puiteohjelma 2002–2006 (KOM(2001) 279 lopullinen),

ottaa huomioon komission tiedonannon aiheesta ”Puiteohjelma ja eurooppalainen tutkimusalue: 169 artiklan soveltaminen ja kansallisten ohjelmien verkottaminen” (KOM(2001) 282 lopullinen),

ottaa huomioon komission tiedonannon aiheesta ”Eurooppalaisen tutkimusalueen liikkuvuusstrategia” (KOM(2001) 331 lopullinen),

ottaa huomioon komission tiedonannon aiheesta ”Eurooppalaisen tutkimusalueen kansainvälinen ulottuvuus” (KOM(2001) 346 lopullinen),

ottaa huomioon komission yksiköiden valmisteluasiakirjan ”Kansallisten tutkimuspolitiikkojen esikuva-analyysi (benchmarking): tilanneraportti” (SEK(2001) 1002),

ottaa huomioon komission yksiköiden valmisteluasiakirjan ”Huippuosaamisen kartoittaminen tutkimuksessa ja teknologisessa kehittämisessä Euroopassa” (SEK(2001) 434),

ottaa huomioon neuvoston 26. kesäkuuta 2001 tekemät päätelmät, joiden mukaan keskustelua kuudennesta tutkimuspuiteohjelmasta jatketaan, sekä puheenjohtajavaltion päätelmät, jotka koskivat komission ehdotuksista tutkimuksen puiteohjelmiksi 2002–2006 käytävää periaatekeskustelua,

⁽¹⁾ EYVL C 226, 8.8.2000, s.18.

⁽²⁾ EYVL C 357, 14.12.2001, s. 15.

ottaa huomioon neuvoston päätöslauselman, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2001, tieteen ja yhteiskunnan välisistä suhteista sekä naisista tieteen alalla,

ottaa huomioon valiokunta 5:n 10. syyskuuta 2001 hyväksymän lausuntoluonnoksen CdR 283/2001 rev., jonka esittelijä oli Baden-Württembergin pääministeri Erwin Teufel (D/PPE),

ottaa huomioon, että komissio on laatinut kuudennen tutkimuspuiteohjelman eurooppalaisen tutkimusalueen toteuttamisvälineeksi,

ottaa huomioon keskeisen merkityksen, jonka Lissabonissa kokoontunut Eurooppa-neuvosto antoi eurooppalaisen tutkimusalueen rakentamiselle tarkoituksenaan vahvistaa innovaatioon ja osaamiseen tukeutuvaa taloutta, joka tarjoaa enemmän ja parempia työpaikkoja sekä vahvistaa sosiaalista yhteenkuuluvuutta,

ottaa huomioon, että Tukholmassa kokoontunut Eurooppa-neuvosto vahvisti eurooppalaisen tutkimusalueen strategiat, kehotti komissiota ja jäsenvaltioita osaamisyhteiskunnan rakentamiseen Euroopassa ja antoi keskeisen aseman koulutukselle, tietotekniikkataitojen Euroopan laajuiselle levittämiseksi sekä bioteknologian alan tutkimusprojekteja koskevien yhteisten eettisten näkökantojen laatimiseksi,

ottaa huomioon edistysaskeleet, jotka yhteisö on jo saavuttanut pyrkiessään kohti eurooppalaista tutkimusalueita,

ottaa huomioon, että yhteisön tutkimusohjelmista on tullut kiinteä osa alueellisia ja kansallisia tutkimustukia ja että niillä on suurempi vaikutus kuin yhteisön muiden lisätukien käytöllä,

ottaa huomioon haasteet, joihin Euroopan unionin on vastattava ennen vuoden 2004 itälaajentumistaan (eurooppalainen peruskirja, toimielin uudistukset, toimivallan uusi jakaminen yhteisön, jäsenmaiden ja alueiden päätöksentekijöiden ja toimijoiden kesken),

hyväksyi 14. ja 15. marraskuuta 2001 pitämässään 41. täysistunnossa (marraskuun 15. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon.

1. Tavoitteet

Alueiden komitea

1.1. tukee komission aikomusta pyrkiä asetettuihin tavoitteisiin tutkimuksen, teknologian kehittämisen ja esittelyn puiteohjelman avulla sekä edistää eurooppalaisen tutkimusalueen rakentamista yhteisön kilpailukyvyyn vahvistamiseksi. Tämä merkitsee, että hankkeiden tieteellinen ja taloudellinen painoarvo sekä tutkimuksen hyödyllisyys yhteiskunnalle on säilytettävä ratkaisevana kriteerinä niiden tukikelpoisuuden määrittelyssä.

1.2. ei kuitenkaan ole vakuuttunut siitä, että eurooppalaiselle tutkimusalueelle asetetut tavoitteet voidaan saavuttaa tutkimuspuiteohjelman 2002–2006 avulla, elleivät komissio ja jäsenvaltiot pääse yhteisymmärrykseen siitä, että tutkimukselle ja teknologian kehittämiseksi on annettava tärkeämpi sija yhteisön politiikassa ja että kyseisen alan tukemiseen on varattava huomattavasti suuremmat määrärahat kuin tähän asti.

1.3. pitää tervetulleena komission aikomusta vahvistaa alueiden ja kuntien dynaamista roolia puiteohjelman toteuttamisessa ja lisätä niiden eurooppalaiseen tutkimukseen antaman panoksen arvoa.

1.4. ei pidä hyväksyttävänä, että komissio pyrkii rajoittamaan jäsenvaltioiden ja alueiden osallistumisen ensimmäiseen erityisohjelmaan edustukseen yhdessä ainoassa ohjelmakomiteassa.

1.5. pitää tärkeänä, että ydinalan tutkimusta koskevassa ehdotuksessa kiinnitetään huomiota etenkin kansalaisia huolestuttaviin aiheisiin, kuten radioaktiivisten jätteiden varastointiin ja käsittelyyn, säteilysuojeluun sekä ydinturvallisuuteen.

1.6. toistaa vaatimuksensa, että molemmille sukupuolille on suotava yhtäläiset mahdollisuudet osallistua tieteellisiin hankkeisiin ja päästä osallisiksi tukitoimista.

1.7. ehdottaa, että yhteisön koulutus- ja kulttuuriohjelmien esimerkin mukaisesti viimeistään 7. tutkimuspuiteohjelman kesto pidennettäisiin, jotta jäsenvaltiot ja alueet sekä tutkimusalan toimijat pääsevät hyötymään suuremmasta suunnitelluvuudesta.

Lisättäessä puiteohjelman joustavuutta pidentämällä sen kesto tulee ottaa huomioon yhteisön tutkimus- ja innovaatiopolitiikan verokkianalyysi sekä uudet tieteellisiä huippusaavutuksia kuvaavat yleiskartat, joita on tarkoitus laatia tutkimusalueista, joilla tietämys lisääntyy erityisen nopeasti.

2. Alueet ja kunnat ⁽¹⁾

Alueiden komitea

2.1. vahvistaa, että alueet – etenkin ne, joilla on lainsäädäntövaltaa tutkimuksen alalla – kannattavat eurooppalaisen tutkimusalueen rakentamista ja ovat halukkaita omalta osaltaan osallistumaan tutkimuksen kuudennen puiteohjelman toteuttamiseen.

2.2. muistuttaa alueiden ratkaisevasta roolista nuorten tutkijoiden korkeakoulutuksessa, julkisten ja yksityisten tutkimuslaitosten säilyttämisessä ja kehittämisessä, alueellisen tutkimuspolitiikan laatimisessa sekä pk-yritysten toimintaedellytysten luomisessa. Alueiden komitea viittaa myös niiden alueiden kokemuksiin, jotka ovat toteuttaneet alueellisia innovaatiostrategioita (RIS) yhdessä muiden EU-alueiden kanssa.

2.3. pitää tarpeellisenä vahvistaa alueiden yhteistyötä rakentamalla alueiden välisiä verkkoja tutkimustoiminnan integroimiseksi.

2.4. pyytää komissiota tukemaan taloudellisesti kumppanuuksien kehittämistä jäsenvaltioiden alueiden ja Keski- ja Itä-Euroopan ehdokasvaltioiden alueiden välillä.

2.5. tukee komission aikomusta verkottaa ansioituneet tutkijat ja tutkijaryhmät ja näin parantaa yhteisön suorituskykyä tutkimuksen alalla. Komitea kehottaa kuitenkin komissiota hyödyntämään rakennerahastoja täydentääkseen vähemmän kehittyneillä alueilla tutkimuksen perusrakenteita, jotka mahdollistaisivat näiden alueiden täysipainoisen osallistumisen laadukkaisiin ja tulevaisuuteen suuntautuneisiin tutkimushankkeisiin.

2.6. tukee komission aikomusta edistää rakenteellisilla toiminnoilla ja koordinoinnilla eurooppalaista tutkimusta ja kehitystä, parantaa tutkimuksen tehokkuutta hyödyntämällä samankaltaisten ohjelmien välistä synergiaa ja lisätä tätä tavoitetta ajatellen myös jäsenvaltioiden ja alueiden välistä yhteistyötä. Näissä toiminnoissa on kuitenkin noudatettava tiukasti läheisyysperiaatetta.

3. Alueiden ylläpitämät tai niillä sijaitsevat tutkimuslaitokset

Alueiden komitea

3.1. korostaa, että korkeakoulut toimivat uusien tutkijapolvien koulutuskeskuksina ja vastaavat – yhdessä alueellisten tutkimuslaitosten kanssa – sekä perustutkimuksesta että sovel-

tavasta tutkimuksesta. Näin ollen niiden asianmukainen osallistuminen kuudennen puiteohjelman toimiin on varmistettava.

3.2. kehottaa siksi painokkaasti komissiota pitämään yllä tähän asti sovellettua korkeakouluja ja yliopistojen ulkopuolisia tutkimuslaitoksia koskevaa lisäkustannusjärjestelyä, jotta laitosten osallistuminen tutkimuksen kuudennen puiteohjelman toteuttamiseen voidaan varmistaa.

3.3. toistaa käsityksensä, että pk-yrityksillä on merkittävä rooli Euroopan yritys- ja innovaatiopolitiikassa ja että niiden asianmukaisista toimintaedellytyksistä tulisi huolehtia myös kuudennessa puiteohjelmassa. Komitea kannattaa siksi innovaatiota ja pk-yritysten osallistumista edistävän laaja-alaisen ohjelman säilyttämistä.

3.4. kannattaa pk-yrityksille suunnattujen välineiden (tutkimusyhteistyötoimien / kollektiivisten tutkimustoimien) selkeää vahvistamista, mutta pitää myös tarpeellisenä lisätä näiden välineiden käyttäjävälisyyttä. Tähän kuuluu etenkin, että ohjelma avataan myös tutkimusta itse suorittaville yrityksille, käynnistyskulut hyväksytään tukikelpoisiksi hankekustannuksiksi ja toteutettavuuspalkkiot säilytetään.

3.5. tukee komission aikomusta varata noin 15 prosenttia puiteohjelman varoista pk-yritysten tukemiseen, mutta ehdottaa kuitenkin, että tuen saamisen välttämättömänä edellytyksenä pidetään hankkeiden korkeaa laatua sekä mahdollisuutta hyödyntää ja levittää tuloksia Euroopan laajuisesti.

4. Aiheet

Alueiden komitea

4.1. toivoo, että komissio soveltaa jälleen viidennessä puiteohjelmassa käyttöön otettua ongelmasuuntautunutta lähestymistapaa (ja kiinnittää huomiota etenkin vaikutuksiin, jotka uudella teknologialla on ihmiseen) eikä määrittele ensisijaisia aihealueita pelkästään teknologiselta pohjalta.

4.2. muistuttaa, että alueiden kannalta komission ehdotuksessa on huomattavia aukkoja. Ympäristö- ja taloussyistä sekä eurooppalaisen tutkimusalueen tavoitteet huomioon ottaen alueiden komitea pitää välttämättömänä tukea myös maataloutta, meriä, energiaa ja liikennettä koskevia tutkimushankkeita. Sen lisäksi on löydettävä tasapaino yhtäältä luonnontieteellisen ja teknisen tutkimuksen ja toisaalta yhteiskunnallisen tutkimuksen välille. Sosioekonomisten ja eettisten näkököhtien huomioon ottaminen tulisi asettaa kaikkien ensisijaisten aihealueiden hankkeiden yleisehdoksi.

(1) Yksinkertaistamissyistä seuraavassa puhutaan pelkästään alueista, vaikka tässä tarkoitetaan aina myös kuntia.

5. Ohjelman jäsentely

Alueiden komitea

5.1. pitää komission ehdottamaa ensimmäistä erityisohjelmaa laajuudeltaan ja jäsentelyltään ylimitoitettuna ja epäilee mahdollisuutta selviytyä sen seurannasta ainoastaan yhden ohjelmakomitean avulla.

5.2. kehottaa komissiota jatkamaan viidennessä puiteohjelmassa sovellettua ja hyväksi havaittua selkeää jakoa vertikaalisten alojen ja horisontaalisten toimenpiteiden välillä. Puiteohjelma tulisi siis jäsentää seuraavaan tapaan:

5.2.1. Ensimmäiseen erityisohjelmaan tulisi sisällyttää kaikki vertikaaliset alat, joista jokaisesta vastaa oma ohjelmakomitea. Eri aiheet on asianmukaisesti rajattava, ja komitea suosittelee ohjelman jakamista yhteensä kuuteen toimeen:

- ”genomitutkimus ja terveysalan bioteknologia” ja siihen yhdistettynä ”elintarvikkeiden turvallisuus ja terveysriskit”
- ”tietoyhteiskunnan tekniikat”
- ”nanoteknologia, materiaalit ja tuotanto”
- ”ilmailu ja avaruus”
- ”kestävä kehitys ja globaalimuutos”
- ”politiikan tarpeita palveleva tutkimus, kansalaiset ja hallinto eurooppalaisessa osaamisyhteiskunnassa sekä tieteen ja yhteiskunnan väliset suhteet”.

5.2.2. Toiseen erityisohjelmaan tulisi selkeyden vuoksi koota kaikki horisontaaliset toimenpiteet. Ne toteutettaisiin erillisinä toimina, ja jokaisen seurannasta vastaisi oma ohjelmakomitea. Komitean mielestä tämä edellyttäisi ohjelman jaotteen yhteensä neljään toimeen:

- ”tutkijavoimavarat ja liikkuvuus”
- ”yhteisön ja kansallisten tutkimuspolitiikkojen johdonmukainen kehittäminen ja koordinointi, tutkimusinfrastruktuurit”
- ”kansainvälinen yhteistyö”
- ”tutkimus, innovaatio ja pk-yrityksiä koskevat tutkimustoimet”.

5.3. suosittelee komissiolle, että se sisällyttää ehdottamansa suunnitteluvaramuksen edellä mainittuihin vertikaalisiin toimiin. Lisäksi viisi prosenttia puiteohjelman kokonaisbudjetista tulisi varata ennalta arvaamattoman kehityksen varalle. Valtuudet päättää näiden varojen käytöstä tulisi antaa ohjelmakomitealle ”yhteisön ja kansallisten tutkimuspolitiikkojen johdonmukainen kehittäminen ja koordinointi, tutkimusinfrastruktuurit”.

6. Uudet välineet

Alueiden komitea

6.1. pitää jatkuvuuden sekä viidennen ja kuudennen puiteohjelman välisen sujuvan siirtymän varmistamiseksi tarpeellisenä jatkaa neljännessä ja viidennessä puiteohjelmassa menestyksekkäästi käytettyjen välineiden soveltamista, jotta myös alueiden ylläpitämällä pienillä laitoksilla sekä pk-yrityksillä säilyy mahdollisuus osallistua kuudenteen puiteohjelmaan ja niiden tarjoamaa innovaatiokykyä pystytään hyödyntämään.

6.2. toteaa kuitenkin myös mahdollisuuden ja tarpeen yhdistää tutkimuskapasiteetteja ja saavuttaa huipputuloksia yhteisön kilpailukyvyyn vahvistamiseksi. Komitea pyytää ottamaan suunnitelluissa suurhankkeissa huomioon seuraavat ehdot:

6.2.1. Hankkeiden koon on pysyttävä hallittavuuden rajoissa. On varmistettava, että osallistuvat tutkijat suorittavat sovitut työosuutensa ja että tulosten ja kokemusten sisäistä ja ulkoista välitöntä vaihtoa pidetään yllä ja kehitetään edelleen.

6.2.2. Tukikelpoisten hankkeiden koolle ei tulisi asettaa vähimmäisrajaa.

6.2.3. Uusien välineiden tarkoituksenmukaisuutta ja tarpeellisuutta tutkittaessa tulisi objektiivisten kriteereiden avulla varmistaa, että hankkeella saavutetaan kriittinen massa ja tuotetaan eurooppalaista lisäarvoa.

6.2.4. Kun uusia välineitä otetaan käyttöön, on varmistettava, että myös korkeakouluilla, pienillä alueellisilla laitoksilla ja yrityksillä on asianmukaiset osallistumis- ja käyttömahdollisuudet ja että niiden soveltuvat aloitteet otetaan huomioon.

6.3. pitää tarkoituksenmukaisena asettaa huippuosaamisen verkostojen toiminnalle viiden vuoden aikaraja.

6.4. vaatii integroiduissa hankkeissa koordinoijien vastuualueen selkeää määrittelyä, sisältö- ja hallinnointivastuun erottamista toisistaan sekä koordinaatiokustannusten täysimääräistä rahoittamista.

6.5. korostaa vastauksena komission ehdotukseen soveltaa ensimmäistä kertaa perustamissopimuksen 169 artiklaa, että yli 80 prosenttia julkisesta tutkimustyöstä suoritetaan alueellisten tai kansallisten tutkimusohjelmien puitteissa ja että huomattavassa osassa kyseisistä hankkeista eurooppalainen ulottuvuus on jo saavutettu (Eureka, Cost, Euroopan tiedesäätiö). Komitea pyytääkin komissiota ottamaan seuraavat ehdot huomioon, kun se soveltaa perustamissopimuksen 169 artiklaa:

6.5.1. Menettely tulisi alhaalta ylös suunnatut aloitteet huomioon ottaen muotoilla niin joustavaksi, että ”eri jäsenvaltioihin kuuluvien alueiden tai samalla Euroopan alueella sijaitsevien jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä”⁽¹⁾ voidaan edistää.

6.5.2. Ennen kuin harkitaan alueellisten tai kansallisten ohjelmien toteuttamista yhteisön tasolla, tulisi kokeilla ”kevyempiä” välineitä (kuten tiedonvaihtoa, kansallisten ohjelmien vastavuoroista avaamista ja yhteisvoimin toteutettuja toimia).

Näin helpotettaisiin tutkimuksen puiteohjelman, alueellisten rakennerahasto-ohjelmien ja muiden, Lissabonissa kokoontuneen Eurooppa-neuvoston sopimien aloitteiden välistä koordinaointia.

6.5.3. Koordinointiongelmiin, asiaan liittyvän hallinnointityön määrän sekä tekijänoikeuksien noudattamisen ongelmien vuoksi alueellisten tai kansallisten tutkimusohjelmien siirtäminen yhteisön tasolle tulisi rajoittaa ainoastaan muutamiiin sellaisiin pilottihankkeisiin, joilla on laaja ulottuvuus ja kiistämätön merkitys kansanterveyttä, ympäristöä ja maailmanrauhaa ajatellen.

6.5.4. On noudatettava voimassa olevia rahoitussääntöjä, jotka koskevat alueiden ja jäsenvaltioiden tasolla toteutettavaa tutkimusta. Tuki- ja WTO-säännöt huomioon ottaen on määriteltävä kriteerit EU:n osallistumiselle rahoitukseen, niin että osallistujille ei synny oikeudellisia tai taloudellisia ongelmia tukien päällekkäisyyksistä.

7. Liitännäistoimenpiteet

Alueiden komitea

7.1. pitää tervetulleena komission ehdotusta kehittää yhdessä jäsenvaltioiden kanssa luotettava, objektiivinen ja avoin menetelmä tutkimuksen ja teknologisen kehityksen huippusuoritusten maantieteelliseksi kartoittamiseksi. Koska kyseessä on pitkän aikavälin prosessi, jota on tarkoitus jatkuvasti parantaa ja vähitellen laajentaa koskemaan biotieteiden, nanoteknologian ja taloustieteiden lisäksi muitakin aloja, tämä tehtävä tulisi osoittaa komiteamenettelystä tehdyn päätöksen mukaisesti yhdelle ohjelmakomitealle.

7.2. edellyttää, että komissio työskentelee vastaisuudessaakin tiiviisti yhdessä jäsenmaiden ja alueiden kanssa esikuva-analyysin indikaattoreiden kehittämiseksi, jotta voidaan varmistaa, että käyttöön otetaan ainoastaan sellaisia indikaattoreita, jotka eivät vaadi huomattavaa lisätyötä ja joiden tuottamat tulokset ovat soveltamiskelpoisia.

7.3. pitää tervetulleena komission aikomusta kehittää strategia liikkuvuuden edistämiseksi eurooppalaisella tutkimusalueella, mutta pahoittelee, ettei asiassa ole edistytty yleisten ongelmien kuvailua pitemmälle. Alueiden komitea kannattaa ehdotusta liikkuvuuden parantamiseksi tarkoitettujen tukien lisäämisestä, tukee Marie Curie -ohjelman laajentamista ja toteaa tyytyväisenä, että väitöskirjaa valmistelevien opiskelijoiden tukemisesta on tarkoitus tehdä uusi painopisteala.

7.4. pitää tervetulleena neuvoston päätöstä, jonka mukaan ”on syvennettävä keskustelua tieteen asemasta yhteiskunnassa ja tuettava julkista päätöksentekoa vahvistamalla yhteyttä tutkimuspolitiikan ja yhteiskunnan tarpeiden välillä”⁽²⁾, mutta kehottaa kuitenkin komissiota suomaan alueellisille toimijoille mahdollisimman suuren liikkumavaran tieteen ja yhteiskunnan välisessä keskustelussa.

7.5. merkitsee tiedoksi komission aikomuksen lisätä eurooppalaiseen tutkimusalueeseen vahva kansainvälinen ulottuvuus ja odottaa, että suunnitellut kansainväliseen yhteistyöhön ja ehdokasmaiden integroimiseen liittyvät toimet tuodaan selkeämmin esille ja että asiassa osoitetaan konkreettinen vastuutaho.

7.6. pitää tarkoituksenmukaisena komission suunnitelmaa luoda foorumi kansainvälisille tieteellis-teknisille suhteille tarvittavan osapuolten keskinäisen ymmärryksen takaamiseksi. Foorumin työskentelyyn tulisi ottaa mukaan myös alueiden komitean edustajia.

8. Hallinto

Alueiden komitea

8.1. pitää tervetulleena komission aikomusta virtaviivaistaa, yksinkertaistaa ja samalla tehostaa kuudetta puiteohjelmaa. Komitea kehottaakin komissiota tarvittaviin toimiin, kuten ottamaan yleisesti käyttöön mahdollisimman tiiviiseen hankesuunnitelmaan perustuva kaksivaiheinen hakumenettely. Samoin tulisi korvata täysimääräisesti hallinnon siirtämisestä verkostojen ja integroitujen hankkeiden koordinoijille aiheutuvat kustannukset, erottaa toisistaan integroitujen hankkeiden koordinoijien hallinnollinen ja sisällöllinen vastuu sekä välttää uusien byrokraattisten rakennelmien synty hyödyntämällä tukien ja varojen hallinnoimisessa nykyisiä alueellisia ja kansallisia rakenteita.

⁽¹⁾ Komission tiedonanto 169 artiklan soveltamisesta, KOM(2001) 282 lopullinen.

⁽²⁾ Neuvoston päätöslauselma, annettu 16 päivänä marraskuuta 2000, eurooppalaisen tutkimus- ja innovaatioalueen toteuttamisesta: Euroopan unionin tutkimustoimien suuntaviivat (2002–2006), EYVL C 374, 28.12.2000, s. 1.

8.2. kehottaa komissiota säilyttämään mahdollisimman pitkälle viidennen puiteohjelman yhteydessä neuvotellut osallistumista ja toteutusta koskevat uudet säännöt ja kehittämään niitä kuudennetta puiteohjelmaa varten siten, että alueellisille toimijoille ei synny ylenpalttisia ennakkokustannuksia eikä koordinoijien korvausriski muodostu kohtuuttomaksi. Lisäksi tutkijoiden, korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja yritysten keskuudessa vielä vallitsevia tekijänoikeuksien noudattamista koskevia epäilyksiä on hälvennettävä.

8.3. odottaa, että komissio esittää hyvissä ajoin ehdotuksensa osallistumista ja toteutusta koskeviksi säännöiksi⁽¹⁾ ja kutsuu perustamissopimuksen 167 artiklan mukaisesti mahdollisimman pikaisesti koolle ohjelmakomitean.

8.4. pyytää komissiota edistämään pk-yrityksille suunnattujen tukitoimien koordinaatiota sekä parantamaan yhteistyötä asianomaisten pääosastojen kesken ja myös pk-yrityksille tarkoitettujen palveluiden (kuten innovaation välityskeskusten) ja kansallisten yhteyspisteiden välillä.

9. Määrärahat

Alueiden komitea

9.1. huomauttaa, että kuudennen puiteohjelman ensisijaisen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää, että sille osoitetaan riittävät varat.

⁽¹⁾ Ensimmäinen lause on poistettava, mikäli komissio esittää asiaa koskevat ehdotuksensa ennen valiokunta 5:n kokousta.

9.2. muistuttaa, että yhteisö on jo vuonna 1985 päättänyt, että 6 prosenttia yhteisön kokonaisbudjetista ohjataan puiteohjelman kautta tutkimustarkoituksiin, mutta että tätä päätöstä ei ole tähän mennessä pantu toimeen.

9.3. pahoittelee, että komission ehdottama kuudennen puiteohjelman määrärahojen lisäys koskee ensisijaisesti eurooppalaisen tutkimusalueen koordinoitavia sekä yhteisön poliitikkoja, ja että yksittäisillä tutkimusaloilla määrärahojen lisäystä on tuskin havaittavissa, vaan niitä ennemminkin vähennetään.

9.4. huomauttaa, että Göteborgin huippukokouksessa asetettuja korkeita kestävä kehityksen tavoitteita ei voida saavuttaa, mikäli liikenne- ja energia-alan tutkimukselle ei osoiteta vastaavia varoja kuin viidennessä puiteohjelmassa. Tarvittavat noin 1,1 miljardin EUR määrärahat tulisi joko lisätä puiteohjelman budjettiin tai säästää muista kohdista (mahdollisesti tutkimusrakenteiden kasvattamisesta ja koordinoivista toimista).

9.5. toteaa lopuksi, että uusien välineiden hallinnointia varten tarvitaan lisävaroja, joiden tulee vastata suuruudeltaan sitä määrää, jonka komissio pyrkii säästämään virtaviivaistamalla byrokraatiaansa ja ulkoistamalla toimintojaan. Muussa tapauksessa tutkimusvarat – komission poliittisten tavoitteiden vastaisesti – vähenisivät kyseisellä summalla viidennen puiteohjelmaan verrattuna.

Bryssel 15. marraskuuta 2001.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Jos CHABERT